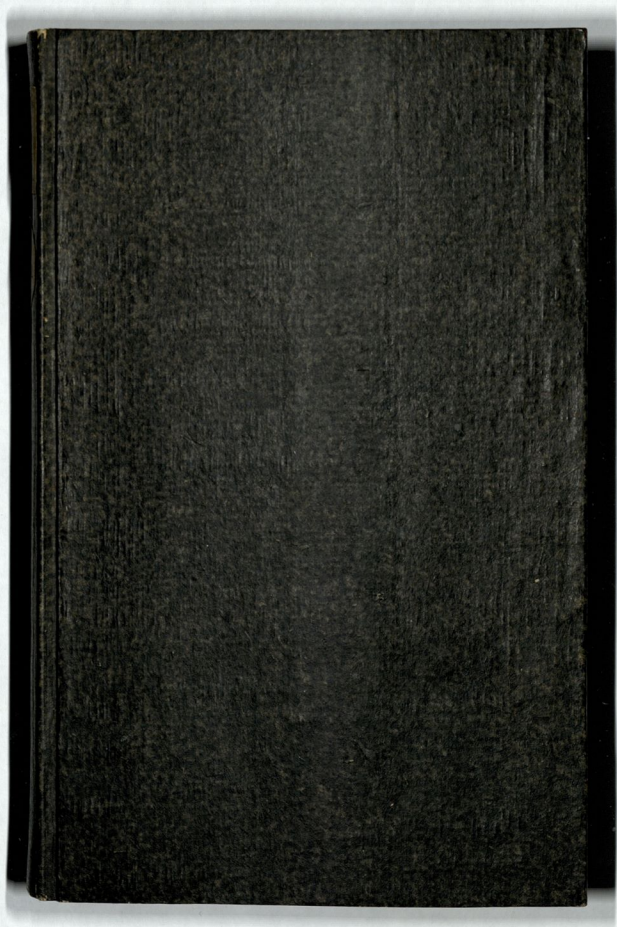

12992 D.C. e. 1. 2.

✓

KERŠHANSKI KATOLŠKI NAUK

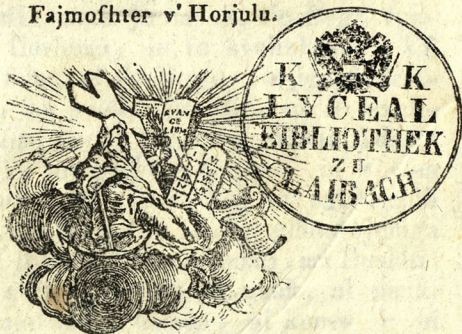
83

odraščene ljudi.

I., in II. Del.

OD VERE IN UPANJA.

Spisal FRANZ VERITI,
Fajmoshter v' Horjulu.

V' Ljubljani 1834,
Natisnila Rosalia Eger.

Na prodaj per Janesu Klemensu bukvovesu.

V' natif tih bukev so milostlivi Firšht Gospod, Gospod

ANTON ALOJS,

Ljubljanski fhkof 4^{tiga} Svizhana 1832 dovoljili.

IN= 030007440

Od keršhanskiga nauka sploh.

Kaj je keršhanski nauk?

Keršhanski nauk je sapopadik naukov uzhenika Jusufa. On je tri léta s' besedo uzhil, aposteljni so njegove nauke osnanovali, katolshka zerkev jih uzhi, in bodo v' nji v' prvi zhistosti bres premenjenja ostali do konza svetá.

K' zhemu je keršhanski nauk?

Keršhanski nauk je sa to, de Boga sposnamo, mu flushimo, in se svelizhamo. Vsi zhloveki so stvarjeni de Boga, svojiga stvarnika sposnajo, mu svešto flushijo, in se svelizhajo; ker smo pa vsi v' prvim ozhetu Adamu grešhili, in po tim grehu s' slepoto, in s' vsim hudim napolnjeni bili, se je Bog nas sgubljenih ovaz vsmilil, in nam poslal svojiga edinorojeniga Sinu, de nas je uzhil Boga sposnati, mu flushiti, in v' nebesa priti. Keršhanski nauk, al nauki Jesufovi imajo tedaj namen, al konez de bi bili vekomaj frezhni.

Kaj je Jesus storil, de bi ljudje v' njega uzhenika vsiga sveta verovali?

On je s' svetim sgledam, in s' velikimi zhudeshi ljudi preprizhal, de reknizo uzhi. Rekel

je on svojim serditim sovraslnikam: *Kdo smeđ vas bo mene greha preprizhal?* Jan. 8. 46. Delal je tudi velike zhudeshe, kateri lohka per-morajo vse ljudi s' Nikodemam rezhi: *Vemo, de si uzhenik od Boga prishel, ker tih zhu-deshev nihzhe ne more delati, ktere ti de-lash, ako bi Bog ne bil s' njim.* Jan. 3. 2.

Kdo je Jesufovo shiđljenje, in njegove nauke sapisal?

Sapisali so jih sveti evangelisti, sveti Ma-tevsh, sveti Marka, sveti Lukesh, in sveti Janes. Sapisali so to po Jesufovi smerti, in po pri-hodu svetiga Duha v' nje.

Kako so Jesufovi nauki v' svoji prvi zhi-tosti do nas prishli?

Aposteljni so prejeli svetiga Duha, in so ravno tako uzhili, kakor je njih uzhenik Jesus uzhil: njih nauke hrani katolska cerkev, ktera je steber resnize, in se smotiti ne da, ker ji je Jesus obljubil, de je ne bo sapu-til: *Sim s' vami vse dni do konca sveta.* Mat. 28. 20.

Je kershanski nauk potreben?

Kershanski nauk je potreben k'svelizhanju. Kershanski nauk uzhi kar po natornim umu vediti ne moremo sa vezhno svelizhanje, in je torej potreben. Kershanski nauk uzhi, de smo vsi gresili v' Adamu, de smo spazheni, in nesmoshni po volji boshji shiveti, ako nam Bog ne pomaga s' svojo gnado. Uzhi pa tudi,

de Bog je naš ozhe, de nam rad pomaga po odrefheniku Jesusu Kristusu. Kerfhanfski nauk naš uzhi vse potrebne refnize, kaj de je, al ni vshezh Bogu, in kako se moramo posvezhevati s' svetimi sakramenti de bomo svelizhani.

Je dolshnost hoditi h' kerfhanfskimu nauku?

Vsi so dolshni hoditi h' kerfhanfskimu nauku, v' kterim so vsi potrebni nauki saporedama sversteni, in nizh spushheniga, kar potrebujejo v' svelizhanje. Porodniki in hishni ozhetje naj svojim otrokam in drushini s' dobrim sgledam naprej gredo, in naj se potlej od slifhianih naukov pogovarjajo, de po njih shivé. Kdor po nemarnosti k' nauku ne gre, ni bres greha, in kdor vezhkrat is lenobe opusha kerfhanfski nauk, huje greshti, greh pa je vezhi al manji po potrebi fleherniga kristjana, in njegova nevednost ostane bres vliga isgovora. Uzhenik Jesus pravi: *Ako bi ne bil prishel, in k' njim govoril, bi greha ne imeli, sdaj pa nimajo isgovora sa svoj greh. Jan. 15. 22.*

Kakshin morash biti, de so nauki Jesusovi v' tvoje svelizhanje?

Bodi kakor ti bo sdaj rezhenó :

1) Svelizhavne nauke poslushaj. Nauki Jesusovi so seme, ti pa semlja, in zhe to boshje seme samo ostane, de ni vershenó v' semljo, ostane nerodovitno. Puslushati le, je premalo, pa vender nekaj, in bodo morde ti boshji nauki do serza prishli, kakor se je sgodilo sveti-mu Augustinu, kteri je is same radovednosti

poslušhal svetiga škofa Ambrosia. Sapišano je: *Preklet on, kateri besede saveše ne poslušha.* Jerem. 11.3. Godi se pa sdaj kar jo sveti Pavel sdavnaj prej prevedil: *Zhas bo prishel, de bodo ljudje ushesa odvernili od resnize, k' kvantam pa se oberbili.* II. Tim. 4. 3. 4.

Resnizhno je sdaj taka, de ljudje radi poslušajo malovredne pogovore, nauke pa ki jih potrebujejo v svelizhanje sanizhujejo. Jesus jim rezhe: *Vi ste is ozheta hudizha. Kdor je is Boga, besede boshje poslušha: sa tiga voljo vi niste is Boga, ker me ne poslušhate.* Jan. 8. 44-47.

2) Svelizhavne navke sheljno poslušhaj. Salomon pravi: *Modrosti sazhetik so resnizhne shelje po naukih.* Modr. 6. 18, Ni sadošti de se dobro seme vershe v' semljo, ampak de obilni sad obroduje, bodi semlja prej skerbno perpravljena, in tako le bo obilni sad: ravno tako so Jesufovi nauki rodovitni, ako pridejo v' dobro sheljno dusho. Perpravljaj tedaj svojo dusho k' poslušhanju svetih naukov, de jih bosh sheljno poslušhal, in profi po Davidovo: *Stvari v' meni, o Bog, zhisto ferze; in ponovi v' mojim oferzhji praviga duha.* Pf. 50. 12. Dobra jed ne dopade bolniku, dopade pa sdramimu zhloveku, in ti si bolna dusha, zhe tebi ne dopade boshja beseda. Tvoja dusha je boshje besede resnizhno sheljna, zhe resnizhno skerbi sa svoje svelizhanje: zhe je taka, rezhe s' Jeremijam: *Tvoja beseda mi je k' veselju, in k' razsvetljenju mojiga sersa.* 15. 16.

Premišli s' kakšnim serzam poslušajš Jesufove nauke, zhe rad al nerad, zhe skerbno al dremotno, zhe is navade al is namena poboljšati se. Poslušaj rad nauke, zhe so oni ravno bodezhi in ojsfri. Nauki bi resnizhni ne bili, ako bi tvoji slabi natori dopadli in sfregli: zhe svojiga pozhutniga dopadajenja ishesh, svoje nefrezhe ishesh. Jsaija pravi: *Otrozi, kateri nozhejo postave boshje flishati, reko: Govorite nam dopadljive rezhi. 3. 9. 10.*

3) Ohranuj, in premišljuj boshje nauke. Seme, ktero ni v' semlji skrito, ampak verhi nje lesi, ptize posobljejo: ravno tako sveti nauki ostanejo nerodovitni, ako oni globoko ne ostanejo v' tvojim serzu. Zhe si posabljev poslušaviz svetih naukov, so ti per tebi enaki sgubljenimu freberniku s'kterim nizh ne ukupish. Skerbno ohranuj nauke, de po njih svesto shivish, kakor ti David sgled daje, rekozh: *Tvoje nauke (Gospod) sim v' serzu ohranil, de v' tebe ne greshim. Pf. 118. 11.* Sveti Jakob ravno to sapove: *Ohranite vsajeno besedo, ktera samore vafho dusho svelizhati. 1. 21.* Spominu je nemogozhe vsih naukov po zherki ohraniti, sadosti je ohraniti sapopadik vsiga potrebniga poduzhenja. — Nauke ohraniti je she premalo, dolshnost je tudi jih premišljevati, de se nauki rasumejo, de oni svojo mozh rasodevajo, in sad dobrih del obrodujejo v' vezhno svelizhanje. Nauki so senosovimu sernu enaki, ktero dokler je zelo, duha nima, ampak kashe svojo mozh kader je sdobljeno. Kdor svetih naukov ne premišljuje, je neveden, mlazhen,

in unim enak, od katerih sveti Pavel govori: *Eni se smiraj uzhe, vender k' sposnanju resnize ne pridejo.* II. Tim. 3. 7. Nauke premisljevati nar bolj perlošno je po poslušhanji, al po branji besede boshje.

4) Shívi po svetih naukih. Boshij nauki so sa to, de se shivi po njih. *Bodite delovzi besede boshje*, pravi sveti Jakob, *in ne samo poslušavzi.* 1. 22. Sveti Pavel tudi pravi: *Niso oni, ki slishijo postavo, per Bogu pravizhni, temuzh oni, ki postavo dopolnujejo.* Riml. 2. 13. Potrebno je pa po vseh naukih shiveti, kakor je Jesus svojim apostelnam osnanovati rekel: *Uzhite jih spolnovati vse, kar sim vam sopedal.* Mat. 28. 20. Kdor shiví po vseh naukih, on bo svelizhan, in kdor po vseh naukih ne shiví, bo pogubljen, ker Bog po svojim preroku pravi: *Moja beseda se ne bo prasna k' meni vernila.* Is. 55. 11. Bog je po Mojsefu rekel: *Spolnovajte vse sapedi.* V. Mojs. 27. 1. Sveti Jakob tudi pravi: *Kdor koli vso postavo spolnuje, greshi pa v' enim, je vsiga kriv: ker kdor je rekel: Ne preshestuj, je tudi rekel: Ne ubijaj.* 2. 10. 11. Bodi tedaj spolnovaviz vseh naukov, in ravnaj se po Davidovo, kateri je Bogu rekel: *Jest po vseh tvojih sapedih shivim, in vsako krivizhno pot sovrashim.* Pf. 118. 128. Boga prosi tedaj, de ti s' svojo gnado pomaga njegove svete nauke sheljno poslušhati, po njegovi sveti volji rasumeti, in po njih svesto shiveti, de boš svelizhan.

Koliko poglavitnih delov ima kershanfski nauk?

Kershanfski nauk ima pet poglavitnih delov: Vero, Upanje, Ljubesen, svete Sakramente, in Kershanfsko pravizo.

Je vsaki kristjan dolshen v'vseh tih poglavitnih delih kershanfskiga nauka poduzhen biti?

Vsak je dolshen ne le vediti te poglavitne dele, ampak tudi, kaj oni v' sebi sapopadejo, to pa je vediti treba po mozhi in stanu fleherniga kristjana, de po njih shivi.

Ali nauki sheroko segajo?

Resnizhno de oni sheroko segajo, ker sapopadejo in raslagajo vse, kar je vsaki zhlovek dolshen Bogu in blishnimu.

Vera je nar potrebnishi, ker je korenina vfiga dobriga, in ker bres vere ni upanja, ni ljubesni, in tudi ne svelizhanja. Bres vere je nemogozhe dopasti Bogu, mora pa ona biti zhitfa, de se veruje vse kar je Bog rasodel, de se rasodeti veri nizh ne perdene, in nizh ne odvsame. Vera mora biti terdna, in delavna: veliko jih je tedaj potrebnih naukov, de po volji boshji, in v' svoje svelizhanje prav verujemo.

Upanje se is vere is-haja, in je potrebno v' svelizhanje. Upanje je is vere, in pomaga v' ljubesen, al v' resnizhno boshjo flushbo. Zhe upanje ni tako, sapeljuje zhloveka, in mu odvsame potrebni strah boshji, al sadershuje ga, de ne flushi Bogu: ker pravo upanje je potrebno, de zhlovek ni predersen, in de ne opesha, al obupa. To preprizha, de tudi v' tim je veliko naukov potrebnih, de nihzhe ne sajde.

Ljubesen je is zhiste vere, in praviga upanja, al sad vere in upanja po pomozhi gnade boshje. Ljubesen je kraljiza vsih zhednost, sazhetik in konez vsiga dobriga, in shivljenje nashiga duhovniga shivljenja, in bres nje je vse nevredno per Bogu. Ljubesen je prasno ime, zhe ni sveta, delavna in serzhna, in torej je veliko naukov potrebnih, de je resnizhno taka, in svelizhavna.

Sveti Sakramenti so isvir boshje gnade, in nashiga posvezhevanja, to pa po saflushenji Jesufove smerti. Sakramenti so mnogi po potrebah vsiga zhloveshtva, in fleherniga zhlovka: vediti se mora tedaj kaj od vsih sploh, in kaj od vsaziga posebej je verovati, in kako jih uredno prejemati, de so oni v'nashe svelizhanje. To tudi preprizha, de je od svetih Sakramentov veliko potrebnih naukov.

Kerfhanfka praviza, pravizhnost, al svetost je is dopolnjenja vsih dolshnost. Ona je tedaj is zhiste vere, kerfhanfskiga upanja, delavne ljubezni, in uredniga prejemanja svetih Sakramentov. Vsaki zhlovek je popazhene natore, temuiga uma, hude volje, in svijazhniga serza: sraven tiga pa ima vsaki stan svoje sosebne dolshnosti, in okoljshine se vedno premenujejo, in toraj je veliko naukov potrebnih, de je zhisti sapopadik kerfhanfske pravizhnosti.

Ta kratki sapopadik poglavitnih delov kerfhanfskiga nauka perganja vsaziga po svetih naukih hrepeneti, in vedno profiti Boga gnade, de mu bodo sveti nauki v svelizhanje.

PERVI DÉL.

Od kerfhanfke katolfske vere.

Od apostoljske vere sploh.

Kaj je apostoljska vera?

Apostoljska vera je sapopadik poglavitnih naukov, ktere so aposteljni is ust uzhenika Jesusa Kristusa flishali, al po rasvetljenji svetiga Duha prejeli, in uzhili.

Kakshina je apostoljska vera?

Apostoljska vera je takshina:

„Verujem v' Boga Ozheta, vsigamogozhniga stvarnika nebes in semlje. In v' Jesusa Kristusa, Sina njegoviga ediniga, gospoda nashiga. Kteri je spozhet po svetim Duhu, rojen is Marije devize. Je terpel pod Ponzijem Pilatom, krishan bil, je umerel, in je bil v' grob poloshen. Shel je pred pekel, tretji dan od smerti vstal. Shel je v' nebefa, fedi na desnizi Boga Ozheta vsigamogozhniga. Od ondot bo prishel soditi shive in mertve. Verujem v' svetiga Duha. Eno sveto katolfsko zerkev, gmajno svetnikov. Odpuštenje grehov. Vstajenje mesa. In vezhno shivljenje. Amen.“

Je v' apostoljski veri sapopadeno vse, kar je verovati treba?

V' apostoljski veri ni sapopadeno vse, kar je verovati treba, ampak v' nji so le poglavitne resnize sapopadene. Sapove pa verovati v' katolsko zerkev, ktera vse resnize uzhi, in jih bo do konza sveta uzhila.

Koliko poglavitnih delov, al zhlenov je v' apostoljski veri?

Dvanajst delov, ali zhlenov je, kateri bodo saporedama raslagani, de dobi vsak zhisti sapopadik apostoljske vere.

Od perviga zhlena apostoljske vere.

Kteri je prvi zhlen apostoljske vere?

Pervi zhlen apostoljske vere je leta: *Verujem v' Boga Ozheta, vsigamogozhniga stvarnika nebes in semlje.*

OD VERE.

Kaj pomeni prva beseda apostoljske vere, Verujem?

Ta beseda pomeni, de se resnizno ima, terdi, in sposna, kar koli je Bog rasodel, in katolska zerkev uzhi.

Je vera potrebna?

Vera je potrebna, tode samo prava vera

svelizha. Sveti Pavel pravi: *Bres vere je nemogozhe dopasti Bogu.* Hebr. 11. 6. *Jesuf pravi: Kdor ne bo veroval, bo pogubljen.* Mark. 16. 16.

Kaj je kershanfska katolshka vera?

Kershanfska hatolshka vera je *sosebni dar boshji, zhesnatorna luzh, zhloveku v' serze vlita zhednost, s' ktero vse veruje, kar je Bog rasodel, in kar kershanfska katolshka zerkev uzhi, bodi naj sapifano al ne.*

Sakaj se rezhe, de je vera sosebni dar boshji?

Sato, ker dar svete vere preseshe vse darove, in ker bres tiga sosebniga daru so vsi darovi prasni. Sdravje, mozh, prebrishnost, bogastvo in drugo h' zhimu bi bilo, ako bi zhlovek prave vere ne imel? Kershanfska katolshka vera je sosebni dar boshji,

1) Ker vsi ljudje nimajo prave vere.

2) Ker je nihzhe ni saflushiti mogel.

3) Ker bres prave vere ni svelizhanja.

Zhlovek ne more daru prave vere s' svoji-mi deli saflushiti, ampak Bog jo is sosebne milosti daje. *Jesuf pravi: Nihzhe ne more k' me-ni priti, zhe ga Ozhe ne vlezhe.* Jan. 6. 44. *Sveti Pavel tudi pishe: Is milosti ste ohranjeni po veri, in to ni is vas, ker boshji dar je to: ne is del, de sekdo ne hvali.* Efes. 2. 8. 9. Vsaki katolshki kristjan naj visoko hvali vsmi-ljeniga Boga savolj sosebniga daru prejete vere.

Sakaj se pravi, de kershanska katolska vera je zhesnatorna luzh?

Sato se rezhe, de kershanska katolska vera je zhesnatorna luzh, ker je is nebes, is Boga, in ker nam odkrije resnize, kterih nasha pamet vediti ne more, al jih le sprideno ve.

Kdo smed zhlovekov bres smote ve, kar potrebuje v' svelizhanje, zhe Bog ne rasodene? Egipzhani, Gerki in Rimljani so bili nar modrejshi na svetu, v' veri pa so oni mislili ko neumni otrozi, in de je res to, njih neumna vera, ostudne vrashe, in nespametne shege prizhujejo. Modri pravi: *Kdo ve boshjo misel? Kakor zhe Bog daje modrost, in svojiga svetiga Duha is visoziga poshlje.* Modr. 9. 17. Zhlovek malo ve tiga kar je na semlji, in kar ima pred ozhmi, kako pa bi boshjo misel vedil? Bres boshjiga rasodenja je zhloveku nemogozhe vediti sveto Trojizo, vzhlovezhenje Sinu boshjiga, od kod je zhlovekova spazhnost, in veliko drusiga potrebniga. Rasodeta vera raspodi temo, in osdravi um, de vemo kaj verovati, in kako dopasti Bogu. Ravno savolj tiga Jsaija pravi: *Ljudstvo, ktero je v' temi hodilo, je veliko svetlobo vidilo, prebivavam deshele smertne senze je luzh sasijala.* 9. 2.

Sakaj se pravi, de kershanska katolska vera je od Boga zhloveku vlita zhednost?

Sato, ker sam Bog zhloveku daje verovati zhesnatorne resnize. Sveta vera je zhloveku v' serze vlita she per svetim kerstu s' po-

svezhujozho gnado svetiga Duha, in potlej ne jenja vterjevati kristjana, de v' prejeti veri stannoviten ostane. Zhlovekove besede, obeti, preganjanje, fila, al drugo volje ne spreoberne, in uma ne preprizha, de bi on terdno veroval, kar ne vidi, in ne rasume, ampak gnada svetiga Duha podvershe in preprizha zhloveka. Kdo je malikovavze preprizhal, de so oni svoje malike opustili, in nevidniga Boga molili? Kdo je narodam dopovedal, de je Jesus Kristus pravi Bog, zhe je ravno na krishi umerel? Bog sam jim je dal to in drugo verovati, in tudi sa to vero umreti.

Sakaj se rezhe: s' ktero verujemo vse, kar je Bog rasodel, in katolshka zerkev uzhi?

Sato, ker smo dolshni verovati vse rasodete resnize, de ne verujemo ne vezh, ne manj, ampak kar je Bog rasodel, in katolshka zerkev uzhi. Bog daje s' svojo gnado, de terdno verujemo, kar je on rasodel, ker je on vezhna resniza in modrost: tudi de verujemo, kar katolshka zerkev uzhi, ker je ona steber, in terdnost resnize. Dolshni smo verovati vse resnize, ktere je Bog rasodel,

1) Ker Bog, vezhna resniza, golufati ne more.

2) Ker Bog, vezhna modrost, se smotiti ne more.

3) Ker rasodeta vera le v' svetost napeljuje.

4) Ker je rasodeta vera s' velikimi zhudeshi poterjena.

Sakaj se rezhe, de verujemo vse, bodi naj sapifano, al ne?

Sato, ker rasodete resnize, bodo naj sapifane, al ne, so enakiga sposhtovanja, in pokorshine uredne.

Ktere so poglavitne resnize katolshke vere?

1) En sam Bog je stvarnik, in gospod vsiga, in vsih.

2) Bog je pravizhen sodnik, kateri dobre in hude pravizhno plazhuje.

3) Tri Boshje pershone so, eniga bitja, in ene natore, Ozhe, Sin in sveti Duh.

4) Bog Sin, druga pershona svete Trojize, se je sa nas vzhlovezhil, terpel, in umerl na krishi, de nas je od vezhniga pogubljenja odrethil.

5) Zhlovefhka dusha nikoli ne umerje.

6) Gnada boshja nam je potrebna v'svelizhanje, ker bres nje nizh dobriga storiti ne moremo.

Sakaj se pravi, de so lete poglavitne resnize katolshke vere?

Sato se te poglavitne resnize katolshke vere imenujejo, ker odrashen zhlovek, ki jih ne ve, in ne veruje, ne more svelizhanja dosezhi. Te resnize so sfer nar potrebnishi v'svelizhanje, niso pa same potrebne, ampak jih je veliko drusih resniz, katerih vednost, in verovanje je sapovedano, in potrebno.

Ali je sadoſti v' ferzu verovati, kar je Bog rasodel, in zerkev uzhi?

Terdno verovati kar koli je Bog rasodel, in zerkev uzhi je potrebno, in pa tudi po rasodeti veri shiveti, in kader sa zhaſt boſhjo gre, ſkaſovati ozhitno kar ſe v' ferzu veruje. Slab kriſtjan je on, ki po ſveti veri ne shivi, in ſe ſvoje ſvete vere framuje: in toraj,

1) Potrebno je po ſveti veri shiveti, ker nam ni vera dana, de vemo in le verujemo rasodete reſnize; al de prav miſlimo, ampak tudi, in veliko bolj, de pravizhno shivimo, Bogu flushimo in ſe svelizhamo. Sveti Jakob pravi: *Kaj pomaga, moji bratje, ako kdo pravi, de vero ima, zhe pa del nima? ga bo mar ſamogla vera svelizhati?* 2. 14. Figovo drevo, ki je imelo perje, ſadu pa ni imelo, je Jeſuf preklel (Mat. 21. 19): ravno ta neſrezha bo leniga kriſtjana ſadela, kateri v' ſveti veri bres ſapovedanih dobrih del shivi. Lenoba, al nerodovitnoſt ſama je vezhniga pogubljenja uredna, kaj pa hudo djanje: Hudobni kriſtjani *govore de Boga poſnajo, s' deli pa ga tajé, ker ſo nagnjuſni, in k' nobenimu dobrimu delu perpravni.* Tit. 1. 16. Jeſuf je terdovratnim judam pravil: *Tiru in Sidonu (nevernim meſtam) bo loſhej ſodni dan, ko vam.* Mat. 11. 22. Loſhej bo pa ſodni dan judam, ko kriſtjanam, ker ſmo mi obilniſhi gnade prejeli, in prejemamo. Reſnizhno in pravizhno je to, ker *kterimu ſo veliko frozhili, bodo od njega vezh terjali.* Luk. 12. 48.

2) V' potrebi ſe mora ſkaſovati, kar ſe

v' serzu veruje. Pervi verni so pred oblastniki sposnavali svojo vero, zhe so ravno bili savolj nje preganjani, in umorjeni. Sveti Pavel pravi: *Ne framujem se evangelja.* Riml. 1. 16. In sopet: *Osnanujemo Jesufa Kristusa krishaniga: judam szer pohujshanje, neverzam pa nespamet.* I. Kor. 1. 23. On je hotel rezhi: Jesti, in drugi serzhno osnanujemo, de je Jesus krishan bil, zhe se ravno judje, in neverzi nam in Jesufu posmehujejo, ker se jim nespametno sdi, de je Bog on, ki je na shpotljivim krishi umerel. Sdaj tudi je vsaki verni kristjan dolshen svojo vero sposnati, kader ga oblastniki vprashajo: kader drugi dvomijo nad njim de prav ne veruje; kader flifhi govorjenje soper sveto vero, in de s' molzhanjem pomaga v' pohujshanje. Jesus pravi: *Kdor koli me bo sposnal pred ljudmi, ga bom tudi jest sposnal pred svojim Ozhetam: kdor pa bo mene prizho ljudi satajil, tiga bom tudi jest satajil prizho svojiga Ozheta.* Mat. 10. 32. 33.

Ni nikoli perpusheno vero satajiti?

Nikoli ni perpusheno, ako bi ravno sa shivljenje fhlo. Peter je v' Jesufa szer veroval, ga je pa s' besedo satajil, in je slo grefhil, defiravno is strahu: savolj tiga je milo jokal. Zhe je kaki kristjan is strahu rekel per oblastniku, de ni kristjan, je bil ozhitni in dolgi pokori podvershen, ako ravno se je s' jesikam, ne pa s' serzam kershanskimu imenu odpovedal. Kristus pravi: *Kdor se bo mene in mojih besed frameoval, tiga se bom jest fra-*

moval, kader pridem v' svoji, Ozhetovi, in svetih angeljev zhusti. Luk. 9. 26.

Aposteljni, in marterniki so neisrezheno veliko preterpeli, ker niso hotli, in niso smeli tajiti, de so kristjani. Neverniki so nje nezhloveshko topli, s' rasbeljenim shelesam shgali, na sharjavzi pekli, shive preshagali, sverinam v' jed metali, in drugazhi terpinzhili, niso oni vender tajili Jesufa, al rekli, de niso kristjani; radi so v' tim sposnanji umerli. To njih serzhno stanovitnost naj vsaki ima pred ozhmi, de se prizho hudobnih ne framuje, de svojo vero, in kerfhanške zhednosti serzhno fkasuje.

Kaj je katolshkimu kristjanu storiti, de ostane stanoviten v' sveti veri, in raste v' nji?

De vsaki kristjan v' sveti veri ostane stanoviten, in raste v' nji, kakor mu Bog sapove, naj stori kar bo sdaj rezheno:

1) Ukrotiti mora svoj napuh, nepermerjeno radovednost, in se ponishevati: tako se rad podvershe sveti veri, je stanoviten, in raste v' nji.

2) Varovati se mora shlobudrastih ljudi, in rasusdanih jesikov, de v' njih hudobni drushbi ne opefha, al de se njegova vera ne pokasi.

3) Dolshen je fkerbno poslushati uzhenike katolshke zerkve, brati svete bukve, in poboshne modre poprashti, de ga boshja beseda, in sveti nauki zhedalje bolj vterdujejo v' sveti veri.

4) Premagovati mora svoje hudo poshelenje; zhe ne, mu bo jarm svete vere in boshjih sa-

poved preteshek, in ga bo hotel polajfhati, de shivi po svoji volji.

Kako se gresli soper vero?

Soper sveto vero se lohka mnogo gresli:

1) Zhe se potrebnih refniz ne uzhi, al boshjo besedo sanizhuje.

2) Zhe vfiga ne veruje, kar katolska zerkv uzhi; al nad eno samo rasodeto refnizo dvojami.

3) Zhe mu je enako, de je al ni v'pravi svelizhavni veri: al lashnjivo meni, de se v'fleherni veri svelizha.

4) Zhe v' svojim serzu ne veruje, kashe se pa kristjana na unajnim. To je nevera, ker unajne snamnja bres notrajne vere, so hinavshina.

5) Ako se katolske vere framuje: al se flabovernim per boshji flushbi perdrushi; al perterdi, kar se soper katolsko vero stori, al govori.

Od osnanjene besede boshje sploh.

Kaj je osnanjena beseda boshja?

Osnanjena beseda boshja je rasodevanje potrebnih refniz, de mi zhloveki prav sposnamo Boga, mu dopadljivo flushimo, in se svelizhamo.

Je rasodenje boshje besede, al boshje volje mogozhe?

To je mogozhe, ker Bog stori kar hozhe,

in mu ni nobena rezh nemogozhe. On lohka rasodeva svojo voljo angeljem, in zhlovekam, ker je gospodar svojih stvari. On jim lohka daje vediti svojo voljo s' samim notrajnim preprizhjenjem, al s' unajnimi snamenji, al kakor hozhe.

Je boshji visokosti, in boshjimu velizhastvu spodobno, de slabimu zhloveku Bog rasodeva svojo voljo?

To rasodenje ne sanizhuje boshje visokosti, temuzh povishuje boshjo milost. Bog je stvaril nebo, semljo, angelje, zhloveka, ptize, ribe, in nar manji shivali, in sa vse fkerbi. Modri pravi: *Bog je majhniga in veliziga vstvaril, in sa vse enako fkerbi.* Modr. 6. 8. Boshjimu velizhastvu ni tedaj nespodobno, de Bog svojim umnim stvarjem osnanuje svojo voljo.

Je boshje rasodenje potrebno zhloveku?

Rasodenje boshje volje je zhloveku potrebno v' svelizhanje. Hude smote vfiga zhloveshtva obilno preprizhajo, de zhlovek po svojim natornim umu ne ve poti v' nebeshko kraljestvo, ako ga Bog ne uzhi. Ufaki zhlovek je smoti podvershen, in ni zhiste resnize na svetu, ako ona is nebes ne pride. *Kdo smed zhloveckov samore boshji svet vediti? Kdo samore misliti kaj Bog hozhe?* Nihzhe, in je sa tiga voljo moder profil: *Poshli modrost is tvojih svetih nebes, de bo s' menoj, in de bom vedil, kaj ti dopade.* Modr. 9. 10. 13.

Ljudje, ki so bili nar modrejshi na svetu, in ki so se s' svojo modrostjo hvalili, so bili

neumnim otrokam enaki, so nesramne zhloveke, in neumne stvari na mestu praviga Boga verovali, in molili, pravizhnosti niso posnali, in gerdo safhli, ravno sato, ker jim ni bila boshja volja rasodeta. Prav tedaj David govori: *Vsi so safhli, in nepridni postali. Pf. 13. 3.*

Je Bog zhloveku rasodel svojo voljo?

Bog je zhloveku po svoji veliki milosti rasodel svojo voljo, in ga dobrotljivo uzhil, kaj mora od njega, svojiga stvarnika, in gospoda verovati, in kako mu dopadljivo flushiti, de dofeshe namen svojiga vstvarjenja. Usmiljeni Bog je zhloveku vtisnil in dal sapopadik dobriga in hudiga, ker je pa prvi greh vfiga zhloveka, dusho in telo popazhil, je vse zhlovekhu safhlo, in Bog is fosebniga usmiljenja mu je ozhitno rasodeval svojo voljo, de pravizhno in spodobno shivi: svojo voljo je rasodeval po svojih priyatlih, patrijarhih in prerokih, in poslednizh po svojim Sinu Jesusu Kristusu. *Mnogiterkrat je nekadaj Bog govoril ozhakam po prerokih; sadnizh pa je nam govoril po Sinu. Hebr. 1. 1. 2.*

Je sapifano, al nesapifano, kar nam je Bog po svojih flushabnikih, in po svojim Sinu rasodel?

Kar je Bog nam osnanil je vezh del sapifano, in pa tudi nekaj nesapifaniga: toraj je boshja beseda rasdelena v' sapifano in nesapifano besedo boshjo.

Od sapifane besede boshje.

Kje je beseda boshja sapifana?

Beseda boshja je sapifana v' bukvah, ki se jim *sveto pismo* rezhe. Te bukve se sveto pismo imenujejo, kakor de bi bil Bog nam zhlovekam pifal, in uzhil, kako mu dopasii. Te bukve se sveto pismo tudi sato imenujejo, ker uzhe in sapovedujejo svetost, de se svelizhamo. Sveti Pavel pravi: *Vfako pismo, od Boga vdahnjeno, je dobro k' preprizhanju, k' uzhenju, k' svarjenju: de bo popolnim zklovek boshji, k' vsakimu dobrimu delu napravljen.* II. Tim. 3. 16. 17.

Ktere so bukve stariga testamenta, al stare savese, ki jih katolska cerkev po svetim Duhu spisane veruje?

Svete bukve stare savese, v' kterih je boshja beseda sapifana, bodo sdaj imenovane kakor so saporedama v' svetim pismu, in bo tudi sraven njih kratih sapopadik priprostim vernim v' pomozh.

Petere Mojsefove bukve. Te obseshejo 2552 lét: to je, od stvarjenja sveta do ishoda Israelzov is pushave v' obljubljeno deshelo.

Perve Mojsefove. Te popishejo stvarjenje neba, semlje, in zhloveka; padez porvih starishev, in njih pokorjenje; spazhnost vsiga zhloveshtva, in potop, tudi shivljenje nekterih patrijarhov al ozhakov.

Druge Mojsefove. Te popisujejo velike nadloge Israelzov, njih rešenje po Mojsefu, prihod v' pušhavo, osnanenje boshjih sapoved, mano jim dano v' jed, njih nesvestobo, in pokorjenje.

Tretje Mojsefove. Popishejo kakofhno unajno boshjo flushbo, in kakofhne svete opravke je Bog Israelzam sapovedal.

Zheterte Mojsefove. Te popisujejo rodove in shtevilo Israelskiga ljudstva; tudi mnoge sapovedane opravke per boshji flushbi, in rasdeljenje Kananške deshele, ko jo bodo v' last dobili.

Petere Mojsefove bukve. Te ponavljajo, perporozhajo, in sapovedujejo, kar je Bog prej sapovedal, de Israelzi prejetih sapoved ne posabijo, ampak jih svesto spolnujejo.

Josvetove bukve. V' tih je popisano, kar se je v' sedemnajstih letih godilo pod vojvodam Josvetam, in kako de so Israelzi s' vednim vojskovanjem dobili obljubljeno deshelo.

Sodnikov bukve. Tukaj so sgodovine mnogih vojvodov, al sodnikov Israelovih otrok, in kar se je pod njimi godilo.

Rutine bukve. Te so bukvam sodnikov perdrushene, al pershtete, in povedo kako se je poboshna Rut vdrugezh omoshila, de je potlej is nje rodovine bil David, in Jesus Kristus.

Zhvetere bukve kraljev. One popishejo go-rezhnost preroka Samuela, sgodovine kraljev, in Israelzov, njih vojske, svestobo in grehe, frezho in nefrezho, kakor so, al niso flushili Bogu.

Dvoje bukve kronike. Té popisujejo rodovino od Adama do Abrahama, in kako so se Israelzi rasšerjali do léta po švarjenji sveta 2989. V' tih je popisano, kar je bilo v' drusih bukvah spušheno.

Dvoje bukve, Esdrove in Nehemijere, popishejo, kar se je judam pod kraljem Ziram godilo, de so spušheni is flushnosti, Jerusalem in tempelj sopet sosidali.

Tobijove bukve popishejo poboshnost, poterpeshljivost in vsmiljenje ozheta in sina Tobija, in kako je Bog obema pomagal po angelju Rafaelu.

Juditne bukve. Te kashejo sosebno boshjo pomozh nad judmi po poboshni vdovi Judit, ktera je mogozhnimu vojvodu Holofernu glavo odsekala.

Esterne bukve. Dopovedó, sakaj de je bogabojezha Ester povikshana, de bi Bog po nji svoje ljudstvo otel.

Jobove bukve. Pisane so v' sgled veliziga terplenja, in sosebne poterpeshlivosti nedolshniga Joba.

Bukve psalmov. Te Davidove pesmi povishujejo dusho k' Bogu, de va-nj upa, in ga prosi.

Bukve Pripovist. Salomon je nje spisal, in so one polne potrebnih naukov.

Pridgar. Te bukve je tudi spisal Salomon: v' njih shalofno sposna prasnoto v'lih dobrot, ki jih je vshival na svetu.

Visoka pesem. Ta v' skrivnih besedah! popishe veliko ljubesen med Bogam in poboshno

dušno; in veliko ljubesen Jesufovo do svoje neveste, katoliške zerkve. Salomon je njo spisal.

Modrostne bukve popishejo in perporozhajo modrost, in uzhe, kako jo imeti. Salomon je morde nje spisal, ni vender še dognano.

Sirahove bukve so polne filno lepih nauk, kateri obilno uzhe, kako flushiti Bogu.

Bukve prerokov.

Isaija. Kraljeviga rodu in veliki prerok je bil. Jude je neprenehama opominjal se k' Gospodu spreobrniti; ga niso poslušali, in so bili oštro pokorjeni. Velike zhudeshe je delal. On je 780 lét prej natanko popisal terplenje Jesufovo.

Jeremija. Ta prerok je bil pred rojstvom posvezen. Prerokoval je de bo Jerusalem rasdjan, ker malikovati ne jenja. Jude je vedno opominjal, de naj se spreobernejo, oni so ga hudo preganjali.

Ezechijel je v' Kaldejski flushnosti prerokoval, in pravil nadloge nepokornim judam namenjene, in pa tudi, de rešeni bodo. V' visozih prilikah je on govoril, de ga sovrashniki ne umejo.

Daniel. Visoziga rodu je bil, in s' drusimi judmi odpeljan v' flushnost, v' Babilon. Ondi je kraljema Nabuhodonosarju in Baltasarju skrivne pergodbje prerokoval, in je povišhan bil. Veliko je delal in terpel sa zhašt boshjo. Povedal je zhaš prihoda Odreshenikoviga.

Baruh. Pifar je bil preroka Jeremija, in je v' Babilonfki flushnosti prerokoval.

Oséa. Osnanoval je judam pokoro. Pravil je, de bodo neverniki prifhli v' zerkev boshjo.

Joel. Napoveduje nadloge judam, ako ostanejo terdovratni. Opominja duhovne s' jokam, in pokorjenjem vtolashiti boshji serd. Pravil je, de se bo Bog masheval nad neverniki v' dolini Josafat.

Amos. Pove nadloge, s' kterimi bo Bog pokoril prebivavze Damafhka, Tira, Idumeje, in drusih mest.

Abdija. Pravil je, de bo Bog Idumejze, kteri stiskajo Israela, bolezh pokoril.

Jona. V' njegovih bukvah je popisana refnizhna pokora spazheniga mesta Ninive, in de je to veliko mesto boshji jesi odshlo, ker se je refnizhno spokorilo.

Mihej. Ta je ojstro svaril jude, ki so sapustili Boga, in so malikovali: pravil je jim, de bofta kraljestva Juda in Israel ojstro pokorjena.

Nahum. Prerokoval je, de se bo Bog vnel sa svoje ljudstvo, in veliko mesto Ninive konzhal.

Habakuk. Njemu je Bog rasodel, de bo Jerusalem konzhan, de bodo judje odpeljani v' flushnost, in potlej refheni pod kraljem Ziram.

Sofonija. Napovedal je judam nadloge, in pa tudi de bodo njih sovrashniki ponishani. Pravil je, de bodo neverniki prifhli v' zerkev boshjo.

Agej. Svaril je Jude, ker tempelj boshji v' nemar pufhajo. Pravil je prihod Odrefhenikov, in tudi zhaft njegove zerkve.

Zaharija. Prerokoval je judam, kaj se bo de godilo do prihoda Kristusoviga: pravil je tudi njegovo shivljenje in smert.

Malahija. Svaril je duhovne in ljudstvo, ki malopridno flushijo Bogu. Napovedal je prihod Janesa kerstnika, kateri bo perpravljajal pot obljubljenimu Odrefheniku. Povedal je tudi de bodo daritve stare savease overshene, in de se bo po vfi semlji prijetnifhi daritev darovala Bogu. — Leta prerok je shivel okolj 450 lét pred Odrefhenikovim prihodom, in potém do Kristusa nobeniga preroka ni bilo, de njega, Gospoda prerokov, fkerbneje poslufhajo.

Eni preroki se veliki, drugi mali imenujejo. Veliki preroki so ti, Isaija, Jeremija, Ezechijel in Daniel: drugi so mali imenovani, ne sato de bi od unih fhtirih manj vredni bili, temuzh sato, ker so manj prerokovaniga sapi-faniga sapustili.

Po zhafu, v' kterim so preroki shiveli, so tako sversteni, Osea, Joel, Amos, Isaija, Jona, Abdija, Mihej, Nahum, Jeremija, Baruh, Sofonija, Habakuk, Daniel, Ezechijel, Agej, Zaharija, Malahija.

Dvoje bukve Mahabejov. To so sadnje bukve stare savease, in popisujejo velike vojske ferzhnih Mahabejzov soper nevernike, njih velike nadloge, in nefrezhno smert hudobniga kralja Antioha.

Ktere so bukve nove savese, al noviga testamenta?

Bukve nove savese, ki jih zerkev po svetim Duhu sapifane sposna, so lete:

Shtirje evangelji, f. Matevsha, f. Marka, f. Lukesha in f. Janesa: al bolj rezhi, shtiri bukve shtirih evangelistov eniga evangelja Jesusoviga. Shtirje evangelisti popishejo vzhlovezhenje, rojstvo, shivljenje, nauke, zhude-she, terplenje in smert Jesufa Kristusa, Sinu Boshjiga.

Djanje Aposteljnov. Sveti Lukesh je te bukve spisal, in popisuje v njih prihod svetiga Duha v aposteljne, njih skerb in terplenje, in rasfheranje katolske zerkve.

List f. Pavla apostelna do Rimljanov. Ta list je on is Korinta v Rim poslal, de spreobrnjene rimljane preprizha, de ne natorni um, al dela po sapovedih stare savese opravizhujejo zhloveka, ampak gnada po Jesufu Kristufu.

I. List f. Pavla do Korinzhanov. Tiga je on poslal is mesta Filipe, de njih raspertje potlazhi, jih ponishuje in uzhi; fosebno pa koliko de je ljubesen potrebna, in kakofhna de je.

II. List do Korinzhanov. Tiga je f. Pavel pisal is mesta Filipe, de jim kashe svoje veselje, de so njegovimu pervimu listu pokorni bili, in de jih mnogo uzhi.

List svetiga Pavla do Galazhanov. Nje svari, de se smotiti pusté, in jih uzhi, de jim je Jesus odvsel jarm stare savese, in de is gnade in vere Jesusove je pravizhnost. Jim tu-

di dopove, de on, ko drugi apostelni, zhisto refnizo uzhi. Ta list le pisan is Rima.

List svetiga Pavla do Efesancov. Tiga je on pisal is Rima, kjer je bil jetnik savolj Jesusa. Povisluje boshjo milost, po kateri so oni in nevere v' zerkev boshjo poklizani: nje opominja, de se smotiti ne dado po lashnjivih uzhenikih, in jih mnogo uzhi kako pravizhno shiveti.

List svetiga Pavla do Filipzhanov, pisan is Rima, v' jezhi. V' tim listu nje hvali, de so se veri bersh podvergli; nje sahvali, de so mu telesno pomozh do Rima poslali, in gorezhe opominja v' ljubesni, in v' miru shiveti.

List svetiga Pavla do Kolosancov. Tiga je pisal is Rima, v' jezhi. Vefeljuje se nad njih zhisto vero, nje opominja poboshno shiveti, in si persadene odpraviti njih hude smote, v' ktere so nje nekteri lashnjivi uzheniki napeljali.

I. List svetiga Pavla do Tefalonizhanov. Nje hvali, de so stanovitni v' veri, in jim pravi kako skerbno jih je uzhi: nje opominja se varovati nezhistosti, in se s' dobrimi deli perpravljati k' sodbi: tudi de so gorezhi v' boshji flushbi. Is Atena, al is Korinta jim je ta list poslal.

II. List svetiga Pavla do Tefalonizhanov. Hvali Boga savolj njih poterpeshljivosti in stanovitnosti: pove jim, de sodni dan berfh ne bo, in nje opominja, de se ne dado smotiti po krivih uzhenikih. Ta list je pisan in Atena, al is Korinta.

Dva lista svetiga Pavla do Timoteja, shko-

fa v' Efesu. Pervi list je pisan is Laodizeje, drugi pa is Rima. V' obeh uzhi Timoteja kako svesto vladati svojo shkofijo; shiveti sveto v' dober sgled vernikov, in nevernikov.

List svetiga Pavla do Tita, shkofa na otoku Kreti. Tiga mu je poslal is Nikopola, in ima enaki namen unih dveh do Timoteja.

List svetiga Pavla do Filemona. Tiga je Filemonu is Rima poslal, de usmiljeno sprejme, prej nesvestige, potlej spreobrnjeniga hlapza, Onesima.

List svetiga Pavla do Hebrejzov. Tiga je on pisal v' jezhi, v' Rimu, in ga jim poslal, de jim dopove, koliko je Jesus Kristus vekshi od vseh.

List svetiga Jakoba, manjshiga. Veliko potrebnih naukov je v' njem, sosebno pa, de naj vsak krotuje svoj jesik, in de vera je mertva bres dobrih del.

I. List s. Petra, pisan is Rima. Uzhi pokorshino do vseh oblastnikov, in daje veliko drusih potrebnih naukov.

II. List s. Petra, tudi is Rima, kader je she bliso smerti bil. Nagovarja verne hvaliti Boga savolj vseh dobrot: pravi, de bo veliko sapeljivzov, in de bo posledna sodba, h' kateri naj se s' dobrimi deli skerbno perpravljajo.

Trije listi s. Janesa. Ti so ognjenih naukov polni, s' kterimi nagovarja, in vnema verne Boga, in blishniga ljubiti.

List s. Judesha, Tadeja. Vernim perporozho, de naj bodo stanovitni v' veri, in de naj ne shive po gerdim sgledu rasedanih.

Skrivno Rasodenje f. Janesa. Bog je Janesu na otoku Patmosu rasodel svetost in mlazhnost nekterih shkofov: tudi, kako ojstro bo preganjavze katolske zerkve pokoril, in kaj se bo hudiga godilo v' poslednjih zhasih. To je Janes v' vifozih prilikah spisal, in se ravno sato rezhe *Skrivno rasodenje.*

Evangelisti in aposteljni so evangeli in liste pisali, kakor bo sdaj sapisano:

Léto po
Jusufovi
smerti.

Sveti Matevsh je pisal svoj evangelj okoli	4
Sveti Peter svoj prvi list	11
Sveti Marka je pisal evangeli	—
Sveti Lukesh je pisal evangelj	16
Pervi list f. Pavla do Tefalonizhanov	20
Drugi list	21
List f. Pavla do Galazhanov	23
Pervi list f. Pavla do Korinzhanov	24
Drugi list	25
List f. Pavla do Rimljanov	26
List f. Jakoba, manjšhiga	27
List f. Pavla do Filemona	28
List f. Pavla do Filipzhanov	29
List f. Pavla do Kolosanov	29
List f. Pavla do Hebrejzov	30
Djanje Aposteljniov f. Lukesha	—
List f. Pavla do Timoteja, prvi	31
Drugi	—
List f. Pavla do Tita	—

Léto po
Jesufovi
smerti,

Drugi list f. Petra	32
List f. Pavla do Efesano	—
List f. Judesha, Tadeja	33
Skrivno Rasodenje f. Janesa	62
Trije listi f. Janesa (<i>ne vé se kadaž</i>)	
Evangelj f. Janesa	64

Kaj prizhuje, de moshje, ki so sveto pismo spisali, so resnizhno poslani od Boga?

De je Bog te svete moshe poslal, in de f. Duh je v' njih bil,

1) Zhudeshti, ki so jih delali, prizhujejo. Zhlovek ne more is svoje mozhi zhudeshev delati, ampak Bog sam. Preroki in aposteljni so veliko zhudeshev delali v' boshji mozhi, in to prizha de so resnizo pisali.

2) Prerokovanja, ki so se dopolnile, prizhujejo, de je Bog po njih govoril in uzhil. Kar so ti sveti moshje v' Gospodovim imenu prej govorili, se je v' rezhenim zhasu nataniko dopolnilo, kar bi ne bilo, ako bi Bog tiga ne bil rasodel.

3) Njih zhiski nauki prizhujejo, de f. Duh je s' njimi bil. Oni so uzhili zhisto boshjo slushbo, odvrazhali so ljudi od hudiga, in napeljevali nje v' dobro, in to kashe, de jih je Bog poslal.

4) Njih sveto shivljenje je tudi suamnje njih resnizhniga pisanja. Bogu ni navadno po hu-

dobnih rasodeti ljudem svojo voljo, ampak po pravizbnih.

*Kako se tudi ve, de sveto pismo stare save-
se je resnizhno?*

De sveto pismo stare savese je resnizhno, se tudi is tiga ve, ker ga Jesus, in aposteljni poterdijo, in v' prizhevanje jemljejo. Mojsef in preroki so Jesusu prizhevali, kar je Jesus judam govoril, rekozh: *Preishite pisma, in tiste so, ktere meni prizhujejo. Jan. 5. 39.* Mojsef, in Elija sta se Jesusu perkasala, in s' njim govorila, kader se je spremenjal na gori, de sta kasala saveso s' poglavarjem nove savese, s' Jesusam Kristufam. Preroki so vse pravili, kaj de bo Jesus terpel, in so tudi sdavnaj prej osnаноvali zhaft njegove zerkve. Nova in stara saveša ste ena s' drugo sklenjene.

*Kako se ve, de s. pismo nove savese je
resnizhno?*

Is tiga se ve, ker so aposteljni pisali, kar so sami flishali is uft Jesusovih, in kar so sami s' svojimi ozhmi vidili. Oni so tudi sapisali svoje slabosti, nevednost, malovero in nesvestobo, in ravno to prizha de so resnizhni. Apostelni niso pisali v' enim mestu, in tudi ne ob enim zhafu, vender so v' resnizah enakshni. Vemo tudi de so oni pisali s' pomozhjo, in navdihvanjem svetiga Duha, in de so radi umerli sa resnize, ktere so uzhili. Golufniki sleparijo, de ljudi pod-se spravljajo savolj svoje hvale, al do-
bizhka, apostelni so uzhili, in hudo sa dobro

prejemali : to pa so prej vedili , ker jim je Jezus veliko krat pravil , de bodo preganjani , in umorjeni . Jim je tudi rekel : *Posljam vas , kakor ovce med volkove .* Mat. 10. 16. To so aposteljni tedaj prej vedili , niso se pa sovrashnikov bali , in so umerli sa refnizo , de se vsi ljudje refnizi podvershejo .

Vedna hvala bodi usmiljenimu Bogu , kateri nam je po Jesufu Kristufu , in on po svojih aposteljnih zhisto vero dal .

Od branja svetiga pisma.

Je potrebno , dobro , al fhkodljivo brati sveto pismo ?

Sveto pismo brati , in njegove svete nauke premishljevatı je uzhenim potrebno ; dobro je to vsakimu verniku , ako refnize ishe ; fhkodljivo je to napuhnjenimu zhloveku , ta fhkodljivost pa je , ne is svetiga pisma , temuzh is njegoviga hudobniga serza .

Je tudi priprostim vernim dobro tedaj sveto pismo brati ?

Tudi jim je dobro , ako ponishniga serza so . Sveto pismo ima nesapopadljive skrivnosti , in neismerjeno globozhino , pa tudi veliko svetlobo . Ene rezhi preseshejo um vsih modrih , ene pa so neuzhenim permerjene : priprosti verni tedaj , zhe so ponishniga serza , najdejo obilno pasho v svetim pismu , ker ima veliko umeunih nauk . Mojsef , preroki , Jezus , in apostelni

so uzhili modre, in nevedne, sakaj bi sene smelo tedaj brati, kar so oni govorili, al pisali?

Judje so neisrezheno skerbno brali s. pismo, in bere se v' svetim evangelju, de so oni vi-foke besede umeli. Kader sta Pavel in Sila v' Bereo prishla in judam osnanovala Jesufa, so oni besedo prav sheljno sprejeli, in vsaki dan pisma pregledovali, zhe je tako, kakor slishijo Pavla in Sila uzhati: ker so pa oni ravno tako nashli v' svetim pismu, je veliko mosh verovalo v' Jesusu. Djan. Ap. 17. 11. 12. Ako verni ponishno bero sveto pismo, in slishijo ravno tako uzhati, so v' veri vterjeni, al perpravnishi se resnizi vdati, in shiveti po boshji besedi.

Ktere bukve svetiga pisma so vernim pod-uzhne?

Vernim kristjanam so smed vsih bukev svetiga pisma nar bolj poduzhne te, perve Mojsefove, Psalmi, Modrostne, Tobijeve, Evangelj, Djanje aposteljnov, in Listi svetih aposteljnov. Te so nar bolj poduzhne, pa tudi druge so dobre. Sveti Pavel pravi: *Vfako pismo* (sleherne bukve s. pisma) *od Boga vduhnjeno, je dobro k' uzhenju, k' preprizhanju, in k' svarjenju, de bo popolnim zhlovek boshji, k' vsakimu dobrimu delu napravljen.* II. Tim. 3. 16. 17. Vsi ozhaki slo perporozhajo brati sveto pismo.

Kakoshin bodi vsaki zhlovek, zhe hozhe prav umeti sveto pismo?

Vsaki bodi dobriga serza, resnize sheljni-

ga, kakoršhniga je s. Avgustin bil, kateri v' brani
 nji listov s. Pavla se je vnel flushiti Bogu.
 Kdor je dobriga, al sheljniga serza, mu resniza
 naproti gre, in ga rasfvetli. Salomon prav le-
 po preprizha, de je to ref, rekozh: *Modrost*
okoli hodi, in ishe tih, ki so nje vredni;
ona se jim veselo perkashe, in jim s' vso
previdnostjo naproti pertezhe. Nje sazhetik
so resnizhne shelje po nauku. Modr. 6. 17. 18.
 Kdor hozhe sveto pismo brati in umeti v' svoje
 boljshanje, in svelizhanje, naj stori kakor bo
 sdaj rezhenó :

1) Pred branjem svetiga pisma, in drusih
 svetih bukev, tudi pred poslušanjem besede
 boshje, naj kristjan profi Boga, de mu da
 rasfvetljenje, krotko serze, in dobro voljo,
 de mu bodo sveti nauki v' boljshanje in sveli-
 zhanje.

2) Vsaki naj skerbi resnizhno sheljo imeti,
 de hozhe grehe opustiti, in v' dobrim rasti.
 Kdor ljubi greh, ni perpravljen brati, ali po-
 slushati boshje besede, ker modrost ne gre
 v' hudovoljno dusho.

3) Nauke, kateri so kristjanu permerjeni, in
 potrebni, naj on skerbnó premishljuje, de jih
 prav rasume, v' svoje serze globoko vtisne, in
 si persadeva po njih shiveti.

4) Vse se mora po naukih katolske zerkve
 rasumeti; ako ne, so besede svetiga pisma loh-
 ka v' sadergo. Kdor hozhe sveto pismo svojimu
 natornimu umu, al svoji spazheni volji podvre-
 zhi, sajde, kakor so krivoverzi nefrezhno
 safhli.

5) Ponishnost je slo potrebna, de besede svetiga pisma ne shkodovajo. Ponishnost je nar potrebnishi, ni nikoli prevezh perporozhena, in ni je nikoli prevezh. Napuh je snamnje krivoverzov, ponishnost pa snamnje katolskiga kristjana.

Sakaj je ponishnost v' branji svetiga pisma toliko potrebna?

Sato, ker se bres ponishnosti lohka sajde. Sveto pismo ima neisrezheni svetlobo, in neisrezheni temo, in kdor ni ponishen, meni vse vediti, al raslaga kar bere po svoji spazheni volji, in obrazha besede vezhniga shivljenja v' svoje pogubljenje. Kdor je napol uzhen, in spazhene dushe, veliko saderg najde, sato ker jih ishe. De naj bo vsak ponishen, in varen v' branji svetiga pisma, preprizha kar bo sdaj rezheniga:

Besede, povesti, in sgodbe svetiga pisma se vzhasi morajo le po zherki, vzhasi le po duhu, vzhasi po zherki in po duhu umeti.

De se sveto pismo loshe ume, pomaga zhe se ve, sakaj sveti pisar to pishe, navade, in okolishine tistih zhasov. To daje veliko svetlobo, in kdor tika ne ve, mu je tudi svetlo tamno.

Sveti pisar vzhasi govori v' hudobneshev imenu: *Po smerti ni povernjenja: pridite tedaj, in vshirajmo prizhujozhe dobrote.* Modr. 2. 5. 6. Tudi: *Hudobnik, je v' svojim serzu rekel: Ni Boga.* Pl. 13. 1.

Vzhasi so v' svetim pismu pregreshne dela

popisane, ondč pa niso obfojene, temuzh v'dru-
sih mestih, in neumnesh se lohka pohujsha.
Vzhafi besede na dvoje gredo, in kdor jih od
ene strani le pomisli, se lohka smoti. Gospod
je krivizhniga hishnik hvalil, ki si je vedil kri-
vizhno pomagati. Luk. 16. 8. Ni on hvalil nje-
gove hrivize, temuzh njegovo prebrifnost.

Besede svetiga pisma so vzhafi slo temne,
pa majhna slaga rasodene njih svetlobo. Jesus
je judam rekel: *Jest in Ozhe sva eno.* Jan.
10. 30. Per sadnji vezherji je pa svojim jo-
gram djali: *Ozhe je vishi od mene.* Jan. 14. 28.
Oboje je resnizhno, ker je pervizh govoril od
svoje boshje nature, drugizh od svoje zhlo-
veshke. Sveti Janes kerstnik je poslanzam re-
kel: *Nisim Elija.* Luk. 17. Jesus je djali: *Janes je Elija.* Mat. 11. 14. Oboje je ref. Ja-
nes je bil v'gorezhnosti Eliju enak; Elija ven-
der ni bil. Sveti Pavel pravi: *Adam ni bil
sapeljan; shena pa je bila sapeljana.* I. Tim.
2. 14. Oba sta gresihila, in sapeljana bila, sve-
ti Pavel pa hozhe rezhi, de Eva je hudizhu
verjela, Adam pa mu ni verjel, ampak je is
slabosti, de ni svoje shene shalil, sad jedel.

Vzhafi so besede svetiga pisma ena drugi
na sproti viditi, niso vender. Benadab, kralj
Sirije, je sbolel, in je svojiga flushabnika Ha-
zajela k' preroku Eliseju poslal ga prafhati:
Se bom osdravil? Prerok je poslanzu odgo-
voril: *Osdravljen bosh — vender Gospod mi
je pokasal, de bo ref umerel.* Kako je to?
Prerok je resnizo govoril, ker kraljeva bole-
sen ni bila smertna, prevedil je pa de bo kralj

umorjen, in ravno Hazajel, kterimu je prerok to govoril, ga je sadushil. IV. Kral. 8. 7-15. Sedezija, Jerusalemski kralj, je hudo delal soper Gospoda, in sato mu je prerok Jeremija rekel, de bo odpeljan v' slushnost, v' Babilon. 32. 5. Prerok Ezechijel mu je ravno to pravil, in sraven perstavil: *Ne bosh Babilona vidil.* 12. 13. Oboje je ref bilo. Nabuhodonosor Babilonfski kralj je Sedezija vjel, oflepil, in ga v' Babilon poslal: shel je Sedezija v' Babilon, Babilona pa ni vidil. S. Mateush, (27. 44.), in f. Marka (15. 32.) pravita, de oba rasbojnika sta Jesufa preklinjevala: f. Lukesh pa (23. 39-41.) le od eniga pravi. Kako je to ref? Refnizhno je vse to. V' sazhetku sta Jesufa oba rasbojnika preklinjevala, desni pa se je naglo spreobernal, in levi sam je terdovraten oftal.

Veliko vezh bi se lohka popisalo v' preprizhanje nevednih, in rasusdanih; bodi pa to sadofti, ker pravoverni radi sposnajo svojo nevednost, in se radi ponishajo, kader rasumeti ne morejo.

Od nesapifane besede boshje.

Kaj je nesapifana beseda boshja?

Nesapifana beseda boshja je refnizhno boshje rasodenje zhloveku, sapifano pa ni, in se sato uftno srozihilo imenuje.

Ni vse sapifano tedaj v' svetim pismu, kar je Bog nam zhlovekam osnanil?

Ni vse sapifano. Sveti Pavel je Tefaloni-

zhanam pisal tako: *Bratje, bodite stanovitni, in dershite srozhenje, kteriga ste se nauzhili, al po govorjenji, al po nashim listu. II. 2. 14. Sveti Janes apostelj, in evangelist tudi prizha, de ni vse sapifano, rekozh: Jesus je she veliko drusih zhudeshev storil v' prizho svojih uzhenzov, kteri niso v' tih bukvah sapifani. 20. 30.*

Jesuf je svojim apostelnjam vse resnize rasodel, in kar niso oni takrat umeli, jim je sveti Duh rasodel: oni so verne v' vsih potrebnih resnizah uzhili, sapifali ipa niso vfiga. Sapisano ni, de je s. kerst tudi majhnim otrokam v' svelizhanje potreben, de je sakon sakrament, de se mora nedelja namesti sabote posvezhevati, kako de se sveti sakramenti delé, in vezh drusiga: to ustno sroznilo uzhi.

Kako se gotovo ve, de ustno sroznilo je ref boshje rasodenje?

Gotovo se ve is tiga, zhe je to povsod in smiraj v' katolski zerkvi. Ustno sroznilo se stanovitno in nepopazhenno hrani v' katolski kersanski zerkvi, ktera je od zhafa apostelnov, in do konza sveta bo. Ona je vselej ime-la, ima, in bo po redi papeshe, in shkofe, kteri so nastopniki apostelnov, kteri zhujejo de vera v' prvi zhristofiti ostane, in se osnanuje: zerkev boshja se smotiti ne more, ker je sveti Duh s' njo, in ker ji je Jesus oblubil, de je nikoli sapustil ne bo. *Jest sim s' vami vse dni do konza sveta. Mat. 28. 20.*

Vfaki naj se terdno dershi naukov ka-

tolshke zerkve, in tako se mu ni smote bati, ker veruje, kar zerkev veruje, in uzhi; *ona pa je sieber resnize*, in se v' veri smotiti ne more. I. Tim. 3. 15.

Od edinosti vere.

So vse vere, ktere so na svetu, dobre, Bogu dopadljive, in svelizhavne?

Ena sama vera je dobra, Bogu dopadljiva, in svelizhavna. Sveti Pavel pravi: *En Gospod je, ena vera, en kerst*. Efes. 4. 5.

Sam zhlovekov um preprizha de ena sama vera je prava svelizhavna. Vse vere, kterih vsaka je drugi nasproti, ne morejo dopasti Bogu, kateri je Bog edinosti, ne pa raspertja. Vera uzhi Boga sposnati, in mu flushti: vse vere enako ne uzhé, in toraj niso vse prave. Neverniki molijo veliko bogov; judje terdijo, de ni Odreshenik prishel; Kristjani le eniga Boga molijo, in verujejo, de Odreshenik je prishel, in de ta je Jesus Kristus. Krivoverzi v' enim al v' drusim drugazhi verujejo, kakor katolshki kristjani, in vse te vere ne morejo dopasti Bogu, ampak ena sama, ktero je on sam rasodel. Bog je vezhna modrost in resniza, ismishljevanje ljudi, in resniza toraj ni eno per njem, in ostane resnizhno kar je sveti Pavel govoril: *En Gospod je, ena vera, en kerst*. Efes. 4. 5.

Ktera je rasodeta, prava in svelizhavna vera?

Samo apostoljska, in katolfska kershanska vera je od Boga rasodeta, prava, in svelizhavna. Druge vere so ismishljevanje neumnih, al spridenih, al napuhnjenih ljudi.

Je katolfska kershanska vera vselej na svetu bila?

Sapopadik katolfske kershanske vere je vselej bil na svetu, ker jo je Bog rasodel in ohranil.

Vera v' praviga Boga, stvarnika in gosпода vsih in vfiga, de je po svoji natori edin, in vekomaj, de pravizhnim in nepravizhnim po saflushenji plazhuje: vera v' boshjiga Odreshenika, in de je zhlovek dolshen flushiti Bogu, je vera vsih zhasov, in nepremaknjena ostane. Unajno pa, kakor daritve, sakramenti in drugo, je bilo prej premenjenju podvershenno, kader je Bog hotel, kar je pa poglavitnih resniz, je nepremaknjeno bilo. Zhloveshtvo se je spridilo, in malikovavzi so bili po sferjavi semlje, Bog je pa med njimi saj nektere svojih pravovernih imel.

V'zhim se judje od kristjanov lozhijo?

Oni se samo v' tim od kristjanov lozhijo, ker ne verujejo, de je Jesus Kristus sveta odreshenik. Judje so pravo vero imeli, sveto pismo stare savese imajo ko mi, in verujejo, ko mi kristjani, vse poglavitne resnize, v' enim samo motijo se, kakor je sgoraj rezhenno bilo,

ne verujejo v' odreshenika Jesufa, kteriga je Bog, bersh po pervim grehu, obljubil, kteriga so preroki osnanoi. Oni, namesti zhudodelnika Jesufa sposnati, moliti, in bogati, so ga sovrashili in krishali, to pa jim je boshje sapushenje saflushilo, kakor jim je prerok Daniel prej pravil: *Ljudstvo, ktero ga bo tajilo, ne bo vezh njegovo.* Dan. 9. 26. To jim je tudi Jesus pravil: *Vam povem, de bo de kraljestvo boshje (vera, po kteri se gre v' nebeshko kraljestvo) vam odvseto, in bo dano ljudstvu, ktero bo njegov sad rodilo.* Mat. 21. 43. Ravno tako je judam s. Pavel rekel: *Vam je shlo narprej osnaniti besedo boshjo, ker pa njo od sebe pahate, se ober-nemo k' neverzam, ker tako nam je Gospod sapovedal.* Djan. Ap. 13. 45-47.

Aposteljni so neverzam besedo shivljenja osnanoi, ti so hiteli v' katolshko zerkev, in mi smo njih mlajshi; to pa po veliki boshji milosti.

So vsi v' pravi veri ti, kteri se s' ker-shanskim imenam hvalijo?

Veliko jih je, ki se kristjani imenujejo, niso vender vsi pravoverni, temuzh le katolshki kristjani, ki so v' vsi zhistosti ohranili vero, ktero so aposteljni osnanoi. V' katolshki zekvi samo je svelizhavna vera, in *sunaj katolshke zerkve ni svelizhanja*, kakor sveti shkof Ziprijan pravi. Zhisto vero imeti, in edinstvo ohraniti s' katolshko in apostoljsko zerkevjo, to je v' svelizhanje potrebno.

Kaj prizhuje, de mi katolshki verni imamo resnizhno, in svelizhavno vero?

Veliko rezhi prizhuje, de samo mi katolshki verni imamo resnizhno, in svelizhavno vero; fosebno pa to :

1) *Svetost in zhifost* katolshke vere prizhuje, de samo to je Bog rasodel. Vsaka vera ima nekaj dobriga, dobro je pa s' slabim nameshano; katolshka vera le je vsa sveta in zhista, ker jo je Bog, vezhna svetost in resniza rasodel. Katolshka vera nas prav uzhi vsigamogozhniga Boga sposnati, sakaj de je on zhloveka stvaril, in kako vsmiljeno sa-nj skerbi, in kako de samoremo njemu dopasti.

Vsak naj premisli, kakoshni bi ljudje bili, ako bi po katolshki vero svesto shiveli. Oni bi bili svojimu vsigamogozhnimu stvarniku pokorni, njega usmiljeniga ozheta, bi is vse dushe ljubili, in mu svesto flushili. Oni bi bili ponishni, zhisti, krotki, poterpeshljivi, usmiljeni, pravizhni, in vsiga dobriga polni. Oni bi svojiga blishniga zhisto ljubili; ljubesen, edinost, mir, in vse drugo dobro bi obilno bilo. Hinavshine, golufije, krivize, file, vojske, in drugiga hudiga bi na svetu ne bilo. Semlja bi bila podoba nebeshkiga kraljestva, ako bi vsi po katolshki veri svesto shiveli. Ta neisrezhena svetloba slepimu dopove, de sveto katolshko vero je resnizhni, in usmiljeni Gospod v' nas ho zhasno, in vezhno frezho rasodel.

2) *Prerokovanja* prizhujejo de samo katolshka vera je resnizhna. Vse kar so preroki

prej pravili od obljubljeniga odreshenika, Jesufa, od njegoviga rojstva, shivljenja, nauk, zhudeshev, smerti, spreobernenja neverzov, in drusiga, se je natanko dopolnilo, kar se bo skasalo, ko bo preprizhano, de je Jesus vfiga sveta odreshenik.

3) *Zhudeshi* prizhujejo de katolshka vera ja sama svelizhavna, ker sama je refnizhna. Mojsef je s' velikimi zhudeshi prizheval, de je Bog po njem govoril, in njegova vera, in sapovedi so in bodo v' katolshki zerkvi. Preroki so prej pravili, de bo Odreshenik prishel, in tudi de se bo njegovo kraljestvo, to je, njegova zerkev po vsm svetu rassherjala, in so s' zhudeshi prizhevali, de govore refnizo. Jesus je veliko zhudeshev delal v' poterdenje svojih svetih nauk, kterih ne judje, ne neverzi tajiti niso mogli. Aposteljni, ki so Jesufa in njegov evangeli osnаноvali, so tudi velike zhudeshe delali, ker jim je Jesus to veliko oblast dal, de se ljudje sveti veri vdado.

4) *Majhno shtevilo in stan* isvoljenih aposteljnov prizhuje, de vera po njih osnanjena je sveta, in od Boga rasodeta. Aposteljnov je bilo malo, slepih, spazhenih, in vrashnih ljudi pa ves svet poln: apostelni so bili neuzheni in vbogi, shli so pa pred oblastnike, mogozhne, in modre sveta, in so njih veliko preprizhali, de Jesus krishan je pravi Bog, in odreshenik vfiga sveta. Spazheni ljudje so se sveti veri podvergli, in so po Jesusovih naukih shiveli. Aposteljni, njegovi nastopniki, in verni so bili

hudo preganjani, in morjeni, stanovitni so vendar bili, in svoje sovražnike premagali.

5) *Marterniki* so prizhevali, de katolshka vera je resnizhna in sama svelizhavna. Bog je perpuštil v' poterdenje rasodete vere, de so se judje, in neverzi vsdigovali soper vero Jesufove zerkve, in de so se okoli tristo let soper njo vojskovali: neusmiljeno in mnogo so terpinzhili in morili duhovne in verne, niso pa zerkve premagati mogli. Uzheni in neuzheni, bogati in vbogi, stari in mladi, moshki in shenske so radi umerli sa sveto katolshko vero, in je vender zhedalje vezh vernikov bilo. Od kod je njih mozh, serzhnost in stanovitnost? Is nebes, ker zhlovek sam tiga ne more. Ravno sato pa so verni raji umerli, ko se veri odpovedali, ktero so po Jesusu prejeli, ker vse druge vere so lashnjive in pogubne, sama katolshka pa resnizhna in svelizhavna.

Kaj vse to uzhi?

Vse to uzhi in perganja vedno hvaliti vsmiljeniga Boga, kateri nam je dobrotljivo dal sosební dar svete vere, ktere nismo vredni: uzhi tudi in perganja v' ti sveti veri stanovitno shiveti, in svoje shivljenje po nji ravnati, de bomo svelizhani. *Bres vere je nemogozhe Bogu dopasti.* Hebr. 11. 6. Sama vera ne svelizha, ker so dobre dela potrebne. *Pravizhen is vere shivi.* Hebr. 10. 38. Kdor misli, govori, in dela po sveti veri, on je pravizhen.

Od Boga.

Kaj uzhé perve besede apostoljske vere : Verujem v' Boga ?

Te besede sapovedó terdno verovati de je Bog, in va-nj verovati, sazhetnika, in gosпода vřiga.

Je ref Bog ?

Vře prizhuje de je Bog, in kdor druga-zhi misli, nima ne vere, ne uma. Prav je Da-vid govoril: *Nespameten je v' svojim serzu rekel: Ni Boga.* Pf. 13. 1. David ni rekel: *Nespameten veruje de ni Boga*, temuzh: *Nespameten je v' svojim serzu rekel: Ni Boga.* Nespameten se ne predersne rezhi, de ni Boga, ker mu veřt, in řivarjene rezhi pri-zhujejo, de je Bog; ker je pa on hudoben, in sheli de bi Boga ne bilo, de ga savolj nje-govih hudobnih del ne pokori, ři perřadeva misliti de ni Boga; vender le v' svojim serzu to misli, in nobenimu ne pove kar misli, de ga ne oframoté.

Kaj perpomore misliti, al dvomiti, zhe je, al ne Bog ?

V' to hudo smoto, in pogubno pregreho hudobija al rasusdanje pomaga. Kdor prav ři-vi, se nad to reřnizo veseli, de je Bog, plazhevaviz njegovih dobrih del: kdor hu-dobno řivi, boji se Boga, mořhtovavza greřh-nih del, in sheli, di bi Boga ne bilo. Davido-

ve besede so smiraj resnizhne: *Nespameten je v' svojim ferzu rekel: Ni Boga.* David rasodene hudobne misli, in shelje nespametniga, in tudi pove od kod de so, rekozh: *Oni so spazheni, in so v' svojih delih nagnjusni.* Pf. 13. 1. Ker so hudobni polni greslnih del, in svoje shivljenje po shivini ravnajo, shelje ko shivina poginiti, de bi se po smerti hudiga ne bali. Ajdje so si ismishljevali bogove spazhene in ostudne, kakorshni so oni bili; rasusdani shele, de bi Boga ne bilo, ker se njega, pravizhniga sodnika bojé.

Is koga zhlovek Boga sposna ?

Zhlovek ve, de je Bog, al Boga sposna is svoje vesti, is sivarjenih rezhi, in is vere.

1) Zhlovek sposna Boga *is svoje vesti* : to je, vest mu prizhuje, de je Bog. Tertuljan pravi: *Zhlovek je po svoji natori veren.* Res je to, in se vidi per ljudeh vsih zhasov in deshel. Zhlovek ima v' sebi sapopadik dobri-ga in hudiga, ki mu ga je usmiljen Stvarnik vtisnil, in ravno to je vest, ktera ga svari al hvali, veseli al siraishi, kakor dela hudo al dobro. Glas vesti, ktera opominja, hvali, svari, al siraishi po hudih al dobrih delih, prizhuje de je Bog; de on ljubi in sapoveduje dobro, sovrashi in prepoveduje hudo, in de bo vsakimu po njegovih delih povernil. Res je tedaj kar je David govoril: *Gospod nas je s' svetlobo svojiga oblizhja sasnamoval.* Pf. 4. 7.

Aidje, kateri niso po boshjim rasodenji Boga sposnali, so ga po svojim naternim umu ne-

koliko posnali : in ker niso bili po veri uzheni , de je en sam Bog , so si vezh bogov ismislili , tih so se bali , te so profili , in vtolashiti fkerbeli , ako so po svoji vesti menili , de so jih shalili. Sveti Pavel pravi: *Neverniki , kateri postav nimajo , sami od sebe to delajo , kar je v' postavi sapovedano : oni so , ker postav nimajo , sami sebi postava , in kashejo , de so dela postav v' njih serzih sapisane , in njih misli se med seboj al toshijo , al sgovarjajo.* Riml. 2. 14. 15. To sopet prizhuje , de zhlovekova dusha po svoji natori veruje Boga prizhujozhiga in plazhevavza dobriga in hudiga.

2) Zhlovek is stvarjenih rezhi sposna Boga , ker so one lepe , dobre , zhudne , muoge , in stanovitne v' svoji redi. Sonze , mesez , svesde , srak , semlja , voda : drevesa , séli , dan , nozh , shivali , in vse drugo osnanuje Boga , vfigamogozhniga , modriga , usmiljeniga , stvarnika in ohranika vfiga. David pravi: *Nebesas rasglasujejo boshjo zhafi , in firmament osnanuje dela boshjih rok , dan dnevu dopoveduje , in nozh nozh uzhi. Ni jesika , ni govorjenja , kjer bi se njih glas ne flishal. Po vsih deshelah je njih glas shel , in njih besede do kraja sveta.* Pf. 18. 2-5.

Vse stvarjene rezhi prezhudno in stanovitno red imajo , de tiga vsi modrijani dognati ne morejo. One so neumne , in vender filno zhudne : od kod je to tedaj ? Vfigamogozhni Bog jih je stvaril , in jih ohranjuje. Salomon pravi: *Vsi ljudje , ki Boga ne posnajo , so nizhemurni , ker is vidnih dobrih stvari , niso*

spoznali njega, njih stvarnika. Is stvāri velikosti in lepote se samore njih stvarnik spoznati. Modr. 13. 1. 5.

3) Zhlovek *is vere* le prav sposna Boga. Vest in stvarjene rezhi prizhujejo zhloveku de je Bog, vera sama ga prav uzhi, in ni ga bres nje praviga sapopadka od Boga. Vsi narodi so vedili, de je Bog, nar modrejshi pa so se motili, zhudno in nevredno mislili od Boga, ali pa vezh bogov neumno verovali. Um in stvarjene rezhi prizhujejo zhloveku de je Bog, ne uzhe pa vredno misliti od njega, zhe vera ne perstopi. Vera, ktero je Bog sam zhloveku rasodel, ga prav uzhi, in bres nje ni sapopadka praviga od Boga.

Od boshjih lastnosti.

Kaj je Bog?

Bog je sam od sebe nar popolnishi bitje, sgol duh, stvarnik in gospod vsih rezhi, plazhevaviz dobriga, in mashevaviz hudiga.

Malo je to vsiga tiga, kar bi se lohka reklo po rasodeti veri, vender pa je toliko rezheniga, de je dan zhift sapopadik od Boga: obilnishi pa bo, ko se bodo njegove lastnosti raslagale.

Ktero ime ima Bog?

Bog nima nobeniga imena, zhe ga ravno ljudje vsak po svojim jesikn imenujejo. Mojsef, kader se mu je Bog na gori v' podobi go-

rezhiga germa perkasal, de ga je poslal reshit Israelze, je rekel Bogu: *Lej, jest grem k' Israelskim otrokam, in jim porezhem: Bog vashih ozhetov me je k' vam poslal. Ako me prashajo: kako mu je ime? kaj jim bom rekel?* Bog je Mojsefu odgovoril: *Jest sim, kdor sim.* II. Mojs. 3. 13. 14.

Sakaj se rezhe: Bog je sam od sebe nar popolnishi bitje?

Rezhe se tako, ker je Bog resnizhno nar popolnishi, in on sam popolnoma, ker nikogar ne potrebuje. Angelji in svetniki nizh nimajo sami is sebe, ampak le to kar jim je Bog dal. Marija je nar sveteji stvar, pa ne sama od sebe, ampak Bog ji je dal. Vse stvari so Boga potrebne, on pa nikogar ne potrebuje.

Ktere so nar imenitnishi lasnosti Boshje?

Nar imenitnishi lasnosti Boshje so lete:

- 1) Bog je vezhen; je bil, je, in bo vselej.
- 2) Bog je sgol duh, in telefa nima.
- 3) Bog je vfiga veden, in njemu so vse rezhi odkrite.
- 4) Bog je nar modrejshi, in vse rezhi prav obrazha.
- 5) Bog je vfigamogozhen, in mu je vse mogozhe.
- 6) Bog je povsod prizhijozh, na nebu, na semlji, in povsod.
- 7) Bog je nar svetejshi; ljubi dobro, in sovrahi hudo.
- 8) Bog je nar resnizhnishi in svestejshi; ne more ne golufati ne legati.

- 9) Bog je nespremenljiv, od vekomaj do vekomaj smiraj tisti.
- 10) Bog je neškonzlno dober, in ima nar bolji voljo.
- 11) Bog je nar milostljivši, nam nashe grehe odpushta.
- 12) Bog je nar pravizhnishi; plazhuje dobro, in shtrafuje hudo.

Ali je v' svelizhanje potrebno vediti vse te lastnosti boshje?

V' svelezhanje ni potrebno jih saporedama vediti, kakor so tukaj sapifane, potrebno je pa njih sapopadik v' ferzu imeti, ker bres tiga ni praviga sapopadka od Boga. V'fak vernik naj skerbi, de sapopadik boshjih lastnost v' svoj prid obrazha, de Boga sposna, ljubi in mu flushi, ker je ravno to boshjiga rasodenja namen.

Kaj je vediti potrebno od boshjih lastnost na zhes?

Vediti je potrebno, de lete niso perdobljene lastnosti, de niso premenljive, al od Boga odlozhene, ampak de je Bog sam od sebe tak. Potrebno je tudi vediti, de lete boshje lastnosti niso ena soper drugo, temuzh de so ena s' drugo sdrushene. Bog je nespremenljiv, zhe ravno odjenja shtrafati: Bog je nar svetejši, ako ravno perpushta greh: boshja milost se ne vstavlja boshji pravizi, in ne praviza milosti. Neumno in hudobno bi bilo misliti, de je Bog

sam soper sebe rasdeljen, al ga soditi po svojim umu.

1) Bog je vezhen; bil je, in bo vekomaj.

Kaj to pomeni: Bog je vezhen?

To pomeni, de Bog je vselej bil, je in bo. Nebo, semlja, angelji, zhloveki in vse rezhi so stvarjene in sazhetik imajo, Bog pa nima ne sazhetka ne konza, on je vekomaj in bo vekomaj bres vfiga spremenjenja.

Kaj prizhuje, de je Bog vezhen?

Vera in um prizhujeta de je Bog vezhen. Vera vsih zhasov prizhuje de je Bog vekomaj, in de bo vekomaj. David pravi: *Preden so goré bile, in preden je semlja bila, in preden je svet bil, si ti, o Bog, od vekomaj, in bosh vekomaj.* Pf. 89. 2. Um tudi prizhuje, de je Bog vezhen. Zhlovekov um tiga ne rassume szer, prizha pa vender, de je Bog vezhen: sakaj, ako bi Bog vezhen ne bil, bi bil sazhetik imel, al bi bil po kom drusim stvarjen, kar biti ne more,

Kaj ta resniza uzhi?

Ta resniza uzhi, de rasveseljumo se sa- volj velike frezhe, ktero imamo, de flushimo Bogu, usmiljenimu gospodu, ki ostane vekomaj. Svojiga vfigamogozhniga in usmiljeniga Boga ne bomo sgubili nikoli, in mu toraj svesto

flushimo, ker bo on nashe dushe storil frezhne vekomaj. Zhe svet al kaj drusiga ljubimo, naf bo sapustilo: ne ljubimo toraj minejozhnih rezhi, ampak Boga, de ga bomo ushivali v' nebesih vekomaj.

2) Bog je sgol duh, in telefa nima.

Kaj hozhe rezhi: Bog je sgol duh?

Hozhe rezhi, de Bog je po svoji boshji natori sgol duh, de nima telefa, telefnihi udov, flabost al potreb. Jesus pravi: *Bog je duh.* Jan. 4. 24. Ravno sato ker je duh, ga ne vidimo, in viditi ne moremo: godilo se bo to le v' nebesih, kjer ga angelji in svetniki vidijo in vshivajo vekomaj, ker se jim dobrotljvo rasodeva.

Sveto pismo pravi, de so nekteri flushabniki boshji tukaj vidili Boga: kako so vidili Boga, zhe je on sgol duh?

Sveto pismo prizhuje, de je Mojsef vidil Boga v' podobi ognja na gòri; ta ogenj pa ni bil Bog. Sveti Duh je ob zhasu Jesufoviga kersta v' goloba podobi nad njim bil, in je v' aposteljne v' podobi ognjenih jesikov prishel, sveti Duh ni tak, ker je sgol duh.

Ker je Bog sgol duh, sakaj sveto pismo pravi de Bog vidi, flisshi, govori in kaj drusiga taziga?

Sveto pismo govori tako savolj nashe fla-

bosti, de lashej umemo kar je rezheniga: vera pa raslaga besede, in povisuje nashe misli, de besede svetiga pisma rasumemo kakor se spodobi misliti od Boga. Nasli jesiki so pre-slabi in preniski, in nashe besede niso boshji visokosti permerjene: ako bi pa perpusheno ne bilo po zhlovekovi slabosti od Boga govoriti, bi nizh povedati ne mogli. Sveti Pavel pravi: *Samaknjen sim bil v' paradish: in sim slishal skrivne besede, kterih ni perpusheno* (ni mogozhe) *zhloveku govoriti.* II. Kor. 12. 4.

Sveto pismo prizhuje, de je Bog govoril Mojsefu: nebeski Ozhe je rekel, in so ga uzhenzi slishali: *To je moj ljubi Sin, nad kterim imam dobro dopadajenje; njega poslushajte.* Mat. 17. 5. Zhe je Bog sgol duh, in ust nima, kako tedaj govori? Bog je vsigamogozhen, in stori lohka, de ljudje slishijo besede, ako ravno on nima ust. Rezhe se tudi: *Bog vse vidi in slishi*; sato, ker on ve vse, in so mu vse nashe misli odkrite. Pravimo: *Bog nas tepe; boshja roka je nad gresniki*, al drugazhi; in to pomeni, de nas boshja volja pokori, ako se ji ne podvershemo. Vera uzhi tedaj, kako umeti navadno govorjenje, de od Boga nevredno ne mislimo.

Kaj ta resniza: Bog je sgol duh, uzhi?

Ta resniza uzhi, de Boga v' duhu molimo, kakor je Jesus govoril: *Bog je duh, in oni ki ga molijo, naj ga v' duhu, in v' resnizi molijo.* Jan. 4. 24. Ta resniza tudi uzhi po duhu, ne pa po mesu shiveti: kdor svoje meso,

svojimu duhu, in svojiga duha Bogu podvershe, bo shivel vekomaj per Bogu: kdor pa po telesnim posheljenji shivi, bo od Boga lozhen vekomaj. Sveti Pavel pravi: *Kteri po musu shive, ne morejo Bogu dopasti.* Riml. 8.8.

3) Bog je vfigaveden, in njemu so vse rezhi odkrite.

Je res Bog vfigaveden?

Vera to uzhi, de so njemu vse stvar in rezhi odkrite. Sirah pravi: *Gospodove ozhi so veliko svetlejsi od sonza, de ogledujejo vse zhlovekove pöta, in bresna globozhino, in v' nar skrivnishi kote zhlovekovi serz gledajo. Gospod Bogu je bilo vse snano, preden je bilo stvarjeno: tako tudi on vse po stvarjenji pregleduje.* 23. 28. 29. Sveti Pavel tudi pravi: *Nobena stvar ni boshjim ozhem nevidna, ampak vse je goló in odgernjeno.* Hebr. 4. 13. Vfigavedni Bog ve pretezheno, sdajno in prihodno, kar je v' nebesih, na semlji in pod semljo: on ve nashe misli, kar se na skrivnim godi in vse: ve zhe smo resnizhni, hinavski, zhe ne samoremo al nozhemo, in vse drugo.

Kaj vfigavednost boshja uzhi?

Vfigavednost boshja uzhi, de bodimo resnizhno pravizhni, in ne le na okó. Zhe so nashe dobre dela ljudem ozhitne, in jih skrit

napuh spridi; zhe na skrivnim hudo storimo, al hudo mislimo, ne bomo boshjimu serdu odshli, ker vfigavedni Bog ve vse, in bo vsm pravizhno povernil. Nedolshen, ki je krivo obdolshen, naj pokojno shivi, ker Bog ve njegovo nedolshnost; hinaviz, ki ga ljudje pravizhniga shitejejo, bo svoje plazhilo prejel. Lashnjiva hvala ne opravizhi greshnika, in krivo obdolshenje ne shkoduje pravizhnimu, ker Bog ve kakshin de je vfaki zhlovek, in ga bo, ne po ljudstnim govorjenji, ampak pravizhno sodil.

Vfaki zhlovek naj vedno pomni, de ga Bog vidi, in tako bo pravizhen v'ferzu, tudi kader ga ljudje ne vidijo. Modri pravi: *Blagor zhloveku, kateri vedno pomni boshje vfiga vidijozhe okó.* Sirah. 14. 22. Hudobnesh, kateri sanizhuje vfigavednost boshjo, in se ljudi le framuje, pravi: *Okoli mene je temno, stene me sakrivajo, in nihzhe me ne ofhpeguje: koga se hozhem bati?* Veliko je tazih hudobneshev, pa jim bode gorje, ker bodo njih hudobe rasodete in pokorjene.

4) Bog je nar modrejshi, in vse rezhi prav obrazha.

Kaj hozhe rezhi: Bog je nar modrejshi?

Hozhe rezhi, de Bog vse rezhi in stvari modro obrazha v' svojo zhaft. Vse rezhi zhesnatorne in natorne, umne in neumne, prete-

znene, sčajne in prihodne so med seboj sdrushene, in v' lepi redi sverstene po boshji modrosti. Boshje pota so fkrivne in pravizhne, in sato sveti Pavel pravi: *O visokost bogastva boshje modrosti in snanja! kako nesapopadljive so njegove sodbe, in neisvedljive njegove pota! kdo je misel Gospodovo sposnal, al kdo je njegov svetovariz bil?* Riml. 11. 33. 34. Bog daje tukaj dobrim dobro, al hudo; hudobnim daje hudo al dobro, kakor on ve, de mu flushi, in ispeljuje svoje zhudne sodbe. Bog sovrashi in prepoveduje greh, ga vender perpushta, de hudobni njegovi modrosti flushijo, in jih potlej pravizhno pokori. Sveti Gregor papesht pravi: *Hudobni, ki se boshji volji vstavljajo, dopolnujejo boshjo voljo, zhe ravno oni drugo mislijo.*

Je veliko sgledov v' svetim pismu, ki nam nekoliko rasodevajo boshjo modrost?

Veliko jih je; tukaj naj jih bo malo popisanih.

Farao, egiptovski kralj, je hotel Israelsko ljudstvo konzhati, in je po tim hudobnim sklepu sapovedal njih novo-rojene fantizhe v' vodo pometati. Neka mati je svojiga fantizha nekaj zhasa fkrivala, in ga na sadnje is kraljeviga firahu poloshila v' bizhje ob vodi Nilu: njega je Faraonova hzhi nashla, otela, in mu Mojsef (is vode otet) rekla. Mojsef, po katerim je Bog svoje ljudstvo odreshil, je bil tedaj v' Faraonovi hifhi srejen. II. Mojf. 2.

Joshef, vel poboshni mladenezh, je bil

po nevošhljivih bratih prodan v' flushnost v' Egipt, in ondi je bil po tatinsko vershen v' jezho : vse te velike nefrezhe so bile njemu, v' egiptovski desheli, njegovimu ozhetu in drushini v' veliko frezho, ker je povishan bil, in je s' svojo prevednostjo ofkerbel vse, de niso lakote umerli. Boshja modrost je vse to osnuvala in ispeljala, kakor je sam svojim bratom rekel: *Po volji boshji sim lesem prishel.* I. Mojs. 45. 8.

Aman, mogozhni flushabnik kralja Afuera, je Mardoheja juda smertno sovrashil, ker ga ni hotel nepermerjeno zhaftiti, in je is te grimnosti kralja svijazhno napeljal vse jude obfoditi v' smert, ki so v' njegovim kraljestvu prebivali. Kralj eno nozh saspati ni mogel; ukasal je svojimu flushabniku mu sgodovine kraljestva brati. V' bukvah je sapifano bilo, de je Mardohej kralja smertne nevarnosti otel, in de ni on plazhe savolj te svestobe prejel. Kralj je bersh Mardoheja povishal, Amana pa krichati ukasal: in so bili v' judje po tim oteti. Est. 6. Vsak naj pomisli to majhno okoljshino: *Kralj saspati ni mogel*; in naj tudi premisli kaj je is tiga prishlo, de boshjo modrost moli, ktera majhne rezhi zhudno in neisvedljivo obrazha v' dopolnjenje svojih sodeb.

Kader Bog perпусти greh v' dopolnjenje svojih sodeb, je on morde greha kriv?

Bog je nar sveteji, in ni kriv hudiga, zhe ga ravno perпусти. Greh je is zhlovekove proste volje, Bog pa obrazha hudo v' dopolnjenje svoje volje. Sklenjeno je bilo, de bo Jesus

terpel in umerl v' odrefhenje vfiga sveta, judje so ga proftovoljno umorili, in grefhili so, zhe je ravno Jefusova smert po ufmiljenim boshjim fklepu bila. Ajdje so dolgo in neufmiljeno preganjali boshjo zerkev, grefhili so, in ponevedama dopolnili boshji fklep, de boshja mozh zerkev podpeva, in de je nihzhe ne premaga, kakor je Jefus prej govoril: *Peklenfke vrata zhes njo ne bodo nizh premogle.* Mat. 16. 18.

Kaj boshja modroft uzhi?

Boshja modroft uzhi, in preprizha, de

1) V fak fe mora ljubesnivi, pravizhni in zhudni modrofti boshji podvrezhi, ker vse njene fodbe so miloft in praviza.

2) Nikoli ni perpu fheno soper naedbe boshje modrofti godernjati, ker is maloverniga in nepokorniga ferza je to, in bres pokorjenja ne oftane.

3) Ni prav fe nad hudim pohujfhati, ker, zhe ga Bog perpu fha, oftane vender hudo; zhaf bo prifhel pravizhniga mafhevanja.

4) Vse, kar fe na fvetu godi, femora po veri foditi, in ne posabiti, de vezhne shivlje nje pride. Godi fe veliko krat, de jenedolshnost preganjana, in de je hudobija fvezhna viditi, ni pa tako, ker Bog je pravizhen, in bo vfakimu po saflushenji povernil.

5) Bog je vfigamogozhen, in vse samore.

Sakaj se rezhe, de je Bog vfigamogozhen?

Sa to, ker on refnizhno samore kar hozhe. Boguni nobena rezh nemogozha al teshka, in nihzhe se ne more njegovi vfigamogozhni volji vstaviti. *Gospod je vse, kar je kotel, v'nebesih, na semlji, v' morji in v' vseh globozhinah storil.* Pf. 134. 6. Bog je stvaril nebo, semljo, zhloveka in vse: sdaj tudi stori kar hozhe bres vfiga terplenja, de le hozhe, se vse godi, ker je njegova volja vfigamogozlna.

Bog samore vse, greseliti pa ne more, ker to ni popolnamost, ampak slabost. Sveti Avgushtin prav lepo govori: *Bog je vfigamogozhen, vlike in majhne rezhi lohka stori, nebeshke in posemljske, vezhne in zhasne, vidne in nevidne: umreti pa, al golufati, al greseliti on ne samore; vse on samore, tiga ne samore; ako bi on hudo samogel, bi pravi Bog ne bil.*

Ali je Bogu mogozhe zhlovekovo voljo nagniti kanur hozhe, in de ona vender ostane prostovojna?

Bogi je popolnoma oblast nad vsm, in tudi nac zhlovekovo voljo, ker je on vfigamogozhni Gospod. Sveti Pavel (prei Savel) je pregajal boshjo zerkev, dokler mu je Bog perpustil in ga je naglo spreobernil, kader je

nar bolj hudovoljen bil. Zhlovekova volja je prosta, in je Bog ne perfili storiti kar nozhe, al de nozhe kar hozhe, temuzh jo nagne s' svojo gnado, de hozhe kar Bog hozhe, in de nozhe kar Bog nozhe, in to popolnoma prosto-voljno. Modri pravi: *Kakor pérst v' lonzharja rokah, ktero on podobuje, in is nje vse svojo dela po svojim dopadajenji stori, ravno tako je zhlovek v' rokah Stvarnika.* Sirah. 33. 13. 14.

Kaj naf vfigamogozhnost boshja uzhi?

Vfigamogozhnost boshja naf uzhi, de

1) Terdno upajmo v' Boga, svojiga vfigamogozhniga ozheta, in upljivo profimo ga pomozhi, in nam bo gotovo pomagal. Vlaki naj rezhe s' Davidam: *Gospod je moja pomozh, koga se bom bal.* Pf. 26. 1.

2) Vfigamogozhnost boshja naf uzhi Boga se bati in njemu flushiti. Gorje zhloveku, ki se vfigamogozhnimu Bogu vstavlja: majhniga in veliziga je on stvaril, in naj mu vfi pokorni bodo, ker je sapisano: *Strašno je pafsti v' roke shiviga Boga.* Hebr. 10. 31. Kdor njemu flushi, naj se nikogar ne boji, ne hudi-zha, ne ljudi, ne drusiga. *Ako je Bog s' nami, kdo je soper naf.* Riml. 8. 31.

6) Bog je povsod prizhijozh, na nebu, na semlji in povsod.

Kaj hozhe rezhi: Bog je povsod prizhijozh?

Hozhe rezhi, de je Bog v' nebesih, na semlji, pod semljo in povsod. Bog je po svojim preroku neumnim judam in vsem ljudem rekel: *Se bo li kdo v' skrivalshe skril, de bi ga jest ne vidil? ne polnim jest neba in semlje?* Jer. 33. 24. Kakor sonze sije v' blato, v' ogenj, in v' druge zhedne in nezhedne mesta, in je ono vender smiraj zhisto, ravno tako je Bog povsod, in ostane nar sveteji in bres vfiga madesha.

Kaj nas boshja vfigaprizhijozhnost uzhi?

Boshja vfigaprizhijozhnost uzhi, de nismo nikoli sami, in de se nam ni nikogar bati, ker je Bog povsod. Bodimo kjer hozhemo, po dnevu al po nozhi, sami, al v' drushini varujmo se greha, ker je Bog povsod: in tudi upajmo v' njegovo pomozh, ker je on per nas. Sveti Pavel je rekel: *V' Bogu shivimo, in si giblje-mo in fmo.* Apost. Djan. 17. 28.

7) Bog je nar svetejsi, ljubi dobro, in sovraši hudo.

Kaj te besede pomenijo: Bog je nar svetejsi?

Pomenijo, de je Bog sam v' sebi neskonzh-

na svetosti, in isvir vse svetosti; sapopadik je on vse svetosti, in nobena stvar ni sveta, ako ji Bog svetosti ne da. Isaija pravi: *Vidil sim (v' perkasni) na visokim sedeshu Gospoda sedeti. Serafini so eden drusimu vpili: Svet, svet, svet Gospod vojsknh trum. 6. 1-3.*

Angelji in zhloveki so med seboj raslozheni, eden memo drusiga bolji; kar pa dobra imajo, in vsa svetost angeljev in ljudi je is Boga, ker ni nizh dobra, in nobene svetosti ni, zhe Bog gnade ne da. Pravimo, in je ref de je Marija deviza nar sveteji: to pa ne pomeni, de bi bila enaka Bogu, ampak pomeni, de je ona nar sveteji stvar, ker ji je usmiljeni Bog obilnisthi gnado dal.

Kaj boshja svetost uzhi?

Boshja svetost uzhi, de ljubimo in storimo dobro, sovrashimo in varujmo se hudiga. Bog je nar sveteji, in toraj ljubi in sapoveduje dobro, sovrashi in prepoveduje hudo, in kdor to misli in dela, se boshji svetosti blisha, in njo povishuje; kdor pa tga ne misli in ne dela, je hudobnik, in boshjo svetost sanizhuje. Bog je nar sveteji in sapove sveto shiveti: *Jest sim gospod vash Bog: sveti bodite, ker sim jest svet. III. Mojs. 11. 44.* Boshja svetost nam sapove jo hvaliti, in David naf v' to s' besedo in sgledam nagovarja, rekozh: *Zhastite visoko Gospoda s' menoj, in povishujmo skupaj njegove ime. Pf. 33. 4.* To je vsih ljudi dolshnost, vsi pa ne hvalijo Boga, ampak veliko jih ga sanizhuje s' gresnim shivljenjem: in zhe ga

oni s' besedo hvalijo, to ni vshezh Bogu; *Hvala ni lepa v' ustih gresnikov.* Sirah. 15. 9.

Vsak zhlovek naj gorezhe profi Boga, de mu pomaga sveto shiveti, de ga s' svetim shivljenjem hvali.

8) Bog je nar resnizhnishhi in svestejshi; ne more ne golufati, ne legati.

Kaj hozhe rezhi: Bog je nar resnizhnishhi in svestejshi?

Hozhe rezhi, de Bog je sam v' sebi vezhna resniza in svestoba, in de nozhe le, ampak tudi ne more golufati al legati. *Bog ni kakor zhlovek, de bi legal, tudi ne, kakor sin zhloveka, de bi se premenil.* III. Mojs. 23. 19. Zhlovek ne sme golufati al legati; vender se pravizhni vzhasi smoti; resnizhen in svesti vzhasi premeni, al dopolniti ne more, kar je govoril: Bog pa ne tako, ker je on vezhna resniza in svestoba. *Bog je resnizhen, vsak zhlovek pa lashnjiv.* Riml. 3. 4.

Kaj nas ta boshja lastnost uzhi?

Ta boshja lastnost uzhi, de

1) bodimo vsaki osnanjeni resnizi pokorni, ker vemo, de Bog ne more golufati, ne legati. On je s' velikimi zhudeshi poterdil kar je govoril, in kdor se osnanjeni resnizi ne vda, je hudoben, in bo pogubljen. *Kdor ne veruje, je she sojen.* Jan. 3. 18.

2) Sovrashimo vsako lash, in govorimo refnizo, ker refnizhni Bog prepoveduje lash, in sapoveduje refnizo. Salomon pravi: *Lash-nive ufta umore dufko*. Modr. 1. 11.

3) Upno in poterpeshljvo zhakajmo spolnje-nja boshjih obljud, ker je Bog refnizhen: in pa tudi bojimo se boshjiga shuganja, ker se bo refnizhno sgodilo kar je Bog govoril: *Nebo in semlja bosta preshla, moje besede pa ne bodo preshle*. Zhe Bog odlashta dati, upno zhakajmo: zhe dolgo poterpi nashe grehe, ne bomo bres strahu, ker, kar je Bog govoril, se bo refnizhno godilo.

9) Bog je nespremenljiv, od vekomaj do vekomaj smiraj tisti.

Kaj je to: Bog je nespremenljiv?

To se pravi, de je Bog od vekomaj do vekomaj smiraj tisti, de mu ni nizh nesnaniga al neprevedeniga, de se skafati ne more, in de mu tudi ni treba kake rezhi prenarediti. Sveti Jakob pravi: *V' Bogu ni premenjenja, tudi ne senze kakiga preobrazhanja*. 1. 17. Nar modrejshi zhlovek je vzhasi permoran svoje misli in dela prenarediti, ker ga neprevedene okolishine persilijo; Bog pa ne, ker ve vse od vekomaj, in ravno sato ni premenjenja v njem.

Bog vzhasi obljudi, in ne da; shuga in odjenja, on vender ni spremenljiv savolj tiga.

On je vſim obljudil nebeſhko kraljeſtvo, pa ga vender ne da vſim, temuzh njim le, ki po njegovi volji ſhivé. Sapifano je : *Bog ſe je kaſál, de je zhloveka ſtvaril*. I. Mojs. 6. 6.; Bog ſe ſkaſáti ne more, tako je pa sapifano, de greha hudobo ſpoſnamo. Bog je rekel, de bo meſto Ninive raſdjal, pa ga ni vender, ker ſo ſe Ninivljani ſpokorili. Kar koli Bog ſtori, je od vekomaj prevedil, in njegova volja ſe nikoli ne ſpremeni, zhe ſe ravno vidi, de ſe ſpremenuje.

Kaj baſhja neſpremenljivost uzhi?

Ona naſ uzhi terdno verovati v' boſhje oblube, in bati ſe njegoviga ſhuganja. Bog je neſpremenljiv, ſmiraj ljubi dobro, in ſovraſhi hudo: ni gledati toraj, kako ljudje ſhivé, al kaj ljudje govoré, ker je boſhja volja ſmiraj enaka. Vſaki zhlovek ima kake ſoſebne miſli, vſako meſto ſvoje navade, in vſaki zhaſ ſvoje nizhemurnoſti, Bog pa je neſpremenljiv, kar ſapoveduje, je ſmiraj dobro, in kar prepoveduje, je ſmiraj hudo, zhe ravno ljudje njegovi ſveti volji naſproti ſhivé.

10) *Bog je neſkonzhno dober, in ima nar bolji voljo.*

Kaj pomeni to : Bog je neſkonzhno dober?

Pomeni, de je Bog ſam v' ſebi neſkonzhna dobrota, in de je tudi do ſvojih ſtvari neſrezheno dober. Bog je naſh ozhe, in ima nar

bolji voljo naš frezhne storiti in svelizhati. Vse stvari osnanujejo dobrotljivo voljo boshjo, sebstveno pa tolikanj pomozhkov v' svelizhanje. Vfiga tiga smo mi nevredni, prejemamo pa po dobrotljivi volji boshji, kakor je sapifano: *Bog ne ravna s' nami po našlih hudobijah.* Pf. 102. 10.

Kaj naš ta boshja lastnost uzhi?

Ta boshja lastnost naš uzhi, de

1) bodimo dobri tudi mi, in dobro voljo imejmo dobrotljivimu Bogu dopasti, in blishni-mu pomagati, kolikor samoremo, de Bogu v' zhaft shivi.

2) Profimo saupljivo Boga, de nam bo dajal, kar potrebujemo v' svelizhanje. On je naš ozhe, in po tim ljubesnivim imenu je njegova volja, usmiljena in dobrotljiva, in ravno to naš perganja saupljivo profiti.

3) Ljubimo Boga in flushimo njemu dobrotljivimu stvarniku; tako rasodevamo svojo dobro voljo do njega.

11) Bog je nar milostljivshi: nam našhe grehe odpushta.

Kako vemo, de je Bog nar milostljivshi?

Is tiga vemo, ker nam on pomaga k' pokori, in nam našhe grehe odpushta, ako se spokorimo. Bog sam rasodeva svoje neskonzhno usmiljenje nad nami, rekozh: *Samore mati*

svojiga deteta posabiti, de se ne usmili nad njim? Ako bi ravno ona posabila, ne bom jest tebe posabil. Is. 49. 15. Zhe otrok shali svoje porodnike, in zhe ga ravno oni strahujejo, mu radi odpuščajo, in se jim smili: strahujejo ga, in ga vedno nosijo v' serzu? Veliko bolji od njih je naš Bog usmiljen s' nami. Jesus je ljubesnive prilike govoril, de nam dopové kako de je Bog usmiljen. Dober pastir, ki svoje sgubljene ovze ishe, in jo na svojih ramah nasaj nese; kralj, ki svojimu hlapzu velik dolg odpušti: ozhe, ki svojiga sgubljeniga fina veselo sprejme, rasodeva neskonzhno usmiljenje boshje nad nami. Kar je Jesus v' prilikah pravil, je sam s' delmi skasoval, ko je Matevshu, Zaheju, ozhitni greslnizi, desnimu rasbojniku, Petru in drusim grebe odpuščal, in pa tudi sa vse greslnike umerl na krishi.

Kaj naš boshja milost uzhi?

Boshja milost naš uzhi, de

1) terdno upajmo v' neskonzhno milost boshjo, ako se spokoriti hozhemo. Bres prave pokore ni milosti, in prasno je upati v' boshjo milost, ako terdovratni ostanemo v' grehah. David pravi: *Bogu dopadljiv dar je shalosti poln duh: sgrevaniga serza Bog ne bo savergel. Pf. 50. 19.* To je ref, in pa tudi, *de bo terdovratnimu serzu na sadnje hudo. Sirah. 3. 27.*

2) Usmiljeni bodimo s' svojim blishnim, in odpuščajmo is serza radi v' sim svojim sovrashnikam in sopernikam savolj Boga. Kdor blishnimu ni milostljiv, mu bodo grehi sadershani,

in toraj po sapovedi Jesufovi proſimo : *Odpuſti nam naſhe dolge , kakor tudi mi odpuſhamo ſvojim dolſhnikam.* Kdor ni uſmiljen, ni uſmiljenja vreden , in ga ne bo doſegel , ker je ſapiſano : *Sodba bres uſmiljenja bo njemu , kteri ni uſmiljenja ſkaſal.* Jakob 2. 15.

12) Bog je nar pravizhniſhi; plazhuje dobro in ſhtrafuje hudo.

Sakaj pravimo: Bog je nar pravizhniſhi?

Sato tako pravimo , ker on dobrim in hudim natanko po pravizi vrazhuje. Bog je nar ſvetejſhi, ljubi in ſapoveduje dobro, ſovraſhi in prepoveduje hudo; on je vſigaveden, in ve natanko vſe naſhe miſli, beſede, dela, vednoſt, reſnizo in hinavſhino, in bo toraj pravizhno ſodil. David pravi: *O Goſpod! Ti boſh vſakimu po njegovih delih povernil.* Pf. 61. 13.

Nekteri kriſtjani ſlabo umejo boſhjo pravizo; in neumno miſlijo, de pomeni oſtroſt in ſkoraj neuſmiljenje, kar ni reſ. Beſeda praviza ſama pové in dopové, de je pravizhna, ne pa neuſmiljena. Bog je pravizhen, in bo vſakimu pravizhno povernil, pravizhen je, ko dobre dela plazhuje, in pravizhen, ko hude dela pokori. Is uſmiljenja nam pomaga, is pravize vrazhuje dobrim in hudim po ſafluſhenji.

Kje, in kako Bog plazhuje dobro?

Bog plazhuje dobro na tim in na unim ſve-

tu. Bog tukaj plazhuje svoje hlapze s' svojo gnado, s' mirno vestjo in notrajnim veseljem; po smerti pa s' vezhim svelizhanjem. Zhe jim on poshilja nadloge, v' obilnishi plazho je to, in niso nefrezhni, ampak frezhni, zhe so ravno v' nadlogah, ker bodo visoko povishani v' nebesih. Jesus je svojim uzhenzam rekel: *Veseliti se, ko veliko terpite na tim svetu.* Mat. 5.12. Nar manji dobro delo ne ostane bres plazhila, ker Bog je pravizhen.

Kje, in kako Bog shtrafuje hudo?

Bog shtrafuje hudo na tim in na unim svetu. Hudobneshi najdejo shtrafo v' grehah, ktere Bog prepoveduje, vest nje pezhe, pokoja nimajo, mnoge nudloge nje sadevajo, in po smerti pojdejo v' vezhno pogubljenje. Jesus jim bo rekel: *Pojdite, vi prekleti, v' vezhni ogenj.* Mat. 25. 41.

Kaj boshja praviza uzhi?

Boshja praviza uzhi, de

1) se moramo greha varovati, in dobro delati, ker nar manji greh, in nar manji dobro delo ne ostane bres povernjenja. Sveti Pavel pravi: *Nadloga, in britkosti zhaka dushe vsaziga zhloveka, kateri hudo dela: zhast pa, in hvala, in mir zhaka vsaziga, kateri dobro dela.* Riml. 2. 9. 10.

2) Vsaki si mora persadjati v' resnizi pravizhno shiveti, ne samo per ljudeh, ampak veliko bolj per Bogu, ker hinavshina ne bo zhloveka otela, ampak praviza per pravizhnim

Bogu. Nobeden hinaviz ne bo pred boshje ob-
lizhje prishel. Job. 13. 16.

3) Vsi boshji flushabniki naj terdno upajo
v' pravizhniga Boga, kateri jim bo obilno po-
verniti. Stanovitni naj ostanejo v' dobrim, ako
ravno vidijo veliko pohujshanje. *Ker hudob-
nih obsojenje ni kmalo ozhitno, zhlovekovi
otrozi predersno delajo hudo.* Prid. 8. 11.
Maloverni se radi nad hudobnimi pohujshajo,
kdor pa ima shivo vero, misli kar Modri: *Vidit
sim namesti pravize hudobijo, pa sim v' svojim
ferzu rekel: Bog bo pravizhniga, in krivizh-
niga sodil.* Prid. 3. 16. 17.

Od Boga ediniga v' naturi, troj- niga v' pershonah.

Koliko je Bogov?

Bogov ni vezh, ampak en sam Bog je,
kateri je nebo in semljo stvaril.

Slepi malikovavzi so neumno verovali in
molili veliko bogov, ker rasfvetljeni niso bili.
Kar jih je bilo medrejshih smed njih, so ve-
dili, de ni prav vezh bogov verovati, niso se
pa upali tiga uzhiti, in so is slabosti po shegi
drusih po unajno veliko bogov molili.

*Kako se ve, de ni vezh bogov, ampak en
sam Bog?*

De ni vezh bogov, temuzh le en sam
Bog, kateri je nebo in semljo stvaril, vera in
um prizhujeta.

Vera prizhuje, de je le en Bog. Tako je Bog po Mojsefu govoril: *Vedite, de sim jest sam, in de ni drusiga Boga sraven mene: jest morim in oshivljam, in obeniga ni, kteri bi mogel is moje roke oteti.* V. Mojs. 32. 39. Sveti Pavel pravi: *En sam Gospod je, ena vera, en kerst.* Efes. 4. 5. Veliko krat je to v svetim pismu ponovljeno, in je ravno sa tiga voljo prva sapoved leta: *Drusih bogov sraven mene ne imej.*

Um tudi prizhuje, de je en sam Bog. Vse lastnosti ima Bog, on je vsigamogozhen in moder, in vse popolnomasti so v njem. K' zhimu tedaj vezh bogov verovati, ker en sam samore vse? Vezh bogov biti ne more, ker, ako bi vezh bogov bilo, bi nobeden popolnoma ne bil, ker bi ne bil sam gospod, in gospodar vsih in vsiga.

Je slo potrebno eniga samiga Boga, stvarnika nebes in semlje, gospoda vsih in vsiga verovati?

To je v svelizhanje potrebno. Potrebno je pa tudi sapopadik njegovih lastnost, ktere so prej raslagane bile v ferzu imeti.

K' zhemu bi bilo eniga samiga Boga verovati, ako bi se njegovih lastnost ne vedilo? *Kteri nimajo v ferzu sapopadka boshjih lastnost, molijo, tako rekozh, nesnaniga Boga, kakor je sveti Pavel Korinzhanam pravizhno ozhital.* Apost. Djan. 17. 23.

Je v' svelizhanje sadoſti eniga ſamiga Boga verovati?

Ni sadoſti eniga ſamiga Boga verovati, ampak je tudi potrebno verovati tri perſhone, Ozheta, Sina in ſvetiga Duha. Niſo le tri ime-na eniga Boga, al ene perſhone, ampak tri reſnizhne perſhone, kterih prva je Ozhe, druga Sin, in tretja ſveti Duh.

Koliko natur ima Ozhe?

Ozhe ima eno naturo, boſhjo; in toraj je le Bog.

Koliko natur ima Sin?

Sin ima dve naturi, boſhjo in zhloveſhko: on je tedaj pravi Bog, in pravi zhlovek.

Koliko natur ima ſveti Duh?

Sveti Duh ima eno naturo, boſhjo; in je toraj le Bog.

Ker ima vſaka perſhona boſhjo naturo, ſo tedaj trije Bogovi?

Ako ravno vſaka perſhona ima boſhjo naturo, niſo trije Bogovi, temuzh en ſam Bog, ker imajo te tri boſhje perſhone le eno boſhjo naturo. — To je viſoka ſkrivnoſt, ktere nihzhe raſumeti ne more, pa jo terdno verovati, je vſaki dolſhan.

Kaj prizhuje, de je Bog edini v' naturi, in trojni v' perſhonah?

Oſnanjena beſeda boſhja to prizhuje. Ka-

der je bil Bog stvaril nebo, semljo, shivali in drugo, de je zhloveku prebivalsthe perpravil, je rekel: *Storimo zhloveka po svoji podobi.* I. Mojs. 1. 26. Ko je Bog rekel: *storimo*, je she takrat omenil, zhe ravno temno, sveto Trojizo. Sveti Janes apostelj pravi: *Trije so, kateri v' nebu prizhujejo, Ozhe, Beseda in sveti Duh: in ti trije so le eno.* I. 5. 7.

Kadaj se je sveta Trojiza rasodela?

Sveta Trojiza se je ob Jesufovim kerstu rasodela. Jesus je svojimu flushabniku Janesu sapovedal ga kerstiti, in ko je kersthen bil v' Jordanu, in is vode shel, so se nebefa nad njim odperle, sveti Duh je prishel, in nad njim stal, v' goloba podobi, in Ozhe se je oglafil, rekozh: *Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadajenje.* Mat. 3. 13-17. Jesus je po svojim vstajenji svojim uzhenzam rekel: *Pojdite, in uzhite vse narode, in kerstite jih v' imenu Ozheta, Sina in svetiga Duha.* Mat. 28. 19.

Je bila Judam ta skrivnost rasodeta?

Judam ni bila ta skrivnost rasodeta. Judam je bilo rasodeto, in sapovedano, de naj v' eniga samiga Boga verujejo, sveta Trojiza pa jim ni bila rasodeta, ker so preflabi, in k' malikvanju podversheni bili. Motili bi se bili morde, in neumno menili, de so trije Bogovi. Uzheniki katolshke zerkve so tudi slo varno in skrivno pifali od svete Trojize, de se ajdje ne motijo, in ne mislijo, de kristjani vezh Bogov molijo.

Je kak raslozhik med Ozhetam, Sinam in svetim Duham?

Med njimi je samo ta raslozhik, de Ozhe je sam od sebe od vekomaj. To hozhe rezhi, de ni is nobeniga drusiga.

Sin je po boshji naturi rojen od Boga Ozheta od vekomaj.

Sveti Duh se ishaja is Boga Ozheta, in is Boga Sinu od vekomaj.

Ali je savolj tiga raslozhka ena pershona vezhi al manji memo drusih?

Ne, ampak vse tri pershone svete Trojize so enako svete, pravizhne, modre, in popolnoma od vekomaj. Tako vera uzhi, rasumeti pa tiga ni mogozhe.

Sakaj se prva pershona svete Trojize Ozhe imenuje?

Sato, ker je rodil sebi enakiga Sinu od vekomaj. Ozhe ni vezhi od Sina, in Sin ni manji od Ozheta, ampak duh od duha, luzh od luzhi, Bog od praviga Boga od vekomaj.

Sakaj se druga pershona svete Trojize imenuje Sin?

Sato, ker je rojen od Boga Ozheta. Sin je rojen, ne stvarjen, pravi Bog od praviga Boga, Ozhetu enak od vekomaj. Bog Sin se tudi imenuje Beseda, in modrost Ozheta.

Sakaj se tretja pershona svete Trojize imenuje sveti Duh?

Sato, ker je on vezhna ljubesen, s'ktero

se Ozhe in Sin ljubita od vekomaj. On se is-
haja is Ozheta in is Sina, in je vender Ozhe-
tu in Sinu enak od vekomaj.

*Ktere dela se fosebno fleherni boshji per-
fhoni posebej perlastujejo?*

Te dela se fleherni perfhoni svete Troji-
ze posebej perlastujejo, stvarjenje Bogu Ozhe-
tu, odreshenje Bogu Sinu, in posvezhevanje
svetimu Duhu.

*Kako katolski kristjan ozhitno sposna
sveto Trojizo?*

S' snamenjem svetiga krisha, ker takrat
imenuje Ozheta, Sina in svetiga Duha. To je
resnizhno, zhe kristjan, kader se s' svetim kri-
shem sasnamnjuje, vero obudi v' sveto Troji-
zo. — Kdor si resnizhno persadeva Ozheta,
Sina in svetiga Duha moliti s' svetim shivlje-
njem, de je pravi otrok nebeshkiga Ozheta,
shiv ud Jesufov, in zhisto prebivalshe svetiga
Duha, on prav sposna sveto Trojizo.

*Kaj verni kristjan she sposna s' sname-
njem svetiga krisha?*

Sposna, de je Jesus terpel in umerl na
krishu; to se sgodi, zhe verno misli v' nje-
govo smert.

*Je dobro se vezhkrat sasnamnjati s' sve-
tim krishem?*

To je prav dobro, in koriftno, zhe pride
is shive vere. Pervi verni, ker so bili polni

shive vere, so s'snamnjem svetiga krisha veliko zhudeshev delali. Dobro je se s'svetim krishem sasnamnjati pred in po molitvi, pred in po sveti mashi, pred in po spovedi, v'dushtnih in telesnih nevarnostih, in v' drusih okolišinah, zhe se to is vere stori.

Od stvarjenja sploh.

Kaj pomenijo te besede apostoljske vere: Verujem v' Boga Ozheta, vfigamogozhniga, stvarnika nebes in semlje?

Te besede nas preprizhajo, de je Bog nebo, semljo in vse drugo stvaril.

Je le Bog Ozhe vfigamogozhen in stvarnik?

Ni le Bog Ozhe vfigamogozhen in stvarnik, ampak tudi Bog Sin in Bog sveti Duh. Sveto pismo prizhuje: *V' sazhetku je Bog stvaril nebo in semljo.* I. Mojs. 1. 1. Bog je tedaj vse stvaril, Bogu Ozhetu pa vender perlastujemo stvarjenje al sazhetik vfiga, ker on je prva pershona svete Trojize; katolska vera pa sfer uzhi, de sta Bog Sin in sveti Duh vfigamogozhna, in stvarnika vfiga, ker, kar ena pershona hozhe in stori, druge tudi hozhete in storite, ker so vse tri boshje pershone le en Bog, in de so med seboj nerasvesljivo sdrushene od vekomaj.

Kaj beseda stvariti pomeni?

Beseda stvariti pomeni is nizh kaj storiti, de je, kar ni bilo.

Kdo samore stvariti?

Bog sam samore stvariti, ker on sam je vfigamogozhen. Angelji in zhloveki nimajo te mozhi, ampak Bog sam.

Kako je Bog nebo, semljo in vse stvaril?

Bog je nebo, semljo in vse drugo stvaril s' svojo vfigamogozhno voljo. Bog ne potrebuje pomozhi, ker sam stori karkoli hozhe; hotel je, in bersh je bilo, kar je hotel, ker je njegova volja vfigamogozhna.

Sakaj je Bog nebo, semljo in vse stvaril?

Bog je nebo, semljo in vse stvaril v' svojo zhaft. On je prej stvaril nebo in semljo, potlej zhloveka, de njega, svojiga usmiljeniga stvarnika sposna, in ga hvali s' svojim svetim shivljenjem. Ravno to Modri pravi: *Vse je Gospod savolj samiga sebe stvaril*. Prip. 16. 4. Bog ni nashe hvale potreben, sapove pa is milosti, de ga hvalimo in mu flushimo, ker bres tiga ne moremo frezhni biti, ampak bi bili nesfrezhni vekomaj.

Koliko zhafa je she preteklo po stvarjenji sveta do nas?

Preteklo je skoraj shest tavshent let.

Kako prav obrazhamo stvarjene rezhi v' svojo vezhno frezho?

Stvarjene rezhi obrazhamo v' svojo vezhno frezho:

1) Ako po stvarjenih rezheh sposnamo

Boga, vřigamogozhniga, modriga in uřmiljeniga.

2) Ako řvarjene rezhi řdershljivo in pametno vřhivamo, ne pa v' nařitovanje řvoje pořřreřhnosti, nezhiřtosti, napuha al drngiga hudiga.

3) Ako řvojimu dobrotljivimu řvarniku hvaleřhno řlushimo, ki nam je tolikanj dobrodaren. Leni, napuhnjeni, pořřreřhni, nezhiřti in drugi hudobni ljdje, ki boshje darove, al vidne řvari v' boshje rasshaljenje hudobno in nehvaleřhno obrazhajo, bodo njemu, řvojimu řvarniku odgovor dajali, in pokorjeni bodo.

Od řvarjenja neba, semlje in kar je na njih.

Kdo je popisal řvarjenje neba, semlje in vřiga?

Mojřef, velik řlushabnik boshji, je vse to popisal. Bog je njega s' řvojim Duham napolnil, in mu dal reřnizhno popisati řvarjenje neba, semlje in zhloveka, de to ořtane v' vedni řpomin, in do konza řveta pořabljeno ne bo.

Kako Mojřef perzhne povisovanje neba in semlje řvarjenja?

Perzhne tako: *V' sazhetku je Bog nebo in semljo řvaril.* Nebo in semljia niřta od vekomaj, ker Bog řam je od vekomaj. Kader je pa Bog hotel řvariti, kar se je namenil, je narprej řvaril nebo in semljo, potlej drugo,

de je vse stvari po svoji modrosti sverstil. To pomenijo tedaj te besede: *V' sazhetku je Bog nebo in semljo stvaril.*

Ali je Bog nebo, semljo in zhloveka v'hipu stvaril?

Bog je v' shestih dneh nebo, semljo in zhloveka stvaril. On ni toliko zhasa potreboval, vse bi bil v'hipu lohka stvaril, ker je vfigamogozhen.

PERVI DAN.

Bog je nebo, semljo in svetlobo stvaril.

Kaj je prvi dan Bog narprej stvaril?

Bog je prvi dan narprej stvaril nebo, po tim semljo in svetlobo.

Bog je nebo stvaril, pa ne sonza, mesza, svesd, kakor sdaj vidimo, ampak temno je bilo vse; po tim pa je semljo stvaril. Sveto pismo pravi: *Semlja je bila pusta in prasna, in tema je bila zhes sferjavo bresna.* Na semlji ni bilo dreves, al drusiga; vse je bilo smeshano, semlja, voda, tema in svetloba. Rekel je Bog: *Bodi svetloba, in je svetloba bila.* Bog ni govoril, ampak hotel je svetlobo stvariti, ker je potrebna, in svetloba je bersh bila. Svetloba, ktero je prvi dan Bog stvaril, ni bila sonze, temuzh namesii sonza do zhetertiga dne. Bog je svetlobo imenoval *Dan*, temo pa je

Nozh imenoval. Velik dar je svetloba, ker bi bres nje v' vedni temi bili, in bi bila semlja nerodovitna: grosno revno bi shiveli. Nozh je tudi dar boshji, de pozhivamo, nashe flabo telo dobiva mozh po dnevu delati.

Sveti Avgufhtin pravi, *de je prvi dan Bog angelje stvaril, in vezh zerkvenih ozhakov njegovo misel terdi.* Oni pravijo, *de sató ni Mojsef umevno pisal, de je Bog stvaril angelje, de bi jih meseni judje, in drugi neumni ljudje morde ne molili; ker v' tistih zhasih so bili ljudje filno nagnjeni malikvati.*

DRUGI DAN.

Bog je stvaril firmament med vodami.

Kaj je drugi dan Bog stvaril?

Bog je drugi dan *firmament med vodami*, *kteri raslozhi vode od voda*, stvaril.

Firmament je nebo, ktero nad seboj vidimo, v' kterim so svesde in sonze. Kakofhno je pa firmament al nebo, vediti ni mogozhe. Nebo je med vodami; nad nebam in pod nebam so vode: pod nebam so vode nashi semlji potrebne; sakaj so pa vode nad nebam, se vediti ne more.

TRETJI DAN.

Bog je raslozhil vode od semlje: stvaril je séli in drevesa.

Kaj je Bog tretji dan stvaril?

Bog je tretji dan raslozhil vode od semlje; in stvaril séli in drevesa. Vode so semljo pokrivalo, in toraj roditi ni mogla. Bog je rekel: *Sberejo naj se vode, in sberalshe voda je morje imenoval.* Is morja vode tezhejo, in sopet va-nj gredo. Velik dar boshji je morje, ne samo savolj rib, katerih je neisrezhen v' njem, ampak posebno, ker ono sklone blisnje in dalne deshele.

Tretji dan je Bog tudi stvaril séli in drevesa. Stvaril je neisrezhen veliko sél, rodovitne in nerodovitne drevesa, de so zhloveku im shivini v'shivesh, v'sdravilo, in v'druge mnoge potrebe.

ZHETERTI DAN.

Bog je stvaril sonze, mesez in svesde na nebu.

Kaj je Bog zheterti dan stvaril?

Zheterti dan je Bog stvaril sonze, mesez in svesde, in vse to je v'neisrezhen prezhudno red djal, de njegovo vfigamogozhnost, modrost in usmiljenje osnanuje. Sonze preme-

nuje dan in nozh zhase in léta; nam s' svojo zhudno svetlobo sveti, in s' svojo gorkoto stori semljo rodovitno. Vsa semlja bi bila strašna, nerodovitna pufhava, ako bi sonza ne bilo. Mesez sveti po nozhi, in svesde obudujejo zhloveka k' zhudenju.

Te nebeske luzhi so tako grosno lepe, mnoge in zhudne, in tako lepo red, in tek imajo, de so jih neverzi slepo molili, in neumno menili de so bogovi. Mi kristjani smo po boshji besedi uzheni, in vemo, de njih zhudna lepota, in ueisrezheni lepa red osnanujejo modriga, vfigamogozhuiga, in usmiljeniga Stvarnika.

PETI DAN.

Bog je stvaril ptize in ribe.

Kaj je peti dan Bog stvaril?

Peti dan je Bog stvaril ptize in ribe, in se jim namnoshiti dal. — Ptize in ribe nam zhlovekam niso ravno silno potrebne, pa so nam vender dobre in v' pomozh.

SHESTI DAN.

Bog je stvaril shivino, druge shivali, in na sadnje zhloveka.

Kaj je shesti dan Bog stvaril?

Shesti dan je Bog shivino, sverine, la-

sijozhe shivali, in na sadnje zhloveka po svoji podobi stvaril.

Velik perpomozhik je shivina, s' ktero semljo obdelujemo; is nje imamo shivesh, in drugo. Vsak naj pomisli, kako teshko bi shiveli, ako bi delavne, in druge shivine ne imeli. Nehvaleshui so oni tedaj, ki shivino kolnejo, al s' njo neusmiljeno ravnaajo.

Nektere shivali so nadleshe, al shkodljive, ne smemo pa rezhi: *Ni Bog prav storil, ker je to in to stvaril.* Sveti Avgustin svarte neumneshe, rekozh: *Zhe so nam shivali dobre, hvalimo Boga: zhe so nam nepridne, molzhimo: zhe so nam shkodljive, preterpimo.* Mi ne vemo, sakaj de je Bog te al une shivali stvaril, on ve sakaj, in savolj tiga ne sodimo svojiga, in vseh rezhi Stvarnika. Svetopismo prizhuje: *Bog je vidil, de je bilo dobro.* To nam je sadoosti, in del svojga Stvarnika opravljati ne smemo.

Usmiljeni Bog je lepo prabivalsh perpravil, in je po tem stvaril zhloveka, de njega, svojiga stvarnika hvali, in kdaj pride v' njegovo kraljestvo.

SEDMI DAN.

Bog ga je posvetil.

Je sedmi dan Bog kaj stvaril?

Sedmi dan Bog ni nize stvaril; temuzh je *pozhiyal*, in ga *posvetil*. Bog je she shesti

dan vse dodelal, kar je hotel stvariti, sedmi dan je pozhival; ne de bi truden bil, ampak je nehal stvariti. Sedmi dan, to je sadnji dan tedna, se sabota imenuje, kar pomeni *pozhitik Gospodov*.

Sakaj je Bog sedmi dan posvetil?

Bog ga je posvetil, de ga mi posvezhujemo s' dobrimi deli. Pozhitik al nehanje posemjskih opravil je sapovedano, de imamo zhas, in perpravno dusho Boga sosebno moliti, in svojo dusho posvezhevati. Mi kristjani imamo namesti sabote, nedeljo, sapoved boshja pa ostane nepremaknjena, de jo moramo posvezhevati, in gorje bode sanizhevavzam tiga svetiga dne, kteriga Bog in zerkev sapovedujeta posvezhevati.

Od angeljov.

Ktere stvari boshje so nar imenitnishi?

Nar imenitnishi stvari boshje so angelji in zhloveki.

Kaj so angelji?

Angelji so sgol duhovi; imajo um, voljo in spomin, telefa pa, al telefnihs flabost in potreba nimajo.

Kadaj je Bog angelje stvaril?

Vediti se prav ne more. Sveti Avgusthin in drugi pravijo, de je Bog prvi dan, v'kte-

rim je nebo in semljo stvaril, tudi angelje stvaril. Gotovo se ve, de angelji so prej ko zhlovek stvarjeni, ker je hudizh, obfojen angelj, Evo, pervo mater, skufhal, in v' greh sapeljal.

Sakaj je Bog angelje stvaril?

Bog je angelje stvaril, de ga ljubijo, molijo, hvalijo, in mu flushijo; potlej jim je tudi sapovedal zhloveka varovati.

De je Bog angelje stvaril, de ga molijo, in mu flushijo, David pové: *Hvalite Gospoda vi vsi njegovi angelji, vi, ki njegovo povelje spolnujete. Pf. 102. 20.*

De je Bog svojim angeljam sapovedal zhloveka varovati, je refuizhno: *Bog je savolj tebe (zhloveka) svojim angeljam sapovedal: de tebe na vsih tvojih potih varujejo. Pf. 90. 11.* Sveto pismo prizhuje, de so angelj zhloveku neisrezheno velikokrat pomagati.

Ne more Bog sam zhloveka varovati?

Bog sam samore vse, vender je svojim angeljem sapovedal ga varovati, de mu oni svojo ljubesen fkasujejo. Nam je Bog tudi sapovedal eden drusimu pomagati, zhe ravno samore on sam vse storiti, de svojimu blishnimu ljubesen fkasujemo, in jo per Bogu saflushimo.

Kakoshne je Bog angelje stvaril?

Bog je angelje v' svoji gnadi stvaril, in jih s' velikimi darmi napolnil,

Kako se angelji po svoji naturi imenujejo?

Angelji se po svoji naturi *duhovi* imenujejo. Angelji pomeni *poslanca*; angelji in poslaniz sta enaka imena. Bog svoje angelje pošilja zhlovekam pomagati al jih shtrafati, kakor se mu prav sdi, in po tej službi se oni angelji imenujejo.

Ker so angelji zhisti duhovi, sakaj imajo podobo mladiga zhloveka, in perutnize?

Angelji nimajo zhlovekove podobe, ker so zhisti duhovi; ampak mi jih po sebi podobljemo, ker smo sa njimi nar imenitnišhi boshje stvari. Angelje podobljemo mlade, ker se oni nikoli ne postarajo. Njih perutnize pomenijo njih hitrost k' dopolnjenju boshje volje.

So angelji mogozhni?

Angelji so neisrezheni mogozhni, ker so služabniki vsligamogozhniga Gospoda, in ker je boshja mozh v' njih. *En sam angelj je eno nozh vse pervorojenze Egipzhanov pomoril. II. Mojs. 12. 29. En sam angelj je sto pet in osemdeset tarshent Asirskih vojshakov naglo pomoril. IV. Kral. 19. 35.*

So angelji spofhtovanja vredni?

Angelji so veliziga spofhtovanja vredni, in Bog jih spofhtovati sapove. Rekel je Mojsefu: *Poshljem svojiga angelja pred teboj; spofhtuj ga, in poslušaj njegove besede, in glej de ga ne sanizhujesh, ker moje ime je v' njem. II. Mojs. 23. 21.*

Je veliko angeljov Bog stvaril?

Bog je neisrezheno veliko angeljov stvaril, ne vemo pa koliko jih je. Daniel pravi: *Tavshent tavshentov angeljov Bogu streshe, in deset tavshentkrat sto tavshentov njemu na flushbo stoji. 7.10.* Sveti Janes tudi pravi: *Slifshal sim glas veliko angeljov okoli boshjiga sedesha, in njih shtevilo je bilo tavshente tavshentov. Skriv. Ras. 5.11.*

So vsi angelji enaki stvarjeni?

Niso bili vsi angelji enaki stvarjeni, ampak eni so vezh eni manj gnade prejeli, kakor jih je Bog raslozhiti hotel.

So vsi angelji v'gnadi boshji ostali?

Niso vsi v'gnadi boshji ostali, veliko jih je odstopilo, in savershenih bilo savolj svoje nepokorfhine.

Kako so angelji greshtili?

Angelji so greshtili s' dopadajenjem do sebe, in s' nepokorfhino v' Boga. Oni so sosebno gnado, in darove prejeli; namesti pa hvaliti Boga, usmiljeniga darovavza, so se povishevali, in nehvaleshni bili Bogu; napuh je njih velik greh bil.

Kako so mogli angelji greshtiti?

Angelji so greshtiti samogli, ker jih je Bog nekaj zhafa v' svoji prosti volji pustil; niso shteli bili v' nebefa vseti, in v'gnadi vterjeni.

So se dobri in hudobni angelji res bojevali?

Resnizhno de so se oni bojevali. Sveti Janes prizha: *Velik boj je vstal na nebi. Mihael in njega angelji so se s' Drakonam bojevali; Drakon se je vojskoval, in njegovi angelji.* (Skriv. Ras. 12. 7.)

Kako so se dobri in hudobni vojskovali?

Niso se oni s' oroshjem, ampak s' dobro in hudo voljo bojevali. Dobri angelji so terdili: *Vsa hvala gre Bogu, ki nam je vse dal.* Hudobni angelji so terdili: *Is svoje mozhni smo, kar smo.* To je njih vojskovanje bilo.

Kteri angelji so premagali?

Dobri angelji so premogli hudobne. Sveti Janes prizhuje: *Hudobni angelji niso premagali, in njih mesto se ni vezh nashlo v'nebu. Pahnjen je bil velik Drakon; in njegovi angelji so bili s' njim versheni.* (Skr. Ras. 12. 8. 9.) Bog ni bil pomozhi dobrih angeljov potreben, ker je vfigamogozhen, perpustil je pa to vojskovanje, de so dobri in hudobni duhovi svoje plazhilo prejeli.

Je veliko angeljov bilo Bogu nehvaleshnih?

Veliko jih je bilo, veliko vezh angeljov je pa svestih ostalo.

Kdo je bil dobrih angeljov poglavar?

Dobrih in svestih angeljov poglavar je Mihael bil. Njegovo ime mozh boshja po-

meni: ref je on boshja mozh bil, ker je bil Bog s' njim.

Kakoshno plazhilo so dobri angelji prejeli?

Dobre angelje je Bog v' nebefa vsel, jih v' gnadi uterdil, in nje povikshal po velikosti skasane svestobe.

Kaj nas dobri angelji uzhé?

Dobri angelji nas uzhé le Boga hvaliti savolj vseh prejetih darov, in braniti se ga shaliti kolikor je mogozhe. Vfigamogozhni Bog ni nashiga persadjanja potreben, mi pa smo potrebni sa boshjo zhasť fkerbeti, de imamo, in skasujemo ljubesen do Boga, in se svelizhamo.

Kdo je bil poglavar napuhnjenih angeljov?

Poglavar napuhnjenih angeljov je bil Luzifer. Njegovo lepo ime pomeni *svetlobo boshjo*. Tak je ref bil pred greham, po grehu pa je nar ostudnisthi, in to ime mu je v' huje ponishevanje ostalo.

Kakoshno plazhilo so nesvesti angelji prejeli?

Oni so gnado sgubili, in versheni so bili is neba v' pekel. Takrat so vidili, kako hudo je se Bogu vstavljati, so bili v' svoji hudi volji vterjeni, in bodo v' nji ostali vekomaj: ravno sato se oni *hudizhi* imenujejo.

Kaj nas nefrezha napuhnjenih angeljov uzhi?

Njih vezhna nefrezha nas uzhi, koliko de

je napuh Bogu ostuden, in kako ojštro pokori napuhnjene. Kdor se po njih ravna, pojde k' njim, kakor je Kristus pravil, ki jim bo sodni dan rekel: *Poberite se od mene, vi prekleti, v' vezhni ogenj, kateri je hudizhu, in njegovim angeljam perpravljen. Mat. 25. 41.*

Nam samorejo obsojeni duhovi, al hudizhi po svoji hudi volji shkodvati?

Oni nam ne morejo po svoji hudi volji shkodvati; gorje nam, ako bi oni mogli, kar shelé.

Pred Jesufovo smertjo je hudizh veliko oblast imel, ker so ljudje vezhi del malikovavzi bili: *Jesuf mu je mozh odvsel. Luk. 11. 22. 22. On je svojim aposteljnám dal oblast nad hudizhe. Luk. 9. 1.* Sveti Janes pravi: *Vidil sm angelja od neba priti, kateri je imel kluzh bresna, in veliko verigo v' svoji roki, in je hudizha svesal. Skr. Ras. 20. 1. 2.* Hudizh je pervesan, al svesan; to je, boshja mozh mu vbrani shkodvati, in nam storiti, kar po svoji hudi volji sheli.

Ali naf ne skufsha hudizh?

Hudizh naf skufsha, drusiga pa ne more. De naf hudizh skufsha, in kako ga premagovati samoremo, sveti Peter uzhi, rekozh: *Bodite tresni, in zhujte; ker hudizh vash sopernik hodi okoli ko rujovezh lev, in ishe koga bi posherl: timu soper stojte terdni v' veri. I. 5. 9.* Shiva vera, ljubesen do Jesu-

sa, ponishnost, molitve in post, to premaguje hudizha.

Od zhloveka sploh.

Ktera je sa angelji nar imenitnishi boshja stvar?

Sa angelji nar imenitnishi boshja stvar je zhlovek. David pravi Bogu: *Ti si zhloveka malo manj storil od angeljov.* Pf. 8. 6.

Is koga je zhlovek?

Zhlovek je is telefa, in is dufhe. Dufha s' telefam sdrushena, to je zhlovek.

Po zhiga podobi je zhlovek?

Zhlovek je po' boshji podobi. Po boshji podobi je le dufha, telo pa ni po boshji podobi, ker Bog telefa nima, ampak je sgol duh.

V' zhim je zhloveshka dufha Bogu podobna?

Dufha je v' tim podobna Bogu :

Bog je sgol *duh*, in telefa nima; dufha je tudi *duh*, pa je s' telefam sdrushena, katero jo flabi.

Bog je in bo *vekomaj*; dufha pa ni *vekomaj*, bo pa *shivela vekomaj*, sato se rezhe, de je neumerjzha.

Bog vse ve, pretezheno, sdajno in prihodno; dufha ima *um*, in veliko rezhi ve.

Bog ima *vfigamogozhno voljo*; tudi dufha

ima voljo, ktera veliko samore, pa vender ne kar bi hotla.

Bog *ne more nizh posabiti*; tudi dufha ima *spomin*, kteri neisrezhenno veliko rezhi ohranjuje.

Sakaj je Bog zhloveka stvaril?

Bog je stvaril zhloveka, de njega, svojiga stvarnika sposna, ga ljubi, hvali, in mu flushi, de se svelizha.

Kako naj zhlovek svoje dufhne lastnosti obrazha, de Boga sposna, ga ljubi in moli, mu flushi in se svelizha?

De zhlovek ta namen dofeshe, mora storiti, kar bo sdaj rezheniga:

Dufha je *duh*; naj tedaj premaguje telefno posheljenje, in svoje misli vedno ima v' nebesih, kamor je namenjen.

Dufha je *neumerjoxha*, kakor vest in vera prizhujete; naj vedno misli, skerbi, in dela po sapovedih, de shivi vekomaj v' nebesih.

Dufha ima *um*, kteri zhloveka raslozhi od neumnih stvari; naj tedaj skerbi zhedalje bolj sposnati svojiga Stvarnika, in njegovo sveto voljo vediti, ker to je potrebno.

Dufha ima *voljo*; naj jo Bogu popolnoma podvershe, in naj nikoli ne stori al ne opusti, kar ga shali.

Dufha ima *spomin*; naj tedaj ohranjuje v'njem boshje sapovedi, svete nauke, dobrote boshje, in kar v' svelizhanje pomaga.

Bo vsak zhlovek svelizhan?

Vsak zhlovek ne bo svelizhan, zhe je ravno vsak zhlovek stvarjen de bi bil svelizhan. Kdor praviga Boga sposna, in mu flushi po naukih uzhenika Jesufa, on bo svelizhan. *Bog bo vsakimu po njegovih delih povernil.* Riml. 2. 6. *Kteri so dobro storili, bodo vstali k' shiveljenju; kteri so hudo storili, bodo vstali k' obsojenju.* Jan. 5. 29.

Od stvarjenja Adama in Eve.

Ktere zhloveke je Bog narprej stvaril?

Bog je narprej stvaril Adama in Evo. Ta dva sta bila prva zhloveka na svetu, in is tih dveh so vsi drugi ljudje.

Kadaj je Bog Adama stvaril?

Bog je Adama h' honzu shestiga dne stvaril. Bog je prej stvaril nebo, semljo, shivali, in vse drugo; kader je bilo pa to lepo prebivalsthe dodelano, je zhloveka stvaril, de bo nad vsimi gospodoval, in njega, svojiga usmiljeniga stvarnika hvalil.

Kako je Bog Adama stvaril?

Tako sveto pismo pravi: *Bog je rekel: Storimo zhloveka po svoji podobi, in on bo di zhes vse stvarjene rezhi.* I. Mojs. 1. 26. 27. *Gospod Bog je zhloveka (telo) is persti storil, in je dahnil v' njegov obras sapo shiveljenja (neumerjozho dusho), in zhlovek je oshivel.* I. Mojs. 2. 7.

Bog je telo is persti storil; is rudezhe persti ga je storil, in ravno to pomeni ime perviga ozheta Adama. Adam in rudezh sta eno. Zhlovekovo telo je neisrezhenno modro storjeno, in zhaftitljivo podobo ima, pa je vender is persti, in je duslni flushabnik.

Telo je bres dushe mertvo, in de je zhlovek podoba boshja, mu je dal neumerjozho dusho, ktera bi svojiga usmiljeniga Stvarnika sposnala, in mu flushila. Kader je bil Bog v' Adamovo telo dahnul neumerjozho dusho, je Adam oshivel, vidil, slishal, govoril, in Boga hvalil.

Kako je Bog Evo stvaril?

Bog je Evo tako stvaril. *Gospod je djat: Ni dobro de je zhlovek sam: Storimo mu eno njemu enako pomozh. Gospod Bog je Adamu dal terdo saspati, je eno njegovih reber vsel, in tisto mesto s' mesam napolnil; is rebra je sheno storil, in je njo k' Adamu perpeljal. I. Mojs. 2. 18.-22. — Kader je bil Bog moshia in sheno stvaril, jih je poshegnal, in rekel: Rastite, in namnoshite se, in napolnite semljo. I. Mojs. 1. 27. 28.*

Bog je djat, to je, vedil je, *de zhloveku ni dobro de je sam. Ref je to, en sam zhlovek grosno revno shivi; pomozh, ki jo po drusih ljudeh imamo, polajsha sdajno shivljenje; ako eden drusimu is ljubesni pamagamo, veliko lashej shivimo.*

Bog je Adamu tovarshizo dal; Evo mu je dal, de bi oba eniga ferza bila, in mu vesele

flushila. Eva, to je, *mati vseh shivih*, bi bila Adamu v' veliko pomozh, ako bi ne bila hudizha poslušhala, bila je pa mati vseh mertvih, ker ga je poslušhala. Blagor sakonskim, ki so eniga serza v' Gospodu, in ki eden drusimu pomagajo v'svelizhanje: gorjé jim pa, zhe eden drusimu pomagajo v'pogubljenje.

Bog je Evo is Adamoviga rebra storil: je ni storil is glave, de bi gospodovala, al is nog, de bi bila flushna, temuzh is strani, de bi jo ljubil, ona pa njegova svesta tovarshiza bila.

Bog je Adamu in Evi rekel: *Rastite, namnoshite se*. Jim je s' svojo vfigamogozhnostjo dal rodovitnost, de bi ona in njih otrozi hvalili svojiga usmiljeniga Stvarnika, in se svelizhali.

Od verta veselja, in nedolshnosti pervih starishov.

Kader je bil Bog Adama stvaril, kam ga je djal?

Bog, ko je bil Adama stvaril, ga je djal v' lep vert. I. Mojs. 2. 8. Adam je bil sunaj verta stvarjen, Eva pa na vertu, kakor sveto pismo pravi.

Kakshin je bil vert, v' kterim je Bog Adamu in Evi prebivati dal?

Ta vert je bil grosno lep, sato se raj al paradish imenuje. Sveto pismo ga popishe tako:

*Gospod Bog je v' sazhetku vert veselja sa-
sadir, kamor je on zhloveka djat. Notri so
bile mnoge drevesa, lepe viditi, in prijetne
v' jed; tudi drevo shivljenja na fredi para-
disha, in drevo snanja dobriga in hudiga.*
I. Mojs. 2. 8. 9. V' tim vertu je vse lepo in
kratkozhasno bilo, de bi nedolshni zhlovek pri-
jetno prebivalshie imel, in svojiga usmiljeniga
Stvarnika hvalil.

Kje je vert veselja bil?

Ne ve se, kje je vert veselja bil, zhe ga
ravno Mojsef natanko popishe. Sveti Avgushtin
pravi: *Zhlovekam ni snano, kje je vert ve-
selja bil.* Vert veselja je bil v' lepim in gorkim
mestu, gotovo; se pa ne ve kje de je bil.

Sakaj je Bog Adama djat na vert veselja?

Sato, *de ga je obdeloval, in varoval.*
I. Mojs. 2. 15.

Adam in njegovi otrozi bi bili semljo ob-
delovali, pa ne ko sdaj s' velikim terplenjem,
ker semlja je takrat filno rodovitna bila.

Bog je Adamu sapovedal vert varovati, to
je, de ga s' nepokorshino ne sgubi, kar se je
potlej sgodilo.

*Kakoshno je bilo drevo v' fredi verta, dre-
vo shivljenja imenovano?*

Drevo shivljenja je rodilo sad, kateri je
po boshji obljudi zhloveka obvaroval de ni
opeshal, sbolel in umerl. Sveti Avgushtin pra-
vi: *Adam in Eva bi bila sfer smerti pod-*

vershena; ako bi ne bila boshje pomozhi pre-jela. Ona in njuni otrozi bi bili shivesha potrebni, de bi pa ne opéshali, jim je Bog drevo shivljenja dal, kteriga sadu bi vzhafi jedli, in ne umerli. Zhlovek je po svoji naturi smerti podvershen, sato je Bog dal drevo shivljenja, de bi prvi starishi, in njih otrozi neumerjzhi bili, ako bi v' nedolshnosti oftali. Kakor so sdaj pravizhni po smerti v'nebefa vseti, tako bi bili shivi preneseni v'nebefhko kraljestvo, ako bi ne bili grefhili.

Kakoshno je bilo drevo snanja dobriga in hudiga?

Drevo snanja dobriga in hudiga je bilo v' sredi paradisha sraven drevesa shivljenja. To je bilo imenovano drevo snanja dobriga in hudiga, de bi bilo pokornim dobro, in nepokornim hudo.

Bog je Adamu rekel: *Od (sadu) drevesa snanja dobriga in hudiga ne jej; ker kaderkoli ga bosh jedel, bosh umerl, to je, se bosh smerti podvergel. I. Mojs. 2. 17.* Tedaj ne drevo, ampak pokorshina al nepokorshina je bila snamnje, in isvir dobriga in hudiga.

Je Bog obema prepovedal jesti sadu drevesa dobriga in hudiga?

Bog je le Adamu prepovedal sadu jesti drevesa dobriga in hudiga; Adam je to svoji tovarshizi, Evi bersh povedal. De je tudi Eva vedila to boshjo sapoved, njene besede kazhi potlej rezhene prizhajo; rekla ji je: *Sadu*

drevesa, ktero je v' fređi paradisha, nam je Bog jesti prepovedal. I. Mojs. 3. 3.

So prvi starisři sše kako drugo sapoved prejeli?

Sapovedano jim je tudi bilo Boga in blisniga ljubiti. Ljubiti Boga is vse dushe, in blisniga ko sebe, je v' naturi, je vedna, potrebna, in neisbrisljiva sapoved, ker bres ljubeshni ni boshje flushbe, in ni vezhniga svelizhanja.

Kakoshni so bili prvi starisři na vertu?

Oni so bili nedolshni in veseli. Bog jim je prijasen bil, oni so ga ljubili, in hvalili, nobena nadloga, al skushnjava jim ni skalila mirne vesti; in vse dobrete so vshivali, ktere sveto dusho rasveseljujejo.

Kakoshna sta bila njih dusha in teló?

Oboje je bilo bres vřiga hudiga posheljenja, sdravo in veselo. Njih dusha je bila rasvetljena, njih um bres vse smote, njih volja mozna v' dobrim, in njih serze polno gorzhe hvaleshnosti do Boga. Njih telo je bilo sdravo, nedolshno, in dushi podversheno, dusha pa Bogu pokorna. Sveti Avgushtin popishe veliko frezho in nedoshnost prvih starisřov, rekozh: *Prvi starisři so na vertu veselja vsři dobrot polni bili, in je bilo v' njih oblasi frezhni ofati. Nizh spazheniga v' njih ni bilo, temuzh njih dusha in telo sta v' popolnama tihoti bila. Niso bili sha-*

loštni al neumnó veselí, ampak nesapopadljivo veselí v' Bogu, kteriga so is vse dushe ljubili.

Ali prvi staríshi tedaj niso bili kakorshni so sdaj ljudje?

Pervi staríshi, preden so gresili, so bili nedolshni, so dúshno, al véstno tihoto vshivali, in v' Gospodu le veselí bili; niso tedaj bili, kakorshni so sdaj ljudje, spazheni, hudobni in nepokojni. Modrijani smed neverzov so vidili, de sdajna natura je spazhena, in de ni, kakorshno jo je Bog stvaril; veliko bolj pa mi to vemo.

Od greha prvih porodnikov.

Sta Adam in Eva v' gnadi in nedolshnosti ostala?

Nista v'gnadi in nedolshnosti ostala.

Kako se je to sgodilo, de sta gnado in nedolshnost sgubila?

Gnado in nedolshnost sta sgubila, ker sta prepovedaniga sadu jedla; oba sta ga jedla, prej Eva, in potlej Adam.

Koliko zhasa sta ona v' gnadi boshji ostala?

Malo zhasa sta ona v' gnadi boshji ostala: sa terdno pa se ne ve, ker ni rasodeto.

Kaj je Adama in Evo sapeljalo, de stagnado boshjo sgrabila?

Hudizh je oba sapeljal, in napravil prepovedaniga sadu jesti. Nar prej je smotil Evo, in po nji Adama,

Kako je hudizh smotil Evo?

Sveto pismo tako govori: *Kazha je Evi rekla: Sakaj vama je Bog sapovedal, de ne jesta (sadu) nobeniga drevesa tiga verta?* Eva je kazhi odgovorila: *Mi vsaziga sadu vertnih dreves jeva; od sadu drevesa pa, katero je na frédi verta, nama je Bog sapovedal jesti, in se ga dotakniti, de ne umerjeva.* Kazha je sheni odgovorila: *Ne bošta umerla, zhe tistiga sadu jesta: Bog vama ga je sapovedal jesti, ker ve, de kaderkoli ga bošta jedla, se bodo vaji ozhi odperle, kakor bogovi bošta, in vedila dobro in hudo.* Kader je Eva te lashnjive besede saflishala, in vidila, *de je sad tiga drevesa dober v'jed, in ozhem prijeten, ga je vsela in jedla; in je dala svojimu moshu, kateri je tudi jedel.* I. Mojs. 3. 1-6.

Je ref kazha s' Evo govorila, in jo napravila greshti?

Lohka de je bila refnizhna kazha, v' nji pa hudizh, ki je is nje Evi govoril; al pa je hudizh v' podobi kazhe bil. Svita kazha, ktera skrivno salasuje zhloveka, je refnizhna podoba sapeljiviga hudizha, ki nas svijazhno napeljuje v' hudo. Sveti Janes imenuje hudizha

kazho, in satana, in pravi: *de je hudizh stara kazha.* Skr. Ras. 20. 2.

Sakaj je hudizh Evo, in po nji Adama v' greh sapeljal?

Hudizh je to is nevoshljivosti storil. Pahnjen je on bil is nebes v' peklenfki bresen, zhlovek pa je stvarjen bil sa nebeslko kraljestvo. To ga je grosno peklo, in sato je svijazhno fkerbel ga nesrezhuiga storiti. Modri to terdi, rekozh: *Po hudizha nevoshljivosti je smert na svet prishla.* Modr. 2. 24. Ravno sato, ker je bil hudizh to storil, Kristuf pravi: *On je od sazhetka (sveta) vbijaviz bil.* Jan. 8. 44.

Sakaj je hudizh Evo, ne pa Adama skufhal?

Hudizh je Evo, ne pa Adama skufhal, ker je menil, de ona fhe malo ve sapovedi boshje; in tudi ker je upal de jo lashje smoti, in de ho po nji lashje smotil Adama, kar je ref bilo.

Kako, de se ni Eva kazhe bala?

Ona je bila morde moloprej stvarjena, vse shivali so bile nedolshue, in toraj se ni kazhe bala,

Is kakoshniga namena je hudizh Evo prafhal: Sakaj vama je Bog sapovedal ne jesti (sadu) nobeniga drevesa tiga verta?

Hudizh, svita kazha, je s' tim prafhanjem

perloshnosti iskal svediti, kaj Eva misli, zhe ve al ne sapoved, zhe je al ni stanovitna v'nji, de bi potlej po njenim odgovoru vedil svijazhno govoriti, in jo v'greh napeljati.

Ni jih malo hudobnih skušnjavzov na svetu, kateri, ko sapeljiva in svita kazha s'nedolshnim govorjenjem profitora ishejo v' serze priprostih, de jih potlej grobó smotijo. Oni so nedolshni viditi, in nedolshno govore, hudo pa mislijo, in hudiga ishejo. — Vsak in vsaka naj se skerbno varuje tih sapeljivih kazh, in hudizhovih hlapzov; zhe ne, gorjé jim, kakor bodo to preposno sposnali.

Je Eva gresbila, kader je kazhi odgovorila: *Od vsaziga sadu tiga verta jeva, samu od sadu drevesa snanja dobriga in hudiga jesti nama je Bog prepovedal?*

Eva je zhisto resnizo govorila, ker je ravno tako bilo, kakor je pravila, nespametna je vender bila, ker se je s'kazho menila.

Nespamet perve matere naj modrost in varnost uzhi. Nedolshen odgovor s'kterim se sapeljivzu streshe, ni nedolshen per Bogu. Ako se premislijo besede, so nedolshne, ako se pa premislijo okolishine, ktere nizh dobriga ne pomenijo, so greslhne. Gospod sapove: *Bejshti pred hudobnesham, de perloshnosti ne dobish svoje dushe pohujshati.* Prip. 22. 25. Koliko jih je v'velike djanske grehe sabredlo, ker so bili premalo varni v'sazhetku!

Sakaj je hudizh rekel Evi: Ne bošta umerla?

On je sato tako govoril, ker je lashnik,

de bi jo smotil. Ravno sa tiga voljo je perstavil: *Bog ve, de kader bosta sadu jedla, bosta ko bogovi, in vedila dobro in hudo*, de pa tako frezhna ne bosta, vama ga je prepovedal jesti. Hudizh je lashnjivo in svito govoril, in je Boga nevosfhljiviga popisal, de bi Evo sapeljal.

Hudizh je narprej prafhal Evo, sakaj ne jesta nobeniga sadu? Eva mu je odgovorila, de le eniga ne smeta, de ne umerjeta, hudizh je rekel: *Ne bosta umerla?* Eva je dvomila nad boshjo sapovedjo, hudizh ji je predersno rekel, de ne bosta, in jo je smotil. — Hudizhovi namestniki, sapeljivi skusfnjavzi ravno tako delajo s' zhloveki, ki jih hozhejo posluhati: s' medenimi besedami prostora ishejo v' njih serze, potlej pravijo de ni greh, kar je Bog szer prepovedal, in tako dolgo nadleshujejo zhloveka, de v' njih gresfhne shelje dovoli.

Je Eva hudizhu verjela?

Eva je nekoliko verjela hudizhu, ker so ji njegove besede dopadle; vest jo je opominjala de naj ostane pokorna Bogu; lep sad je med tim ogledovala, shelje so se v' nji do nje-ga obudile; zhedalje bolj je hudizhu verjela, svojo vest tolashila, prepovedan sad vsela, in ga jedla.

Eva, prva mati in prva gresfhniza s' svojo slabostjo, kashe in popishe, kako se njeni otrozi sapeljati dado. Perlisujene in lashnjive besede obude posheljenje, sapeljivza prizhnost, hudobna drushba, in druge okolishine oslabe

serze, vest in strah boshji; posheljenje je zheldalje huje, in grosno lohka se v' greh dovoli, kar je vender bres vfiga isgovora. Nar potrebnihi je v' sazhetku skusihnjavi se serzhno vstavljati, in ne radovoljno muditi se v' nji; in kdor se je ne boji, v' nje sadergo pride.

Je tudi Adam prepovedaniga sadu jedel?

Tudi on ga je jedel. Sveto pismo pravi: *Eva ga je dala svojimu moshu, kateri je tudi jedel. I. Mojs. 3. 6.*

Sakaj se je Adam tako lohka pustil smotiti?

Adam je to is slabosti storil, de ni svoje shene shalil. Sveti Avgushtin pravi: *Kakor je Salomon is ljubeshni do svojih nevernih shen lashnjivim bogovam temple sidal, zhe je ravno vidil, de maliki niso nizh; tako je Adam is slabosti dovolil v' shelje sapeljaneshene. Eva je saj nekoliko verjela hudizhu, Adam mu ni verjel, ampak je is slabosti grefhil. Ravno to sveti Pavel rezhe: Adam ni bil sapeljan (de bi bil verjel), shena pa je sapeljana bila. I. Tim. 2. 14.*

Kako veliko mozh ima pohujshanje! Kdor nima shive vere, in stanovitne volje, ne premisli, kaj Bog sapoveduje, al prepoveduje, temuzh kaj drugi ljudje pravijo, al delajo. Veliko jih je, de terdno vedo kaj je prav, store vender soper svojo vest is slabosti, de drusih ne shalijo, al de sanizhyani niso; to pa kashesh, de se bolj ljudi ko Boga boje.

Je Adam isgovorjen bil, ker je is slabosti prepovedan sad jedel?

Adam ni isgovorjen bil. Vsi grehi so is slabosti; ako bi zhlovek slab ne bil, bi ne gresnil, ali vender ni prav de is slabosti stori soper boshjo voljo. Adam je od vsih drusih nar manj isgovorjen bil, ker je bil poln gnade in mozhi. Gresnil je is ljubesni do svoje she-
ne, ravno to gapa obsodi, ker jo je bolj ljubil ko Boga. Kristuf pravi: *Kdor ozheta, al mater, al sinu, al hzher bolj ljubi ko mene, ni mene vreden.* Mat. 10. 37.

Sveti Avgushtin pravi: *Eva je po svojim padzu k' Adamu shla, mu pravila kar ji je kazha rekla, de je bres vse shkode sadu jedla; in ga profila de naj on tudi je.* Sapeljana Eva je storila, kar je hudobnesham navadno storiti, de druge sapeljejo, ako je mogozhe. Stori tako, de vezh tovarshov, in la-shje vest imajo; per Bogu pa ne sapeljivzi, ne sapeljani isgovora nimajo, ker njegova sve-ta volja le more obveljati.

Adam je bil dolshen svojo sapeljano she-no uzhiti, svariti, in opominjati, de naj se p-nishuje, in prosi Boga ji odpustiti; namesti ti-ga pa je v' njeno neumno proshnjo dovolil. Ravno tako dela veliko slabih kristjanov, kte-ri, namesti svojih smotenih bratov svariti, v' njih grehe dovolijo, al se njih grehov adeleshijo. Neusmiljena ljubesen je to, ktera nima isgo-vora per Bogu.

Je bil greh prvih porodnikov velik, al majhin?

Prvih nashih porodnikov greh je bil filno velik. Ne smemo li misliti samiga sadu, kteriga so jedli, temuzh ojstro sapoved boshjo, in njih nepokorshino. De je bil njih greh filno velik, prizhuje kar bo sdaj rezheniga:

1) Greh prvih porodnikov je bil velik, *ker so oni ojstro sapoved boshjo sanizhevali*. Bog je Adamu rekel: *Sadu drevesa snanja dobriga in hudiga ne jej: kader ga bosh jedel, bosh umerl*. Ako mi pokoren nifi, si dushno in telefno smert nakopljesih. Adam je to Evi povedal; oba sta tedaj to ojstro sapoved sanizhevala, in toraj slo greshila. — Vsak naj premisli sapoved, ne pa samo rezh sapovedano, al prepovedano, ker v nepokorshini soper sapoved je hudoba greha sapopadena. Bog je is skrivnih namenov prvim starishem prepovedal sadu snanja dobriga in hudiga jesti; Bog je tudi judam sapovedal se nekterih jedi sdershati; tudi zerkev prepeve nektare dni mefo jesti; jed je nedolshna, greh je vender jo jesti soper sapoved, ker je huda nepokorshina.

2) Greh prvih porodnikov je bil velik, *ker bi bili lohka oftali svesti Bogu*. Oni so sefebne gnade prejeli, njih um je bil rasvetljen, in njih volja mozhna; savolj tiga so slo greshili. — Nihzhe ni isgovorjen, ako ga sapeljiva skufhnjava smoti, al ga nadleshno posheljenje od Boga odverne; veliko hudobnishi je pa tisti, kteri se lohka sdershi, pa nozhe.

3) Greh prvih staršev je bil filno velik, *ker so gerdo nehvaleshni bili Bogu*. Adam in Eva sta bila bres vsiga saflushenja visoko povishana, pa sta hitro posabila vsih boshjih dobrot, in prejete darove soper svojiga usmiljeniga darovavza obernila. — Vsak greh sapopade hudobno nehvaleshnost, in vsak greshnik je usmiljenimu Bogu nehvaleshen, ker namesti mu svesto flushiti, mu hudo sa dobro vrazhuje.

4) Greh prvih staršev je bil filno velik, *ker so is napuha greshili*. Bog jim je zhasno in vezhno smert napovedal, ako mu svesti ne ostanejo, oni so pa hudizhu verjeli, de bodo ko bogovi, ako store, kar jim je Bog prepovedal. Hudizh je bil v' pekel pahnjen, ker se je soper Boga vsdignil, in ravno v' to pregreho je perve staršhe napeljal, de bi tudi oni saversheni bili. — Napuh je greh Bogu nar ostudnishhi. Vsak greh je szer is napuha, nar hujshi je pa, zhe se stvar soper stvarnika vsdigne, kakor so se Luzifer, in prvi staršhi.

Isgovori, in pokorjenje prvih staršev.

Kaj se je prvim staršhem po njih grehu godilo?

Adamu in Evi so se po grehu ozhi odperle, sta se med drevje skrila, se per Bogu opravizhiti skusila, in pokorjena bila. I. Mojs. 3. 7-19.

Hudizh je Evi rekel: *Ko bogovi bošta, in bošta vedila dobro in hudo.* Adam in Eva sta bila pokorna hudizhu, nepokorna pa Bogu, in namesti obetane frezhe, sta nashla nefrezho, kakor je gresnikam navadno. Hudizh se jima je slegal, vender je reznizo govoril; lashnjivo in svito jima je govoril, de bošta vedila dobro in hudo, in ref je to bilo, vse pa drugazhi ko sta upala. Dobro sta imela, in hudo jima je nesnano bilo; potlej sta skufila hudo, in dobro sgubila: dobro in hudo sta vedila, dobro pa sgubila, in hudo saflushila.

Bog je Adama klizal, rekozh: *Adam kje si?* Adam se je ves trefil, in Bogu trepetaje odgovoril: *Stishal sim na vertu tvoj glas, sim se sbal, ker sim nag, in sim se skril.* Bog mu je rekel: *Kdo ti je pokasal de si nag? rasun, zhe si jedel sadu drevesa, kteriga jesti sim ti prepovedal.* Adam je odgovoril: *Shena, ktero si meni dal, mi je sad podala, in sim jedel.*

Gospod je Evo svaril, rekozh: *Sakaj si to storila?* Ona je Bogu odgovorila: *Kazha me je sapeljala.*

Sakaj sta se Adam in Eva med drevje skrila?

Skrila sta se med drevje, ker sta se sramovala. Drusih ljudi takrat ni bilo na svetu; vedila sta de Bog ve vse, in de se mu skriti ni mogozhe, pa sta se vender skrila, ker pe-zhenja vesti nista prestati mogla.

Sveto pismo prizhuje, de se Adam in Eva nista prej framovala, po grehu le sta se framovala, ker nista prej nobeniga vojskovanja soper sapovedi imela, po grehu le sta vedila, koliko de sta spazhena. Nam je nemogozhe sapopasti prezhudno in frezhno nedolshnost nashih pervih starishov, dokler so v' gnadi boshji ostali. Nar pravizhnishi ljudje, ki so polni gnade, in s' njo lohka premagujejo hudo posheljenje, sadoosti ne sapopadejo frezhne nedolshnosti pervih starishev, in tudi ne koliko de je zhlovekova natura spazhena po grehu. Spazhnost, kteraje sdaj v' zhloveški naturi, je, pravi sveti Avgufhtin, saflushena nadloga, de se zhlovek vojskuje: *Pravizhna nadloga je ta, de zhlovek sebe pokorniga nima, ker pokoren ni bil Bogu: naj se tedaj vojskuje, de se stvarniku podvershe.*

Sakaj sta se Adam in Eva isgovarjala?

Ona sta se isgovarjala, in se opravizhiti hotla per Bogu is napuha. Napuh je njuni greh bil, in napuh je prasnih isgovorov iskal. De greshniki fkerbé svoje grehe isgovarjati, je tedaj stara navada; kakor dva perva greshnika, Adam in Eva, tako drugi greshniki s' slabimi isgovormi svoje grehe povishujejo. Kdor je greshil, naj po Davidovo misli: *Hozhem sam soper se svojo krivizo sposnati per Gospodu. Pf. 31. 5. Tudi: Gospod, ne perпусти mi svojih grehov isgovarjati, kakor hudobniki delajo. Pf. 140. 4.*

Sta bila Adam in Eva resnizhno nedolshna, kakor sta pravila?

Nista nedolshna bila, ampak velika gresnika. Adam je Evo obdolshil, de mu je sad podala; Eva je kazho obdolshila, de jo je smotila, oba sta vender prostovoljno gresnila, in toraj neisgovorjena per Bogu. Ravno taka je sdaj: gresniki obdolshujejo hudizha, slabo naturo, skušnjave, zhloveka, al drugo, kar nizh ne pomaga, ker je dolshnost raji umreti, ko gresniti.

Kaj hudiga je nepokorshina Adamu in Evi nakopala?

Nepokorshina jima je veliko hudiga nakopala.

1) Gnado boshjo, in lepo nedolshnost sta sgubila. O strashni padez, in zhudno spremenjenje! prej sta bila angeljam podobna, potlej hudizhu, ker sta sapoved vligamogozhniga Boga sanizhevala. Tridentinski sbor pravi: *Kdor ne veruje, de je Adam s' svojo nepokorshino sgubil svetost in pravizhnost, bodi is shtevila vernih pahnjen. Sej. V.*

2) Sgubila sta pravizo do nebeshkiga kraljesiva, si saflushila vezhno pogubljenje, in se podvergla hudizhu. Tridentinski sbor pravi: *Adam je po grehu pod hudizhevo oblastjo bil. Ne le Adam, ampak tudi Eva, ker sta oba v' greh dovolila, sta pod hudizhevo oblastjo bila, nebesam sta se odpovedala, in vezhno pogubljenje saflushila. Nista hotla Bogu pokorna ostati, in s' tim sta se hudizhu pod-*

vergla, kteriga obfojenja bi bila deleshna, ako bi ne bil usmiljeni Bog obljudil, in dal Odreshenika.

3) *Greh je njuno dusho in telo popazhil.* De je Adama in Eve dusha po grehu popazhena, se lohka is njunih svitih isgovorov ve: de je njuno telo popazheno bilo, se is tiga ve, ker sta shla se med drevje skrit. V' pravizhuosti sta bila stvarjena, v' spazhnost sta sabredla, ker sta bila Bogu nepokorna.

4) *Delu, teshavam, in smerti sta podvershena bila.* Vse hudo je is tiga greha prishlo. Bog je semljo preklel, in Adama obsodil veliko terpeti, rekozh: *Semlja bo ternje in ofat rodila, in ti bosh v' potu svojiga obrasa kruh jedel.* Eva je bila tiga obfojenja deleshna, in Gospod ji je tudi rekel: *V' teshavi bosh otroke rodila, in bosh pod oblastjo svojiga mosh.* Te in druge nadloge sta si Adam in Eva nakopala s' svojo nepokorshino, in sta bila k' velikimu terplenju obfojena, dokler bi ne bila umerla. To so le zhasne nadloge, kaj pa po smerti?

5) Adam in Eva *sta bila is lepiga verta isgnana.* Vert veselja je bil prebivalsthe nedolshnih, bersh ko sta greshila, sta ga bila nevredna. Bog je oba spodil is lepiga verta, in angelje poslal pot varovati k' drevesu shivljenja. Vert je bil potlej rasdjan, de se sdaj zlo ne ve, kje je bil.

Tako se je velika frezha pervih starishev v' veliko nefrezho prevernila, ker nista hotla Bogu biti pokorna; in ravno tako se sdej na

duhovno visho slepim dušham godi, ktere raji hudizha ko Boga poslušhajo.

Koliko zhasa sta Adam in Eva shivela?

Adam in Eva sta veliko zhasa shivela. Sveto pismo pravi: *de Adam je devetsto in trideset let shivel.* I. Mojs. 5. 5. Koliko zhasa je Eva shivela, *se ne ve, vender je tudi ona veliko let shivela.*

Sakaj sta Adam in Eva tako dolgo shivela?

Sato, de se spokorita, in de ohranita spomin stvarjenja sveta, in svoje nesfrezhe. Adam in drugi so v' prvih zhasih, fosebno pa do popota, filno dolgo shivelí, de so ljudje vedili, in drusim perpovedvali, kar se je godilo, in fosebno de so ohranili v' serzu boshjo obljudo, de bo Odreshenik prishel svet odresbit. To je potlej velik flushabnik Mojseš v' svetim Duhu popisal.

Kako sta Adam in Eva shivela po grehu?

Ona sta v' velikim terplenji poterpeshljivo shivela. Koliko de sta ona terpela, ni povedati mogozhe, ker mi njih pervo sfrezho malo sapopademo, in smo se tiga revniga sveta nadlog pervadili. Tudi sato ker imamo mi veliko perpomozhkov v' polajshanje sdajunga shivljenja, kterih nashí prvi starishí niso imeli. Sveti Bernard lepo priliko daje, rekozh: *Otrok odstavljen in v' jezho vershene kraljize, ne*

ve, kaj je sgubil, ni svoje jezhe shalosten, temuzh vezhkrat dobrovoljen, ker si boljiga ismisliti ne more. Kraljiza pa, ki je prosto, zhaft, streshbo, in vse drugo sgubila, nigdar ne more biti vesela; fosebno pa zhe je sama svoje, in svojiga otroka nefrezhe kriva. Ta shiva prilika je she preslaba, in premalo pove, koliko de sta Adam in Eva shalovala, fosebno pa, kader je Kajn svojiga nedolshniga brata Abelna umoril, in ko sta tolikanj drusih grehov vidila, kateri so se is-hajali is njune hude nepokorshine.

Sta Adam in Eva svelizhana?

Svelizhana sta. V' modrostnih bukvah je to sapifano: Modrost (boshja) je njega obvarovala, kateri je bil nar prvi stvarjen, in ga je is njegoviga greha ispeljala. Modr. 10. 1. 2. Ozhaki enako govore od Eve, in sveti Avgushtin pravi: Oba sta v' velizih tesharah poboshno shivela, in se svelizhala. To je velikim greshtnikam v' upanje, de, zhe sta se Adam in Eva s' pravo pokoro svelizhala, ako ravno sta neisrezhenogreshila, se oni tudi svelizhati samorejo, zhe se resnizhno spokore.

Kaj je Adama in Evo podpiralo, de sta se rada pokorila?

Serzhnost jima je dajala milosiljiva obluba boshja, de jima in vlimu svetu bo Odreshnik prishel, in nje reshil.

Od isvirniga, al poerbaniga greha.

Ali je greh pervih starishov le njih, ne tudi nash bil?

Greh pervih starishov je njih bil, in nash; njim in nam je vezhne in zhasne shtrafenge saflushil. Adam in Eva sta huje greshila, ker sta radovoljno storila soper boshjo sapoved; pa tudi mi smo v' njih smertno greshili, in smo toraj zhasni in vezhni smerti podversheni, ker je isviren al poerban greh resnizhno velik.

Je mogozhe umeti, kako de smo mi v' pervih starishih greshili?

Kako de smo mi v' pervih starishih greshili, de smo njih hudobije in shtrafing deleshni ne moremo rasumeti. Um nam szer sprizha, de nas ni Bog spazhenih stvaril, in de nasha spazhnost ni is Boga, temuzh is greha; nemogozhe je vender rasumeti kako je to, ker je skrivnost.

Kaj prizhuje de smo greh in shtrafenge greha pervih porodnikov poerbali?

De smo mi vsi greh, in shtrafenge pervih porodnikov poerbali, prizhuje boshja beseda, katolska zerkev, in nasha popazhena natura.

Kako prizhuje boshja beseda, de smo po pervih starishih greh in shtrafenge poerbali?

Rasodeta beseda boshja to naravnost pove

in prizhuje. David je resnizhno djal: *V hudobii sim spozhet, in v'grehu me je mcjati spozhela.* Pl. 50, 7. Sveti Pavel raslošno pove: *Bili smo od nature otrozi jese, kakor tudi drugi.* Efes, 2, 3. Ta sveti apostelj pishe Korinzhanam tako: *Kakor v' Adamu vsi umerjo, tako bodo tudi v' Kristusu vsi oshivel.* I. 15, 22. Rimljanam tudi pishe: *Kakor je po enim zhloveku (Adamu) greh na svet prishel, in po grehu smert, tako je tudi smert na vse ljudi prishla po tim (Adamu), v' katerim smo vsi greskhili.* 5, 12.

Kako katolshka zerkev prizhuje de smo greh, in greha shtrafenge po prvih porodnikih poerbali?

Katolshka zerkev je vselej verovala in uzhila, de greh prvih starishov je tudi nash greh, in de smo v'grehu spozheti in rojeni. Sadosti bo tukaj prepisati, kar je sveti Tridentski sbor soper krivoverze sklenil, in vero vsih zhasov rasodel, rekozh: *Kdor pravi, de majhni otrozi kershanfskih porodnikov niso v' odpushtenje grehov kersheni: al de niso oni nizh poerbali kar kersta prerodenja v' vezhno svelizhanje potrebuje, bodi is shtevila vernih isbrisan.* Katolshka zerkev je po apostelnih prejela, de majhni otrozi, ki niso prostovoljno greskhili, so kersheni v' odpushtenje grehov, de jim je s' kerstam prerodenja ozhisheno, zhesar so se v' spozhetji vdeleshili. Sej. V.

Tudi: Kdor pravi, de Adam je le febi,

ne pa vsim sgubil pravizhnost; al pravi, de nam je njegova nepokorshina le smert in zhasne shtrafenge, ne pa smerti dushe saflushila, bodi is drushbe kristjanov sbrisan. Sej. V.

Kako nasha popazhena natura prizhuje, lo smo vsi greha in shtrafeng pervih starishov deleshni?

Nasha popazhena natura prizhuje, de smo v' grehu spozheti, ker ta spazhnost ne more biti is narfvetejshiga Boga. De je vsa zhloveshka natura popazhena in spridena, tajiti ni mogozhe. Vsi vemo, de smo polni slabost, in hudobniga posheljenja, in de ravno savolj tiga je tolikanj grehov na svetu. Ako premislimo svoje misli, de vemo dobro, in delamo hudo, de storimo po svojih sheljah, in nas vest potém pezhe, smo permorani sposnati, de je nasha natura pokashena, in de je v' nas dobro s' hudim nameshano. Dóbro je ostanik boshjiga dela, húdo je pa is greha pervih starishov, kteriga smo deleshni. Neverni modrija ni, kteri niso po veri rassvetljeni bili, so vedili de je zhloveshka natura popazhena, in rekli, de je to shtrafenga kakiga nesnaniga greha.

Ali je bil Kristuf po zhloveshki naturi greha pervih starishov deleshen?

Vera uzhi, de ni Kristuf greha poerbal. To misliti, de je Jesus Kristuf greha pervih starishov deleshen, je soper vero, in strashno preklinjevanje v' Jesufovo svetost, kteri je bil

od svetiga Duha spozhet, in rojen is zhišie matere Marije. Jesufova zhloveshka natura je vfa sveta, prosta od vsih skufhnjav, polna vfiga do- briga, in s' boshje naturo sdrushena.

Ali je Marija, mati Jesufova, deleshna bila greha pervih starishov?

Zerkev ni tiga she rasfodila, nagnjena je pa misliti, de je ona od greha pervih starishov prosta bila. Tridentinski sbor je soper krivo- verze sklenil, kar je katolska zerkev vselej verovala in uzhila, de smo vfi v' grehu spo- zheti; po tim pravi: *Ta sveti sbor sposna, de v' tim sklepu od isvirniga greha ne sa- popade devize Marije, boshje porodnize.* Sej. V. Kdor le pomisli, de je Bog devizo Marijo namenil vsimu svetu roditi odrefhenika Jesufa, je lohka nagnjen poboshno misliti, de je ona od greha pervih starishov prosta.

Od hudiga posheljenja.

Kaj je hudo posheljenje?

Hudo posheljenje je dushno al telefno nag- njenje do prepovedanih rezhi. Hudo poshelje- nje je slabost in tesha spazhene nature, ktera hozhe zhloveka od Boga lozhiti; de bi vsi- val, al se veselil v' tim, kar mu on prepove- duje.

Ima vsaki zhlovek hudo posheljenje?

Vsaki zhlovek ga ima. *Pozhutki in mi-*

fel zhloveshkiga serza so k' hudimu nagnjeno od njegove mladosti. I. Mojs. 8. 21. Prerok Jeremija pravi: Vsih serze je hudobno. 17. 9. Vsak je skušhan. Jak. 1. 14. Nifo le hudobniki, ampak tudi pravizhniki so skušhani, in vabljeni v' hudo. Sveti Pavel, ki je tolikanj gnad prejel, je ponishno sposnal: Najdem (nasprotno) postavo, kader hozhem dobro storiti, ker hudo (posheljenje) v' meni prebiva. Zhutim drugo postavo v' svojih udih, ktera je postavi mojiga duha soper, in me vjetiga dershi v' postavi greha. Riml. 7. 21. 23.

Hudo posheljenje sladko vabi zhloveka prepovedane rezhi vshivati, al se nepermerjeno rasveselvati v' perpušhenih, al kako drugazhi delati soper voljo boshjo; to je pa velikokrat skrito, de zhlovek ne ve, de svojimu slabimu posheljenju streshe.

Is koga isvira hudo posheljenje?

Hudo posheljenje isvira is greha prvih porodnikov, Adama in Eve, v' kterih smo vsi greshili, in oflabeli.

Je mordé greh hudo posheljenje?

Hudo posheljenje je szer is greha, in v' greh napeljuje, samo na sebi pa ni greh. Hudo posheljenje oftane v' zhloveku tudi po prejetim kerstu k' vojskvanju, in tim ni shkodljivo, kteri se mu serzhno vstavljajo. Sveti Jakob tako govori: *Vsak je skušhan, kader je po svojim posheljenji vabljen; kader posheljenje spozhne, rodi greh, greh pa smert.*

I. 14. 15. Zhlovek ni greslnik, in ni ostuden Bogu, kader je skušan, temuzh kader dovoli v' skušnjavo; zhe v' skušnjavo dovoli, gresli, in greh ga podvershe vezhni smerti. Kdor se moshko vstavlja hudimu posheljenju, si nabira veliko saflushenje per Bogu.

Je dolshnost vstavljati se hudimu posheljenju?

Bog sapove se hudimu posheljenju vstavljati. Sveti Pavel pravi: *Kdor po mesu shivi, ne more Bogu dopasti.* Riml. 8. 8. Modri je to prej pravil: *Po svojim posheljenji ne shivi, in odverni se od svoje (hude) volje.* Sirah. 18. 30. Kader koli zhlovek ve, de njegove shelje na hudo gredo, ne sme va-nje dovoliti.

Je samo telo, al je tudi dusha spazhena?

Telo in dusha, oba sta popazhena; in ravno to zhloveku nastavlja skrivne saderge, de lasheje gresli. Ako bi le telo spazheno bilo, bi ga dusha gospodovala, in pod pokorshino dershala; ker je pa tudi ona spazhena, mu rada pregleduje, sebi in njemu pomaga v' vezhno nefrezho, in tiga she ne vé.

So vse dushne lastnosti popazhene?

Vse so popazhene, um, volja in spomin. Um je otemnil, de boshje rezhi malo ve, posemeljske pa neisrezheno prekanjeno. Um, ako bi spazhen ne bil, bi zhloveku obilno svetil v' svelizhanje; ker je pa temen, salesova-

nja sovrasnikov ne vidi, in tudi sam sebi nastavlja saderge. — Premisliti mora vsak kaj Bog sapoveduje in prepoveduje, kako dopasti Bogu, in svojo dušno svelizhati, ker ravno to je prava modrost.

Volja je popazhena. Prosta volja je tudi po grehu ostala v' zhloveku, in ta je potrebna, ker ni bres nje praviga saflushenja, ona je pa silno slaba, in grosno lohka dela hudo. Sveti Pavel Rimljanam pishe: *Vem, de v' meni ni dobriga: ker to v' sebi imam de hozhem (dobro), de bi pa storil dobro v' sebi ne najdem. Dobro, kar hozhem, ne storim; ampak hudo, kar nozhem, to delam. 7. 18. 19.* Te besede natanko popisheje zhlovekovo voljo, in perganjajo gorezhe profiti Boga de bi s' svojo gnado osdravil nasho hudo voljo.

Spomin je spazhen. Velik dar je spomin, de zhlovek ohranjuje boshje nauke, in kar sdajno shivljenje potrebuje. Nadloga velika je pa ta, de zhlovek nar losheji ohranjuje, kar bi bilo dobro posabiti, in lohka posabi, kar pomaga v' sveto modrost. Zhudnisthi je to, de zhlovek ohranjuje, kar posabiti sheli, in posabi kar ohraniti sheli. To kashe, koliko de je spomin spazhen. — Vsak naj si persadeva pogosto premisljevati, kar v' svelizhanje potrebuje, de tiga ne posabi, in de se s' tim vstavlja rezhem, ki mu v' misel pridejo, in ga nevarno skufhajo.

Telo je spazhen. Vsi vedo, de je to ref; nar bolj pa vedo bogabojezhi ljudje, ki zhujejo nad spazhnostjo svojiga slabiga telefa, in

se njegovim sheljam vstavljajo. Hudobni ne vedo, in nozhejo vediti, koliko de je njih telo spazhen; poboshni kristjani nekoliko vedo, vender nihzhe popolnoma ne sapopade telefne spazhnosti, ktera skrivno in ozhitno skufha dusho. To je permoralo svetiga Pavla jokaje rezh: *Jest nefrezhni zhlovek! kdo bo mene refshil od telasa smerti?* Riml. 7. 24.

Sprideno telo skufha dusho v' vsm, in jo lohka premaguje, zhe ona premalo skerbi. Lenoba je is telefa, ker telo teshi dusho, in pozhitik nepermerjeno ljubi; jesa, kletev, kriviza, in nevoshljivost so is tiga, ker neumno telo nima nikoli sadosi; nezhistost, ostudne misli, in gerdo govorjenje so is meseniga posheljenja. Veliko drusih grehov je slabo telo krivo, in dusha v' nje dovoli, ker svojiga spazheniga flushabnika neumno ljubi.

Kdor hozhe pravizhno shiveti, naj kroti svoje slabo telo, in naj ga pod pokorshino dershi: zhe ne, bosta oba, dusha in telo, nefrezhna. Sveti Pavel v' Gospodovim imenu sapoveduje: *Tolefnimu posheljenju ne bodite pokorni.* Riml. 6. 12.

Kaj samore spazhenimu zhloveku pomagati de po volji boshji shivi?

De zhlovek svojo spazhnost premaguje, in po volji boshji shivi, mu gnada boshja, in nizh drusiga ne more pomagati. Sveti Pavel uzhi, rekozh: *Zhutim drugo postavo (posheljenje) v' svojih udih, ktera je postavi duha soper, in me vjetiga dershi. Kdo bo*

mene reshil? Gnada boshja po Jesusu Kristusu gospodu nashim. Riml. 7. 23. 24. Bres pomozhi gnade boshje ne moremo nizh, s'gnade pomozhjo samoremo vse.

Kakoshin je zhlovek, ki po naturi shivi?

Kdor po naturi shivi, je prasen dobriga, in hudiga poln, ravno sato ker je natura spazhena. Uzhenost, prebrifnost, mozh in drugo povishuje zhloveka per ljudeh, mu pa ne da dobrimu biti per Bogu. Slaba natura v' vse hudo napeljuje, in spridi tudi to, kar je hvale vredniga viditi. Kakoshin je zhlovek po naturi, ga uzhen ajd Plinij popishe, rekozh: *Zhlovek je po naturi silno hudoben. On ima v' ferzu basiliskov grenkobo, in na jesiku gadov strup; njegova dusha je svita ko kasha, v' jesi je levu podoben, in v'neusmiljenji tigru enak. Um zhloveka sfer raslozhi in povishuje, pa ravno to ga shkodljiviga stori. Te resnizhne besede obilno prizhujejo, koliko de smo vsi gnade boshje potrebni, in de bres nje nizh dobriga ni.*

Sakaj je Bog tedaj perpushtil, de so prvi porodniki greshili, ker je prevedil, koliko hudiga bo is njih nepokorshine prishlo?

Timu uprashanju sveti Avgushtin odgovori, rekozh: *Usmiljeni Bog je perve porodnike v' pravizhnosti svaril, in bi bili lohka ostali v' nji, ako bi bili hotli. Prosto voljo so oni imeli, ktero so slabo oberbili; tiga pa so sami krivi bili, ne Bog, kateri jim je*

prosto voljo dal. Bog je perpuštil, da so prvištarisli gresili, ker on, narmodrejši Gospod, perpušča hudo, da is hudiga jemlje dobro.

Kaj je tedaj dobra is perviga greha?

Is perviga greha, al is nepokoršine naših prvih štarisov je Bog veliko dobra jemal, ker je dobrotljivo obljubil, in ob svojim zhasu dal usmiljeniga odresnenika Jesusa, kteri nam je milost, pravizo, modrost, in vsigamogoznost boshjo rasodel, in naš od vezhuga pogubljenja odresnil.

1) *Milost* boshja se je po grehu prvih porodnikov zhudno rasodela. Bog bi bil pravizno savigel vseh zhlovekov rod, pa vender mu je dobrotljivo obljubil Odresnenika, da po njem uzheni, in odresneni visoko hvalijo njegovo milost.

2) *Praviza* boshja je vsem rasodeta bila. Veliko jih je savoljo perviga greha pogubljenih, da so sposnali koliko da Bog gresniške pokori; pa tudi oni, ki so po Jesusu kervi odresneni in svelizhani, so sposnali, da je greh neisrezhena hudoba, ker je ravno savolj nje Jesus umerl na krishi.

3) *Modrost* boshja je zhudno rasodeta bila. Hudizh je is nevoshljivosti smotil naše prve štarishe, in on je nadrašil jude v nedolshniga Jesusa, da so ga krishali; pa ravno smert ponishniga odresnenika je premagala napuh-njeniga hudizha, in zhloveka is njegove oblasti otela.

4) *Vfigamogozhnost* boshja je rasodeta bila. Luzifer je druge duhove, in sa njimi perve starishe napravil se soper Boga vsdigniti. On, mogozhen oroshnik, je gospodoval na svetu; Bog je na svet mogozhnišhiga oroshnika posljal, kateri je v' slabosti zhloveshke nature perkrit, mogozhniga hudizha premagal.

Kar je sdaj rezheniga ima katolska cerkev pred ozhmi, in veliko saboto glasno poje: *O frezhni greh, kateri je imel tako veliziga Odreshenika*. Molimo neisrezhene sodbe boshje, in hvalimo Boga, ki nam je usmiljeno dal mogozhniga Odreshenika, kateri je premagal hudizha, in nam nebesko kraljestvo odperl.

Sapopadik pergódeb vfiga zhloveshtva od Adama do Jesufa.

Sakaj bo tukaj popisano zhloveshtvo od Adama do Jesufa?

Sato bo tukaj sapopadik sgódeb vfiga zhloveshtva od Adama do Jesufa, de vsi vidijo spazhnost vsih ljudi, in vedo koliko de so Odreshenika potrebovali.

Koliko je imel Adam otrok?

Adam, ozhe vsih ljudi, je s' svojo sheno Evo veliko otrok imel, ker sta filno dolgo shivela; v' svetim pismu pa so samo trije imenovani, Kajn, Abel in Set.

Kajn, pervorojenz, je bil kmet, pa filno hudoben in neusmiljen. Veroval je on v'praviga Boga, njegovo shivljenje pa ni bilo po veri; Bogu je daroval od perdelkov semlje, pa Bog je njegove dari sanizheval, ker niso is dobriga ferza bile. *Kajn* je is nevoshljivosti svojiga nedolshniga brata *Abelna* umoril, ker je Bog nad njegovimi darimi fkasal dopadajenje. Sa tiga greha voljo ga je bil Bog preklel; on je obupal, v'britkosti in strahu shivel, in nesrezhno umerl. Strafhni rasgled je ta hudobnesh vsm neumnim, in terdovratnim greshtnikam.

Abel je drugi Adamov otrok bil. Pafel je svojo zhedo, de se je pravizhno shivil, ves nedolshen, krotak, in poboshen je bil. Daroval je Bogu, od svoje zhede, in njegovi darovi so mu bili prijetni, ker so is dobriga ferza bili; in ravno savolj tiga ga je *Kajn* sovrashil in umoril. Nedolshni *Abel* je podoba odreshtenika *Jesusa* od hudobnih savolj pravize umorjeniga.

Set je bil po *Abelnovi* smerti rojen. Bog ga je Adamu in Evi v' veliko veselje dal, ki sta bila savoljo krivizhne smerti nedolshniga *Abelna* filno shalostna. On je ves poboshen bil: is njegove kervi je bil *Jesuf* po mesu, in njegovi otrozi so dolgo shiveli bogabojezhe.

Kako so ljudje v' prvih zhasht sveta sploh shiveli?

Oni so sploh hudobno shiveli, in malo jih je smed njih pravizhnih bilo. Resnizhno in ver-

jetno je to, ker tiste zhaše niso ozhitnih sapoved imeli, in jih je slaba natura v' vse grehe napeljala.

V' kakoshnih grehah so ljudje tistih zhasov sploh shiveli?

Oni so v' nevednosti shiveli, vrashno molili Boga, in tudi namesti njega malike molili; v' vsih hudobijah, sosebno pa v' nezhistosti so shiveli.

So ti hudobni ljudje nepokorjeni ostali?

Niso nepokorjeni ostali; Bog jih je s' potopam pokonzhal. Sveto pismo pravi: *Kader je Bog vidil, de je bila hudobija velika na semlji, se je skasal, de je zhloveka fivaril; in po notrajni bolezhini sadet, je djul: Pokonzhal bom zhloveka, kteriga sim fivaril na semlji.* I. Mojs. 6. 5-7. Bog ni shalošten, in se ne skasa; to pa je sapisano, de vemo kako hudo greh shali njegovo velizhastvo, in koliko de ga on sovrashi, de se ga varujemo, in ga sovrashimo.

Ni nobeniga pravizhniga smed tolikanj ljudi bilo?

Samo Noe in njegova drushina so pravizhni bili, in samo ti so milost nashli per Bogu. Noe je bil rodovine poboshniga Seta, in je po njegovim sgledu stanovitno flushil Bogu. Noe je bil velike hvale vreden, ker je v' fre-di spazheniga zhloveshtva ostal nedolshen, in tudi svoje tri sinove, Sema, Kama in Jafeta

v' nedolshnosti ohranil. Vsi drugi ljudje so bili malikovavzi in rasujsdani, in so se vender nedolshne shteli. Oni so djali, kar gresfniki sdaj pravijo: *Drugi tudi tako shivé.*

Kako je pravizhni Noe ohranjen bil, in kaj se je drusim ljudem godilo?

Pravizhni Noe je ohranjen bil, in drusim ljudem se je godilo, kakor bo sdaj is svetiga pisma rezhenó: *Ker so bili vsi ljudje spazheni, je Bog Noetu rekel: Vse kar shivi, bom pokonzhal. Stori si barko is gladkiga lesa. Lej, rasli bom vode na semljo, de vse kar shivi pomorim. S' teboj bom saveso storil, in pojdes v' barko ti, in tvoji sinovi, tvoja shena in shene tvojih finov s' teboj. Tudi smed shival vsemi v' barko, in shivesha. I. Mojs. 6.*

Kader so bili Noe, njegova shena, trije finovi, Sem, Kam in Jafet, in njih shene, in shivali v' barko shli, so se studenzi veliziga bresna prederli, in lijaki na nebu so se odperli, in je na semljo shtirideset dni, in shtirideset nozhi desh lil; in voda je bila petnajst komolzov vishi od gorá, in vse je v' vodi potonilo. I. Mojs. 7.

Noe je bil 600 let star, kader je potop bil, po stvarjenji sveta pa je bilo okoli 1650, in pred Jesufovím rojstvam okoli 2350 let.

So ljudje to veliko nesfrezho prevedili?

Niso je prevedili. Veliko jih je sfer videlo, de Noe prostorno barko dela, bliso in

šheroko je to flovelo, sakaj de jo dela, pa niso
verjeli, so ga norza shteli, se mu posmeho-
vali, in nepoboljšhani ostali. Kristuf pravi:
*V' dneih Noeta pred potopam so jedli, pili,
se shenili, in moshile, in niso sposnali.*
Mat. 24. 37. 38.

Silno strašna je ta pergodba bila. Desh
je shtirideset dni in nozhi neprenehama lil, vo-
da je zhedalje višhi prihajala, prestrašheni
ljudje so verh hišh, al dreves, al gora hiteli;
eni so stegovali roke proti Noetu, preposno je
pa bilo, in je vse potonilo.

Noetova barka je podoba katolšhke zerk-
ve, ker sunaj nje ni svelizhanja. Ni pa sa-
dosti biti v' nji, se mora tudi shiveti po veri,
ker vera bres dobrih del je mertva. Kdor
v' sveti veri nekeršhansko shivi, je hujiga ob-
sojenja vreden.

Kako so ljudje po potopu shiveli?

Noetovi mlajšhi so sizer dolgo pomnili to
strašno shibo boshjo, vender so se kmalo spri-
dili, in szhafama v' malikovanje sabredli. Na-
vadna smota je leta na svetu; de ljudje po-
sabijo Boga, in ako ravno se ga boje, gre-
shé, grehe ponavljajo, in so zhedalje hudob-
nišhi.

Ali so ljudje praviga Boga verovali?

Silno malo jih je bilo, de bi bili praviga
Boga verovali, vsi skoraj so malike molili, jim
darovali, in hudobno shiveli, kakor popazhena
natura uzhi.

Kako so ljudje v' malikvanje safhli?

Ljudje so v' malikvanje sabredli, ker so spridili sapopadik prave vere, Boga vrashno molili, in szhafama popolnoma sapustili. Bog je duh, ljudje pa meseni in neumni, in so si toraj smislljevali lashujive bogove, sonze, mefez, in druge stvar, in tudi imenitne zhloveke so med bogove shteli. Ker so grosno neumni bili, so hotli pred svojimi ozhmi imeti podobe svojih bogov, in menili so, de bogovi v' tih podobah prebivajo, in ravno sato so jih molili. Ljudje so grosno spazheni bili, so gotovo menili, de so bogovi vse slabosti imeli, kterih so bili oni polni, in de nar ofudnisthi slabost zhlovekove nature bogovam dopade, in so po tim krivim sapopadku bres vfiga pezhenja vesti hudobno shiveli. Spazhenim ljudem je dopadlo ofudne bogove moliti s' rasujsdanim shivljenjam, s' nezhistijo, s' pijanzhvanjam, s' norzhvanjam, in s' drusimi hudimi deli: in ravno to je grosno perpomoglo, de se je malikvanje rasfhirjalo, in de je Bog malo flushabnikov imel.

Kako je Bog spazhenimu svetu pomagal?

Bog je Abrahama isvolil, in ga storil ozheta verniga ljudstva, is kteriga je Odreshenik prishel, kakor mu je obljubil, rekozh: *V' tebi bodo vsi rodovi shegnani.* I. Mojs. 12. 3. Bog je Abrahama isvolil po stvarjenji sveta okoli 2080 let, in pred Jesufovimi rojstvom okoli 1920.

Abraham je ozhe vsih judov po mesu, vsih

kristjanov po duhu. On je bil mosh shive vere, in velike pokorshine, in toraj visoko hvalen v' svetim pismu.

Kako so Abrahamovi mlajshi, al judje shiveli?

Abrahamovi mlajshi, to je, judje so vzhafi dobro, vzhafi hudo shiveli; eni smed njih so poboshni, eni pa hudobni in tudi malikvavzi bili; sosebnost pa v' Egiptu, kjer so okoli 400 let med malikvavzi prebivali, in se po njih svergli.

Kako so Israelzi al judje v' Egipt prišli?

Njih preseljenju v' Egipt je perloshnost dalo to: Sinovi patriarha Jakoba so is nevoshljivosti Amalezhanam prodali svojiga nedolshniga brata Joshefa; Amalezhani pa so Joshefa prodali mogozhnimu flushabniku kralja Faraona. Joshef je bil mnogo skufhan, in potlej zhudno povikshhan, ker je kralju v' boshjim duhu povedal prihodne rodovitne in nerodovitne letine. V' zhasu velike lakote je Jakob poslal svoje sinove po shito v' Egipt; Joshef je svoje brate posnal, se jim rasodel, njih ozheta, in vso drushino v' Egipt vsel, in ofkerbel.

Jakobove hishe je bilo okoli sedemdeset ljudi: ti so se zhudno mnoshili, in kralji so se jih bali, jih preganjali, in eden smed njih je nasadnje sapovedal vse fantizhe v' vodo pometati, de Israelsko ljudstvo szhasama pesha in opefha.

Kako je Bog preganjanim Israelzam pomagal?

Bog je preganjane Israelze rešil is Egipta po svojim flushabniku Mojsefu. Mojsef je bil is vode po sosební previdnosti boshji rešen, in v' Faraonovi hiši srejen. On je sbeshal, in v' samoti shivel per Jetru svojim tastu, kteriga ovze je pafel. Gospod se mu je na gori Horeb v' podobi gorezhiga germa perkasal, in ga poslal v' Egipt Israelze rešit, in jih je s' velikimi zhudeshi rešil. To zhudno rešenje se je sgodilo v' letu po stvarjenji sveta okoli 2513 ; in pred Jesufvim rojstvom okoli 1488 let.

Kaj je Bog Israelzam sapovedal preden so is Egipta šli?

Bog jim je sapovedal leta staro jagnje saklati, s' njegovo kervjo vrata svoje hiše pomasati, in ga pezheniga jesti. To se je velikonožno jagnje imenovalo, in je pomenilo jagnje boshje, Jesufa sa rešenje vliga sveta umorjeniga.

Ko so Israelzi is Egipta rešeni bili, al so svešto flushili Boga?

Oni so bili s' velikimi zhudeshi rešeni, in so zhes rudezhe morje v' pufhavo prifšli, hitro pa posabili vse boshje dobrote, membrali so soper Boga in soper Mojsefa, slato tele molili, in druge grehe delali. Bog jih je ojstro pokoril, pa tudi velikokrat jim persanafhal.

Ali niso Israelzi prejeli sapoved v' pufhavi?

Bog jim je dal sapovedi v' pufhavi, de po njih shive, in njegovo sveto voljo spolnujejo. Petdeset dni po odhodu iz Egipta je Bog na gori Sinaj svoje velizhastvo rasodel, de bi se ga bali, in jim je sapovedi dal. — Nova savesa se je tudi petdeset dni po Jesusovi smerti rasodela ob prihodu svetiga Duha v' aposteljne.

Kaj so Israelzi jedli v' pufhavi?

Bog jih je s' mano redil. Mana je bila drobnimu grahu podobna, in je flast imela kakorshno je kdo hotel. — Mana, s' ktero je Bog neisrezhenno veliko ljudstvo shivil v' pufhavi, je pomenila sakrament Jesusoviga telefa, s' katerim svoje verno ljudstvo shivi, de v' mozhi tiga nebesfhkiga jedila pridejo v' obljubljeno deshelo, v' nebesfhko kraljestvo, kteriga je obljubljena deshela pomenila.

So Israelzi prifhli v' obljubljeno deshelo?

Prifhli so, ne pa bersh, ker so bili savolj nepokorshine in malovere perdershani v' pufhavi. Shtirideset let so v' pufhavi bili, in potlej le pod vojvodom Josuetam fhli v' obljubljeno Kanansko deshelo. Shli so po boshji obljubi v' Kanansko deshelo, pa v' last so jo dobili s' velikim vojskovanjem in terplenjem. — To pomeni, de tudi mi po velikim terplenji

pridemo v' nebeshko kraljestvo, in kdor terpeti nozhe, va-nj ne pride.

Ali so Israelzi v' obljudjeni desheli svesto flushili Bogu?

Israelzi so velikokrat nesvesti bili Bogu. Kader so svesti bili Gospodu, so vshivali mir, in jim je vse po volji shlo; kader so mu nesvesti bili, jih je terdo pokoril. So v' nadlogah obshalovali svoje grehe, in so sopet dosegli milost. Judje so sploh neumniga in terdiga serza bili; flushili so Bogu is samiga strahu, al savolj sdajniga plazhila; toraj je njih svestoba nepopolnoma bila.

Kakoshne sapovedi so judje imeli?

Judje so imeli deset sapoved, kakorshne mi kristjani imamo. Te so potrebne in stanovitne, ker raslagajo sapovedi nature al dolshnosti, ki jih ima zhlovek do svojiga Stvarnika. Te sapovedi so vtisnjene v' zhlovekovo serze, in po njih so shiveli vsi pravizhni, kar jih je bilo po stvarjenji sveta do Mojsefa. Bres dopolnjenja tih sapoved, nobeniga ni bilo, in ne bo svelizhaniga.

Judje niso samo deset sapoved imeli, ktere tudi mi kristjani imamo, ampak sraven tih tudi veliko drusih, ktere je Kristuf odvsel. Shege in opravki, ktere je Bog judam sapovedal, se zhudni in nepotrebni vidijo, pa niso ref taki. Judje so bili tiga teshkiga jarma potrebni, ker so bili terdiga in nepokorniga duha. Te shege in opravki so jih lozhili in od-

lozhene dershali od neverzov, de bi s' njimi ne malikvali. Te fhege in opravi so osna-
novali, kar se je v' novi savesi godilo; napo-
vedvali so Jesufa in njegovo zerkev, kar so
nekteri pravizhni po boshjim rassvetljenji ras-
umeli.

Kakofhni so drugi narodje bili?

Drugi narodje so bili malikovavzi; njim
je vsigamogozhni Bog bil nesnan, in so po svojih
spazhenih sheljah hudobno shiveli.

Judovsko ljudstvo samo je imelo pravo
vero, vfi drugi narodje so malikvali; in med
neverzi je malokteri bil, de bi bil pravimu
Bogu flushil. Ravno sato, ker so skoraj vfi
ljudje safhli in malikvali, je Bog judovsko
ljudstvo smed vseh narodov isvolil, de je pra-
va vera ohranjena, obljubljenimu Odrefheniku
pot perpravljena bila, in de so vfi narodi po
njem rassvetljeni, de bi mogli pravizhno shi-
vétí,

Kakshin sapopadik so judje imeti od ob- ljubljeniga Odrefhenika?

Oni so szer vedno verovali, de Odrefhe-
nik pride, pa so malo sapopadli, sakaj de pri-
de. Preroki so ponavljali to milostljivo oblju-
bo boshjo, in pravizhni so ga sheljno zhakali,
de bi po njem prejeli obilnisthi gnado, in pra-
vizhnost; ljudstvo pa ni sapopadlo dobrot, ki
jih je imel Odrefhenik pernesti. V' poslednih
zhasih, kader je judovska deshela pod ne-
verzov oblastjo bila, so judje menili, de Od-

refhenik pride jih refhit is rok neverzov, in de bo on mogozhno kraljeval v' Jerusalemu, in si vse narode s' mozhjo podvergel. Kar so preroki pravili od njegove vere al zerkve, de se bo po vsm svetu rasfhirjevala, so po mesu umeli in menili, de bo med njimi mogozhno kraljeval, in si vse narode podvergel. Ta kriv sapopadik, ki so ga judje, sploh imeli od obljubljeniga Odrefhenika, jim je vbratil v' vbogiga in krishaniga Jesufa verovati.

Kaj vse to uzhi?

Vse to uzhi in preprizha, de je Odrefhenik filno potreben. Bog je pustil ljudi, de so po naturi shiveli; oni pa so malike molili in rasujsdani bili. Bog je dal judam svoje sapavedi, de so njegovo voljo vedili, in je njih nepokorfhino ojstro strahoval, pa so vender terdovratni bili. Bog je dal Odrefhenika, in po njem obilnost gnade, in pravizhnost je bila obilna. To preprizha, de ne natura al strah, ampak gnada svetiga Duha zhloveka boljsha, in ga stori dopadljiviga Bogu. *Postava je po Mojsefu dana, gnada pa in praviza po Jesufu Kristufu. Jan. 1. 17.*

Hvalimo visoko Boga, kateri nam je dal Jesufa Kristufa sposnati, in de po njem vse dobro prejemamo, de svoje slabosti, in vse sovrashnike premagujemo. *Bogu bodi hvala, ki nam je dal premaganje po gospodu nashim Jesufu Kristufu. I. Kor. 15. 57.*

Drugi zhlen apostoljske vere.

Kteri je drugi zhlen apostoljske vere?

Drugi zhlen apostoljske vere je ta: *Ino* (verujem) *v' Jesusa Kristusa*, *Sinu njegoviga ediniga Gospoda nashiga.*

V' koga nam apostoljska vera sapove verovati?

Apostoljska vera nam ukashe verovati v' *Jesusa Kristusa* edino-rojeniga *Sinu* nebeskiga *Ozheta*, *nashiga Gospoda* in *Odreshenika.*

Odreshenik je bil potreben.

Je bil svet Odreshenika potreben?

Odreshenik je svetu slo potreben, in bres njega bi bili vsi pogubljeni. Vsi smo v' *pervim ozhetu Adamu* greslili, in ta greh je nas vse vezhniga pogubljenja vredne storil. Vsi svet bi bil poln gresnikov, in nobeniga pravizhniga bi ne bilo, ako bi Bog ne bil *Odreshenika* dal. *Od nature smo otrozi jese, kakor tudi drugi.* Efes. 2. 3.

Bi nas ne bil mogel drugi odreshiti?

Sam Bog, in nobeden drugi bi nas ne bil mogel odreshiti. Kdo smed angeljov al zhlovekov bi bil mogel boshji pravizi sadostiti in boshje rashaljenje sbrifati? *Jesuf Kristuf* Sin Boshji je samogel, in ni v' nobenim drusim

svelizhanja; ker ni nobeniga drusiga imena pod nebam zhlovekam daniga, v' kterim bi mi samogli svelizhani biti. Apost. Djan. 4. 12.

Ali nam je Bog dal Odrefshenika samo sato, de nas je od pogubljenja reshil?

Bog nam je dal Odrefshenika, ne samo de bi nas od pogubljenja reshil, ampak tudi de nas je uzhil kako pravizhno shiveti, in v' nebefa priti. Ljudje so bili nevedni in hudobni, in kdo bi nas bil prav, in bres vse smote uzhil pot v' nebeshko kraljestvo? Sam Bog ve, kaj mu dopade, in on nas je uzhil po svojim Sinu Jesufu Kristufu, de vemo kako mu dopasti.

Ali je Bog dolshen bil nam zhlovekam dati Odrefshenika?

Bog nam ni bil dolshen dati Odrefshenika; dal ga je is milosti, ne savolj nashih dobrih del, kterih nismo imeli; pogubljenja ne odrefshenja smo bili vredni. Bog nam je dal Odrefshenika, ker ga je bil obljudil, obljudil pa ga je dati is nesaflushene milosti: *Tako je Bog svet ljubil, de je svojiga edino-rojeniga Sinu dal. Jan. 3. 16.*

Sakaj Odrefshenik ni bersh
prishel.

Kadaj je Bog obljudil Odrefshenika?

Bog je obljudil Odrefshenika bersh ko so

našli prvi porodniki gresili. Usmiljeni Bog ga je Adamu in Evi, in njih mlajšam obljudil, de ne obupajo, de v' tim upanji shive, prosijo Boga gnade, in mu flushijo.

Kadaj je Odreshenik prishel na svet?

Odreshenik je prishel na svet shiritavshent let po stvarjenji sveta.

Ker je Odreshenik toliko potreben vsimu zhloveshkimu rodu, sakaj ga ni Bog bersh dal?

Ako ravno je Odreshenik vsm ljudem potreben, ga Bog ni bersh poslal, de bi se bili ljudje preprizhali, koliko de so ga potrebni, in de bi ga bili veselo prejeli, kader bi bil prishel.

Bog je pustil ljudi od Adama do Mojsefa, to je, vezh ko dvatavshent in petsto let, po naturi shiveti. Shiveli so hudobno, in to je skasalo de je natura bres nauk in gnade napeljevavka v' vse hudo.

Bog je po svojim flushabniku Mojsefu sapovdi osnanil. Judje so vedili, kaj Bog sapoveduje, in prepoveduje, samo to pa je premalo bilo, in malo pravizhnih je med njimi bilo. Pufheni so bili v' tej nesmoshuosti do Odreshenikoviga prihoda, to je, skoraj petnajst sto let.

Ljudje so bili od Adama do Mojsefa svoje velike spazhnosti nevedni; niso sposnali hudiga posheljenja, in so po njem slepo shiveli. Od Mojsefa do Jesusa Kristusa so judje sposnali

svojo spazhnoŝt, al hudo poŝheljenje, pa ga niŝo premagovali. Odreŝhenik Jeŝuŝ je ŝvitlobo in mozh ŝafluŝil, de ŝo ljuđe ŝ'njegovo gnađo ŝpoŝnali in premagovali ŝvoje hudo poŝheljenje, in pravizhno ŝhiveli.

So ljuđe ŝheleli Odreŝhenika?

Pravizhni vŝih zhaŝov ŝo ga ŝheleli in proŝili Boga de bi ga hitro poŝlal. Vŝi pravizhni ŝo ŝheleli Odreŝhenika, ker bres tih ŝhelj bi pravizhni ne bili, in ŝo po njem potrebuje gnađe preŝeli, in v'tim upanji umerli.

Mojŝeŝ je iŝ ŝerza proŝil: *O Goŝpod! proŝim te, poŝhli njega, kteriga boŝh poŝlal.* II. Mojs. 4. 13. Iŝaija je ravno tako proŝil: *Poŝhli, Goŝpod, jagnje goŝpodovarza zheŝ ŝemljo.* Is. 26. 1. Pravizhen ŝimeon in pre-rokina Ana ŝta tudi ŝheljno zhakala, in frezhno perzhakala obljuđljeniga Odreŝhenika. Luk. 2. 25-38. Ne ŝamo ti, temuzh tudi drugi ŝo ŝheleli Odreŝhenika, kakor je ŝam Jeŝuŝ ŝvojim uzhenzam rekel: *Reŝnizhno vam povem, de veliko prerokov, in pravizhnih je ŝhelelo viditi, kar vi vidite.* Mat. 13. 17.

Zhe ŝo le pravizhni ŝheleli Odreŝhenika, ŝakaj je tedaj ŝhtiritavŝent let odlafhal priti?

Pravizhni le ŝo ŝheleli Odreŝhenika, drugi pa ŝo v'nevednoŝti bili, vender je Bog odlafhal jim dati ŝvetlobo; ker ŝo njegove ŝodbe neisvedljive. Neverniki niŝo boŝhje oblju-be vedili, in ŝo v'ŝvojih grehih neŝkerbno ŝhi-

veli, potem pa so bile njih dušhne ozhi odperete, de so svojo in svojih ozhetov slepoto obshalovali. Aposteljnov Djanje prizhuje: *Neverniki so se veselili, in so zhaslili besedo Gospodovo. 13. 48.* Oni, ko is terdniga spanja sbudeni, so vidili nesmoshnošt vsih zhlo-
 vekovih perpomozhkov, so se podvergli rasodeti besedi, hvalili Boga, in mu gorezhe flushili, sofebno ker so prej v' lenobi shiveli.

Odrefshenik je she prishel, in ta je Jesus Kristus.

Je Odrefshenik prishel, kteriga je Bog obljubil?

Odrefshenik, kteriga je Bog svetu obljubil je she prishel. Judje ga she zhakajo, ker nozhejo v' Jesufa Kristusa verovati, pa se grosno motijo. Pravijo, de Odrefshenik odlasha priti savolj naslih grehov in nashe nevrednosti, in ne pomislijo, de je ravno savolj grehov obljubljen bil, in je prishel, de bi pravizhnošt gospodovala na semlji.

Kaj prizhuje, de je Odrefshenik prishel?

De je obljubljen Odrefshenik she prishel, prerokovanja prizhujejo, ktere so se nad Jesusam spolnile.

Preroki so prej pravili, de bo Odrefshenik is judovskiga rodu, is hishe Davidove, is devize in v' Betlehemu rojen, v' Nazaretu srejen,

de osnanovaviz pojde pred njim, de bo zhudodelnik, de ga bodo sovrashili, in umorili, in de bo vstal, de bodo judje saversheni, de se bodo neverzi spreobrnili, in de se bo njegov nauk po vsem svetu rasfliril. Vse to se je nad Jesufam spolnilo.

Kdo je natanko povedal zhasf njegoviga prihoda?

Zhasf Odrefshenikoviga prihoda sta patriarh Jakob in prerok Daniel natanko prevedila in pravila.

Kakofshno snamenje je patriarh Jakob povedal prihoda obljubljeniga Odrefshenika?

Patriarh Jakob, kader je she bliso smerti bil, je svoje sinove poklizal, in jim pravil, *kako se jim bo godilo v' Kananski desheli*. Slehernimu je povedal, kar mu je sveti Duh vediti dal, in je svojimu sinu Judatu rekel: *Kraljeva paliza (kraljeva oblast) ne bo od (rodu) Juda vseta, dokler ne pride ta, na kteriga narodi zhakajo*. I. Mojs. 49. 10. To je patriarh Jakob prerokoval v' Egiptu 1686 let pred Jesufovim rojstvam.

Refnizhno se je tako sgodilo. Kader so Jesufa judje umorili, niso imeli svojiga kralja, ampak so bili pod Rimljanov oblastjo, kar so sami pred Pilatam sposnali; *Nimamo kralja, temuzh le zesarja*. Jan. 19. 5. Judje bi bili is tiga lohka vedili, de je Odrefshenikov zhasf prishel, in bi bili v' Jesufa verovali, ker so se nad njim vse prerokovanja spolnile.

Kako je prerok Daniel povedal zhaš prihoda obljubljeniga Odrefšenika?

Daniel je zhaš povedal, kakor mu je Bog po višhim angelju Gabrielu rasodel: *Sedemdeset tednov je sa tvoje ljudstvo, in sa tvoje sveto mesto odlozhenih de pregreshenje jenja, se greh konzha, kriviza sbrishe, in vezhna praviza pride, se prerokovanje spolni, in de bo Svetnik svetnikov pomasan Kristuf bo umorjen; in ljudstvo, ki ga bo satajilo, ne bo njegovo. Dan. 9. 24. 25.* Judam je navadno bilo, de so sedem let tudi imeovali teden, in kolikor dni so eden, al vezh tednov imeli, toliko let so shteli. S' Danielovim prerokovanjem jim je bilo osnanjeno, kadaj de Odrefšenik pride, in jim je bilo prej rezheno de ga bodo umorili, in de jih bo Bog savoljo tiga greha savergel.

Ali so judje pravi zhaš vedili prihoda Odrefšenika?

Vedili so judje, kateri je pravi zhaš prihoda obljubljeniga Odrefšenika. Ravno savolj tiga so Jerusalemski sborniki duhovne in levite poslali do Janesa kerstnika ga vprašhat, zhe je Kristuf (Jan. 1.), ker je zhaš njegovi-ga prihoda prišel. Ta misel, de Kristuf kma-lo pride, je tudi per samarijanih rasšhirjena bila; in ravno sato je samarijanka Jesusu, kteriga ni posnala, rekla: *Vemo, de Mesija pride. Jan. 4. 25.*

So se res vse prerokovanja nad Jesusam spolnile?

Karkoli so preroki govorili od Jesusa se je nad njim spolnilo. Judje so skerbno brali sveto pismo, in so zhakali Odrefhenika ob zhalu, v' katerim je on resnizhno prishel, spoznali ga pa niso, ker so vsi neumni in meseni bili. De so se prerokovanja nad Jesusam spolnile, to prizhuje, kar bo is svetiga pisma rezheno.

Jesuf je is devize rojen.

Prerok Isaija je sdavnaj prej pravil, de Odrefhenikova mati bo deviza, rekozh: *Lej! Deviza bo spozhela, in sinu rodila, in nje-mu bo Emanuel (Bog s' nami) ime. 7. 14.*

Isvoljena deviza je bila Marija, Davidoviga rodu. K' tej je vislhi angelj Gabrijel prishel, in je rekel: *Sveti Duh bo v' tebe prishel, in mozh Narvishiga te bo obfenzhila; in to sveto, ktero bo is tebe rojeno, bo Sin boshji imenovano. Luk. 1. 35.*

Kristuf je rojen v' Betlehemu.

Prerok Mihej je to pravil: *Ti Betlehem nisi narmanji med vajvodi Juda; ker is tebe bo ta prishel, kateri bo v' Israelu gospodoval. 5. 2.*

Sveti evangeli ravno to pove: *Jesuf je bil rojen v' Betlehemu rodu Juda v' dneh Heroda kralja. Mat. 2. 1.*

Modri pridejo molit Jesufa.

David je prerokoval: *Kralji bodo njemu darove darovali; kralji is Arabije, in Sabe bodo dari pernesli. Pf. 71. 10. Prerok Isaija tudi: Prishli bodo od Sabe, ter slatá in kadila pernesli, in hvalo Gospodu osnanovali. 60. 6.*

Tako se je resnizhno sgodilo: V dneh Heroda kralja so Modri prishli od jutra v' Jerusalem, rekozh: *Kje je rojen kralj judovski. Oni so pokleknili, in ga molili; in so odperli svoje saklade, in mu darovali slatá, kadila in mire. Mat. 2. 1-1.*

Osnanovaviz hodi pred njim.

Isaija je to v' svetim Duhu vidil in pravil: *Glas vpijozhiga v' pushavi: Perpravite pot Gospodu, ravne storite stese nashiga Boga. Vsaka dolina bo povishana, in vsaki hrib ponishan, kar je kriviga bo ravno, in gershafto gladko. 40. 3-4. Prerok Malahija tako govori: Lej, poshljem svojiga angelja, in on bo pred menoj pot perpravljjal. In sdajzi bo prishel gospodovaviz, kteriga vi ishete. 3. 1.*

Janes kerstnik je Jesufu pot perpravljjal, ki je ljudi opominjeval spokoriti se. On je prishel na vse strani okoli Jordana, in je osnanoval kerst pokore v' odpushenje grehov; ka-

kor je pisano v' bukvah Isaija preroka: Perpravite pot Gospodu. Luk. 3. 3-4.

Jesuf osnanuje evangeli.

Evangeli, al veselo osnanilo, je eno, in ravno to je sapopadeno v' besedah preroka Isaija, ktere so v' imenu Kristusa rezhene: *Gospodov duh je nad menoj, ker me je Gospod namasal; poslal me je pohlevnim osnanovat, osdravit v' ferzu rasterte, in oklizat vjetim prostost, in jetnikam reshenje. 61. 1.*

Vsi shtirje evangelisti prizhujejo, de je Jesuf osnanoval evangeli, de sushniki hudizhovi doseshejo prostost. Sveti Matevsh prizhuje: *Jesuf je obhodil vse mesta in vasi; uzhil je v' njih s'-hodnizah, in osnanoval evangeli boshjiga kraljestva. 9. 25.*

Jesuf zhudodelnik.

Prerok Isaija tako govori: *Lejte, sam Bog bo prishel, in vas reshil. Takrat se bodo slepih ozhi odperle, in ushesa gluhih bodo odmaslene. Takrat bo kruljov ko jelen skakal, in mutafti jesik bo rasvesan. 35. 4-6.*

Vsi evangelisti prizhujejo, de je Jesuf velike zhudeshe delal. Mnoshize so hodile sa njim, ker so vidile zhudeshe, ktere je nad bolniki delal. Jan. 6. 2.

Gre v' Jerusalem na oflizi.

Prerok Zaharija je to pravil: *Silno se veseli hzhi Sion! lej, kralj tvoj pride k' tebi pravizhen in odreshenik. On je vbog, sedijozh na oflizi, in na shebetu oflize. 9. 9.*

To je resnizhno bilo malo dni pred Jesufovo smertjo. Dva uzhenza, *sta perpeljala oflizo, in shebe, in so poloshili svoje oblazhila na nje, in so Jesusa gori posadili; in je v' Jerusalem shel. Mat. 21. 7.*

Jesuf je vikshim prodan.

Prerok Zaharija je prerokoval, de bo Jesuf sa trideset frebernikov prodan, rekozh: *Oni so sa moje plazhilo odvagali trideset frebernikov. 11. 12.*

Ravno sa toliko ga je Judesh vikshim prodal. *Eden smed dvanajstih, Judesh Ishkarjot, je k' vishim duhovnim shel, in jim rekel: kaj hozhete meni dati, in vam ga bom sdal? Oni so mu pervolili trideset frebernikov. Mat. 26. 14-15.*

Saframovan je in gajshlan.

Prerok Isaija tako govori v' Jesufovim imenu: *Sdal sim svoje telo tim, kteri so me bili; svojga oblizhja nisim odvernil od tih, kteri so me saframovali in opljuvali. 50. 6.*

In tudi: *Vidili smo ga sanizhvaniga in sadnjiga smed ljudi, mosha v'bolezhinah, in skufhaniga v' terplenji. 53.3.*

Evangelisti prizhujejo, de se je to resnizhno sgodilo: *Pljuvali so v' njegov obras; drugi so ga s' pestmi bili, rekozh: Prerokuj nam, kdo te je udaril? Mat. 26. 57. Pilat je Jesusa vsel, in ga gajshlal. Jan. 19. 1.*

Krishan je bil med rasbojniki.

David je to prevedil, in rekel: *Truma hudobneshov me je oblegla. Oni so moje roke, in moje noge prebili. Pf. 21. 17-18. Isaija tudi pravi: On je svoje shivljenje v' smert sdal, in je bil med krivizhne shtet. 53.12.*

Resnizhuo se je to sgodilo. *S' njim so krishali dva rasbojnika, eniga na njegovi desnizi, in eniga na levizi. In pismo je bilo dopolnjeno: On je bil med krivizhne shtet. Mar. 15. 27-28.*

Prófi sa fovrashnike.

Isaija je to v' duhu vidil: *On je grehe njih veliko nofil, in sa gresfnike profil. 53.12.*

Jesuf je ref profil sa fovrashnike, al gresfnike, rekozh: *Ozhe, odpusti jim, ker ne vedo, kaj delajo. Luk. 23.34,*

Lófajo sa njegovo oblazhilo.

David je to sdavnaj prej pravil: *Oni so si moje oblazhila rasdelili, in sa moja suktnjo losali. Pf. 21. 19.*

Ravno tako je bilo: *Rasdelili so si njegove oblazhila, in so losali sa nje; de bi se dopolnilo, kar je rezhenó po preroku: Oni so si rasdelili moje oblazhila, in so sa moja suktnjo losali. Mat. 27. 35.*

Napojen je s' sholzham in s' jefiham.

Preroku Davidu je to rasodeto bilo, ki pravi: *Oni so meni dali sholzha jesti: in so me v' moji sheji s' jefiham napajali. Pf. 68. 22.*

Sveti Matevsh prizha: *Oni so Jesusu dali piti vina s' sholzham smeshaniga. 27. 34.* Ino sopet: *Eden smed njih je tekel, vsel gobo, jo s' jefiham napolnil, in mu piti dal. v. 48.*

Jesuf umerje na krishi.

Prerok Isaija tako govori: *Mi vsi smo ko ovze sashli; in Gospod je pregreho vsih nanj vergel. Darovan je bil, ker je sam hotel: kakor ovza bo k' saklanju peljan. 53. 6-7.*

Vsi sveti evangelisti prizhujejo, de je Jesuf umerl na krishi. *Jesuf je s' velikim glasam vpil, in je dusho is-se dal. Mat. 27. 49.*

Vstal je od smerti.

David je v' Jesufovim imenu tako govoril: *Moje telo bo v' upanji pozihvalo: sakaj ti (o Bog) me ne bosh v' grobu pustil.* Pf. 15. 9-10.

Jesuf je resnižno vstal. Angelj je poboshnim shenam rekel: *Ve ishete Jesusa Nazareshkiga krishaniga; vstal je, ni ga tukaj.* Mar. 16. 6.

Kaj vse to uzhi?

To uzhi, de je Jesuf Kristuf, kteriga mi kristjani po veliki milosti boshji sposnamo in molimo, vsiga sveta odrefhenik, ker so se nad njim spolnile vse prerokovanja. To premisliti, kar so preroki prerokovali, in kar so evangelisti pisali, bi skoraj mislili, de so preroki in evangelisti vkupaj bili, prvi ko drugi s' svojimi ozhmi vidili shivljenje, zhudeshe in terplenje Jesufovo. Sadnji prerok je Malahija bil, in je shtiristo in petdeset let pred Jesufovim rojstvom shivel; drugi so prej bili na svetu, pa so vender pravili, ko bi bili vse vidili s' svojimi ozhmi, ker jim je sveti Duh vse vediti dal.

Sakaj so judje ostali terdovratni?

Sato, ker so pisma in prerokovanja mefeno umeli, in zhakali Odrefhenika, de bi s' mozhjo premagal nevernike, in zhasito kraljeval v' Jerusalemu. Daniel jim je prerokoval: *Ljudstvo, ktero bo Jesusa satajilo,*

ne bo vezh njegovo. 9. 26. Jesuf tudi jim je djal: Vam povem, de bo boshje kraljestvo vam odvseto, in bo dano ljudstvu, ktero bo njegov sad obrodilo. Mat. 21. 43. Pavel in Barnaba sta tudi rekla judam: Vam je shlo narpervo boshjo besedo govoriti; ker pa jo od sebe pahate, in se nevredne storite vezh-niga shivljenja; lejte, se oberremo k'neverzam, sakaj tako nam je Gospod sapovedal. Apost. Djan. 13. 45-47.

Terdovratni judje so saversheni bili, neverzi pa poklizani v' boshjo zerkev, in mi, njih mlajshi, vshivamo to veliko milost boshjo.

Od boshje in zhloveshke nature Jesufove.

Kako se Odreshenik imenuje, kteriga je Bog obljudil in dal?

Odreshenik, kteriga je Bog obljudil in dal, se Jesuf Kristuf imenuje.

Kdo je Jesuf Kristuf?

Jesuf Kristuf je edino-rojen Sin Boga Ozheta, po boshji naturi, in po zhloveshki edino-rojen sin devize matere Marije; nash gospod, odreshenik in sodnik.

Kaj ime Jesuf pomeni?

Jesuf je hebrejsko ime, in pomeni odreshenik. — Ime Jesuf pomeni tudi obe njegove

naturi, boshjo in zhloveshko, ker ni po eni le, ampak po obeh nash odrefhenik.

Ali so bili tudi drugi tako imenovani?

Eni so bili tako imenovani, al so si to ime perdobili; bili so pa oni flaba podoba vsiga sveta odrefhenika, Jesufa. Joshefa, fina patriarha Jakoba, so Egipzhani imenovali odrefhenika, ker jih je s' svojo modrostjo obvaroval, de niso lakote umerli. Josue, vojvod judovskiga ljudstva, kateri je Kananško deshelo v' last dobil, je tudi slovezh bil; ta in drugi tiga imena so le flaba seniza vsiga sveta odrefhenika, Jesufa Kristusa.

H' zhemu nas sveto ime Jesus opomina?

Sveto ime Jesus nas opomina, misliti velizhastvo njegove boshje nature, neisrezheni ljubesen, is ktere se je vzhlovezhil, terpel in umerl, de je nas nevredne stvari in velike greshnike odrefhil, de bi mi ne bili pogubljeni.

Ali je sadoosti misliti le dobrote, ki smo jih po Jesusu prejeli?

To ni sadoosti, ampak dolshni smo Jesufa spofhtljivo imenovati, va-nj verovati in upati, ga ljubiti, in njegove nauke spolnovati.

Kdaj mu je bilo ime Jesus dana?

Sveto ime Jesus mu je bilo dano per obrefi, osem dni po rojstvu: *Kader je bilo osem dni (po rojstvu) dopolnjenih, de bi se otrok*

obresal, mu je bilo ime Jesus dano. Luk. 2. 11.

Kdo mu je to visoko ime dal?

Nihzhe drugi kakor sam nebeshki Ozhe mu je to visoko in permerjeno ime dal. On je vedil sakaj de je njega, svojiga odino-rojeniga Sinu na svet poslal, de ga je poslal v' odrefhenje vsiga sveta, in ravno sato je po svojim angelju sapovedal ga Jesus imenovati; preden je bil spozhet v' maternim telesu, mu je bil on to sveto ime dal. Luk. 2. 22.

Kaj pomeni Kristus?

Kristus pomeni pomasan, al s' gnado napolnjen. *Bog je pomasal s' svetim Duham in s' mozhjo Jesusa is Nazareta. Apost. Djan. 10. 38.*

Pomèni beseda al perimek Kristus boshjo, al zhloveshko naturo?

Beseda Kristus pomeni li zhloveshko naturo, ker sama ta je bila gnade potrebna, in je bila s' njo napolnjena.

Kdo je njegovo zhloveshko naturo s' gnado napolnil?

On sam je zhloveshko naturo s' gnado napolnil, s' ktero se je hotel sdrushiti, ker je pravi Bog, Ozhetu in svetim Duhu enak od vekomaj.

Od kod se pa mi kristjani imenujemo?

Mi se kristjani po Kristusu imenujemo, ker

smo v' njegovi sveti kervi, in s' gnado, ktero nam je on saflushil posvezheni. Blagor nam, ako svojo visokost ohranimo; ohranimo jo pa, zhe po njem shivimo.

Koliko natur ima Jesus Kristus?

Jesus Kristus ima dve resnizhni naturi, in toraj dve volji, boshjo in zhlovefhko; on je pravi Bog, in pravi zhlovek skupaj. On, ko Bog, ima vse boshje lastnosti, in je Bogu Ozhetu, in Bogu svetimu Duhu popolnoma enak. On, ko zhlovek, ima dusho in telo ko mi, ne pa slabost, ktere so is greha, ker je njegova zhlovefhka natura vsa zhista in sveta.

Koliko perfhon je v' Jesusu Kristusu?

V' Jesusu Kristusu je le ena perfhona; ker se je boshja natura sdrushila, ne pa smeshala s' zhlovefhko.

Je mogozhe to umeti?

To umeti je nam zhlovekam nemogozhe. Vzhlovezhenje Sinu Boshjiga je visoka skrivnost, ktera preseshe vse nashe misli, in sa tega voljo so se napuhnjeni ljudje nad to visoko skrivnostjo pohujshali, in od rasodete resnize odstopili.

Kaj mora vsak zhlovek terdno vediti, in rasloshno verovati, de se ne moti, in prav veruje v' Jesusa, Boga in zhloveka?

Vfaki zhlovek mora terdno verovati, de je Jesus pravi Bog in zhlovek; vediti mora kaj

vſaki naturi, boshji in zhloveshki gre, in vſe nauke, ki jih bere, al ſliſhi po tim vernim raslozhku eni al drugi naturi perlaſtvati.

Jesuf je judam rekel: *Jest in Ozhe ſva eno.* Jan. 10. 30. To boshji naturi Jeſuſovi gre. Jeſuf je ſvojim jogram djal: *Ozhe je vikſhi od mene.* Jan. 14. 28. To je od ſvoje zhloveshke nature govoril. Navadno rezhemo: *Bog Sin je umerl*, vemo pa de njegova zhloveshka natura je umerla. Jeſuf je bil na vertu Getſemani ſhaloſten, de mu je bilo umreti: pa ni bila njegova boshja natura, ampak njegova zhloveshka natura ſhaloſtna, ker Bog ne more biti ſhaloſten, in ne more umreti. Tako vſe drugo ſe mora prav umeti, in boshji al zhloveshki naturi perlaſtovati, kar ſleherni naturi gre, de nobene smote ni.

Je potrebno to vediti ?

Slo potrebno je to vediti in raslozhiti; zhe ne, ſo vſe miſli smotene, in ni zhiſte vere v' Jeſufa Kriſtufa. Vſaki naj ima zhiſt ſa-popadik od Jeſuſove boshje in zhloveshke nature, in kar ſveti evangeliſti piſhejo mu ne bo v' smote.

Sakaj ſe pravi, de je Jeſuf naſh Goſpod?

Sato ſe tako pravi, ker je Bog in naſh odreſhenik. On je Bog, in goſpod vſih vidnih in nevidnih, umnih in neumnih ſtvari. On je naſh odreſhenik, ker naſ je ſ' ſvojo ſveto kervjo odkupil: njegovi ſmo tedaj, ker ſmo

kupljeni s' veliko zeno njegove kervi. I. Kor. 6. 20.

Sakaj se rezhe, de je Jesus nash uzhenik?

Sato se rezhe, de je Jesus nash uzhenik, ker naf je uzhil Boga sposnati, mu flushiti in se svelizhati. On je pa prerokih govoril, sam je uzhil, in on smiraj uzhi po svojih namestnikih; in kdor drugazhi uzhi, kakor je on uzhil, je is hudizha. *En sam je vash uzhenik, Kristus. Mat. 23. 8. Vimi rezhete uzhenik in gospod, in prav pravite, ker sim. Jan. 13. 13.*

Sakaj pravimo, de Jesus je nash sodnik?

Sato tako pravimo in verujemo, ker bo Jesus vse ljudi, dobre in hude sodil, in slehernimu pravizhno povernil. On je odrefhenik vsiga sveta, in ravno sato bo vse ljudi sodil. *Jesus je svojim apostelnam sapovedal ljudem prizhevati, de je on sodnik shivih in mrtvih. Apost. D. 10. 42.*

Tretji zhlen apostoljske vere.

Kakshin je tretji zhlen apostoljske vere?

Tretji zhlen apostoljske vere je: *Spozhet od svetiga Duha, rojen is Marije devise.*

Od vzhlovezhenja Sinu Boshjiga.

Kdo je od svetiga Duha spozhet, in rojen is Marije devize?

Sin Boshji, druga pershona svete Trojize, je spozhet od svetiga Duha, in rojen is Marije devize.

Sakaj se je Sin Boshji vzhlovezhil?

Sin Boshji se je vzhlovezhil,

1) De je vzhlovezhki naturi terpel in umerl, in nas s' svojim terplenjem odreshil od vezhni-ga pogubljenja. — Mi vsi bi bili pogubljeni, ako bi on ne bil terpel in umerl, ker smo vsi v' Adamu greshili.

2) De nas je s' sgledam in s' besedo uzhl, po kateri poti se gre v' nebeshko kraljestvo. — Sastonj bi bil on umerl, ako bi nas uzhl ne bil, ker njegovi nauki nas preprizhajo, de je sa nashe odreshenje umerl, in kako se vdeleshimo njegove smerti.

3) De nam je rasodel boshjo ljubesen in pravizo. — Nihzhe ni Boga profil Odreshenika obljubiti, on ga je oblubil in dal is neskonzhne milosti, in to kashe njegovo nesapopadljivo ljubesen do nas. Boshja praviza je tudi rasodeta po Jesufovi smerti, ker vidimo, de je savolj greha neisrezheni terpel; sa to je pa potrebuo, de greh sovrashimo, in se ga varujemo.

Sakaj pravimo, de je Bog Sin spozhet od svetiga Duha?

Sato se pravi, de je Bog Sin spozhet od

svetiga Duha, ker je vzhlovezhenje Sinu Boshjiga v' zhiftim telefu devize Marije, delo sosebne milosti in ljubeshni boshje; ker je pa sveti Duh ljubeshen med Ozhetam in Sinam, s' ktero se ljubita vekomaj, se vzhlovezhenje Sinu Boshjiga svetimu Duhu perlastuje. Ako ravno pravimo tako, vemo vender, de vzhlovezhenje Sinu Boshjiga je delo vsih treh Boshjih perfhon.

Kako se te besede: Spozhet od svetiga Duha, po veri umejo?

Tih besed ne smemo po svoji flabi pameti umeti, ampak po rasodeti veri, in po sapopadku, ki ga nam vera daje od svetiga Duha. Te besede pomenijo, de Bog je v' telefu devize Marije zhudesh ftoril, in de vzhlovezhenje Sinu Boshjiga ni po navadi nature, ampak s' zhudeshem bilo.

Ima Jesus Ozheta?

Jesus ima Ozheta po Boshji naturi, nebesfhkiga: po zhlovesfhki naturi pa nima Ozheta.

Ali ni bil sveti Joshef, shenin Marije, ozhe Jesusov?

Sveti Joshef, ako ravno shenin Marije, ni ozhe Jesusov, temuzh rednik in vareh njegov je bil. Ljudje so fzer menili, dokler ni bila ta skrivnost rasodeta, de ima Jesus ozheta in mater ko vsi drugi otrozi; apostoljska vera pa uzhi, de je Jesus spozhet od svetiga

Duha, de nima ozheta, temuzh mater po zhloveshki naturi.

Jesuf je svetiga Joshefa szer ko svojiga praviga ozheta sposhtoval; sveti Joshef in Marija sta tudi po navadi drusih porodnikov Jesusu, in od Jesusa govorila, kakor kader sta ga v' tempeljnu nashla: *Jes in tvoj ozhe fva te shaloftna iskala* (Luk. 2. 48), vender evangeli prizhuje, de Jesuf nima zhloveshkgiga ozheta, temuzh le mater.

Kteriga rodu je sveti Joshef bil?

Sveti Joshef je bil Davidoviga rodu. Sveti Lukesh pravi, de je Bog angelja Gabrijela poslal v' Nazaret k' devizi Marii *sarozheni Joshefu is hishe Davidove*. 1. 26. 27.

Je imel Jesuf mater?

Jesuf je imel mater, devizo Marijo. Jesuf ko zhlovek ni tedaj ozheta imel, ampak mater, v' kateri je bil od svetiga Duha spozhet.

Kdo je Marija, in kteriga rodu je ona?

Marija, vselej deviza, je bila poboshna in ponishna flushabniza boshja is mesta Nazareta, hzhi ff. Joahima in Ane, Davidoviga rodu, in po sosebni previdnosti boshji s' svetim Joshefam sarozhena. De je Marija tudi Davidoviga rodu bila, se is tiga ve, ker si je sveti Joshef v' svojim rodu sveto nevesto odbral, kakor je Gospod sapovedal. IV. Mojs. 36. 7. Sveti Joshef je pravizhen v' svetim evangelju imenovan, ker je po vsih sapovedih in ukasah shivel; in toraj tudi po tej.

Sakaj je Marija s' svetim Joshefam porozhena bila?

Sgodilo se je to po fosebni previdnosti boshji, in drugazhi misliti ni perpushteno. Usmiljen Bog je Marijo od vekomaj isvolil mater odrefhenika Jesufa; nji, zhisti devizi, je dal divishkiga shenina, svetiga Joshefa, in obema je dal mozno voljo v' tim svetim sklepu oftati, kar je resnizhno bilo. Marija je bila s' svetim Joshefam porozhena,

1) De bi bila, divishka mati, poshtena oftala per ljudeh. Ako bi bila Marija nesavesana oftala in rodovitna bila, bi bili ljudje od nje govorili, kar se govori od nesposhtenih shenskih; tiga ni Bog perpushtil, ker je usmiljen in svet.

2) De je Jesus bres ozhitanja oftal. Nesa-konfski otrok ni greha svoje matere deleshen per Bogu, pa je delésheh njeniga shpota per ljudeh. Jesus je veliko sovrashnikov imel, in bi mu bili ti ozhitali, de je is nepravizhne matere rojen, kar se ni spodobilo.

3) De je Marija nashla pomozh per svetim Joshefu, ji ga je Bog dal. Marija je is svoje deshele v' Egipt sbeshala, potlej prishla na Israelsko nasaj s' Jesufam, vedno je bila v' fkerbi, in sato je zhistiga pomozhnika, in neodlozheniga tovarsha v' svojih potrebah in britkostih imela.

Sakaj je Bog isvolil Marijo mater svojiga Sinu Jesufa Kristusa?

Sato je Bog njo isvolil, ker je bila sve-

teji od vseh stvari. Ni bilo, in ne bo enake verne, gorezhe, ponishne in zhiste flushabnize boshje, ko je Marija bila.

Od kod je Marija to neisrezhenost vosokost in svetost dosegla?

Bog ji je vse to dal, ker vsi dobri darovi so is njegove milosti. Ravno sa tiga voljo ji je angelj Gabrijel rekel: *Zheshtena si Marija, gnade polna*. Marija je vedila, de je po boshji milosti prejela vse, in je po tim rekla Elisabeti: *Moja dusha povishuje Gospoda, ker se je osereel na niskost svoje deklet*. Luk. 1. 46-48.

Ali je prav rezhenost, de Marija je mati boshja?

Prav, ker je v' mozhi svetiga Duha spozhela odreshenika, Boga in zhloveka. Zerkev to poterdi, rekozh: *Sveta Marija, mati boshja, prosti sa nas greshtnike*. Bog Sin, od Boga Ozheta rojen od vekomaj, se je v' zhistim telefu Marije sa nas zhloveke vzhlovezhil, in je is nje rojen; sato se prav rezhe de je Marija mati boshja.

Kdo je Marii to visoko skrivnost osnanil?

Bog je Marii po svojim angelju Gabrijelu to veliko skrivnost osnanil.

Bog je vishtiga angelja, Gabrijela sdavnaj prej poslal preroku Danielu v' Babilon, mu povedati kadaj bo Odreshenik prishel na svet. Bog je ravno tiga angelja, Gabrijela poslal

k' Zahariju povedati, de mu bo fantizh rojen, de naj ga Janes imenuje, in de on pojde pred Odreshenikam mu pot perpravljat. Sheft mes-zov potlej ga je Bog poslal k' Marii, ji po-vedati, de bo obljubljeniga Odreshenika mati.

Kaj je vishi angelj, Gabrijel devizi Ma-rii govoril?

Vishi angelj, Gabrijel ji je tako govoril: *Zhesnena si gnade polna: Gospod je s' teboj: shegnana si ti med shenami. Ne boj se Ma-rija, ker ti si gnado nashlaper Bogu. Spo-zhela bosh v' svojim telesu, in sinu rodila, in ga bosh Jesus imenovala. Ta bo velik, in sin Narvishiga imenovan, in Gospod Bog bo njemu dal sedesh njegoviga ozheta Davida, in bo kraljeval v' hishi Jakoba vekomaj, in njegoviga kraljestva ne bo konez. Sveti Duh bo v' tebe prishel, in mozh Narvishiga te bo obsenzhila; in sa tiga voljo bo to sveto, ktero bo is tebe rojeno, Sin Boshji imeno-vano. Luk. 1.28-35.*

Kje je Marija bila, kader je angelj Ga-brijel k' nji prishel?

Marija je bila doma v' svoji revni hishizi, v' Nazaretu. Ona sveta in ponishna deviza, je ljubila samoto, ker samota ohrani nedolshnost, in je perloshna prav moliti in premishljevati. Kdor ni po mogozhnosti samotni, ima mlazhno in smoteno dusho nepokojni poti enako, in ne flushi Bogu.

Kaj je Marija angelju Gabrielu odgovorila, kader ji je rekel: Zhefhena si gnade polna: Gospod je s' teboj: shegnana si med she-nami?

Tim besedam ni Marija nizeh odgovorila, ampak *se je prestrašila, mislila, kakofhno posdravljenje je to*, in molzhala. Marija, ponishna, in zhista deviza, *se je prestrašila, in molzhala*,

1) Ker se ji je angelj Gabrijel v' mladenzha podobi perkasal. Angelj je bil poln nebeshe-ke svetlobe, in se je nad njim vidilo, de is nebes pride; Marija se ga je vender prestrašila, ker je bila njena varnost po velikosti njene popolnoma zhistrosti. Eva, nasha prva mati, se je s' kazho rada pogovarjala, in je padla; Marija pa se boshjiga angelja boji. Lep nauk je to vsm, mladim ljudem pa sosebno potreben, de so po sgledu bojezhe devize Marije framoshljivi in varni.

2) Marija se je prestrašila, in mislila kakofhno posdravljenje bi to bilo, ker ji je angelj rekel: *Zhefhena si gnade polna: Gospod je s' teboj*. Tih besed se je is ponishnosti prestrašila, ker je terdno mislila, de te hvale ni vredna. Ponishna dusha ne ve vrednosti svojih dobrih del, in toraj vso hvalo sovrashi, ker je hvala nevarna, in hitro spridi serze. Kdor hozhe po sgledu Marije dopasti Bogu, naj hiti po dobrih delih, in v' obilnosti dobrih del naj ponishen ostane, ker ponishnost stori refnizhno poboshne.

3) Marija se je prestrašhila, ker ji je angelj rekel: *Shegnana si med shenami*. Te besede so pomenile, kar je angelj Marii potlej rasloshno povedal: *Spozhela in rodila bosh sinu*; in ravno sato se je prestrašhila, de si je vedila, de ji boshji angelj nizh hudiga ne more rasodeti. Bojezhnost devize Marije svari predersnost norih deklizhov, ktere sata-novim poslanzam rade verjamejo, in dovolijo biti neposhtene matere savolj golufniga obeta prihodniga sakona. Vsaki naj gleda v' framoshljivo devizo Marijo; ako ne, bo nefrezhen al nefrezhna, kakor se navadno godi.

Sakaj je angelj Gabrijel Marii rekel: Ne boj se Marija, ker si gnado nashla per Bogu?

Angelj Gabrijel je Marii tako govoril, ravno sato ker jo je prestrašheno vidil. Strah devize Marije je dopadel Bogu, in sa tiga voljo ji je njegov angelj rekel: *Ne boj se*. Kdor se Boga is ljubeshni boji, in is tiga strahu nozhe greshiti, bo oveseljen, in bres strahu bo vekomaj; timu pa, ki se Boga ne boji, bo gorje vekomaj.

Kaj je Marija angelju Gabrijelu odgovorila, kader ji je rodovitnost obljudil?

Marija, ko je njegove besede saflishala: *Spozhela in rodila bosh sinu, in ga bosh Jesus imenovala*, je bersh vedila, de je mati Odreshenika isvoljena: ker pa je ona terdno sklenila ostati deviza, je angelja ponishno vprashala: *Kako se bo to sgodilo, ker mosha*

ne sposnam? Angelj ji je obljubil rodovitnost, pa ni povedal kako bo rodovitna, in satega voljo je Marija v' veliki britkosti, in vprašala, kako se bo to sgodilo, ker je zhišta deviza, in hozhe deviza ostati, ker je v' devishtvo saljubljena.

Je Marija svedila, kako se bo to sgodilo?

Svedila je, ko ji je angelj rekel: *Sveti Duh bo v' tebe prishel, in mozh Narvishiga te bo obsenzhila. To je: Ne boj se Marija, deviza si in deviza ostanesh; mati in deviza bosh, ker te bo vsigamogozhnost boshja storila rodovitno, in ohranila devizo.*

Kako je Marija v' to dovolila?

Kader je Marija po angelju svedila, de sveti Duh v' njo pride, de bo mati in deviza, se je bersh podvergla Bogu, in ponishno rekla: *Dekla Gospodova sim; sгоди se mi po tvoji besedi.* Ko je deviza Marija to isrekla, se je Sin Boshji v' njenim zhištim telesu vzhlovezhil, in angelj Gabrijel je sginil.

O prezhudna deviza! vedila je, de Bog ji je angelja poslal; svedila je po njem de je ona frezhna deviza, od ktere je prerok Isaija govoril; flishala je, kako veliko zhašt angelj obljubi, ne dovoli vender, dokler ne sve, de ostane deviza.

Angelj Gabrijel ji je prijasno in resnizhno rekel: *Zhesfena si Marija, gnade polna, in po njem sve, de bo mati obljubljeniga Od-*

refhenika, zhefhena po vſim ſvetu in vekomaj, odgovori vender: *Dekla Gospodova ſim.* O zhudna ponishnoſt v' prezhudni viſokofſti!

Vſi verni kriſtjani naj vedno imajo ſvoje ozhi obrnjene v' ponishno mater ponishniga Odrefhenika, in naj ſe ji gorezhe perporozhajo, de jim po Jeſufu ſproſi ponishnoſt, zhiſtoſt in pokorſhino, de dopadejo Bogu in ſvojo duſho ſvelizhajo.

Rojſtvo Jeſuſovo.

Kadaj je bil Jeſuf rojen?

Jeſuf je bil is devize Marije rojen pet in dvajſeti dan meſza grudna okoli ſhtiritavſhent let po ſtvarjenji ſveta. Ravno ta dan zerkev obhaja veſel in hvalni ſpomin, de kriſtjani ne poſabijo te ſoſebne miłoſti, in veſelo ſluſhijo Bogu.

Sakaj je pa advent?

Advent je zerkev ſapovedala, de ſe mi perpravljamo velik god ſpomina rojſtva Jeſuſoviga vredno obhajati. Advent pomeni prihod, al zhakanje na odrefhenika Jeſuſa.

Kako ſe moramo po volji zerkve v' adventu perpravljati k' prihodu naſhiga Odrefhenika?

V' adventu ſe moramo perpravljati k' prihodu vſiga ſveta Odrefhenika, kakor bo ſdaj rezhenó:

1) Moramo premišljevati pretezhene neresne zhafe, v' kterih so ljudje filno hudobno shiveli, de vemo in sposnamo veliko milost boshjo, po kteri je greslnimu svetu Odreshenik prishel.

2) Se moramo s' pokoro perpravljati, de Jesus v' nas pride s' svojo gnado. Janes kerstnik je ljudi perpravljajal s' pokoro, in ravno to nam je potrebno de Jesusa prejmemo.

3) Moramo premišljevati sodbo, obilno moliti, in se radi postiti, de omezhimo serze, svoje slabo telo dusli podvershemo, obilno gnado prejmemo, in milost najdemo, kader nas bo Jesus pravizhno sodil; in zhe tiga ne storimo, bomo po pravizi obsojeni.

Kje je bil Jesus rojen?

Jesus, vfiga sveta Odreshenik, je bil is zhisite devize Marije rojen v' Betlehemu, v' nezhedni shtalizi.

Marija je v' Nazaretu prebivala, kako je tedaj Jesusa v' Betlehemu rodila?

Marija je ref prebivala v' Nazaretu, rodila je pa Jesusa v' Betlehemu, ker je savolj sapovedaniga popisovanja tje shla.

Zesar August je to popisovanje sapovedal; Marija in sveti Joshef sta se rada podvergla zesarjevi sapovedi, in shla v' Betlehem se popisat, ker sta bila Davidove rodovine, kteri je bil rojen v' Betlehemu. Ravno takrat so bili dnovi dopolnjeni, in je ondi rodila Jesusa, nashiga odreshenika. Bog se je neverniga ze-

farja Augusta poslušil, de se je dopolnilo, kar je on po svojim preroku Miheju govoril, de bo Odrefhenik v' Betlehemu rojen. 5. 2.

Ali je Marija deviza v' mestu Betlehemu rodila Jesusa?

Marija ni Jesusa v' mestu Betlehemu, ampak ga je bliso mesta v' nezhedni shtalizi rodila. Majhino mesto Betlehem je bilo polno ljudi, ki so bili k' popisovanju prifhli; Marija in sveti Joshef sta bila vboga, in lakomni mestnjani jih niso hotli v' svojo hišo vseti. Permorana tedaj is mesta iti, sta našla ondi bliso rasderto shtalizo, va-njo sta shla, in tamkej je Jesus, nebeski kralj, rojen bil.

Kakšhina je shtaliza bila, kjer je bil Jesus rojen?

Tista ni bila shtaliza, kakoršhno ljudje navadno imajo, ampak jami podobna, kakor jo sveti Hieronim popishe, kamor so pastirji gnali kako shivino, in oni pod streho bili ob hudim vremenu. V' ti shtalizi, al bolji rezhi, v' tej jami je Jesus rojen bil.

Sakaj je Jesus hotel v' nezhedni shtalizi rojen biti?

On, kralj nebes in semlje, in gospod vsiga, je hotel v' hudi simi, o polnozhi v' revni shtalizi rojen biti, de nas je uzhil vbošhtvo duha, ponishnost in poterpeshljivost. O zhlovek! glej svojiga Gospoda in Odrefhenika v' rasder-tim hlevu, in v' pomankanji vsiga, de visokosti

in hladnosti ne ishefh. Jesus poln vse svetosti
 si terplenje radovoljno isvoli, in ti vsiga hudi-
 ga poln hozhefh vse dobrote vshivati? Popravi
 tedaj svoje misli in svoje shivljenje po sgledu
 svojiga uzhenika Jesufa, ker mu drugazhi do-
 pasti ne morefh.

Pastirji molijo Jesufa.

*Ali so ljudje vedili, de je Jesus per Bet-
 lehemu rojen ?*

Pastirji so vedili, kateri so ondi bliso per
 svoji shivini po nozhi zhuli; drugi niso nizh
 vedili, in jim mar ni bilo, kakor sveti Janes
 pravi: *Beseda je bila na svetu, in svet je ni
 sposnal, 1.10.*

*Kako so pastirji svedili, de je Odreshe-
 nik rojen ?*

Pastirji so po boshjim angelju svedili, de
 je Odreshenik v' shtalizi rojen. Oni so po no-
 zhi zhuli per svoji zhedi, ker je savolj po-
 pisovanja veliko nesnanih ljudi hodilo, in Gos-
 podov angelj se je k' njim vstavil, in svitlo-
 ba boshja jih je obsvetila, in so se silno sba-
 li. Angelj jim je prijasno rekel: *Ne bojte se;*
sakaj, glejte, osnanim vam veliko veselje:
danf vam je rojen Svelizhar, kateri je Kri-
stuf Gospod v' mestu Davida. Nashli ga boste
v' plenize povitiga, in v' jasli polosheniga.
 Luk. 2. 8-12.

Sakaj je Bog pastirjem, in ne drusim judam, to veliko skrivnost osnanil?

Bog je pastirjem, in ne drusim judam, to veliko skrivnost osnanil, ker mu je tako dopadlo, in pa tudi, ker so pastirji smed vseh drusih perpravnishki bili to sosebno rasodenje prejeti, ker so bili samotni in nedolshni.

So pastirji shli v Betlehem Jesusa iskat in molit?

Shli so, ako ravno jim ni angelj sapovedal. Oni so eden drusimu rekli: *Idimo do Betlehema, in poglejmo to rezh, ktera se je sgodila, ktero nam je Gospod pokasal. Oni so hitro prishli, in jo nasfli Marijo, Joshefa, in v' jasli polosheno dete. Luk. 15. 16.*

Dobri pastirji so mislili, de jim Bog te velike skrivnosti ni sahtonj rasodel, in snamenj povedal, po kterih najdejo novorojeniga Svelizharja, temuzh sato, de ga molit gredo. Eden drusimu so toraj rekli: *Idimo, in so hitro shli; kdor je hitreje mogel tezhi, je hitel; nasfli so ga, in molili.*

Kaj je she od tih dobrih pastirjev sapisániga?

Sapisano je she to od njih: *Pastirji so nasaj shli, Boga zhastili, in hvalili sa vse to. Drugim so to visoko in veselo skrivnost osnanaovali, in kteri so flishali, kar so jim oni pravili, so se nad tim zhudili. Luk. 2. 18. Pastirji so fkerbeli de so drugim pravili, kar*

se je sgodilo, de bi tudi oni hvalili Boga in molili Jesufa.

Sakaj so pastirji hvalili Boga, in fkerbeli, de bi ga drugi ljudje hvalili?

Sato, ker so slishali angelje lepo peti: *Zhaft Bogu na visokosti, in mir na semlji ljudem dobre volje.* Luk. 2. 14. Mislili so pastirji: *Nam je rojen Svelizhar*; angelji hvalijo Boga sato, veliko bolj ga moramo hvaliti mi, ker ni angeljem, temuzh nam rojen, de nam in vsm mir vesti pernese, in ga bomo imeli, ako smo pokorne volje ga poslušati.

Kaj poboshni pastirji uzhé?

Poboshni pastirji naf uzhé, in opominjajo, de

1) Samotno in nedolshno shivímo, ker tako smo perpravnishki boshje gnade dobivati. Smotene in napuhnjene dushe so v' grehah pushe-ne, in ponishnim le Bog svojo gnado daje, kakor jo je samotnim in nedolshnim pastirjem dal.

2) Pastirji so bili gospodarji svoje shivine, in potrebno je bilo per nji zhuti, de jim kaj odpeljaniga ni, shli so vender do Jesufa. Ravno tako se mi odpovejmo lakomnimu dobizhku, kadar ni drugazhi mogozhe Jesufa najti, in mu flushiti.

3) Hitro pojdimo k' Jesusu s' pravo pokoro, kakor so pastirji hiteli ga iskati in najti; sakaj kdor odlashta, ga mordé ne bo najdil nikoli.

4) Dobri pastirji so eden drusiga nagovarjali bersh iti Jesufa molit ; tako mi eden drusiga nagovarjajmo , in pomagajmo Jesufa iskati in ga najti , de ga vfi najdejo , mu flushjo , in v' njegovi flushbi pravi mir imajo.

Modri pridejo Jesufa molit.

Ali so le pastirji Jesufa sposnali in molili ?

Ne sami pastirji, temuzh tudi Modri so ga sposnali in molili. Pastirji so bili pervina judov ; Modri pa neverzov.

So Modri bili kralji ; koliko jih je bilo ; kako jim je bilo ime , in od kod so bili ?

Ni gotovo de bi bili kralji ; bili so pa bogati in mogozhni moshje. Sploshna misel je de so bili trije , ker so trojne darove Jesufu darovali. Ne ve se , kako jim je ime ; imena , ki jim sdaj perlastujejo , so si sedemsto let posneje ismislili. Terdna misel je de so Modri is Arabije prishli , ker ta deshela mejí s' Judejo , in ji je proti jutru , in v' nji je veliko slata , mire in kadila. De so Modri is Arabije prishli , kashejo Davidove besede : *Kralji is Arabije , in Sabe bodo dari pernesli. Pf. 71. 10.*

Po katerim snamenji so Modri svedili , de je Odreshenik v' Judeji rojen ?

So vidili novo in zhudno svesdo nad Judejo stati , in so po boshjim rasfvetljenji spos-

nali, de ona pomeni rojeniga Odrefhenika. Kako de so Modri po novi svesdi sposnali, de je Odrefhenik rojen, se lohka is tiga ve, ker

1) So bili modri in uzheni; vedno premisljevali svesde in druge stvari, de so po njih vsigamogozhniga Stvarnika sposnali; in so vedili de niska in svitla svesda, ktera se je perkasala, in nad Judejo stala, kaj sosebniga pomeni.

2) Prerok Balaam, kteri je v' jutrovi desheli prerokoval, je od te svesde pravil. IV. Mojs. 24. 17.

3) Sveto pismo je bilo v' mnoge jesike predstavljeno; v' njem pa je bila obljuba boshja sapifana, de bo Bog Judam, in v' sim ljudem dal Odrefhenika.

4) Judje, kteri so bili savolj svojih grehov velikokrat v' fushnost odpeljani, in po v' s'fih deshelah raskropljeni, so neverzam pravili, de terdno zhakajo Odrefhenika, in kadaj de pride.

5) Gnada boshja je Modre rassvetlila, nje nagnila, in serzhne storila, de so gotovo vedili, koga svesda pomeni, in de so hitro shli iskat Jesufa, de bi ga molili.

Kam so Modri shli Jesufa iskat?

Oni so shli v' Judejo, in ker se jim je svesda skrila, so v' Jerusalemu shli, de ga ondi najdejo, al faj svedo, kje de je rojen.

Kader so Modri v' Jerusalemu prishli, kaj se je godilo?

Modri so po Jerusalemu serzhno popra-

shevali: Kje je rojen novi kralj Judovski? Vidili smo njegovo svesdo, in smo prishli ga molit.

Kralj Herod je svedil, de mogozhni mo-shje po novim kralju popraščujejo, prestrašhil se je, in tudi Jerusalemzhani so se. Naglo je poklizal uzhenike, de mu povedo, kje ima rojen biti; in so mu rekli, de v' Betlehemu, po besedah Miheja. 5.2.

Sakaj so se Herod, in Jerusalemzhani prestrašhili?

Herod se je prestrašhil, ker se je bal kraljestva sgubiti. Jerusalemzhani so se prestrašhili, al na vides de se Herodu perlisnijo, al sato, ker so se ga bali, al ker so menili svojo slushbo sgubiti, zhe drugi kralj nastopi. — Vsi ti so podoba posvetnih kristjanov, kateri obilnisthi ljubijo blago, zhašt in vse drugo kot Boga, in svojo dusho. Tazih je silno veliko.

Kader je Herod svedil, kje je Kristus rojen, kaj je storil?

On je Modre poklizal, skerbno, pa skrivaj, de drugi ljudje ne slishijo, nje sprašhal kadaj se jim je svesda perkasala in drugo; po tim je hinavsko rekel: *Pojdite, in skerbno oprašhujte po detetu, in ko ga najdete, mi pridite povedat, kje de je, de jest tudi grem ga molit.*

Herod je kasal veliko gorezhnost is ljubesni do Jesufa, in ga umoriti sheli. Uzhe-

niki mu povedo, kje je rojen, in ne eden smed njih ne gre v' Betlehem ga molit. Herod je bil neufmiljen hinaviz, in drugi so bili hudobni sanizhevavzi Jesufovi. Prejeli so potlej saflusheno plazhilo, in ga bodo vfi, ki sa Jesusa ne marajo.

Ali so Modri nashli Jesusa?

Nashli so ga v' Betlehemu. Oni so bersh is Jerusalema shli; svesda, ktero so v' svoji desheli vidili nad Judejo stati, se jim je sopet perkasala, nisko pred njimi shla, in obftala nad Jesufam, kteriga so sheljno iskali. Ko so vidili svesdo pred sabo iti, so se obveselili, in ko je obftala, so veselo savpili: *Tukaj je novo rojen kralj, kteriga ishemo.* Shli so v' hisho, in nashli boshje dete per Marii in Joshefu, so ga ponishno klezhe molili, in mu drage darove dali.

Kakshne darove so Modri Jesusu dali, in kaj oni pomenijo?

Modri so Jesusu darovali slatá, kadila in mire; oni so s' njimi svojo vero skasali, de ga verujejo kralja, Boga in zhloveka. Slató, al denar se kraljem v' davik daje, in pomeni kraljevo oblast' Jesufovo. Kadilo je per opravih ozhitne boshje flushbe navadno, in to pomeni boshjo naturo Jesufovo. S' miro se mashejo trupla mertvih, de nestrohljive ofstanejo, in pomeni, de je Jesus zhlovek. — Slató tudi pomeni zhisto ljubesen; kadilo pomeni molitev, in mira solse refnizhne pokore. Kdor ima

tedaj pravo shivo vero do Jesufa Kristusa, njega svojiga kralja in Boga, ga is vse dushe ljubi, in se po njegovim sgledu pokori.

Ali so bili Jesufu Modrih darovi prijetni?

Prijetni so mu bili, ker je bilo njih serze dobro. Sapifano je: *Pravizhniga dar je dopadljiv, in Gospod ga ne bo posabil.* Sirah. 35. 9.

Ali so Modri fhli Herodu povedat kje so nafhli Jesufa?

Niso fhli, ker jim je Bog rasodel, kaj Herod misli, in so po drugi poti domu fhli.

Kaj Modri uzhe?

Modri dajejo veliko potrebnih naukov.

1) Bersh ko so novo svesdo ugledali, in vedili koga pomeni, so fhli Jesufa iskat. Branili so jim lashnjivi prijatli, veliki domazhi opravki, dolga pot in sima; fhli so vender, ker so imeli pokorno dusho. Ravno tako mi bodimo bersh pokorni Bogu, kader naf klizhe s' svojo gnado; in zhe nam zhlovek al druga rezh brani, premagajmo vse sadershke. Ako bi bili odhod odlafhali do pomladi, bi ne bili Jesufa nafhli, ker je she bil sbeshal v' Egipt; kdor odlafha k' Bogu iti, kader ga klizhe, ga morde ne bo najdel.

2) Svesda se je Modrim fkrila, pa niso fhli nasaj, temuzh so fhli v' Jerusalem, in so ondi po uzhenikih svedili, kje je Kristuf; tako mi, zhe se nam svesda gnade boshje fkrije, al

zhe opominjanje vesti, al obzhutno notrajno vefelje sgubimo, ne obupajmo, ampak uzhenike vprafhajmo, in stanovitni bodimo, in se bo ko Modrim svesda, tako nam Bog sopet prijasniga kasal.

3) Modri so v' nezhedni fhtalizi, al v' vbogi hifhi klezhé molili Jesufa: tako mi ponishno molimo Jesufa, fosebno pa per ozhitni boshji flushbi; in kdor se nozhe pred njim ponishevati, bo saveršten.

4) Modri so drage darovi is dobriga ferza Jesufu darovali; tako mi dajmo febe Jesufu v' dar, in karkoli delamo, delajmo is dobriga ferza savolj njega. Kdor to fitori, je s' Jesufam sklenjen, in Jesuf s' njim; kakor je on varoval svefte Modre v' smoto, in jih frezhno vodil v' njih deshelo, tako bo vfaziga sveftiga flushabnika obvaroval, in ga frezhno vodil v' nebesfeko kraljestvo.

Jesuf je obresan.

Koliko dni po rojstvu je bil Jesuf obresan?

Jesuf je bil ofem dni po rojstvu obresan, ker tako je bil Bog po Mojsefu sapovedal. III. Mojs. 12. 3.

Komu je Bog narprej sapovedal obreso?

Bog jo je Abrahamu nar prej sapovedal, kateri je bil po mesu vseh judov ozhe, in po duhu ozhe vseh vernih.

Ta sapoved je sapisana v' pervih Mojsefovih bukvah. 17.10.

Zhimu je Bog Abrahamu in njegovimu sarodu sapovedal obreso?

Bog je Abrahamu in njegovimu sarodu sapovedal obreso v' snamnje savese, ktero je Bog s' njimi storil. I. Mojs. 17.11.

Ali je bil Jesus dolshen se postavi podvrezhi?

On ni bil dolshen, ker je postave Gospod, podvergel se je vender v' nash nauk:

1) De naf je popolnoma pokorshino uzhil, de se ne branimo se vsaki pravizhni sapovedi podvrezhi.

2) De naf je preprizhal koliko de naf ljubi, ker je ofem dni star hotel bolezhine terpeti is ljubesni do naf, de se tudi mi ne branimo is ljubesni do njega terpeti.

Je sdaj obresa sapovedana?

Obresa sdaj ni sapovedana, kakorshina je Abrahamu in njegovimu sarodu sapovedana bila; je pa druga, namrezh obresa duha. Judje so obresovali svoje mefo, in bolezhine terpeli, mi kristijani pa moramo obresovati in premagovati svoje hudobne shelje, in vse kar se boshji volji vstavlja ako je ravno bolezhne, drugazhi ni svelizhanja.

Kakshno ime so boshjimu detetu dali per obresi?

Boshjimu detetu so ime Jesus dali, ker to

je Bog po svojim angelju sapovedal preden je spozhet bil v' zhifim telefu devize Marije. Jesus in svelizhar je eno, in toraj so mu dali ime, kakorshno je bilo njegoviga vzhlovezhenja namenu permerjeno.

Jesuf v' tempelj nesen, in ozhi- shevanje Marije.

Kadaj je deviza Marija nesla Jesusa v' tempelj?

Ga je nesla v' tempelj shtirideset dni po porodu, kakor je Gospod po Mojsefu sapovedal. III. Mojs. 12. De se tedaj postava dopolni, sta Marija in sveti Joshef nesla Jesusa v' Gospodovi tempelj.

Sakaj je Marija nesla Jesusa v' tempelj?

Sato, de ga je Bogu v' dar dala, s' daram refhila, in se ozhifila. Bog je sapovedal vsa kiga pervorojeniga otroka s' daram refhiti v' spomin, de so bili pervorojenzi egipzhanov po angelju pomorjeni. II. Mojs. 13. 2-13-15.

Je bila Marija dolshna Jesusa v' tempelj nesti, ga refhiti, in se ozhifiti?

Ni bila dolshna, ker je Jesus gospod postav; prifhel je druge refhit, in ni potreben bil, de bi ga s' daram refhili. Marija ni ozhishevanja potrebovala; ona vsa nedolshna in

vselej deviza, je bila vsa sveta in bres ma-
desha, in ni bila ozhifhevanja potrebna.

*Kaj se je v' tempeljnu godilo, kader je
bil Jesus va-nj pernefen?*

To se je godilo; pravizhni Simeon, in
prerokina Ana sta po boshjim rasodenji spos-
nala Jesufa, in Boga hvalila, kateri ga je v'od-
refhenje vsih ljudi na svet poslal. Luk. 2.
25-38. Jesus in Marija sta se zhudno poni-
shevala, Bog pa je oba zhudno povikshal in
rasglasil.

Sakaj je Marija k' ozhifhevanju fhla?

Marija je k' ozhifhevanju fhla is sgolj po-
nishnosti, in de ni ljudi pohujfhala. Marija je
vedila, de je Bog sapovedal ozhifhevanje she-
nam, ki so po navadi rodovitne, III. Mojs. 12. 2.,
ne pa nji, ki je smiraj deviza; fhla je ven-
der k' ozhifhevanju, ker se je rada ponishe-
vala. Ona je sato tudi k' ozhifhevanju fhla,
de drusih ljudi, katerim je ta skriynost nesna-
na bila, ni pohujfhala.

Marija uzhi rasvjetljeno ponishnost. Ona
se ni bala sanizhevanja savolj Boga terpeti,
bala se je pa ljudi pohujfhati, in sato je natanko
dopolnjevala sapovedi, tudi kader ni dolshna
bila. Nerodneshi se ne bojé blishniga pohuj-
fhati, de svojo hudo voljo spolnujejo, in ve-
likokrat ne storé po sapovedih, ker se sani-
zhevanja slabih ljudi bojé. Ti ne posnajo ne
Jesufa, ne Marije.

Ali so tudi keršhanske matere dolshne po porodu k' ozhishevanju iti?

Niso dolshne, spodobi se pa de gredo. Judovskim shenam je ozhishevanje sapovedano bilo; sdaj je poboshna navada, in oné naj gredo v' zerkev po porodu,

1) De sahvalijo Boga savolj dane rodovitnosti, ker ravno to je namen njih stanu.

2) De otroka dado Bogu v' dar, ga profijo mu vedno dajati svoje gnade, in ga svojiga flushabnika storiti.

Ali se spodobi, de nesakonske matere gredo v' zerkev po porodu?

Tim se spodobi, de ne gredo, kakor zerkvene molitve sadoosti prizhujejo. V' Ljubljanskih ritualnih bukvah léta 1808 je prepovedano nesakonfko mater sprejeti, ker nje rodovitnost ni po volji boshji; je pokore potrebna, shegna ne vredna.

Jesuf sbeshí v' Egipt.

Kaj je kralj Herod mislil, kader je svedil, de so Modri shli po drugi poti v' svojo deshelo nasaj?

On se je grosno rasferdil, in sklenil vse fantizhe pomoriti, kateri so bili v' Betlehemu, in okolj Betlehema.

Sakaj je to mislil in sklenil?

Sato, de bi tudi Jesuf, sa kteriga ni mo-

gel svediti, umorjen bil. Bal se je Jesufa, de bi mu kraljestva ne odvsel, in ga shelil umoriti: ker pa ni vedil, kje de je, v' mestu al bliso mesta, je ukasal vse fantizhe pomoriti, kateri so bili dve léti in manj stari, de bi bil tudi Jesus umorjen.

Kako je Jesus smerti odshel?

Bog je vedil, kaj neusmiljen Herod misli, in preden je svoje hlapze v' Betlehem poslal, je po svojim angelju svetimu Joshefu sapovedal po nozhi vstati, in s' Jesufam in s' njegovo materjo Marijo v' Egipt sbeshati; sveti Joshef je bersh storil po boshjim povelju, ker je pokorne dushe bil.

To naf uzhi, de Bog hudobnim pusha hudo storiti kolikor on hozhe, ne kolikor oni hozhejo. Bog perpusha hudo, de se njegovi flushabniki obilnisthi posvezhujejo, al is drusih skrivnih namenov, vender on ni greha deleshen. Sveti Joshef s' svojo popolnama pokorshino uzhi svesto flushiti Bogu, in nikoli goderljati soper njegovo sveto voljo. Bog bi bil lohka drugazhi otel Jesufa, sapove vender sbeshati v' nesnano deshelo, v' Egipt, in po nozhi, ako ravno ni sveti Joshef vedil, kako se ondi shivi, in kadaj sme priti nasaj. V'fak naj dela, in misli po njegovo; naj bo pokoren Bogu, in naj terdno upa, de on ne bo svojiga svestiga hlapza sapusil.

Sakaj je Jesus v' Egipt sbeshal?

Jesuf je v' Egipt sbeshal is vezh namenov.

1) De so se dopolnile besede preroka Isaija. 19. 1.

2) De svoje verne uzhi preganjanje voljno preterpeti, ako so ravno nedolshni.

3) De je svoji ljubi materi Marii, in svojimu redniku Joshefu perloshnost dal veliko saflushiti per Bogu.

Koliko zhafa je Jesus v' Egiptu ostal?

Majhno zhes eno leto, al okoli dveh let zhafa je v' Egiptu ostal. Bog je svojiga angelja svetimu Joshefu poslal v' Egipt povedat, de naj gre na Israelsko nasaj, ker so Herod, in njegovi prijatli, kateri so iskali Jesusa umoriti, pomerli. Mat. 2. 20.

Kralj Herod se je bal kraljestva sgubiti, de ga ne sgubi, je hotel Jesusa umoriti, in je nedolshne otroke pomoril; pa kmalo je umerl, sgubil kraljestvo in dusho vekomaj, in njegovi hudobni prijatli so tudi deleshni bili njegove velike nefrezhe. V' sgled drugim je to sapisano, kateri bolj ljubijo svet ko Boga, al so savolj zhafniga dobizhka grehov drusih radi deleshni.

Kam sta Marija in sveti Joshef s' Jesusam fhla prebivat, ko sta is Egipta prishla?

V' Nazaret sta fhla, ktero je majhno mesto v' Galileji. Sveti Joshef je svedil, de Arhelaj namesti svojiga ozheta Heroda v' Judeji kraljuje, in se je bal kjekaj iti v' Judejo, sosebno pa, ker je svedil de je neusmiljen. Bogu je bila njegova skerb vshezhi, in mu je

ukasal *se vganiti v' kraje Galilejske deshele.*
Mat. 2. 22-23.

Sveti Joshef je vidil, de Bog zhuje nad njim, vender ni hotel v'nevarnost iti. Lep nauk je to, in vsm ljudem potreben, de se nevarnosti varujejo. Sveti Joshef, velik flushabnik boshji, se nevarnosti ogiblje, ako ravno ima per sebi Jesufa in Marijo; kako bodo obstali oni, kateri so dalezh od Jesufa, in greha nevarnost ljubijo.

Jesulova mladost.

Kaj se od Jesusove mladosti ve?

Od Jesusove mladosti se zlo malo ve, in se ne more vediti, ker sveti evangelisti niso sapifali. Jesus je tiho shivel v' Nazaretu per svoji ljubi materi Marii, in per svojim svetim redniku Joshefu do tridesetiga leta. V' pokorshini je shivel, de je pokorshino uzhil, in perloshniga zhafa zhakal se ljudem rasodevati, de ga svetá Odreshenika verujejo.

Kaj so evangelisti sapifaniga pustili od Jesusove mladosti?

Evangelisti so zlo malo sapifaniga pustili od njegove mladosti; samo to se ve, de

1) *Je Jesus rastel, in mozhen prihajal, poln modrosti, in boshja gnada je bila v'njem.*
Luk. 2. 39. Jesus, vezhna modrost, ni bil potarosti umnishi, ampak on je is skrivniga na-

mena nekoliko svoje modrosti po starosti rasedeval, de so se ljudje nad njim zhudili.

To naš uzhi, de moramo v' gnadi in modrosti rasti, in nikdar rezhi: *Sadosti je*. Kdor nozhe v' gnadi rasti, opešha, in jo sgubi. Jesufova mladost nam je tudi v'fvarjenje, ki morde v' starosti in hudobii rastemo, kar je veliki-ga pokorjenja vredno.

2) *Je Jesus hodil v' Jerusalem svojiga nebeshkiga Ozheta ozhitno molit*. Bog je to po Mojsefu sapovedal: *Vsi moshki trikrat v' letu pojdejo pred Gospoda*. V. Mojs. 16. 6. *Marija in sveti Joshef sta sama hodila v' Jerusalem* (Luk. 2. 41.) *ozhitno molit Boga; kander je pa Jesus dvanajst let star bil, sta ga s' seboj vsela, ako ravno je bilo od Nazareta do Jerusalema dalezh*. — Marija in sveti Joshef lepo uzhita porodnike, kako svojim otrokam svetiti, in pred njimi hoditi s' dobrim sgledam. Kerfhanfskih porodnikov shivljenje bodi luzh, ki vsm domazhim, in sosebno otrokam sveti, in jih napeljuje Bogu gorezhe flushiti.

3) *Je Jesus v' Jerusalemu ostal, in njegovi starishi ga niso pogreshili*. Luk. 2. 43. Ne smemo Marije al svetiga Joshefa lenobe al neskerbnosti obdolshiti; sgodilo se je to, ker je Jesus hotel. Marija in Joshef sta po velikonozhnim prasniku is Jerusalema shla, in na vezher perviga dne Jesufa pogreshila; drugi dan sgodaj sta hitela v' Jerusalem nasaj, ga slo skerbno iskala, in tretji dan she le ga v' tempeljnu med uzheniki nashla. Ona sta neisrezheni shalovala, in se potlej neisrezheni

veselila, ker je Jezus njih edino upanje bil. — Marija in Joshef naš uzhita slo shalo-
vati, ako sgrabimo Jesusa, in skerbeti de ga
bersh najdemo.

4) *Mladenizh Jezus je bil Marii in Jo-
shesu pokoren.* Luk. 2. 51. Jezus, kralj nebes
in semlje je bil svojim slushabnikom pokoren,
de naš pokorshino uzhi. Vse njegovo shivlje-
nje je uzhilo pokorshino do nebeskhkiga Ozhe-
ta, do starshov in oblastnikov, de smo tudi mi
pokorni, ker bres pokorshine ni svelizhanja;
bolji je pokorshina od vsih darov.

Jezus je kershen.

*Kaj sbe vemo od Jesusa, preden je uzhiti
sazhel?*

Jezus, ko je bliso tridesetiga leta bil,
preden je uzhit sazhel, je shel na Jordan,
Janes ga je kerstil, nebefa so se odperle,
sveti Duh se je perkasal v' goloba podobi, in
nebeskhki Ozhe ga je svojiga Sinu rasglasil;
potlej je v' pushavo shel, kjer se je postil, in
je skufhan bil.

Kdo je bil Janes kerstnik?

Janes je bil Zaharija in Elisabete sin.
Oba sta bila sveta in pravizhna, ker sta shi-
vela po vsih sapovedih Gospodovih. Luk. 1. 6.

Janes je bil velik slushabnik boshji. Pre-
rok Isaija je pravil, de bo on s' osnanovanjam

pokore perpravljaj pot obljubljenimu Odrefheniku. 40. 3. 4. Malahija je ravno to pravil, in ga je tudi angelja imenoval. 3. 1. Spozhet je bil Janes v' perletni, in prej nerodovitni materi, in je bil pred rojstvom s' svetim Duham napolnjen, kakor je angelj Gabrijel njegovimu ozhetu, Zahariju govoril. Luk. 1. 13-15. Kader je deviza Marija shla svojo sveto teto Elisabeto obiskat, in je v' hisho prishla, je Janes v' maternim telesu sposnal Odrefhenika, in od veselja poskozhil. Luk. 1. 41. Kader je bil Janes rojen, je njegov ozhe, Zaharija (kteri je prej mutašt savolj svoje malovere bil) spregovoril, Boga hvalil, in pravil koliko de bo Janes velik, in vsi so se nad tim zhudili, in rekli: *Kaj bo is tiga deteta.* Luk. 1. 64-66.

Janes je malo zhasa doma bil: v' pushavo je shel, in ondi v' molitvi in pokorjenji se perpravljaj ljudem osnanovati pokoro, in jih nagovarjati Odrefhenika sprejeti. Janesova svetost, pokerjenje, in nauki so po vsi desheli floveli, in judje so ga skoraj Odrefhenika shteli; on pa je tolikanj ponishen bil, de je perferzhno odgovoril: *Vreden nisim jerménov njegovih zhevlov odvesati.* Luk. 3. 16.

Kaj Janes uzhi?

Janes pravo svetost uzhi. On je nedolshen bil in v' pokorjenji shivel, de tudi mi pokorimo svojo dusho in svoje telo, ako ravno nam kaj veliziga vest ne ozhita. On je svet in ponishen bil, in tudi mi bodimo po njegovo, ker bres ponishnosti ni svetosti. On je osnanoval po-

koro, in prvi storil, kar je drugim sapovedoval, de tudi mi blishnimu svetimo s' dobrim sgledam, in de so nashe besede in nauki mozhni in pomagljivi.

Kakshin je Janesov kerst bil?

Sam Janes je povedal kakshin de je, rekozh: *Jest kersfhujem v' vodi.* Luk. 3. 16. Kerst Janesov ni bil v' odpushtenje grehov, ampak samo snamnje pokore, ktera, ako je prava; sadobi odpushtenje grehov.

Sakaj je Jesus hotel Janesov kerst prejeti?

Jesus je sa tiga voljo hotel Janesov kerst prejeti, de je s' tim prizhal, de je Bog Janesa poslal, in de naj mu verjamejo. Sato tudi, de je gresfhnike uzhil se ponishevati.

Ali je Janes kerstnik vedil, kdo de je Jesus?

Vedil je, in sato se je branil ga kerstiti, rekozh: *Jest fim kersta potreben; meni je treba od tebe kersfhenimu biti, in ti prideesh k' meni?* Jesus mu je odgovoril: *Pusti sdaj; ker tako se nam spodobi vso pravizo spolniti.* Tedaj ga je Janes kerstil. Mat. 3. 14-15.

Kaj se je per Jesusovim kerstu godilo?

Kader je bil Jesus od Janesa v' Jordani kersfhjen, in je is vode shel, so se mu nebesa odperle; in on je vidil Duha boshjiga v' goloba podobi doli iti, in na-nj priti. In glas se je slishal nebesfhkiga Ozheta: *Leta je*

*moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadaje-
nje. Mat. 3. 16. 17.*

Sakaj je vse to bilo?

Vse to je bilo, de se ljudje nad velikim ponishevanjem Jesufovim ne pohujšajo, in lashujivo ne menijo, de je on gresnik, in kersta potreben. — Jesuf se je v' nafh sgled ponishal, de se tudi mi ponishujemo; nebeski Ozhe ga je pa svojiga Sina oklizal, in ga povikšhal, in bo vse povikšhal, ki se po Jesufovim sgledu ponishujejo. Kdor se ponishuje, bo povikšhan, kakor je Jesuf govoril.

Jesuf je v' pufhavi.

Kam je Jesuf po prejetim kerstu shel?

Jesuf je po prejetim kerstu shel v' pufhavo. Sveti Matevsh pravi: *Duh je peljal Jesufa v' pufhavo, de bi bil fkušhan. 4. 1.* Sveti Duh je peljal Jesufa v' pufhavo, de je ondi molil, se poštil, in hudizha premagal.

Sakaj je Jesuf v' pufhavo shel?

Shel je Jesuf v' pufhavo savolj naf, de naf je uzhil kako shiveti, in sdajue fkušnjave premagovati.

1) Jesuf je v' pufhavo shel, de mi tudi samote ifhemo. Samote ifhemo, in v' samoti shivimo, zhe nepotrebne fkerbi odpravimo, se sapeljive drushbe varujemo, in smo kolikor je mogozhe doma per svojih poštenih opravkih.

Sveti Duh je peljal Jesufa v' pušhavo; slab duh pelja zhloveka med neumno mnoshizo, in v' hude perloshnosti. Samotenu kristjan ima zhas in perloshnost premishljevati, moliti in delati sa svoje svelizhanje; kdor pa ljubi shum in nepokoj sveta, bo opešhal in Boga sapustil.

2) Jesus naf je uzhil s' samoto, molitevjo in postam premagovati skufhnjave. Kristjan, kateri samotno shivi in pridno dela, ima veliko manj skufhnjav, in lashej ohranjuje nedolshnost, ko med nepokojnim svetam. Kdor rad moli, si boshjo pomozh sprosi, in lohka moli, zhe samoteni shivi. Post, al pokorjenje je zhloveku v' veliko pomozhi, poshreshnost pa obroduje skufhnjave, in kdor hozhe svoje slabo telo dushti in Bogu podvrezhi, naj se nesmere fkerbno varuje.

3) Jesus, preden je sazhel uzhiti, se je hotel v' samoti s' molitevjo in s' postam perpravljati, ako ravno ni bil perpravljanja potreben, de svoje namesnike in druge uzhi, de sami prej storé, kar drusim ukasujejo, ker tako le imajo njih besede veliko mozh; zhe pa drugazhi shivé, kakor uzhé, kdo jih bo poslušhal?

Koliko zhasa se je Jesus v' pušhavi postil?

Postil se je shtiridefet dni in nozhi. Vse dni nizh ni jedel, ker je boshja natura zhloveshko podperala, lazhen je pa vender bil. Mojsef in Elija sta se prej shtiridefet dni postila, tudi Jesus se je hotel postiti, de se mi radi postimo. V' spomin Jesufoviga shtiridefetdanskiga posta nam ga je zerkev sapoveda-

la, de se pred velikonozhjo ozhištimo, in Jesusa, jaguje boshje vredno prejmemo. Postimo se radi po svoji mozhi, premagovajmo svoje hude shelje, sovrashimo in opuštimo greh, ker je to potrebno, in Bogu dopadljivo.

Kdo je Jesusa v' pufhavi fkushal, in sakaj?

Satan, al hudizh je Jesusa fkushal; trikrat ga je fkushal, de bi svedil, zhe je, al ni Sin Boshji. Jesuf, Sin Boshji, ako ravno v' zhloveshki naturi, ni mogel notrajnih fkušnjav, al hudiga posheljenja zhutiti; satan je pa morde menil, de se posti ker je grehu podver-shen, in sa tiga voljo ga je fkushal.

Kako je satan vpervizh Jesusa fkushal?

Satan se mu je perkasal v' podobi usmiljeniga zhloveka, in mu je ko is zhiste ljubeshni, rekel: *Ako si Sin Boshji, rezi de bo to kamenje kruh.* Zhe si Sin Boshji, sakaj si lazhen? timu kamenju rezi: *Kruh bodi, in bo; in ga jej.* Jesuf mu je odgovoril: *Zhlovek ni od samiga kruha shiv, ampak od vsake besede, ki is boshjih ust gre.* Mat. 4. 3-4. To je, pokaj samo fkerbeti sa kruh, al shivesh, ker Bog lohka shivi zhloveka?

Ni jih malo ljudi satanu podobnih, kateri v' podobi usmiljenih prijatlov blishniga napravljajo poste sanizhevati, pijanzhvati, al drugo hudo delati; oni se prijatle kashejo, in so neusmiljeni satani.

Kako je satan vdrugizh skusshal Jesusa?

Kadar je satan vidil, de Jesus kamenja v' kruh ne spreoberne, je predersnifhi bil, ga verh tempeljna peljal, in mu rekel: *Ako si ti Sin Boshji, versi se doli*; ker je sapifano: *Svojim angeljam je on savolj tebe sapovedal, in te bodo na rokah nosili, de svoje noge ob kamen ne sadenesfh.* Jesus je satanu kratko odgovoril: *Pisano je: Ne skushaj Gospoda svojiga Boga.* Mat. 4. 6-7.

Ni se zhuditi, pravi f. Gregor papesch, *de je Jesus satanu perpustil ga skushati, ker se je on pustil od njegovih udov krishati.* Udje al hlapzi satanovi so bili judje in neverzi, kateri so ga shpotljivo krishali, ker jim je on perpustil.

Hudizh, kateri besede svetiga pisma svito obrazha, in s' njimi Jesusa skusha, pomeni krivoverze in druge hudobneshe, kateri popazhijo boshjo besedo, in priprostim nastavljajo saderge, de jih vjamejo v' svoje shelje, v' vezhno pogubljenje.

Kristjani naj premislijo Josusove besede: *Ne skushaj Gospoda svojiga Boga.* Zhudeshov Bog ne dela po nafhi dopadljivosti; sosebno pa, kader gremo v' hudo perloshnost so per njegovo sveto voljo. To se pravi skushati Boga, in kdor to fiori, je njegove pomozhi nevreden, in je ne bo dosegel.

Kako je satan tretjizh skusshal Jesusa?

Satan je vidil, de ni Jesus kamenja v' kruh spreobernal, in de se nozhe s' tempeljna vre-

zhi, sato je menil de je on sgolj zhlovek ; in predersniſhi kakor prej , ga je na viſoko goro peljal , mu kasal in pravil zhaſt in bogafivo vſih kraljeſtev ſveta , in mu rekel : *Vſe to ti bom dal , zhe poklekneſh in me molieſh.* Jeſuf mu je odgovoril : *Pojdi ſatan ; ker ſapiſano je : Goſpoda ſvojiga Boga moli , in nje-mu ſamimu ſluſhi.* Mat. 4. 8-10.

Hudizh je laſhnik , obeta dati kar ne more , de zhlovek ſtori kar ne ſme. Veliko hlap-zov ima hudizh , ki ſo polni obilnih obetov , in milih beſed de maloſerzhne in nevedne v ſvoje hude ſhelje napravijo. Vſaki naj ſtori po Jeſuſovo , in naj ſkuſhnjavzu ſerzhno rezhe : *Pojdi ſatan ; ſamimu Bogu bom ſluſhil.*

Ali je ſatan ſhel ?

Shel je , ker ga je boſhja mozh odgnala ; angelji pa ſo k' Jeſuſu perſtopili , in mu ſtregli. Angelji ſo k' Jeſuſu priſhli , ga molili , in mu perneſli , kar je njegovo lazhno telo potrebovalo. — To pomeni , de ſe angelji naſhe ſmage neisrezheno veſelé , ker ſo boſhji in naſhi prijatli. Kdor ſkuſhnjavo al ſkuſhnjavza odpodi , prejme ſoſebno pomozh , ker ga Bog obilniſhi ljubi ; on mir veſti vſhiva , in mozh-neje upa v' nebefa priti , kar je bolji od vſih kraljeſtov ſveta.

Jesuf osnanuje evangeli.

Koliko je bil Jesuf star, kader je uzhit sazhel?

Jesuf je bil okoli trideset let star, kader je uzhit sazhel. Per judih je navada bila, in prav, de nihzhe ni smel ljudi uzhit, zhe ni bil trideset let star. Jesufu ni bilo treba te navade, al sapovedi dershati, pa jo je vender, de ni ljudi po nepotrebno shalil. On, vezhna modrost, bodi si mlad al star, je vse vedil, pa vender ni prej uzhil, ampak v'Nazaretu tiho shivel, in kader je odlozhen zhas prishel, je svojo boshjo modrost rasodel.

Koliko zhafa je Jesuf uzhil?

Jesuf je tri leta uzhil, v'tempelju, v'f-hod-nizah, po vaseh, pushavah, in kjer je per-loshno bilo. V'tim zhasu je on veliko uzhenzov imel, smed njih jih je dvanajst isvolil, ktere je aposteljne imenoval, jih sosebno uzhil, in jim sapovedal po vsm svetu osnanovati, kar so is njegovih ust flishali, kar so s' svojimi ozhmi vidili, in kar jim bo f. Duh rasodel.

Kaj je Jesuf uzhil?

Jesuf je uzhil zhisto vero v'Boga, in kako mu dopasti s' svetim shivljenjem. Uzhil je in sapovedal ljubesen do Boga, do sebe in do blishniga, ker so v' ljubesni vse sapovedi sapo-padene. Uzhil je in sapovedal ponishevanje, premagovanje hudiga posheljenja, poterpeshli-

vošt v' nadlogah, in vse potrebne zhednosti, de ljudje Boga in sebe sposnajo, mu flushijo, in se svelizhajo.

Kako se Jesufovi nauki s' eno besedo imenujejo ?

Jesufovi nauki se s' eno besedo *evangelij* imenujejo.

Kaj pomeni beseda evangelij ?

Evangelij pomeni veselo osnanilo.

Ali je lohka po evangeliju shiveti ?

Po evangeliju shiveti ni lohka, ampak teshko, ker bersdá posheljenje popazhene nature; prepoveduje kar flabi naturi dopade, in sapoveduje kar je naturnim sheljam nasproti. Vsi smo v' Adamu gresihili, in se spazhili; nebesnik sdravnik, Jesus, nam je grenke sdravila pernesil, de se osdravimo in flushimo Bogu.

Kdor hozhe priti v' nebefa, ne sme po svoji hudi volji shiveti, in mora vedno svoje hude shelje premagovati. Sveti Pavel pravi: *Kteri so Kristusovi, so svoje meso, grehe in shelje krishali.* Gal. 5. 24. Ni le hudo djanje greh, ampak tudi huda shelja je greh, ako se va-njo dovoli, in ni lohka vfiga tiga premagovati, ker je zhlovek filno spazhen.

Kako je evangelij veselo osnanilo, zhe prijetne rezhi prepoveduje, in soperne sapoveduje ?

Evangelij je veselo osnanilo, ako ravno

prepoveduje prijetne rezhi, in sapoveduje so-perne, ker vsiga evangelija namen je nashe boljshanje, in vezhno svelizhanje. Evangeli osnanuje spravo s' Bogam, refhenje od vezhne smerti, mir vesti, in vezhno svelizhanje; ali ni to veselo osnanilo? Ali se osdravljen bol-nik potoshi, ki mu je dobrotljiv sdravnik gren-ke sdravila dajal, po katerih je sdravje dose-gel? Ne, ampak se mu sahvali, in prav, ker mu je ufmiljeno pomagal is bolesni. Ravno tako mi hvalimo sdravnika Jesusa, ki majhin zhas terpinzhi nashe slabo naturo, de odpu-shenje grehov, in vezhno svelizhanje sadobi-mo. *Bogu bodi hvala, kateri nam je dal pre-maganje po Gospodu nashim Jesusu Kri-stusu. I. Kor. 15. 57.*

Kakshne pomozhi smo potrebni, de po evangeliju Jesusovim shivimo?

Pomozhi gnade boshje smo potrebni, in bres nje ni Bogu dopadljive pokorshine. Bo-dezha in téfna je pot v' svelizhanje; zhloveku dopade po svoji spazheni volji shiveti, al vse se samore s' pomozhjo gnade boshje. Uzhenzi, ko so flishali Jesufove nauke, so saypili: *Kdo bo mogel biti svelizhan?* Jesus jim je odgovoril: *Ljudem je to nemogozhe: Bogu pa je vse mogozhe.* Kar ljudje sami ne more-jo, s' boshjo pomozhjo samorejo. Zhe mozna ljubesen, in zhesnurno veselje do Boga in do pravizhnosti napolni zhloveka, mu je vse lohka in prijetno; in toraj naj vsaki is serza

sdihuje po gnadi boshji, de jo dofeshe, in s' njeno pomozhjo Bogu flushi.

Je dolshnost po evangeliju shiveti ?

Po evangeliju shiveti je vsih ljudi dolshnost. Jesus je gospod, in ima oblast vsm ljudem sapovedati; bogati in vbogi, oblastniki in podloshni, mladi in stari se morajo svetimu evangeliju podvrezhi; ni ga isgovora, ni takiga zhafa, ali take navade al deshele, de bi se smelo soper evangeli storiti. Jesus je djal: *Beseda, ktero sim govoril, bo posledni dan zhloveka sodila.* Jan. 12.48. Sdaj vsak misli, kakor se mu prav sdi, dobro in hudo sodi po navadah sveta; na sadnje pa bodo vsi po evangeliju sojeni, en sam sodnik bo, Kristus Jesus.

So ljudje Jesusovimu evangeliju pokorni bili?

Vsi ljudje niso bili Jesusovimu evangeliju pokorni. Veliko judov se je evangeliju podverglo, veliko vezh jih je terdovratnih ostalo; neverniki so hiteli pod sveti evangeli, v' katolsko zerkev, vsi pa se vender niso spreobernali. Gnada svetiga Duha je veliko ljudi svetimu evangeliju podvergla, hudo posheljenje je drusim branilo se mu podvrezhi. Smed tih tudi, ki se kristijani imenujejo, jih ni malo nepokornih ravno sato, ker jim hudo posheljenje brani po evangelijskih naukih shiveti.

S' kom je Jesus svet preprizhal, de je on boshji uzhenik, in de resnizo uzhi?

De je Jesus boshji uzhenik, in de resni-

zo uzhi, njegovo sveto shivljenje, prerokovanja in zhudeshi prizhujejo.

1) Jesufovo sveto shivljenje prizhuje, de je refnizo govoril. On, vef svet in nedolshen, je v' vbofhtvu in v' pokorjenji shivel, lastnine ni hotel imeti, vzhasi je vfo nozh molil, usmilen in krotak je bil, odpushal je ludim sovrasnikam, sa svelizhanje vfih je smiraj fkerbel. Jesuf sam je terdovratnim judam rekel: *Kdo ismed vas me more greha preprizhati? ako refnizo govorim, sakaj mi ne verujete?* Jan. 8. 46.

2) Jesufove prerokovanja prizhujejo, de je on refnizo govoril. On je vse vedil, kaj se bo godilo, in je svojim uzhenzam pravil svojo prihodno smert in vftajenje; de bo po Judeshu sdan, de ga bo Peter satajil, de ga bodo vfi uzhenzi sapustili. Judam je pravil, de savolj njih terdovratnosti bodo ojstro pokorjeni in sapusheni, in de bo Jerusalem rasdjan. Veliko drusiga je on prej pravil, ker je vse vedil, de bi bili v' njega nebesfkiga uzhenika verovali: *To fim vam govoril, de kader ura pride (in se godi, kar fim govoril) se spomnite, de fim vam to pravil.* Jan. 16. 4. Prav so mu tedaj uzhenzi rekli: *Vse vesh, in ne potrebuješ, de te kdo vprasha: sato verujemo de si od Boga is-shel.* Jan. 16. 30.

3) Jusufovi zhudeshi prizhujejo, de refnizo govori. On je bolnike osdravljaj, lazhe nasitoval, mertve oshivljaj, veliko drusih zhudeshv delal, in tudi sebe tretji dan is groba obudil. Vse to je Jesuf delal, de bi bili ljudje

v' njega uzhenika verovali, in se mu podvergli. Nikodem je is njegovih zhudeshov sposnal, de je on boshji uzhenik (Jan. 3. 2.), in vfi drugi so lohka vedili, de je boshja mozh, in zhišta refniza v' njem.

Kaj vse to uzhi?

Vse to uzhi in perganja vedno hvaliti uf-miljeniga Boga, kateri nam je dal odreshenika in uzhenika Jefusa. Gorezhe profimo Boga sa gnado, de nashe terde serza omezhi, in nasho hudo voljo Jesufovim naukam podvershe, de bomo svelizhani.

Zheterti zhlen apostoljske vere.

Kakshin je zheterti zhlen apostoljske vere?

Zheterti zhlen apostoljske vere je ta: *Terpel je pod Ponzijam Pilatam, krishan bil, umerl in v' grob poloshen.*

Od Jesufoviga terplenja in smerti.

Je samogel Jesus terpeti?

Jesuf, ko Bog, ni mogel terpeti, ker boshja natura ni terplenju podvershena; ko zhlovek pa je terpel, ker je imel pravo zhloveshko dufho, in refnizhno zhloveshko telo.

Je Jesus ref terpel in umerl?

Refnizhno je terpel in umerl na krishi,

kakor vsi shtirje evangelisti, in tudi posvetni pisarji prizhujejo.

Je Jesus vedil, de bo terpel in umerl?

Jesus je vedil, de bo terpel in umerl; on je shelel terpeti, ker je sato na svet prishel, de bi vse ljudi odreshil s' svojo smertjo.

Jesus je vedil de bo terpel, in to prej pravil svojim uzhenzam, de se nad njim ne pohujshajo, kader bo umorjen. Jim je pravil, *de mora iti v' Jerusalem, in veliko terpeti od ljudskih starashin, od pismoukov, in vikshih duhovnov, in umorjen biti. Mat. 16. 21.* Je vezhkrat govoril od svojiga terplenja, in je to malo dai pred svojo smertjo ponovil, in svojim uzhenzam rekel: *Gremo v' Jerusalem, in vse bo dopolnjeno, kar je od sinu zhlo-vekoviga pisano po prerokih: nevernikam bo sdan, bo saframovan, gajshlan, in sapljuvan, in ga bodo umorili. Luk. 18. 31-33.*

To kashe neisrezheni ljubesen Jesusovo, de je vedil in shelel sa nas terpeti, ker bi bili pogubljeni vekomaj, ako bi on ne bil terpel in umerl. Kdo bi ga bil permoral terpeti, ako bi ne bil sam hotel? Radovoljno je terpel, ker nas je ljubil, in nas s'he ljubi. *Darovan je bil, ker je sam hotel. Is. 53. 7.*

Kaj in koliko je Jesus terpel?

Jesus je neisrezhene in mnoge britkoosti, bolezhine in nezhasi terpel. Prerok Isaija jih popishe rekozh: *On ni nikomur podoben; vidili smo njega sanizhevaniga, mosha v' bo-*

lezhinah in skufshaniga v' terplenji; njegovo obližje je bilo kakor skrito in sanizhevano.
 53. 2-3. On je neisrezhen terpel na dušhi, telefu in zhaſti.

Kaj je Jesufova duſha terpela?

Jesufova duſha je veliko ſhaloſt terpela, ker je on prevedil ſvoje britko terpenje, neſveſtobo Judeshevo, neſtanovitnoſt druih uzhenzov, in naſho hudo nehvaſeſhnoſt. Jeſufovo duſho je nar huje peklo, ker je on prevedil, de bo veliko pogubljenih, ako ravno bo dal ſa vſe ljudi ſvoje drago ſhivljenje. Premiſhljeval je vſe to na vertu Geſſemani, in take notrajne britkoſti zhutil, de je kervav pot potil, in ſkoraj umerl, kakor je ſam povedal: *Moja duſha je ſhaloſtna, de mi je umreti.* Umerel bi bil, ako bi boſhja natura ne bila zhloveſhke podperala.

Kaj je Jeſufovo telo terpelo?

Jeſufovo telo je neſapopadljive bolezhine terpelo. Nehvaſeſhni judje ſo ga ſveſali, tepli, ſovali, ulazhili, in ga ſadnjizh neufmiljenim neverzam v' roke dali. Slepi neverzi od hudobnih judov nadraſhjeni, in po deſhelniga poglavarja ukasu pooblaſteni ſo krotkiga in nedolſhniga Jeſuſa tepli, kronali in krishali. Jeſufovo telo je bilo polno ran, kervi, bolezhine, in je tri ure na ſheblih viſelo, dokler ſe ni njegova duſha od teleſa lozhila.

Kaj je Jeſuſ na zhaſti terpel?

On je bil neisrezhen sanizhevan, zhe

ravno nar svetejšhi in nedolshnisthi. Jesuf, Sin Boshji, je podobo greslnika na-se vsel, in porok bil per svojim nebesliskim Ozhetu sa vse nafhe grehe, in to mu je bilo v' veliko nezhaft. Isaia pravi: *Mi vfi smo ko ovze sashli, in Gospod je pregreho naf vfi na-nj vergel.* 53. 6. Jesuf, Davidove rodovine po mesu, je hudo obdolshen bil, tepli so ga ozhitno, nosil je svoj krish skosi veliko Jerusalemsko mesto, ravno o velikonozhi prizho veliziga ljudstva so ga krishali, in med dvema hudodelnikama je shpotljivo umerl.

Kdo je Jesusa v' smert obfodil ?

Obfodil ga je Ponzi Pilat deshelni poglavar na Judovskim pod rimskim zesarjem Tiberijam; sakaj tisti zhaf je judovska deshela pod oblastjo Rimljanov bila.

Sakaj je Jesusa Ponzi Pilat v' smert obfodil ?

Ponzi Pilat je obfodil Jesusa, ker so ljudski starashini in vishi duhovni tishali in vpili, de naj ga obfodi; ako ne, de ga bodo per zesarji satoshili. Pilat je sposnal in oklizal Jesufovo nedolshnost, pa ga je vender soper svojo vest obfodil, ker se je judov bal.

Sakaj so ljudski poglavarji in vishi duhovni nad Jesusam tolikanj ferditi bili ?

Njih ferditost je is sgolj nevoshljivosti bila. Jesuf je prijasno uzhil, in velike zhudeshe delal, in ljudstvo je toraj rado hodilo sa njim;

kar je napuhnjene poglavarje grosno shalilo, in napravilo Jesufu smert vofhiti, in so Pilata pregovorili de ga je po krivim obfodil.

Kje so Jesufa Kristusa krishali?

Jesufa Kristusa so krishali na kribu Kalvarji, al mertvafhkkih glav, bliso Jerusalema. Na tim hribu, pravijo eni, je bil prvi ozhe Adam pokopan, in na njem je Abraham po boshjim ukasu hotel svojiga sina Isaaka dariti; in na njem je Jesuf, vsih isvoljenih ozhe, po povelji nebefhkiga Ozheta umerl.

Kakofhno obfojenje je to, in komu namenjeno, na krishu umreti?

Strafhno obfojenje je to bilo, in velikim hudodelnikam namenjeno. Shiviga zhloveka krishati, in ga na krishu pustiti, dokler ne umerje, je filno strafhno in bolezhje; sato so tedaj ubijavze, puntarje in druge velike hudodelnike navadno krishali. Jesuf, nedolshno jagnje boshje, si je nar strafhnishi smert isvolil, ker je filno shelel sa nafhe odrefhenje veliko terpeti.

Je bil kdo drugi per Kristusu krishan?

Dva filno hudobna zhloveka sta bila sra-ven Kristusa krishana. De bi mu bili pa she vezhi nezhaft storili, in de bi bili ljudje menili de je on tatov in vbijavzov poglavar, so mu eniga na desno, in eniga na levo postavili. Sgodilo se je to, de se pismo dopolni: *Med hudobne je bil fhtet. Is. 53. 12.*

Ali sta dva rasbojnika sraven Kristusa krishana vedila, kdo de je on?

Od sazhetka nista vedila. S. Matevsh (27. 44.), in S. Marka (15. 32) pravita, de oba rasbojnika sta Jesusa preklinjala: S. Lukesh pa pravi, de eden ga je preklinjal (23. 39-41.), ker je Jesus desnimu mogozhno gnado dal, de se je naglo in refnizhno spreobernal, in tudi is njegovih ust slifhal: *Danf bosh s' menoj v' paradishi.*

Sakaj je Jesus enimu dal gnado, enimu pa ne?

Storil je to, de nam je svojo milost in pravizo rasodel. Rasbojnika sta bila oba, desni je nesaflusheno gnado po Jesusovi milosti prejel, levi je pa prejel, kar so mu njegove hude dela saflushile. Sapifano je: *Usmilil se bom kteriga se hozhem, pravi Gospod.* II. Mojs. 33. 19. Ravno tako sveti Pavel pravi. Riml. 9. 15.

Jesus je med dvema rasbojnikama visel. Storili so mu to v' nezhaft, ravno to pa je rasodelo, de je on usmiljen gospod in pravizhen sodnik; enimu je grehe milostljivo odpustil, de veliki greshniki ne obupajo; eniga je v' grehah pravizhno sapustil, de greshniki predersno ne upajo. *Usmiljenje in serd je per Gospodu.* Sirah. 16. 12.

Kako je tisti dan bil desni rasbojnik v' paradishi, ker je Jesus tri in shtirideset dni potlej v' nebesa shel?

Refnizhno de je on tisti dan v' paradishi

bil, kakor mu je Jezus milostljivo obljudil, ker je bil per Jesusu in v njegovi drushbi vesel, kakor v paradishi.

Kaj so pozheli Jesusovi sovrashniki, kader je bil on krishan?

Oni so bili neisrezheni veseli, de je krishan, kakor so hudobno sheleli; pred njegovim krisham so se predersno sprehajali, ga sanizhevali in kleli, rekozh: *Zhe si Kristus sin Boshji; ako si Israelski kralj, stopi s' krisha. Drusim je pomagat, sebi pa ne more pomagati; upal je v Boga, naj ga sdaj rěshi, zhe ga hozhe. Veliko drusiga hudiga so mu vojshaki in judje ozhitali.*

Hudodelnika shaliti ki se v smertnih britkostih snajde, je hudobno; hudobnisthi je bilo shaliti nedolshniga Jesusa, ki jim je vselej usmiljen in dobrotljiv bil.

Kaj je Jezus svojim neusmiljenim sovrashnikom rekel al storil?

Jezus jim ni nizh shaliga odgovoril al storil. Pogubil bi lohka vse, in vredni bi bili; namesti tiga pa je sa-nje ljubesnjivo profil, rekozh: *Ozhe, odpusti jim, ker ne vedo kaj delajo. Isgovora niso vredni bili, on pa je profil po svoji neisrezheni milosti, de mi vsi sposnamo njegovo ljubesnjivo voljo.*

Neskonzhno usmiljenje Jesusovo do nar hudobnisthih sovrashnikov, ki so ga krishali, in ga pokojno umreti ne pusté, nas uzhi, in nam sapové vsm sovrashnikom is serza odpu-

ſhati, in vſe krivize voljno terpeti, in zhe ti-
ga ne ſtorimo, ni miloſti al odpuſhjenja upati.
Ravno ſa to po Jeſusovim ukasu pravimo:
*Odpuſti nam naſhe dolge, kakor mi odpu-
ſhamo ſvojim dolſhnikam.*

Kdo je bil ſhe per Jeſusovim krishi?

Bili ſo per Jeſusovim krishi Marija nje-
gova mati, Janes, in vezh drusih prijatlov.
Vſi ſo terpezhiga Jeſufa obſhalovali; od vſih
pa je nar bolj ſhaloſtna bila Marija, ker je Je-
ſufa, ſvojiga ſina, nar bolj ljubila. Njena ſha-
loſt je bila po velikosti njene ljubeshni, vender
ſmiraj pokorna Bogu, in je ſvojo voljo s' Je-
ſusovo voljo ſdruſheno imela.

*Komu je Jeſuf ſvojo mater Marijo sro-
zhil?*

Jeſuf je ſvojo devifhko mater devifhkimu
uzhenzu Janesu srozhil, njega pa Marii. Sve-
ti Janes, veſ hvaleshen ſavolj te velike fre-
zhe, je Marijo k'ſebi vſel, in jo ſmiraj ſpoſti-
toval.

Jeſuf je vſimu ſvetu rasodel, koliko de
mu devifhtvo dopade, in je lep sgled dal, ka-
ko de naj otrozi ſkerbé ſa ſvoje porodnike,
ker on ſvoje ljube matere v' ſmertnih britkoſtih
ni poſabil.

Kako je Jeſuf umerl?

Jeſuf, uſmiljeni odreſhenik, kader je ve-
dil, de je vſe ſtoril, kar mu je nebeſhki Ozhe
ſapovedal, in je ſam ſhelel v' odreſhenje vſiga

zhloveshtva umreti, je rekel: *Dopolnjeno je.* Po tim je s' velikim glasom savpil: *Ozhe,* v' tvoje roke srozhim svojo dusho. Bersh ko je to isrekel, je nagnil svojo glavo in umerl v' odreshenje vfiga svetá.

Kadaj je Jesus umerl?

Jesus je umerl v' petik ob tretji uri poldne, na dan perpravljanja k' velikinozhi, ktera je tisto leto bila v' saboto. Umerl je v' tri in tridesetim letu svoje starosti, po stvarjenji sveta pa okoli shtiritavshent tri in trideset let.

Sakaj je vojshak Jesusovo stran s' sulizo odperl?

Jo je s' sulizo odperl, de bi bil svedil, zhe je shiv al mertev. Judje so poglavarja Pilata sprofili obsojenim kosti slomiti, de hitreje umerjejo, in se pokopljejo, de njih trupla ne visijo o velikonozhi. Pilat je v' njih proshnjo dovolil, je ukasal obsojenim kosti slomiti, in vojshaki so dvema hudodelnikama kosti slomili, Jesufu pa ne, ker je bil she umerl. Smed vojshakov eden je morde dvomil, zhe je al ni mertev, in je s' sulizo njegovo stran do serza odperl, de umerje, ako she shivi. Vojshak je to po svoji volji storil, nevedno je pa pismo dopolnil, ker je tako biti moglo.

Kaj je teklo is Jesusove odperte strani?

Tekle ste kri in voda. Ta voda je po menila vodo svetiga kersta, ktera stori zhlo-

veka Jesufove kervi deleshniga. V' spomin Jesufove milosti vedno pomni njegovo ljubesen in smert, in tako shívi kakor se kristjanu spodobi, in kakor si per svetim kerstu obljubil.

Kaj se je ob Jesufovi smerti godilo?

Ob Jesufovi smerti so se veliki zhudeshi godili, in ti so:

1) *Sagrinjalo v' tempeljnu, ktero je pred skrinjo savese bilo, se je na dvoje rastergalo.* Pomenilo je to, de so opravlki stare savese po Jesufovi smerti oversheni. Bilo je to tudi, de bi bili poglavarji, in višhi duhovni sposnali Jesufovo mozh, in se mu podvergli.

2) *Semlja se je trefla, in skale so pokale.* V' daljnih deshelah so tudi slishali velik potref, in ljudje so bili v' velikim strahu.

3) *Grobi so se odperli, in veliko telef pravizhnih se je obudilo.* Veliko pravizhnih stare savese, ki so Odrefhenika zhakali, je bilo obujenih po Jesufovi smerti. Shli so v' Jerusalem, se mnogim perkasovali, in jim prizhevali, de je Jesus vřiga sveta Odrefhenik.

4) *Sonze je otemnelo.* Bersh ko so Jesusa krishali, to je, o poldne se je tema storila, in je bila do tretje ure, ne samo v' Judeji, ampak tudi v' drusih deshelah, in ta strařna tema je druge zhudeshe strařniřhi storila; ves svet je bil v' smeshnjavi, in vsi ljudje so trepetali.

Sakaj so se ti veliki zhudeshi godili?

Ti veliki zhudeshi so se godili, de bi bili ljudje sposnali vfigamogozhnoſt Jeſusovo, vanj verovali, in se svelizhali. Judje in neverzi so s' Jeſusam delali kar so hotli, in niſo vedili de on hoſhe vſe to terpeti; kader je pa krishan bil, in je na krishi umerl, je ſvojo boſhjo mozh raſodeval. Njegova ſmert je bila potrebna v' odreſhenje vfiga ſveta, ſato je umerl, in je ob ſvoji ſmert ſvojo vfigamogozhnoſt raſodel, de bi jim bila njegova ſmert v' svelizhanje.

So ljudje po tih zhudeshih sposnali Jeſusa?

Sposnali ſo ga eni, eni pa ſo oſtali terdovratni. Stotnik in njegovi vojsſhaki, kader ſo potref ſliſhali, in druge zhudeshe vidili, ſo ſe ſilno bali, in ſo rekli: *Reſnizhno, ta je pravizhen, in Sin boſhji.* Tudi veliko ſmed judov, ki ſo na hribu bili, in velike zhudeshe vidili, jih je na ſvoje perſi terkalo, in omezhениh naſaj ſhlo.

Eni ſo terdovratni oſtali, in tako ſo ſe beſede pravizhniga Simeona dopolnile: *Ta je v' padez, in v' vſtajeenje njih veliko v' Israe-lu.* Luk. 2. 34.

Sa ktere je Jeſus terpel in umerl?

Jeſus je terpel in umerl ſa vſe ljudi, ki ſo bili, kar jih je ſdaj, in kar jih ſhe bo. Pravizhni ſtare ſaveſe, kteri ſo ga zhakali, in v' gnadi umerli, niſo v' nebela mogli, in bi

ne bili fhli, ako bi ne bil on umerl; ravno tako bi sa njimi ne bilo nobeniga zhloveka svelizhaniga, ako bi ne bil on s' svojo smertjo svetá odreshil.

Bodo tedaj vsi ljudje svelizhani, ker je Jezus sa vse terpel in umerl?

Ako ravno je Jezus terpel in umerl sa vse ljudi, ne bodo vsi svelizhani; temuzh ti famo, kateri se njegove smerti vdeléshijo s' svetim kerstam in s' poboshnim shivljenjem. Kristjani naj ne posabijo, de sraven krisha Jesufoviga je eden svelizhan, in eden pogubljen bil. Sveti Pavel pràvi: *Vedite, in umejte de nobeden nezhistnik al lakomnik (al drugi velik greslnik) nima delesha v' kraljestvu Kristusovim, in boshjim. Efes. 5. 5.*

Sakaj je Jezus terpel in umerl?

Jezus je terpel in umerl, de nas je odreshil, preprizhal de nas ljubi, in de nas je uzhil.

1) Jezus je terpel in umerl, *da nas je od vezhniga pogubljenja odreshil*. Otrozi jese in pogubljenja smo bili, Jezus pa nas je v' fhtevilo boshjih otrok postavil; *v' Adamu smo vsi umerli, v' Jesusu pa smo vsi oshiveli* (1. Kor. 15. 22.); bili smo vsi vezhne smerti vredni, Jezus pa nas je s' svojo smertjo oshivel.

2) Jezus je terpel in umerl, *de nam je pokasal, kako de nas Bog ljubi*. Kdo umerje sa svoje prijatle? Jezus pa je umerl sa svoje sovrashnike, de njegovo veliko ljubesen spos-

namo, in njega ljubiga Gospoda, vedno nosimo v' serzu. *Bog je tako svet ljubil, da mu je dal svojiga ediniga Sinu, da bi po njem svet svelizhan bil.* Jan. 3. 16-17. Vfigamogozhni Bog bi bil lohka drugazhi odreshil svet, pa ga je hotel s'grenko smertjo Jesufovo odreshiti, da bi mi omezheni in premagani drusiga ne mogli ljubiti. Sveti Pavel ni prevezh rekel, kader je djal: *Kdor ne ljubi Jesufa Kristusa, bodi preklet.* I. Kor. 16. 22.

3) *Jesuf je terpel in umerl, da bi mi greha hudobo sposnali, in se ga varovali.* Ogenj, tozha, vojska, kuga, lakota, in zhe je kaj hujshiga she na svetu, malo rasodeva kako veliko hudo je greh; vezhno pogbljenje, ako je ravno neisrezhen, ne dopove toliko, kakor Jesufova smert preprizha, da je greh nasapopadljivo hudo. Kdor se greha ne boji, al ga ne obshaluje, je neverzam podoban, in skoraj hudobnisthi, ker sanizhuje greh savolj kteriga je Jesuf umerl. Greh sovrashiti, opustiti, in poboshno shiveti nas Jesufova smert perganja, kakor sveti Pavel govori: *Sa vse je Jesuf umerl, da kdor shivi, ne shivi vezh sebi, ampak njemu, kteri je sa-nj umerl.* II. Kor. 5. 15.

5) *Jesuf je terpel in umerl, da mi pokorimo svoje greschno telo.* Jesuf, Sin Boshji, se je postil, je v' uboshtvu shivel, je bil tepen, rasmesarjen in krishan, in mi, veliki greschniki hozhemo mehko shiveti? Jesuf ni terpel, da bi mi ne terpeli, ampak da nas je od pogubljenja odreshil, in nam sgled bil, da

se tudi mi pokorimo, de ne pridemo v' vezhno pogubljenje. Sveti Peter pravi: *K' terplenju ste poklizani; ker je tudi Kristus sa nas terpel, in vam sgled sapustil, de po njegovich stopinjah hodite. I. 2. 21.* Sveti Peter ne pravi: *Vam terpeti ni treba, ker je Kristus sa vas terpel;* temuzh: *K' terplenju ste poklizani, ker je Kristus tudi terpel sa nas.*

Sapovedano pokorjenje mora fzer môzhi, greham in skufhnjavam permerjeno biti; kdor se pa vender nozhe pokoriti, ni Kristufu podobn, in ne bo svelizhan. De je to potrebno naj premisli besede svetiga Pavla: *Tarem svoje telo, in ga v' flushnost devam; de kje, ki drugim pridigujem, sam ne bodem saven-shen. I. Kor, 9. 27.*

5) Jesus je terpel in umerl, *de tudi mi vse nadloge poterpimo*, ker nam on sgled daje. On je v' vednim terpenji bil, in umerl na kishi is ljubeshi do nashih dush; al se smemo mi terpenja braniti? Zhe hozhemo al nozhemo terpeti, terpenji ne odidemo, terpenje pa nam ne pomaga, ako ne terpimo voljno. Ravno sato sveti Pavel pravi: *Poterpeshljivost vam je potrebna de boshjo voljo storite, in oblju-bo (vezhniga svelizhanja) deseshete. Hebr. 10. 36.*

Kaj je zhloveku treba, de se Jesufove smerti vdeleshi?

Vsakimu je treba v' Jesufa verovati, sveti kerst prejeti, in po svetim evangeliju shiveti. Kdor v' sveti veri Jesufovi hudobno shivi, se

Jesufove smerti nevredniga štori, in njegova smert mu huje obfojenje saflushi, ker, de si posvezhen v' njegovi sveti kervi, shivi ko sovrashnik njegoviga krisha. Sveti Pavel pravi: *Veliko jih je, de shivé ko sovrashniki krisha Kristusoviga, kterih konez je pogubljenje.* Filip. 3.18.

Jesufov pokop.

Kadaj je bilo Jesufovo telo pokopano?

Jesufovo telo je bilo pokopano v' dan njegove smerti, to je, v' petik pred sonzhnim sakhodam. Jesuf je ob tretji uri popoldne umerl, in so ga kmalo pokopali.

Sakaj so hiteli Jesufovo telo pokopati?

Judje so hiteli ga pokopati, ker je bil drugi dan veliki velikonozhni prashnik, v' kterim se ni spodobilo, de bi trupla obfojenih bliso mesta vifile na krishi.

Kdo je telo Jesufovo pokopal?

Joshef, bogat mosh is mesta Arimateje, in Nikodem sta Jesufovo telo s' krisha suela in pokopala.

Joshef je bil jud, in Jesufov uzheniz, pa na skrivnim, ker se je judov bal. On je bil sbornik v' Jerusalemu, in ko so drugi skleпали Jesufa umoriti, ni dovolil v' njih krivizo; ker pa ni mogel ubraniti, de bi ne bil Jesuf krishan, je shaloften bil, in serzhno shel pred

poglavarja Pilata ga prosi, da bi mu dal Jesuovo telo, da ga zhašito pokoplje. Pilat mu je dovolil, in on je hitel na hrib, da bi po svoji shelji storil.

Nikodem se je Joshefu perdrushil, ker se je shelel njegoviga usmiljenja vdeleshiti. On je bil jud in farisej, in Jesuov uzheniz, pa tudi na skrivnim, ker se je judov bal. Jesuova smert je obema veliko serzhnost dala. Ona sta Jesuovo telo s' krisha snela in ga v' tanzhize s' difhavami savila, kakor je bila per bogatih judih shenga pokopavati, da trupla nestrohljive ostanejo.

Kam sta Joshef in Nikodem Jesuovo telo pokopala?

Joshef in Nikodem sta Jesuovo telo ondi bliso v' vert, kjer je bil nov in v' skalo isfekan grob, poloshila. Ta grob si je bil Joshef issekati ukasal, va-nj je Jesuovo telo pokopal, in fosebno ker ondi she nobeniga merlizha ni bilo pokopaniga.

Marija, Jesuova mati, fveti Janes, drugi prijatli in prijatelze so spremili Jesuovo telo v' grob, in nad njim milo jokali. Ko je njegovo telo v' grob polosheno bilo, je Joshef velik kamen pred vrata groba pervalil, in odshelel.

Joshef in Nikodem sta ljubila Jesusa shiviga in mertviga, sa tiga voljo sta bila njegove smerti shalofina, in sta ga zhašito pokopala. Spodobi se mertvim usmiljenje in zhaškasovati, ker je truplo s' dusho sdrusheno.

bilo, in ker bo sopet sdrusheno s' njo per uftajenji.

Sakaj je Jesus hotel biti pokopan?

Sato, de je njegovo uftajenje vefelifhi bilo. Njegovi prijatli so ga pokopali, vidili so ga potlej shiviga, in to jim je dalo neisrežno vefelje in ferzhnost.

Kaj Jesusov pokop uzhi?

Jesufov pokop uzhi, de

1) Moramo tudi mi Jesufovimu telefu nov grob perpraviti, de ga per svetim obhajilu vredno prejmemo. Grob, kamor sta Joshef in Nikodem Jesufovo telo poloshila je nov bil, in va-nj ni bilo nobeniga merlizha fhe pokopaniga; to uzhi, de, ako je v' nas kaj Jesufu neprijetniga, moramo to isgnati, ker Jesus in greh nista vkupaj.

2) Jesufov grob je bil v' skalo isfekan; to se pa s' velikim in ftanovitnim trudam in terplenjem ftori. Skala je terda, pa vender se s' ftanovitnim delam podobluje; tako se mi samoremo boljshati, zhe smo ravno veliki greshniki. Ljubesen do Boga, terdna volja, mile folse, vedno pokorjenje in ftanovitne dobre dela perpravljajo nov grob, in prijetno prebivalfhe odrefheniku Jesufu.

3) Joshef je pred grob Jesufov velik kamen pervalil, de je njegovo telo mirno pozhivalo. Tako mi fkerbimo, de nam kdo Jesufa ne vsame, al de ga ne sgubimo. Kar pomaga gnado Jesufovo sadobiti, to pomaga de je ne

sgubimo: gorezha molitev, ponishevanje, pokorjenje, solse, in drugo tako sprosi Jesufa de k' nam pride, in ravno to nas obvaruje, de ga ne sgubimo. Saflushenje Jesufove smerti nas naj varuje v' greh, in naj nam daje stanovitno voljo, de Jesufa nigdar ne sgubimo.

Peti zhlen apostoljske vere.

Kakshin je peti zhlen apostoljske vere?

Peti zhlen apostoljske vere je: *Doli je shel pred pekel; tretji dan je od smerti vstal.*

Pravizhni stare savese po Jesufu resheni.

Kaj te besede: Doli je shel pred pekel, pomenijo?

Te besede pomenijo, de je Jesuf shel pred pekel pravizhne stare savese reshit.

Ali je fama dusha Jesufova shla pred pekel?

Ni samo dusha Jesufova shla pred pekel, ampak tudi njegova boshja natura. Ko se je Jesufova dusha od telefa lozhila, je umerl; odlozhila se pa ni boshja natura, in Bog ni umerl, ker umreti ne more; temuzh boshja natura je ostala per dushi in truplu.

Kaj beseda pekel pomeni?

Beseda *pekel* pomeni globozhino, globoke in temne mesta.

1) *Pekel* pomeni temno mesto, kjer se savorsheni duhovi, in nepokorne dushe pokoré vekomaj.

2) *Pekel* pomeni tudi mesto, kjer se odlozhene verne dushe nekaj zhasa pokoré, de se ozhistijo, in so nebeshkiga kraljestva vredne: to mesto mi navadno imenujemo vize.

3) *Pekel* pomeni tudi mesto, kjer so dushe pravizhnih stare savese pred Jesufovo smertjo bile: timo mesto mi navadno pravimo predpekel.

4) *Pekel* pomeni tudi grob, ker je teman in globok. Sveti Peter je judam rekel; *Jesuf ni v' peklu*, to je, v' grobu, *popushten bil*, ampak je refnizhno vstal. Apost. Djau. 2. 31.

Sakaj so pravizhni stare savese pred peklam zhakali?

Sato so pred peklam zhakali, ker jim ni dopushteno bilo v' nebeshko kraljestvo iti, dokler ni Jesuf terpel in v' nebefa shel.

Ali so pravizhni stare savese vedili po kom in kadaj bado refsheni?

Vedili so. Oni so shiveli in umerli v' upanji, de odrefshenik pride, ker bres tiga upanja bi ne bili pravizhni. Med njimi so bili preroki, ki so prej v' boshjim Duhu pravili, kadaj de Odrefshenik pride, in so toraj tudi potlej vedili. Med njimi so bili sveti Janes

kerstnik, kateri je Odrefhenika osnenoval, pravizhni Simeon, ki ga je v' svoje narozhje vsel, prerokina Ana, ki ga je tudi vidila v' tempelju, sveti Joshef, Jesufov varih, kateri je malo prej umerl. Pravizhni stare saveše so tedaj terdno verovali, de Odrefhenik pride, in vedili kadaj de bodo po njem refheni.

Ali so bili pravizhni stare saveše veseli, kader je Jesuf k' njim prifhel?

Neisrezheni veseli so oni bili. Adam in Eva sta Odrefhenika zhakala pred peklam okoli tritavshent let; drugi so tudi veliko zhafa pred peklam bili; vsi so bili nesapopadljivo veseli, kader je Jesufova dusha, s' zhashtjo boshje nature obdana k' njim prifhla. Vsi, so Jesufa ponishno molili, in gorezhe hvalili, de jih je is fosebne ljubesni refhit prifhel.

Ali so pravizhni stare saveše bersh fhli v' nebefa?

Niso bersh fhli v' nebefa, temuzh potlej, kader je on fhel v' nebefa, so sa njim fhli.

Vstajenje Jesufovo.

Ali je Jesufovo telo v' grobu strohnelo?

Jesufovo telo v' grobu ni strohnelo, temuzh je vstalo. Dusha se je s' telefam sopet sdrushila, in Jesuf je od smerti vstal.

Kadaj je Jezus od smerti vstal ?

Jesuf je tretji dan od smerti vstal. V petek je umerl, na vezher tistiga dne so ga pokopali, in v nedelo sgodaj je vstal. *Velikokrat je pravil, de bo tretji dan vstal.* Mat. 17. 22. Mar. 10. 34. Luk. 9. 22.

Kdo je Jesusa obudil ?

Jesuf je is svoje mozhi od smerti vstal. Sveti Peter judam sizer pravi: *Bog je Jesusa obudil* (Apost. Djan. 2. 32.); pa to pomeni, de je boshja natura zhloveshko obudila. Jesuf je svojim uzhenzam pravil: *Svoje shivljenje sam dam* (v smert), *in imam oblast ga dati, in sopet vseti.* Jan. 10. 18. Storil je kakor je govoril: umerl je, in od smerti vstal.

Kaj se je ob Jezusovim vstajenji godilo ?

Veliki zhudeshi so se ob Jezusovim vstajenji godili. Ko je Jesuf v nedelo sgodaj svitlejšhi ko sonze is groba shel, je bil velik potref, angelj je veliki kamen od groba odvalil, in varhi so ostermeli in sbeshali.

Sakaj je angelj veliki kamen od groba odvalil ?

Angel ga ni odvalil, de bi Jesuf is groba shel, ampak de je napuhnjene varhe prestrašhil, in de so poboshne shene v'grob mogle.

Kdo je varhe k' Jezusovinu grobu poslat ?

Judje so jih s' Pilatovim dovoljenjem pos-

lali, de uzhenzi njegoviga trupla ne vsamejo, in ne rezhejo potlej, de je od smerti vstal.

Velikokrat je Jesus pravil: *Tretji dan bom vstal*, in te besede so njegovim sovrasnikom snane bile. To je Judovske poglavarje slo skerbelo, so se posvetovali kaj de je storiti, so k' Pilatu shli, in mu ponishno rekli: *Gospod! spomnimo se, de je ta sapeljiviz, kader je she shiv bil, rekel: Tretji dan bom vstal: Ukashi tedaj grob obvarovati do tretjiga dne, de njegovi uzhenzi ne pridejo, in ga ne ukradejo, in ne reko ljudstvu: Vstal je, in de ne bo poslednja smota huji od perve.* Pilat je v' njih proshujo dovolil, in jim rekel: *Imate varhe, pojdite, obvarujte kakor veste.* Judje so spred Pilata veselili shli, so varhe s' seboj vseli, s' njimi grob obdali, in kamen sapezhatili, kteriga je bil Joshef pred grob pervalil. Mat. 27. 63-66.

Sakaj je Bog perpusil, de so judje tolikanj skerbni bili?

Perpusil je sato, de je njih terdovratno nevero s' njih skerbnim persadevanjem osramotil. Oni so grob s' varhi obdali, jim perporozhali in sepovedvali, de naj ga skerbno in moshko varujejo; in de bi golufije ne bilo, so kamen sapezhatili, kteri je pred grobam bil. O prezhudna modrost boshja, ktera svite misli hudobneshov v' njih premaganje obrazha! *Modrost sveta je per Bogu nespamet. Pisano je: Vjel bom modre v' njih svijazhi. I. Kor. 3. 19.*

Ali so varhi prizhevali, de je Jesus vstal.

Prizhevali so, njih prizhevanje pa ni hudobnih judov spreoburnilo. Sveti Matevsh tako pishe: *Eni smed varhov so v' mesto prishli, in povedali vislim duhovnim vse, kar se je bilo sgodilo. Oni so se s' starashini posvetvali, in so vojshakam veliko denarjov dali, rekozh: Rezite, njegovi uzhenzi so po nozhi prishli, in ga ukradli, kader smo spali. 28.11-13.*

O hudobna terdovratnost! Judje so svedili, de je Jesus refnizhno vstal, pa niso va-nj verovali, so varhe uzhili legati, in so njih krivo prizhevanje drago plazhali. Varhi so govorili, kakor so jim judje rekli: *Kader smo spali, so ga uzhenzi ukradli. Zhe so spali, kako so vedili, kdo de je Jesufovo telo vse!* Sami vedo, de so te besede lashnjive in neumne, pa si vender pomagajo kakor morejo, al bolji rezhi, oflepé, she huje svojo slepo vest, ker sovrashijo refnizo. Sgodilo se jim je, kar je David govoril: *Hudobija je sama sebe oblegala. Pf.26.12.*

Njih terdovratna slepota pomeni radovoljno slepoto terdovratnih krishtijanov, kterim vest in boshja beseda prizhujete, de je to al uno greh, in de prav ne shivé, ker pa ravno to ljubijo, ishejo prasnih isgovorov, de svojo vest potlazhijo, kar per Bogu nobeniga isgovora nima.

Kako je Jezus preprizhal svoje uzhenze in druge, de je resnizhno vstal?

Jezus je po svojim vstajenji shtirideset dni na svetu bil, in se je mnogim perkasoval, de so terdno verovali to resnizo.

Marija Magdalena, ktera je Jesufa perferzhno ljubila, ga je narprej vidila, in je hitela to povedat njegovim uzhenzam. Mar. 16. 9-10. Druge poboshne shene, ktere so v'nedeljo sgodaj k' grobu shle, so po angelji svedile, de je vstal. Mar. 16. 6. Dva uzhenza, ki sta v'nedelo popoldne is Jerusalema v' Emavf shla, sta s'njim dolgo govorila, in ga per misi sposnala. Luk. 24. 13-31. Velikokrat se je Jezus svojim uzhenzam perkasoval, in poslednizh so ga vsi vidili v'nebo iti.

Ali so prehitro verjeli, de je Jezus vstal?

Jesufovi uzhenzi niso prehitro verjeli, de je vstal, temuzh so preprizhani bili. Jezus je pred svojim v'nebo-hodam svaril njih nevero in terdobo njih serza, ker tim, kteri so vidili, in jim pravili, de shivi, niso verjeli. Mar. 16. 14. Kader je Marija Magdalena shla uzhenzham povedat, de je Jesufa shiviga vidila, jih je shalostne nashla. Oni so shalovali in jokali, ker so is malovere menili, de ne bo vstal. Mar. 16. 10. Druge poboshne shene so tudi pravile uzhenzam, de je Jusuf vstal, te besede pa so se jim sdele, ko prasne marnje, in jim niso verjeli. Luk. 24. 10-11. Uzhenzi niso shenam verjeli, Tomash

pa ni drusim souzhenzam verjel, ampak je verjel le, kader je svoj perst v' Jesufove rane vložil. Jan. 20. 25-29.

So uzhenzi preprizhani bili, de je Jesus resnizhno vstal?

Preprizhani so bili, so drusim osnаноvali to potrebno resnizo, in savolj nje tudi umerli.

Sakaj je Jesus od smerti vstal?

Jesufovo vstajenje je bilo potrebno, in on je od smerti vstal,

1) De so se pisma dopolnile, in de se je tudi dopolnilo, kar je sam govoril. David je v' Jesufovim imenu rekel: *Moje meso bo v'upanji pozhivalo, ker ti ne bosh moje duše v' peklu (v' grobu) pustil.* Pf. 15. 9. 10. Jesus je vezhkrat pravil: *Tretji dan bom vstal.* To je bilo tudi njegovim sovrashtnikam snano, in so sa tiga voljo rekli Pilatu: *Ta sapeljiviz, kader je she shiv bil,* je rekel: *Tretji dan bom vstal.* Vstal je tedaj, de so se pisma, in njegove besede na tanko dopolnile.

2) Jesus je vstal, de je svoje uzhenze in vse v' veri vterdil. Uzhenzi so bili bojezhi in maloverni, ker jih je Jesufova smert oslabela al pohujshala. Ako bi ne bil Jesus od smerti vstal, bi bili vsi njegovi nauki in zhudeshi posabljeni; uzhenzi bi ga ne bili drusim ljudem osnаноvali, in judje bi bili resnizhno mislili, kar so vikshi Pilatu rekli, de je sapeljiviz. Vstajenje Jesufovo je bilo tako potrebno, ka

njegova smert; sajtonj bi bil Jesusf umerl, ako bi ne bil od smerti vstal. *Sdan je bil savolj nashih grehov, in je vstal savolj nashiga opravizhenja.* Riml. 4. 25.

3) Jesusf je vstal, de loshej verujemo vstajenje mertvih, in terdneje upamo zhaftitljivo vstati. De vsi od mertvih vstanemo, so vsi pravoverni verovali, pa Jesusf nas je v tej veri vterdil, ker je on vstal. Sveti Pavel pravi: *Po zhloveku (Adamu) je smert, in po zhloveku (Jesusu) vstajenje mertvih.* I. Kor. 15. 21. Upamo po Jesusu Kristusu ne le vstajenje mertvih, temuzh tudi zhaftitljivo vstajenje, ker nam je njegova smert obilno gnado saflushila.

Kako bomo dosegli zhaftitljivo vstajenje?

Zhaftitljivo vstajenje bomo dosegli, ako greslino shivljenje opustimo, in po naukih Jesusovih shivimo. Ravno to sveti Pavel rezhe: *Sbudi se (greslnik), kateri spish in vstani od mertvih.* Efes. 5. 14. Sveti Pavel sopet rezhe: *Skrivnost vam povem: Vsi sfer bomo vstali, al ne bomo se vsi spremenili.* I. Kor. 15. 51. Vstali bodo pravizhni in hudobni, velik raslozhik bo pa med njimi; vstali bodo pravizhni v vezhno svelizhanje, ker so Jesusu podobno shiveli, vstali bodo hudobni v vezhno pogubljenje, ker so po svoji volji shiveli.

Kako nas Jesusovo vstajenje uzhi od grehov vstati?

Vstajenje Jesusovo nas uzhi od grehov vstati, kakor bo sdaj rezhenó.

1) Jēsus je grob sapuſtil, in ga ni bilo on-di bliſo viditi; ravno tako mora greſhnik greh in greha perloſhnoſti opuſtiti. Ako bi bil Jeſuf v'grobu oſtal, kdo bi miſlil de je reſnizh-no vſtal; ako greſhnik oſtane kar je bil, laſh-njivo mēni, de je ſpreobernjen.

2) Jēsus ni bil ko prej opljuvan, ranjen in kervav, ampak veſ zhaſtitljiv; ravno tako naj ſe greſhnik ſpreoberne, de prejſhne grehe opuſti in ſveto ſhivi. Njegovo ſhivljenje naj ſveti ko luzh, in dela ſvitlobe naj vſim pri-zhujejo, de ſhiví Bogu.

3) Jēsus ni vezh umerl; ravno tako naj ſe greſhnik ſpreoberne, de s' pomozhjo gna-de boſhje oſtane ſtanoviten v' dobrim. Veliko-nozhni praſniki ſo nekterim kriſtjanam v' ſna-menje, de hudobniſhi ſhivé; ti pa ſo Jeſufu nehva-leſhni, in bodo teſhko doſegli zhaſtitljivo vſtajenje.

4) Jeſusovi prijatli in ſovraſhniki ſo pri-zhevali, de je vſtal; greſhnik naj ſe reſnizhno ſpreoberne, in naj ſveto ſhivi, de mu vſi pri-zhujejo, de je veſ drug kakor prej, in tak naj bo per Bogu, in naj oſtane ſtanoviten v' tim, de ſdaj in vekomaj veſelo Aleluja poje.

Sheſti zhlen apoſtoljſke vere.

Kakſhin je ſheſti zhlen apoſtoljſke vere?

Sheſti zhlen apoſtoljſke vere je: *Shel je v' nebeſa, ſedi na deſnizi Boga Ozheta, vſi-gamogozhniga.*

Kadaj je Jesus v' nebefa shel?

Jesus je shtirideseti dan po svojim vstajenji v' nebefa shel.

Sakaj je Jesus hotel shtirideset dni po svojim vstajenji na svetu ostati?

Jesus je hotel shtirideset dni po svojim vstajenji na svetu ostati, de se je svojim uzhenzam perkasoval, jih preprizhal de je od smerti vstal, in uzhil kako vprihodno vladati katolsko zerkev. Apost. Djan. 1. 3.

Kako se je godil Jesusov v' nebo odhod?

Jesusov v' nebo odhod se je tako godil: Uzhenzi so po Jesusovim vstajenji shli v' Galilejo, na goro (ktere ime se ne ve), kamor jim je bil Jesus ukasal iti. Mat. 28. 16. Ondi se jim je perkasal, in jim rekel: *Meni je dana vsa oblast v' nebefih in na semlji. Pojdite tedaj, in uzhite vse narode, in kerstite jih v' imenu Ozheta, Sina in s. Duha. Uzhite jih spolnovati vse, karkoli sim vam sopenvedal. In lej, jest sim s' vami vse dni do konzhanja sveta.* Mat. 28. 18-20. Dal jim je tudi oblast zhudeshe delati, hudizhe isganjati, nove jesike govoriti, bolnike osdravljati, de ljudje verujejo besedi, ktero aposteljni osnanujejo. Mar. 16. 17-18. Jim je tudi terdno obljudil s. Duha poslati, in de naj ga zhakajo v' Jerusalemu, de s' mozhjo njegove gna-de osnanujejo evangeli, kjer je Jesus shpotljivo umerl. *Ne hodite is Jerusalema, ampak zhakajte obljuje Ozhetove, ktero ste sli-*

shali is mojih uft, ker boste kersheni s' svetim Duham. Apost. Djan. 1. 4-5.

Kader je namenjen dan prishel, de bi Jesus k' Ozhetu shel, je svoje uzhenze peljal do Betanije na oljsko goro, ktera je bliso Jerusalema. Ko je s' njimi verh gore bil, je svoje roke vsdignil, in jih shegnal; lozhil se je od njih, in je shel v' nebefa. Luk. 24. 50-51.

Preden je shel v' nebefa, je Jesus sosebno prijasnost skasal svoji preljubi materi Marii, svojim apostelnam in vsm svojim uzhenzam, in jim svoj sveti shegen dal, de neomadeshvani ostanejo ua semlji. On ni hotel naglo spred njih ozhi sginiti, ampak se je vsdignil, in pozhasi v' nebefa shel, de so ga lohka spremili s' ozhmi; dokler jim ga ni oblak perkril. Vezh niso vidili Jesufa, pa so vender v' nebo gledali; in dva angelja sta prishla, in jim rekla: *Kaj stojte in gledate v' nebo? ta Jesus, kteri je spred vas v' nebo vset bil, bo tako prishel, kakor ste ga vidili v' nebo iti.* Apost. Djan. 1. 10-10.

Uzhenzi so se s' oljske gore v' Jerusalem vernili; ondi so bili stanovitni v' molitvi, in zhakali na prihod svetiga Duha, kteriga jim je bil Jesus terdno obljubil.

So bili uzhenzi Jesusovi shalostni al veseli, de je v' nebefa shel?

So bili shalostni in veseli. Shalostni so bili, ker so menili, de so sapusheni; veseli so bili, ker so vedili, de je Jesus v' nebefa shel.

*Sakaj se je Jezus od svojih uzhenzov lo-
zhil preden jim je svetiga Duha poslal?*

To je storil, de so bolj vshivo zhutili svojo slabost in mozh gnade svetiga Duha. Dokler je Jezus per njih bil, jih je njegova prizhnost podpérala, in niso vedili kako de so flabi; potlej le so svojo veliko slabost vedili, in upali v' mozh gnade f. Duha. Godilo se jim je, kar je Bog svetimu Pavlu rekel: *Mozh (gnade) se v' slabosti popolnoma skashe.* II. Kor. 12. 9.

Kdo je shel v' nebesa sa Jesusam?

Shli so vfi pravizhni stare savese, kateri so v' obljubljeniga Odreshenika, to je va-nj, verovali, poboshno shiveli in v' gnadi umerli. Jezus, Sin Boshji, je v' slabosti zhloveshke nature hudizha premagal, in v' snamenje svoje smage otete pravizhne s' seboj vsel v' nebesa. Resheni pravizhni so sa njim, in nebeshki duhovi pred njim veselo peli: *Zhašt in slava bodi Odreshniku, usmiljenimu in mogozh-nimu Gospodu.*

Sakaj ni Jezus s' seboj vsel svoje ljube matere Marije?

Jezus ni hotel s' seboj vseti svoje ljube matere, de je pervim vernim bila v' veliko pomozh, in de je dala sgled velike pokorshine. Marija je sveteji in vrednisthi od vseh drusih bila sa Jesusam v' nebesa iti, bila je vender pokorna Bogu, de nas pokorshino uzhi, ker pokorshina je Bogu nar dopadljivshi.

Sakaj je Jesus vprizho svojih vzhenzov shel v' nebefa?

Sato, de jih je vterdil v' veri, de je on vfigamogozhni Gospod; in de jih je vnel spolnovati vse, kar jim je sapovedal, de sa njim pridejo v' nebeshko kraljestvo.

Kaj to pomeni: Sedi na desnizi Boga Ozheta, vfigamogozhniga?

To pomeni, de je Jesus v' enaki zhafti in oblasti, ko Bog Ozhe in f. Duh. Zhloveshka natura je tudi na desnizi Ozheta zhes vse stvarni povikshana, vender le boshja natura ima vfa zhaft in oblast, ker je Bog Sin Bogu Ozhetu, in Bogu svetimu Duhu popolnoma enak.

Ker je Jesus na desnizi Ozheta v' nebesh, ali ga tedaj ni na semlji?

Jesus je v' nebesh in na semlji.

1) Na semlji je ko Bog in zhlovek v' sakramentu svetiga reshniga Telefa, de se svojim vernim moliti in vshivati daje.

2) Ko Bog je povsod; s' svojo gnado in pomozhjo pa per svoji zerkvi, in per pravovernih.

Sakaj je Jesus v' nebefa shel?

Jesus je is vezh namenov shel v' nebefa.

1) De je nam nebefa odperl, ktere so bile savolj greha vsm ljudem saperte. On jih je s' krisham odperl, de tudi mi terpimo, in s' terplenjam pridemo v' njegovo kraljestvo.

2) De je našho naturo povikšhal na desni-
zo Ozheta, in s' tim našho vero in upanje po-
terdil, de kjer je on, našha glava, tudi mi
njegovi udje pridemo, ako smo njemu pokor-
ni, kakor je sam govoril: *Vam bom prostor*
perpravil, de tam, kjer sim jest, tudi vi bo-
ste. Jan. 14. 3.

3) De je našh besednik per svojim Ozhetu.
Ko Bog, nam daje gnado, in kar potrebuje-
mo; ko zhlovek pa prosi Ozheta sa naš. *Ima-*
mo besednika per Ozhetu, Jesusa Kristusa
pravizhniga. I. Jan. 2. 1.

4) De naš je uzhil svoje misli vedno imeti
v' nebesih, in smiraj skerbeti de gori pride-
mo, kjer je našhe namenjeno prebivalishe.
Sveti Pavel pravi: *Nashe prebivalishe je*
v' nebesih. Filip. 3. 20. Ako ravno moramo
tukaj biti, imejmo vender svoje misli v' nebe-
sih, de svetá ne ljubimo: *Ishite, kar je tam*
gori, kjer je Kristus, in sedi na desni bo-
shji. Kol. 3. 1.

5) De je svetiga Duha poslal. Jesus je
svojim uzhenzam rekel: *Ako pojdem, vam*
bom Troshtarja poslal. Jan. 16. 7. Svojim
aposteljnam ga je poslal, in ga she sdaj po-
shilja, de ima sveste flushabnike.

Kaj naš Jesusov nebo-hod uzhi.

Jesusov nebo-hod povikshuje našho du-
sho, in naš uzhi,

1) De se slo veselimo, ker je Jesus, našh
svelizhar, v' nebefa shel. To je sklep vsih
skrivnost našhiga odreshenja, je veselje an-

geljov, pravizhnih stare savese, in vsih kristjanov. Vsi hvalimo Jesufa, ki je na desnizi Ozhetovi.

2) De bodimo serzhni in stanovitni v' flushbi boshji, in dopolnjevanji Jesufovih nauk, ker bomo njegove zhaſti deleshni. Jesuf se je tri in trideset let neprenehama trudil, in na sadnje ſhpotljivo umerl, potlej je zhaſtitljivo vſtal in v' boshjo zhaſt ſhel; ravno tako bode nam, de zhe s'njim terpimo, bomo veseli per njem vekomaj. Sveti Peter nam vſim pravi: *Veselite se, ker ſte deleshni Kristuſoviga terplenja, de boſte tudi v' rasodevanji njegove zhaſti prav veliko veselje imeli.* I. 4. 13.

Sedmi zhlen apostoljske vere.

Kakſhin je ſedmi zhlen apostoljske vere?

Sedmi zhlen apostoljske vere je: *Od on-dod bo priſhel ſodit ſhive in mertve.*

Kaj ſedmi zhlen ſapove verovati?

Sedmi zhlen ſapove verovati, de bo pravizhna ſodba, in de bo Jesuf vſe ljudi pravizhno ſodil, in ſlehernimu povernil po ſa-fluſhenji. To verovati je v' svelizhanje potrebno.

Bo Jesuf ſopet priſhel?

Jesuf bo ſopet priſhel. Prej je priſhel ljudi uzhit in odreſhit; potlej bo priſhel vſe ljudi ſodit, in jim pravizhno povernit. Kader

je bil Jezus v' nebefa shel, sta dva angelja uzhenzam rekla: *Ta Jezus, kateri je spred vas v' nebo vset bil, bo tako prishel, kakor ste ga vidili v' nebo iti.* Apost. Djan. 1. 10. 11. Ravno sato so aposteljni osnаноvali in sapovedovali verovati, de *od ondod (is nebes) bo prishel sodit shive in mertve.* — Jezus je svojim aposteljniam sapovedal ljudem prizhevati, de je on sodnik shivih in mertvih. Djan. Ap. 10. 42.

Sakaj je Jezus sodnik vseh ljudi?

Jezus je vseh ljudi sodnik, ker je vseh ljudi gospod in odreshenik. Jezus je judam rekel: *Ozhe nikogar ne sodi: ampak je vso sodbo Sinu dal; njemu je oblast dal soditi, ker je on sin zhlovekov, de umerje sa odreshe-nje vsiga sveta.* Jan. 5. 22-27.

Kdaj bo Jezus vse ljudi sodil?

Jezus bo poslednji dan vse ljudi sodil. Vsfak zhlovek je sojen bersh ko umerje; in poslednji dan, po konzhanji sveta, bodo vsi ljudje sojeni, de vsi vidijo in molijo velizhastvo Sinu Boshjiga, vsiga sveta odreshenika. *Vsi se moramo pred Kristusov sodni stol perkasati (II. Kor. 5. 10.): sodni dan bomo vsi sojeni.*

Ktere ljudi pomenijo shivi in mertvi?

Shivi pomenijo pravizhne, kateri v' gnadi boshji umerjejo; mertvi pomenijo greshnike, kateri v' smertnim grehu umerjejo. Jezus je

sodnik shivih in mertvih, to je, pravizhnih in gresnikov.

Sakaj bo Jesus sodil shive in mertve?

Sato bo sodil shive in mertve, de jim pravizhno poverne. *Vsi se moramo pred Kristusov sodni stol perkasati, de vsak prejme, kakor je delal dobro al hudo. II. Kor. 5. 10.* Pravizhni so tukaj velikokrat v' nadlogah, hudobneshi pa v' dobrotah: po smerti mora tedaj pravizhno povernjenje biti, ker Bog je pravizhen.

Kam pojdejo dushe pravizhnih in nepravizhnih?

Pojdejo kamor si saflushijo. Dushe, ki so vse zhiste, pojdejo v' lepe nebefa vshivat in hvalit Boga vekomaj. Dushe, ktere so v' gnadi boshji, pa vender imajo she kako majhno sadolshenje, pojdejo v' vize, de se popolnoma ozhistijo, in nebeshkiga kraljestva vredne postanejo. Dushe, ktere so v' smertnim grehu, bodo vershene v' pekel, kjer bodo po svojim hudim saflushenji terpele vekomaj.

Ali vé zhlovek kam pojde po smerti?

Nihzhe ne ve, in ne more vediti, zhe mu Bog ne rasodene. Vemo, de bomo po sapovedih, in po vsih okolishinah pravizhno soje-ni; zhe smo pa jése al ljubesni vredni, ne vemo. Prid. 9. 1. Per sodbi le bomo svedili kakoshni de smo.

Smo dolshni se perpravljati k' sodbi ?

Dolshni smo se perpravljati k' sodbi, de sadobimo usmiljenje. Vlak naj skerbno premisli svoje shivljenje, de ve, kaj boljshati al popraviti, in hiti naj dobro delati, de pravizhniga boshjiga sodnika prijasniga najde. Modri Sirah v' Gospodovim imenu to sapové, rekozh : *Preden bo sodba perpravi si pravizhnost, in bosh per Bogu usmiljenje nashel.* 18. 9. 20. Pravizhnost sadobi milost per boshjim sodniku: ne pravizhnost po neumnih mislih sprideniga sveta, temuzh resnizhna privizhnost, ktera je is spolnjevanja vsih sapoved s'pomozhjo gnade svetiga Duha.

Ofmi zhlen apostoljske vere.

Kteri je ofmi zhlen apostoljske vere ?

Ta je : *Verujem v' svetiga Duha.*

V'kteriga svetiga Duha apostoljska vera ukashe verovati ?

Apostoljska vera ukashe verovati v' tretjo pershono svete Trojize, ktera se sveti Duh imenuje.

Je v' svelizhanje potrebno v' svetiga Duha verovati ?

V' svetiga Duha verovati je potrebno v' svelizhanje. Vediti in verovati je tudi potrebno, de sveti Duh je pravi Bog, Ozhetu in Sinu enak od vekomaj.

On je ljubesen, s' ktero se Ozhe in Sin ljubita od vekomaj, in se is-haja is Ozheta in Sina od vekomaj, tako de je vender Ozhetu in Sinu enak v' vsih lastnostih. Sa tiga voljo ga molimo, in smo dolshni ga moliti, kakor Ozheta in Sina, ker je s' njima pravi, vezhni edini Bog in Gospod.

Kaj zhlovekam dobriga sveti Duh daje?

Sveti Duh nas zhloveke ras Svetluje in posvezhuje s' svojo gnado. Kteri koli so bili v' stari in novi saveši ras Svetljeni in posvezheni, so po gnadi svetiga Duha.

Ali nam Ozhe in Sin ne dajeta gnade?

Ozhe, Sin in sveti Duh so tri pershone in en sam Bog, in kar ena stori, tudi druga in tretja: ker je pa vlitje gnade is sosebne ljubesni, in je sveti Duh ljubesen med Ozhetam in Sinam, sato se nashe posvezhevanje sosebno perlastuje svetimu Duhu.

Kje in kadaj nas posvezhuje sveti Duh?

Sveti Duh nas posvezhuje:

- 1) Per svetim kerstu.
- 2) Kaderkoli druge sakramente vredno prejmemo.

Ali le per svetih sakramentih prejemamo gnado svetiga Duha?

Ne le per svetih sakramentih, ampak tudi velikokrat posebej prejemamo gnado svetiga Duha, ki nas opominja, ras Svetluje nas h um,

obuduje našho voljo, daje serzhnost Bogu slushiti, obuduje vero, sirah, upanje, in nam tudi she drugazhi pomaga, naš posvezhuje po njegovi neskonzhni milosti, in po našim persadevanji.

Kaj naš preprizha de ima gnada svetiga Duha veliko mozh?

De ima gnada svetiga Duha veliko mozh, naš preprizha boshja beseda, in spreobernjenje veliko ljudi.

Boshja beseda prizhuje, de sami nizh dobriga storiti ne samoremo, in de nam je s'gnado boshjo vse mogozhe. Rekel je Jesus svojim jogram: *Jest sim vinska terta, vi pa mladike; kdor v' meni ostane, in jest v' njem, on veliko sadu pernese, sakaj bres mene ne morete nizh storiti.* Jan. 15. 5. *Vse samoremo v' Bogu, kateri me mozhniga stori.* Filip. 4. 13.

Spreobernjenje veliko ljudi prizhuje kako de je gnada svetiga Duha mozhna. Vse dobro saflushenje je le is gnade svetiga Duha, vendar spreobernjenje veliko terdovratnih judov, in veliko vezh spazhenih neverzov preprizha, de gnada svetiga Duha samore vse. Sveti Pavel pishe Korinzhanam tako: *Ne mehki, ne nezhisti, ne tatje, ne lakomniki, ne pijanzi ne bodo kraljestva boshjiga posedli. In to ste sfer bili; al oprani ste v' imenu gospodo našhiga Jesusa Kristusa, in v' Duhu našhiga Boga.* I. 6. 10-11.

Kako se je po odhodu Jesufovih mozh gnade svetiga Duha obilno rasodela?

Mozh gnade svetiga Duha se je nad aposteljni obilno rasodela.

1) Njih um je rasvetljen bil. Prej niso mogli Jesufovih naukov umeti, kader je pa sveti Duh v' nje prishel, so visoke skrivnosti umeli, kakor njih pisma obilno prizhujejo.

2) Njih volja je bila prej slaba; po prihodu svetiga Duha v' nje, so bili serzhni in stanovitni. Niso se ko prej ljudi bali, ampak serzhno osnanovali Jesufa, in umerli sa nauk, kteriga so prejeli. Sveti Duh se jim je perkasal v' podobi ognjenih jesikov, in jim v' serze nebeshki ogenj vlil, de so mnoge jesike govorili, in de so njih jesiki ognjeni bili, in velik ognj vnemali po vsm svetu.

Ali moreviti gnada svetiga Duha sama vse dela v' zhloveku?

Gnada svetiga Duha samore vse, spreobrazha lohka terdovratne gresfnike, vender tako, de prostoovoljno in radi hozhejo al nozhejo, storé al se varujejo po boshji volji. Gnada svetiga Duha rasvetli um, in nagne voljo, de zhlovek sposna, ljubi in dela dobro, in ravno v' tim je njegovo dobro saflushenje per Bogu.

Darovi svetiga Duha.

Kteri so darovi svetiga Duha?

Darovi svetiga Duha so ti:

- 1) Dar modrosti.
- 2) Dar umnosti.
- 3) Dar svéta.
- 4) Dar mozhi.
- 5) Dar uzhenosti.
- 6) Dar poboshnosti.
- 6) Dar strahu boshjiga.

So ti darovi potrebni?

Ti darovi so slehernimu zhloveku potrebni, ker bres njih ni zhlovek po volji boshji, in ni dopadljiv Bogu. Kdor jih nima, ni pravizhen, in vsak pravizhen jih ima, ker sveti Duh prebiva v' njem s' svojo gnado. Sveti Pavel pravi: *Darovi so mnogoteri, Duh pa je eden. Vse to dela eden in ravno tisti Duh, kateri slehernimu deli, kakor hozhe. I. Kor. 12. 4-11.*

Ima vsak kristjan darove svetiga Duha?

Vsak kristjan je szer posvezhen bil, in sveti Duh je v' njem prebival s' svojo gnado, vsak pa ni te sosebne gnade ohranil, in morde vender meni, al upa de ima darove svetiga Duha. Potrebno je tedaj skerbno raslozhit kar je is gnade svetiga Duha, in kar je is mesene modrosti.

1) Dar *modrosti* rasvetli, ozhisti in povshuje zhlovekove misli, de ve in ljubi kar mu flushi v' svelizhanje. To je prava in potrebna modrost, *ktero Bog daje tim, kateri njega ljubijo. Sirah. 1. 10.* Blagor kristjanu, kateri to nebesko modrost ima, bolji je od

frebra, slata in vsiga posvetniga. Sveta modrijani veliko rezhi vedo, prave modrosti pa ne vedo, ker sanizhujejo kar jim flushi v'svelizhanje. *Modrost ne gre v' hudovoljno duslo, in ne prebiva v' telesu graham podvershenimu: sakaj sveti Duh se odtegne od nespametnih misel.* Modr. 1. 4-5.

2) Dar umnosti al sastopnosti rasfvetli duslo, de ve visokost, skrivnost in lepoto rasodetih resniz, kolikor je zhloveku mogozhe. Jesus je svojim uzhenzam rekel: *She veliko vam imam povedati, ali sdaj ne morete nositi. Kader pa bo prishel Duh resnize, vas bo uzhil vso resnizo.* Jan. 16. 12-13. Kdor nima daru umnosti al sastopnosti mu je vse temno in merslo; rasodete resnize so neisrezhenolepe, pa ne vsm, temuzh njim, ktere sveti Duh rasfvetli. Nekteri kristjani so viditi priprosti, umé pa in ljubijo kar je boshjiga; drugi so visoko uzheni viditi, in jim je prava uzhenost nesnana. Ravno to je Jesus govoril: *Gospod je to skril modrim in sastopnim, in je majhnim rasodel.* Luk. 10. 21.

3) Dar sveta stori, de kristjan raslozhi dobro od hudiga, in si isvoli kar dopade Bogu, de po pravi poti hodi v' vezhno svelizhanje. Ta dar je slo potreben, ker so v' zhlovekovih mislih, in v' unajnih rezheh zhudne svijazhe, in kdor praviga snanja nima, si isvoli hudo v' podobi dobriga, in streshe svojimu perkritimu posheljenju de sam ne ve. Dobrosheljnim dusham je odkrito, kar dopade Bogu, in hudovoljnim dusham se hudo nedolshno sdi, in

one se same vjamejo v' skrite nastave. *Rasumnost mesa je smert.* Riml. 8. 6.

4) Dar *mozhi* daje kristjanu serzhnost, de se samizhevanja, al preganjanja, al terplenja ne boji, ampak premaguje skushnjave in sadershke de flushi Bogu. Silno potreben je ta dar, ker je zhlovek slab, gresnikov in pohujshanja veliko, in ves svet poln sapeljivosti. Srezhni oni, ki so stanovitne in nepremagljive volje; pa tih je silno malo. Aposteljni in sveti marterniki so veselo shli pred neusmiljene oblastnike, in v' dobizhik shтели savolj imena Jesusa terpeti; sdaj pa skoraj vsaka skushnjava odverne kristjana od Boga. Sveti Gregor pravi: *Oni, ki se vsake besede boje, kako bi shivljenje dali sa vero?*

5) Dar *uzhenosti* rasfvetli kristjana, de sposna Boga, njegove popolnomasti, in druge visoke skrivnosti. Ta dar so prejeli preroki, apostelni, in nekteri drugi sosebni prijatli boshji, katerim so bile sosebne skrivnosti osnanjene, de so Boga visoko hvalili, in drusim ljudem osnawali njegovo zhast.

6) Dar *pobeshnosti* poravna zhloveka po volji boshji, de Boga vredno moli, mu je is ljubeshni pokoren, in njegovo voljo svesto dopolnuje. Veliko jih je, ki so viditi pokorni Bogu, in de ga po unajnim molijo; to so hinavzi, ki na vides flushijo Bogu al flushniki, ki se ga bojé. Poboshni so po Bogu v' dobrim in hudim, v' skushnjavah, v' preganjanji in v' vsm, ker so smiraj in popolnoma pokorni Bogu, kteriga is vse dushe ljubijo. Sveti Av-

gufhtin prav govori: *Prava poboshnost je popolnoma pokorshina is zhiste ljubesni.*

7) Dar *strahu boshjiga* da kristjanu, de se Boga is ljubesni boji. Kdo smed kristjanov se nizh ne boji Boga? Kdor se pa boji Boga sato le, ker on hude dela pokori, she nima praviga strahu boshjiga. Kdor se boji shaliti Boga, in greh odvrazha ker Boga ljubi, on ima pravi strah Boshji, in bo, zhe v' njem ostane, svelizhan. *Srezhna dusha, ktera se Gospoda boji, ker bo Bog nje mozhen varih.* Sirah. 34. 17-19.

Zhimu so ti nauki?

Ti nauki preprizhajo, de je srezhen zhlovek, v' kterim sveti Duh s' svojo gnado, in s' svojimi darimi prebiva. To uzhi, de naj vsak gorezhe profi, in sdihuje po gnadi svetiga Duha, kakor je David profil, rekozh: *Poshli svojo luzh in svojo refnizo, de me bodo peljale na tvojo sveto goro.* Pl. 42. 3. Jesus je Samarijanki rekel: *Ako bi ti dar boshji vedila, bi bila profila.* Jan. 4. 10. Veliko kristjanov ne profi ker ne vedo, koliko de so potrebni darov svetiga Duha. Aposteljnami je Jesus obljubil svetiga Duha poslati, bili so vender stanovitni v' molitvi, in ravno tako naj verni stanovitno prosijo, de ga prejmejo.

Kakshin je zhlovek ki nima gnade svetiga Duha?

Zhlovek, ki je bres gnade svetiga Duha, je hudoben, ker shivi po sprideni naturi. *Dela*

mesa (al spridene nature) so té: nagnjusnost, nezhistost, sovrashtvo, sdrashbe, boji, raspertija, in veliko drusiga hudiga, in taki ne bodo kraljestva boshjiga dosegli. Gal. 5. 19-21.

Kakshin je kristjan, v katerim sveti Duh s' svojo gnado prebiva?

On je ves poboshen, pokoren in frezhen. Sad (svetiga) Duha je, ljubesen, veselje, mir, poterpeshljivost, prijasnost, dobrota, krotkost, vera, sdershnost, zhistost. Gal. 5. 22. 23.

Deveti zhlen apostoljske vere.

Kteri je deveti zhlen apostoljske vere?

Ta je: Eno, sveto, katolshko zerkev, gmajno svetnikov.

Od zerkve Jesulove.

Kaj je katolshka zerkev?

Katolshka zerkev je vidni sbor vsih pravovernih kristjanov pod oblastjo nevidniga visliga poglavarja Jesusa Kristusa, tudi pod oblastjo vidniga visliga poglavarja Papesha in drusih pastirjev, kteri vsi eno vero, ene sapovedi, in ene sakramente imajo.

Sakaj se pravi, de katolshka zerkev je vidni sbor?

Sato se tako rezhe, ker je katolshka zer-

kev vselej vidna. Njeni nauki, sakramenti, in opravki so vidni, in so bili vidni tudi v' zhasu preganjanja. Duhovni in verni so ravno sato sposnani in preganjani bili, ker niso svoje vere skrivali.

Kdo je nevidni poglavar katolshke zerkve?

Nevidni poglavar, gospodar in vojvoda katolshke zerkve je **Jesuf Kristuf**. On je edini gospodar, drugi pa so njegovi namestniki in flushabniki. On je svojim uzhenzam rekel: *Vi niste mene isvolili; ampak jest sim vas isvolil, de greste, in sad pernesete. Jan. 15. 16.* Tudi: *Vi me imenujete uzhenika in gospoda, in prav govorite, ker sim. Jan. 13. 13.* Jesuf je nevidni poglavar svoje zerkve, ker je v' nebefa shel, in je per svoji zerkvi s' svojo nevidno pomozhjo.

Kdo je vidni poglavar vse katolshke zerkve?

Vidni poglavar vse zerkve je rimski papes. Vsi rimski papesi, kateri so po postavah isvoljeni, in saporedama nastopajo, so vidni in vishi poglavarji Jesusove zerkve, katerim so vsi drugi podversheni.

Koga je Jesuf vidniga vishiga poglavarja vse zerkve isvolil?

Jesuf je Petra vidniga vishiga poglavarja svoje zerkve isvolil: sato je on prvi imenovan per vseh evangelistih. Petru je Jesuf rekel: *Pasi moje jagnjeta, pasi moje ovce.*

Jan. 21. 16-17. *Ti si Peter, in na to skalo bom jest sidal svojo zerkve, in peklenške vrata je ne bodo premogle. In tebi bom dal kluzhe nebeshkiga kraljestva, in karkoli bosh savesal na semlji, bo savesano tudi v' nebesh, in karkoli bosh rasvesal na semlji, to bo rasvesano tudi v' nebesh.* Mat. 16. 18-19. To oblast, ki jo je Jesus Petru dal, jo tudi imajo vsi pravi rimski papeshi, ker je to potrebno de je edinstvo ohranjeno v' Jesufovi zerkvi.

Ali je papesh edini poglavar katolshke zerkve?

Papesh je nar vikshi, pa vender ne edini poglavar v' katolshki zerkvi. Sa njim so shkofi, pravi nastopniki aposteljnov, katerim je Jesus rekel: *Refnizhno vam povem, karkoli boste savesali na semlji, bo tudi v' nebesh savesano.* Mat. 18. 18.

Kako je katolshka zerkve perzhetik imela, in se rasshirala po svetu?

Jesus Kristuf, Sin Boshji, uzhenik in odrefhenik je ljudi uzhil prav sposnati Boga, in mu dopadljivo flushiti. Delal je velike zhudeshe, de bi vsi ljudje va-nj veruvali. Smed vsih uzhenzov si je dvanajst apostelnov isvolil, katerih prvi je Simon Peter bil, in jim je rekel: *Kakor je Ozhe mene poslal, tako tudi jest vas poshljem.* Jan. 20. 21. *Pojdite tedaj, in uzhite vse narode, in kershujte jih v' imenu Ozheta, Sina in svetiga Duha; uzhite*

jih spolnovati vse, karkoli sim vam sapovedal. Mat. 28. 19-20.

Po Jesufovim v' nebo odhodu so enajsteri aposteljni namest Judesha Iskarjota svetiga Matija v' apostoljstvo isvolili, in vsi vkupaj prejeli svetiga Duha. Po prihodu svetiga Duha v' aposteljne, so serzhno osnanaovali Jesusa Kristusa: veliko judov, in veliko vezh neverzov je v' katolshko zerkev hitelo. Aposteljni so spreobrnjenim dajali shkose in mashnike, kateri so skerbeli vse spreobrazhati, in tako se je Jesufova zerkev rashirila po vsm svetu, ker jo Gospod Jesus s' njimi bil, in ker je vero poterjeval s' zhudeshi, kateri so se po tim godili. Mar. 16. 20.

Ali je svelizhanje sunaj katolshke zerkve?

Sunaj katolshke zerkve ni svelizhanja. Jesus pravi: *Kdor ni s' mano, je soper mene: in kdor s' mano ne pobera, rastresa.* Luk. 11. 23. S' kerstam in s' vero se pride v' Jesufovo zerkev, in kdor ni kershen, in prav ne veruje, ni v' zerkvi, in ne bo svelizhan.

Kako se ve, ktera je prava Jesufova zerkev?

Jesufova zerkev, sunaj ktere ni svelizhanja, ima shtiri vidne snamnja, po kterih se posna, in so te, de je

- 1) Edina.
 - 2) Sveta.
 - 3) Katolshka.
 - 4) Apostoljska.
-

E d i n a.

Sakaj je prava zerkev edina?

Prava zerkev je edina, ker imajo vsa duhovščina in vsi pravoverni le eniga poglavarja, Jesusa, eno vero, ene sapovedi in sakramente. Pastirji in ovze imajo eno vero, in so eden s' drusim med seboj sdrusheni; oni memo drusih bolj uméjo rasodete resnize, al so bolj uzheni, ti in drugi pa enake resnize verujejo, in so ravno s' tim med seboj sklenjeni v' edinosti vere. Sveti Pavel pravi: *Kakor imamo v' enim telesu veliko udov, vsaki ud pa nima ravno tistiga oprabila; tako nas je tudi veliko eno telo v' Kristusu, vsak posebej pa smo eden drusiga udje.* Rim. 12. 4-5.

Kdor predersno veruje drugazhi, ko vsa katolfska zerkev, al se lozhi od nje, al je pravizhno odlozhen, ni v' edinosti zerkve, in ne bo dosegel svelizhanja, ako ne pride sopet v' edinost zerkve.

Ali so v' edinosti katolfske zerkve oni, ki so kersheni, in v' Jesusa verujejo?

Samo to je premalo. Kerst je potreben, in kdor ni preroben s' vodo in s' svetim Duhom, ne pride v' nebeshko kraljestvo (Jan. 3-5); pa dolshnost je tudi vse resnize verovati, ne le v' Jesusa Kristusa. Krivoverzi se hvalijo s' prejetim kerstam, in s' vero v' Jesusa, vendar so odlozheni, ker vsiga ne verujejo, in ne bodo svelizhani.

So veliki gresniki v' edinosti zerkve?

Veliki gresniki, kateri so keršteni, in vse rasodete rešuje verujejo, niso odlozheni, in imajo saveso s' katolshko zerkevjo; so v' njeni edinosti, pa so mertvi udje, in kot lulika vezhnimu ognju namenjeni, ako se nozhejo poboljšati.

Kako morejo kristjani mnogih jesikov, in deshel v' eni zerkvi biti?

Vsi pravoverni kristjani, ako ravno nenasanih jesikov in deshel, so le ena zerkev. Katolshki verni so s' svojim katolshkim pastirjam sdrusheni; pastir s' svojo zhedo je s' drugimi pastirji in vernimi sdrushen; verni, masniki, shkofi, in papesi so pa vislimu pastirju, Jesusu podversheni, tako je en sam hlev in en sam pasir. Jan. 10. 16.

Kako je ena zerkev, zhe imajo skor v' sleherni shkofii drugazhne navade?

To ne rasdere edinstva, ako imajo vsi eno vero, sapovedi in sakramente. She ob zhasu aposteljnov, in tudi potlej niso povsod in smiraj enazih navad imeli. Bilo je vezh al manj prasnikov, al postov, al drusiga, kakor se je shkofam prav sdalo, to pa edinosti ne rasdere, ker ni soper rasodeto vero. Sveti Avgustin od tih sosebnih navad pravi: *Zhe si v' Rimu, ko rimljan shivi; zhe si drugej, shivi kakor tam shivé.* Sveti Gregor papesi je minihu Avgustinu, kteriga je na Engendarfko poslal, pisal: *Vesh navade in shege Rimfke zerk-*

ve (shkofije); zhe pa v' drusih shkofijah kaj boljiga najdesh, vsemi. Vera, boshje sapovedi in sakramenti nepremakljivi ostanejo, drugo pa je preminjanju podversheno.

S v é t a.

Je zerkev Jesufova ref sveta?

Zerkev Jesufova je ref sveta, in sunaj nje nobene svetosti ni. Sveti Pavel prizhuje: *Kristuf je svojo zerkev ljubil, in sebe dal sa-njo, de bi jo posvetil, in sebi napravil zhastitljivo zerkev, ktera nima madesha al gerbe, al kaj drusiga taziga, ampak de je sveta in neomadeshna. Efes. 5.25-27.*

De bo zerkev bres vfiga madesha, bo le v' nebeshkim kraljestvu dopolnjeno, sveta je vender tudi sdaj, ker Jesufova sveta kri ni sahtonj prelita.

Sakaj se rezhe de je prava zerkev sveta?

De je prava zerkev sveta, se pravi,

1) Ker je nje sazhetnik in poglavar Jesus Kristuf svet. On je Sin Boshji, kralj nebes in semlje, nar svetejszhi gospod, in isvir vse svetosti, kterimu vsa hvala in flava gré.

2) Ker je njen nauk svet. Nauki Jesufove zerkve so sveti, ktere je Jesus is nebes pernesil in uzhil, de vsi shive po njih, se posvezhujejo in se svelizhajo.

3) Ker so v' zerkvi sveti sakramenti, in vsi drugi perpomozhki v' resnizhno svetost. Sveti

sakramenti posvezhujejo ljudi, in vsem dušnim potrebam pomagajo; darovi svetiga Duha, obilnost gnade, in drugi perpomozhki dajejo, in ohranijo svetoſt.

4) Ker ſvoje ude v' ſvetoſt napeljuje. Zerkve ſkerbi de je vera v' prvi zhiſtoſti ohranjena, de ſe greſhniki ſpreobrazhajo, in pravizhni ſtanovitni oſtanejo. Ona vedno uzhi, ſvari in proſi, de ſe njeni udje posvezhujejo, in ſvetoſt ohranijo.

5) Ker ſo ſmiraj ſvetniki v' nji. Svetejſhi ſo bili prvi verni, in ſdaj je veliko lulike na njivi Jeſuſove zerkve, pa ſo vender ſmiraj nekteri ſveſti ſluſhabniki boſhji, ſo ſmiraj ſvetniki, kteri ſ' gnado boſhjo po ſgledu Jeſuſa Kriſtuſa ſhivje.

6) Ker ſunaj zerkve ni ſvetoſti. Ajdje, krivoverzi in drugi odlozhjeni ſo greſhniki, in oſtanejo greſhniki, ako v' zerkve ne pridejo, ker ſunaj zerkve ni ſvetoſti, in ni ſvelizhanja.

K a t o l i h k a.

Kaj beſeda katoliſhka pomeni?

Pomeni, de bo vera Jeſuſove zerkve po vsem ſvetu. Jeſuſ je v' Judeji uzhil, poſlal je pa ſvoje apoſteljne vsem ljudem oſnanovat, kar je on uzhil, rekozh: *Pojdite po vsem ſvetu, in oſnanujte evangeli vſej ſtvari.* Mar. 16. 15. Ljudje ſo ſe ſpreobrazhali, ſo hiteli v' zerkve, in njih vera oſtane vekomaj.

Ali ne bo vera Jesusove cerkve nikoli overshena?

Nigdar ne bo overshena, ker je osnájena sa vse ljudi, deshele in zhafe, in se ravno sa tiga voljo imenuje katolíhka al povsodna. Preroki so to v' svetim Duhu vedili in pravili, de narodi pridejo v' kraljestvo Jesufovo, in tudi David pravi: *On, (Kristus) bo gospodoval od morja do morja, in od reke do pokraja semlje.* Pf. 71. 8. Judje tudi se bodo spreobrnili, in v' Jesufovo cerkev prifhli. II. Kor. 3. 15-16.

Se je vera al cerkev Jesusova naglo rasfhirila?

Naglo se je rasfhirila, in v' kratkim zhasu je bilo v' daljnih deshelah veliko kristjanov. Slepi in spazheni neverzi so se Jesufovi veri radi podvergli, in tako so bile besede prerokov, in slasti Malahijeve dopolnjene: *Od sonzhniga vs-hoda do sahoda bo moje ime veliko med narodi.* 1. 11. Delo je to vsigamogozhnosti boshje. Aposteljnov je bilo malo, terdovratnih greslnikov poln svet, nauki visoki in ojsiri, plazhilo dobrih al hudih dele po smerti; vender so hiteli v' cerkev boshjo, in kraljestvo Jesufovo je filno shiroko seglo.

A p o s t o l j s k a.

Kako je prava cerkev apostoljska.

Prava cerkev je apostoljska.

1) Ker veruje in uzhì, kar so aposteljni is Jesufovih ušt flifhali, verovali in uzhili.

2) Ker so njeni fhkofi nastopniki aposteljn-
nov.

*Ali tista ni prava zerkev, ktera ni aposto-
ljfka ?*

Zerkev, ktera ni apostoljfska, to je, ki ni po aposteljnih nauka in oblasti prejela, ni prava. Jesus Kristuf je svoje aposteljne poslal po svetu evangeli osnanovat, in jim je rekel: *Bom s' vami do konzhanja sveta*: bom s' vami, in s' vafhimi nastopniki, de moj in vafh nauk in oblast vedno ostane. Aposteljni so fkerbno uzhili, ljudi spreobrazhali, in jim fhkofe pufhali, kateri so ravno to, kar aposteljni uzhili, in tako bode do konzhanja sveta.

Kaj te lastnosti prizhujejo ?

Te lastnosti prave zerkve, ktera je edina, sveta, katolfhka in apostoljfska, naf preprizhajo, de smo po veliki milosti boshji v'pravi Jesufovi zerkvi, de imamo vero, sapovedi in sakramente, kakorfhne je Jesus uzhil in postavil.

Sakaj se Jesufova katolfhka zerkev, tudi Rimfska imenuje ?

Jesufova katolfhka zerkev se tudi Rimfska imenuje sato, ker je sveti Peter, narvishi vidni poglavar zerkve, Rimljanam osnanoval vero, in v' Rimu umerl, in ker njegovi nastopni-

ki ondi sploh prebivajo, s katerimi mora vsa cerkev sdrushbo imeti.

Sakaj se cerkev Jesufovo kraljestvo imenuje?

Zerkev je v svetim evangelju velikokrat imenovana boshje kraljestvo, ker je Jesuf Bog in zhlovek nje kralj in vojvod. On ima veliko ljudi podloshnih, jim je dal oblastnike, in jih vedno daje, de v njegovim imenu ljubeshjivo gospodujejo.

Jesuf je nebes in semlje kralj, pa ni hotel na svetu kraljevati, cerkev je njegovo duhovno kraljestvo, in ji ni hotel deshelske oblasti dati, de lashej fkerbi vse svelizhati, ker je samo to nje namen.

Veliko sovrashnikov se je vsdigovalo sooper cerkev boshjo; neverniki so jo hotli s'mezhem pokonzhati; krivoverzi so jo hotli s'vvezhami spriditi, pa ne ti, ne uni je niso mogli premagati, ker jo je Jesuf, vfigamogozhni kralj, ohranil, kakor je obljubil: *Bom s' vami do konzhanja sveta. Mat. 28. 20.*

Kar je bilo od Jesufove katolsheke cerkve rezheniga, kaj uzhi?

Vse to uzhi, de

1) Moramo vedno hvaliti usmiljeniga Boga, kateri nas je po Jesufu Kristusu v svojo cerkev vsel, sunaj ktere ni svelizhanja.

2) Moramo cerkev, svojo dobro in fkerbno mater, perserzhno ljubiti, sposhtovati in bogati.

3) Moramo moliti, de Bog svojo cerkev povzbuje, in zvedalje bolj posvezuje s' darimi svetiga Duha, in jo raskiri po vsem svetu.

4) Moramo mi kristjani posebno ljubesen eden do drusiga imeti, in ko bratje in sestre eden sa drusiga skerbeti, de bomo svelizhani.

Gmajna al sdrushba svetnikov.

Kaj te besede apostoljske vere, Gmajna svetnikov pomenijo?

Te besede pomenijo saveso in sdrushbo vseh pravovernikov, ki jo med seboj imajo. Shivi verni, svetniki in dushe, ki se v' vizah pokoré, so v' gmajni svetnikov, al imajo saveso med seboj. De imamo med seboj refnizhno saveso, al sdrushbo sveti Pavel pové, rekozh: *Telo je eno, in ima veliko udov; vsi udje telefa pa, ker jih je veliko, so vnder eno telo. I. Kor. 12. 12.*

Kteri so duhovni darovi, kterih so udje cerkve deleshni?

Duhovni darovi, kterih so udje cerkve deleshni, so ti:

1) Jesufovi nauki, in saflushenje njegove smerti na krishi.

2) Darovi svetiga Duha, ktere je Jesus s' svojo smertjo cerkvi saflushil.

3) Sveti sakramenti, in daritev svete mafhe.

4) Molitev, druge dobre dela in njih saflushenje.

Kako je rasdeljena zerkev, ktere udje imajo sdrushbo med feboj?

Zerkev, ktere udje imajo sdrushbo al savelso med feboj, je tako rasdeljena :

1) Zerkev, ki je v' zhaſti in veſelji. Ta je v' nebeſih, kjer njeni udje, to je, ſvetniki ſtare in nove ſaveſe vſlivajo vezhno plazhilo njih frezhniga premaganja.

2) Zerkev, ki je v' terplenji. Ta ſe v' vi-
zah pokori, de bo potlej preneſena v' nebeſhko kraljeſtvo.

3) Zerkev, ki je v' vojskovanji. V' tej ſmo mi, ki ſe moramo vojskovati ſeper poſheljenje, in ſkuſhnjave ſdajniga ſhivljenja.

Kako ſmo mi, pravoverni kriſtjani, med feboj sdruſheni?

Mi ſmo sdruſheni ſ' unajno in notrajno ſavelso. Unajna ſaveſa je prejemanje ſvetih ſakramentov, ſliſhanje ſvete maſhe, in ozhitna boſhja ſluſhba. Notrajna ſaveſa pa je iſ zhiſte vere in delavne ljubezni.

Sama unajna ſaveſa je premalo. Pravoverni, ki ſo v' ſmertnim grehu, ſo ſzer v'zerkvi, in ſo sdruſheni ſ' drusimi, pa ſo mertvi udje. Pravoverni, ki Boga in bliſhniga ljubijo, in ſo v' gnadi boſhji, oni ſo ſhivi udje.

Ali je gmajna al sdrushba ſvetnikov, ki jo pravoverni med feboj imajo, njim v' pomozh?

Reſnizhno je to. Pobošnim pravovernim je sdrushba ſvetnikov v' veliko pomozh, ker

dobre dela in saflusjenje vsih vernikov slehernimu pomaga, de so v' dobrim stanovitni in boljshi prihajajo. Grefhnim vernim pomaga ta sdrushba, de se lashej spokoré; zhe pa terdovratni ostanejo, so ko lulika med pfhenizo, in bodo v' vezhni ogenj versheni.

Gmajna, al sdrushba svetnikov, ki jo mi med seboj imamo, naf perganja eden sa drusiga moliti, de bomo svelizhani. Sveti Pavel pravi: *Vi vfi ste Kristusovo telo, in udje med seboj. Ako en ud kaj terpi, vfi udje sraven terpe; al kuder je en ud zhasten, se vfi udje sraven veselé. I. Kor. 12. 26. 27.* Ravno taki bodimo mi, de bomo veseli dobriga, in shaloftni hudiga vsih drusih, in de eden drusimu pomagamo.

Kakshno saveso al sdrushbo imamo mi s' svetniki, ki so v' nebefih?

Mi, pravoverni kristjani imamo sdrushbo s' svetniki, kateri so v' nebefih, ker hvalimo Boga, ki jim je milostljivo dal premaganje, se veselimo vsih svetnikov srezhe, jih zhastimo, in se jim perporozhamo. Oni imajo sdrushbo s' nami, ker naf ljubijo, prosijo Boga sa naf, in skerbé, de bi tudi mi v' nebefa prishli, in s' njimi Boga hvalili vekomaj.

Je v' svelizhanje sadofti, de imamo sdrushbo s' svetniki?

To ni she sadofti. Prijetno je Bogu, de njegove priyatle zhastimo, in proshnje svetnikov so nam pomagljive, potrebno je pa tudi po njih

sgledu shiveti, de tako po Kristufu shivimo, po kterim so oni shiveli.

Kakfšno gmajno, al sdrushbo imamo mi s' dufhami v' vizah?

To sdrushbo imamo: Verne dufhe, ki se v' vizah pokoré, se nam smilijo, prosimo Boga, de jih v' svoje kraljestvo vsame, in v' ta namen njemu svoje dobre dela darujemo. Verne dufhe v' vizah so s' nami sdrushene, ker nas ljubijo, in so svojim dobrotnikom hvaleshne, po kterih pomozh prejemajo.

Kaj gmajna svetnikov uzhi?

Gmajna al sdrushba svetnikov uzhi, de

1) Sahvalimo Boga, kteri nas je po Jesufu Kristufu v' svojo zerkev poklizal, v' kteri imamo veliko pomozh drusih, in smo lohka deleshni v'fih duhovnih darov svetiga Duha.

2) Gmajna svetnikov naj nam daje serzhnost v' dobro, ne pa predersnost v' hudo. De drugi profijo sa nas, in zhe smo saflushenja Jesufovig, in njegovih svetnikov deleshni, nam je to v' veliko pomozh, svelizhani pa ne bomo, ako mertvi udje ostanemo.

3) Persadenimo si zhisto vero ohraniti, in v' ljubeshni rasti, ker je to duhovno shivljenje, in pot po kteri pridemo v' nebese med isvoljene ude zhashte zerkve Jesufove.

4) Varujmo se lozhitve od katolske zerkve, ker je to nar huji nefrezha; varujmo se tudi smertniga greha, al sgube ljubeshni, ker nam to brani med boshje isvoljene priti.

5) Molimo eden sa drusiga, in eden drusimu pomagajmo, ker smo vsi bratje in sestre, de vsi pridemo v' nebeshko kraljestvo, kjer nobene raspertije ne bo, ampak vezhna ljubesen in vezhni mir.

Deseti zhlen apostoljske vere.

Kteri je deseti zhlen apostoljske vere?

Deseti zhlen apostoljske vere je: *Odpushtenje grehov.*

Kaj nas ta zhlen vere uzhi?

Ta nas uzhi, in nam sapove verovati, de je v' katolshki zerkvi oblast grehe odpushtati. V' katolshki zerkvi je odpushtenje grehov, odlozhenim pa od nje, ni odpushtenja grehov.

Kdo je to veliko oblast dal?

To veliko oblast je Jesus Kristus svoji zerkvi dal. Dal jo je svojim aposteljuam, in njih nastopnikam, rekozh: *Prejmite svetiga Duha, kterim boste grehe odpustili, so jim odpushteni; in kterim jih boste sadershali, so jim sadershani.* Jan. 20. 22-23.

So shkofi in mashniki prejeli oblast odpushtati grehe kader in komur hozhejo?

Shkofi in mashniki niso oblasti prejeli odpushtati grehe kader in komur hozhejo, ampak po volji Jesufovi, ki jim je to veliko oblast dal, al jih svoje oblasti deleshne storil.

Jesuf ima vso oblast na nebu in na semlji. On je sgrevanim gresnikom grehe odpušhal, terdovratnim pa jih ni odpustil; ravno tako morajo škofsi in mašniki po dobri vesti rasfoditi, kdo smed gresnikov je te milosti vreden al nevreden, katerim gre odpustiti al sadershati grehe. Sveti Ziprijan pravi: *Svojiga flushabnika sodbo bo Bog overgel, ako nevredne odveshe. Odvesa nesgrevanim gresnikom dana, je spovedniku nevarna, in gresniku shkodljiva.*

Kteri grehi so odpušteni v' katolshki zerkvi?

V' katolshki zerkvi je oblast vse grehe odpušhati; in zhe so gresniki perpravljeni so jim majhni in veliki grehi odpušteni. Per sakramentu s. kersta so poerban, in drugi grehi odpušteni; per sakramentu s. pokore so vsi po kerstu storjeni grehi odpušteni.

Al samore gresnik odpuštenje grehov saflushiti?

Gresnik ne more odpuštenja grehov saflushiti, ampak to je is sosebne milosti boshje. Gresnik, ki nozhe svojih grehov opustiti in sovrashiti, je milosti nevreden. Gresnik, ki svoje grehe opusti in sovrashi, sadobi odpuštenje grehov, to pa is milosti: Isaija pravi: *Zhe gresnik sapusti svojo hudobno pot, se bo Gospod njega usmilil.* 55. 7. Gospod gres-

nikam, ktere hozhe spreobniti, daje gnado is milosti savolj saflushenja Jesufoviga; in zhe se spreobernejo, is boshje milosti dofeshejo, kar je Bog is milosti obljudil, odpushenje vsih grehov, in vezhno svelizhanje.

Kaj vse to uzhi?

Vse to uzhi in perganja usmiljeniga Jesusa sahvaliti, kteri je to veliko oblast svoji zerkvi dal, sposhtovati in bogati duhovne, njegove namestnike, kterim je on gresnike in druge podvergel, in si s' pravo pokoro persadevati se te velike milosti vdeleshiti.

Enajsti zhlen apostoljske vere.

Kteri je enajsti zhlen apostoljske vere?

Ta je: *Vstajenje mesa.*

Kaj to sapove verovati, in kaj uzhi?

To sapove verovati, in uzhi, de bodo telasa mertvih vstale; to je, de bo dusha fleherniga zhloveka s' telefam sopet sdrushena, v' kterim je prej bila, in bo sdrushena ostala vekomaj.

Kaj nas preprizha, de bodo mertvi vstali?

De bodo mertvi vstali nas boshje rasodenje preprizha. Vera je to vsih pravovernikov vsih zhasov.

Job je med malikovavzi shivel, in je vendar vstajenje mertvih veroval. On je v' svojih

velikih nadlogah verno djal: *Vem, de moj Odrefshenik shivi, in de bom posledni dan is semlje vstal; in bom sopet s' svojo kosho obdan, in v' svojim mesu svojiga Boga vidil. Ravno jest ga bom vidil, in moje ozhi ga bodo gledale; to vpanje je v' mojim serzu hranjeno. 19. 25-27.*

De bodo mertvi vstali so judje terdno verovali. V' poslednih zhasih je ta vera szer peshala per judih, per njih veliko je pa vender neomadeshana ostala, in drugi sin makabejske matere je v' smertnih britkostih nevernimu kralju Antijohu, kateri je jude savoljo vere preganjal, serzhno rekel: *Ti nam szer sdajno shivljenje vsamefh; al kralj sveta nas bo, ker savolj njegovih sapoved umerjemo, per vstajenji k' vezhnimu shivljenju obudil. II. Mak. 7. 9.* Marta je rekla Jesufu: *Vem, de poslednji dan bo (moj brat Lazar) sopet vstal. 11. 24.*

V' katolshki zerkvi je bila in bo ta vera, de bodo mertvi vstali. Jesuf Kristuf je velikokrat prizheval, de bodo mertvi vstali. Rekel je: *Ura pride, v' kateri bodo vfi, kateri so v' pokopalishih, glas Sinu Boshjiga flifshali: in kateri so dobro storili, bodo vstali k' shivljenju (k' svelizhanju); kateri so pa hudo storili, bodo vstali k' obsojenju. Jan. 5. 28-29.* To je vera vse zerkve, in sa tiga voljo pravi enajsti zhlen: *Verujem vstajenje mesa.*

Kako se bo vstajenje mesa sgodilo?

Vstajenje mesa al telefa se bo po vfiga-

mogozhnosti boshji sgodilo, kateri ni nobena rezh nemogozha. Bog je is nizh vse stvaril, ravno tako lohka bo vse mertve obudil. Sveti Pavel Korinzhanam pishe: *Porezhe kdo: kako mertvi vstajajo? al s' kakoshnim telefam bodo prishli? Neumnesh! kar sejesf, se ne oshivi, zhe prej ne umerje.* I. 15. 35-36.

Prerok Ezechijel lepo popishe vstajenje mertvih, kakor je on v' perkasni vidil, rekozh: *Gospodova roka me je postavila na fredo poljá, ktero je bilo polno kosti; bilo jih je filno veliko, in prav suhik. Gospod meni re-zhe: Sapovej jim: Suhe kosti, poslushajte Gospodovo besedo. Lej, duha bom v' vaf dal, in boste oshivele. Vstal je pa ropòt na moje besede; kosti so h' kostem fhle, sleher-na k' svojimu sklepu; kite in meso na nje gredo, in kosha se raspne zhes nje po verhu. Duh pride v' nje, ter oshivé, in stopijo na svoje noge, prav filno velika truma.* 37. 1-10.

Jesuf Kristuf je veliko mertvih obudil, sebe tudi obudil, in veliko trupel pravizhnih je vstalo s' njim, de vsi vstajenje mertvih terdno verujejo. V' naturi imamo podobo vstajenja mertvih: natura tako rekozh jesen umerje, po simi pozhiva, in v' pomladi sopet oshivi; ravno sato, ker je Bogu vse mogozhe.

Sakaj bo Bog nashe telefá obudil?

Sato, ker je pravizhen. Nashe telo je dushe tovarsh in slushabnik v' dobrim in hudim; oboje flushi Bogu al hudizhu, in obema

gre pravizhno povernjenje savolj dobriga al hudiga. Meso posheli soper dusho; zhe mu ona dovoli, al zhe ga bersda, po tim bosta oba prejela. *Kteri so dobro storili, bodo vstali k' shivljenju; kteri pa so hudo storili, bodo vstali k' obsojenju. Jan. 5. 29.*

Kakoshne bodo telefa pravizhnik po vstajenji?

Pravizhnik telefa bodo po vstajenji nestrohljive, neumerjозhe, bres vsiga hudiga posheljenja, zhashtiljive, duhovne, in po podobi Jesufa. *Jesuf Kristuf bo nashe revno telo premenil, ker ga bo podobi svojiga svitliga telefa enakiga storil, po mozhi, s' katero fi samore vse rezhi podvrezhi. Filip. 3. 21.*

Kakoshne bodo telefa hudobnik po vstajenji?

Hudobnik telefa bodo po vstajenji szer neumerjозhe, pa v' svojo vezhno nesfrezho. One bodo ostudne po ostudnosti preklete dushe, s' katero bodo sdrushene. *Bratje, skrivnost vam povem: vsi bomo vstali, al vsi ne bomo premenjeni. I. Kor. 15. 51.* Pravizhni, in nepravizhni bodo vstali, pa pravizhni le bodo po zhashtiljivi podobi Jesusovi premenjeni.

Kdaj bodo mertvi vstali?

Mertvi bodo na dan poslednje sodbe vstali, de pojdeti dusha in telo k' sodbi, in nelozhena ostaneta al v' peklu, al v' nebesih. *Sabuzhala bo trobenta: (Vstanite mertvi, in*

pojdlite k' sodbi), *in mertvi bodo nestrohljivi vstali*. I. Kor. 15. 52. Trobenta pomeni vfigamogozhno voljo Jusufovo, ktera bo poklizala mertve k' sodbi.

Kaj naf vstajenje mertvih uzhi?

Vstajenje mertvih, ktero mi terdno verujemo, naf uzhi, de

1) Moramo bolesni, nadloge in smert voljno preterpeti, de se vse to preverne v' veliko frezho, ker bo strohljivo telo nestrohljivost obleklo. Prejsni verni so bolezhine in smert savolj vere serzhno preterpeli, ker so vedili, de jim to saflushi zhaftitljivo vstajenje.

2) Ne smemo po smerti svojih prijatlov nesmerno shalovati, kakor neverniki, ki ne vedo vstajenja mertvih, in ga ne bodo zhaftitljiviga imeli.

3) Moramo svoje flabe telefа pokoriti, sapovedam pokorne dershati, ne v' gresne mesene shelje dovoliti, ker ravno to sadobi zhaftitljivo vstajenje. Kdor je pa svojimu hudobnimu telefа pokoren, bo nezhaftitljivo vstal, svojo dusho in svoje telo pogubil vekomaj. To je Jესuf, vezhna resniza, govoril: *Kdor svoje shivljenje (nespametno) ljubi, ga bo sgubil; in kdor svoje shivljenje na tim svetu (pametno) sovrashi, ga k' vezhnimu shivljenju perhrani*. Jan. 12. 25.

Dvanajsti zhlen apostoljske vere.

Kteri je dvanajsti zhlen apostoljske vere?

Ta je: In vezhno shivljenje.

Kaj nam dvanajsti zhlen ukashe verovati?

Nam ukashe verovati, de po sdajnim shivljenji pride drugo, namrezi vezhno shivljenje.

Vera uzhi, de zhloveshka dusha ne umerje; de nas smert preseli v' shivljenje, kjer smerti ne bo; de bo telo po vstajenji vezhno shivelo.

Po katerim vezhnim shivljenji moramo mi hrepeneti?

Po vezhnim shivljenji, ki ga bomo v' nebesih imeli, ako po sapovedih shivimo. V' nebesih le je veselo vezhno shivljenje, kjer smerti, al strahu, al skufhujav, al drusiga hudiga ne bo, temuzh veselje, zhasht, ljubesen, in vse dobro, to pa vekomaj. *Svetniki bodo nasiteni po obilnosti Gospodove hishe, in Bog jih bo s' potopam svojiga veselja napajal. Pl. 35.9.*

Kaj nam je storiti, de veselo vezhno shivljenje dofeshemo?

Moramo vedno premishljevati vezhne do-brote, ktere bo Bog dal tim, kteri ga ljubijo in mu flushijo. Moramo radi premagovati vse

sapeljive skušnjave, in voljno preterpeti vse nadloge. Sveti Pavel pravi: *Terplenje sdajnega zhasa ni nizh memo prihodne zhasi, ktera bo nad nami rasodeta.* Riml. 8. 18. Premishljevanje veseliga vezhniga shivljenja v' nas povishuje ljubesen do usmiljeniga Boga, nas napravi vse minujozhe stvari sanizhevati, in veselo storiti karkoli nam sapoveduje.

Bo tudi v' peklu vezhno shivljenje?

Tudi. Hudizhi in pogubljeni bodo vekomaj shiveli; umirali bodo vekomaj, pa nikoli ne umerli. Vsi obsojeni bodo vezhno shiveli, vekomaj bodo nefrezhno shiveli; vse nadloge bodo v' peklu, smerti pa ne bo, ker bodo vezhno terpeli, kar so si saflushili s' svojimi grehi. *Oni bodo smerti iskali, smert pa bo od njih beshala.* Skr. Ras. 9. 6. Smert bi bila pogubljenim v' veliko frezho, pa jim ne bo umreti, de bodo terpeli vekomaj.

Kaj nam je storiti, de ne pridemo v' vezhno pogubljenje?

Bojmo in varujmo se greha, kateri shali Boga, in nam saflushi vezhno pogubljenje. V' sak se pogubljenja boji, pa katerikoli greshi, se premalo boji, ker greh pelje v' vezhno pogubljenje. Kdor je gresnil, naj se hitro in refnizhno spokori; zhe ne, bo prishel v' vezhno pokorjenje. Sam Jesus pravi: *Ako se ne boste spokorili, boste vsi pogubljeni.* Luk. 13. 3.

Sakaј apostoljsko vero sklenemo s' besedo Amen ?

S' besedo *Amen* jo sklenemo, de s' njo poterdimο vse, kar je v' apostoljski vere sapopadeniga, in karkoli je nam Bog rasodel. Po posebni milosti boshji smo po Jesusu Kristusu prejeli vero; bodimo ji podversheni, in po njej shivimo, de pridemo v' vezhno svelizhanje. Amen.

DRUGI DÉL.

O d u p a n j a.

Is koga pride, in kaj je upanje.

Is koga pride upanje?

Upanje pride is vere. Kdor nizh ne veruje, nizh ne upa: kdor ima lashujivo vero, ima tudi lashujivo upanje; kdor ima pravo pa mlazhno vero, slabo upa, kdor ima pravo in shivo, al delavno vero, on prav upa, in bo dosegel kar upa.

Kako pride upanje is prave vere?

Upanje pride is prave vere, ker vera uzhi de je Bog vligamogozhen in usmiljen ozhe, de nas ljubi, in nas hozhe frezhne storiti. Verno pravimo, kakor so nas aposteljni uzhili: *Verujem v' Boga Ozheta, vfigamogozhniga.* In toraj ga upljivo profimo: *Ozhe nash, kateri si v'nebesih*, kakor je Jesus uzhil in sapovedal. Jesus, vezhna resniza, nas preprizha, da nas *Ozhe ljubi.* Jan. 16. 26.

Kaj je kerfhanfsko upanje?

Kerfhanfsko upanje je *sosnebni dar boshji,*

in zhesnatorna od Boga v' zhloveka vlita zhednost, s' ktero on upa dobiti, kar je Bog obljubil.

Sakaj se pravi, de je kershanfsko upanje sosebni dar boshji?

Sato, ker je kershanfsko upanje potrebno v'svelizhanje, in ker nimajo vsi praviga upanja. Nekteri imajo prebojezhe upanje; eni predersno upajo; eni upajo, kar ni Bog obljubil, eni drugazhi spridijo sapopadik kershanfskiga upanja, in sato se rezhe, de je ono sosebni dar boshji.

Sakaj pravimo, de je kershanfsko upanje od Boga v' zhloveka vlita zhednost?

Sato tako pravimo, ker je kershanfsko upanje zhloveku v'ferze vlito s' gnado svetiga Duha. Kershanfsko upanje je zhesnaturna zhednost is gnade boshje, in zhe is gnade boshje ni, je slabo upanje. Bog sam in nihzhe drugi daje zhloveku prav upati, in mu daje permerjeno upanje, kakorshniga on potrebuje de je ferzhen, pa ne predersen.

Sakaj pravimo: Upamo od Boga dobiti, kar je on obljubil?

Sato, de se nihzhe ne golufa, al neumno ne meni, de bo prejel po svojih spazhenih sheljah, ampak samo kar je Bog obljubil, zhe tudi mi storimo kar nam sapoveduje.

Upanje je potrebno, in kakšno.

Je upanje slo potrebno ?

Upanje je v svelizhanje potrebno. Sirah. pravi: *Gorjé jim, kateri so nesaupljiviga serza, kateri Bogu ne verujejo, in savolj tiga ne bodo po njem obdarovani. 2. 15.* Te besede preprizhajo, da je upanje potrebno, in da gorjé njim, ki ga nimajo; prizhujejo tudi, da kdor ne upa, ne veruje, ker vera sapove upati; prizhajo, da jim dobro ne bo, ker s svojo nesaupljivostjo slo Boga shalijo, in se njegoviga ufmiljenja nevredne storé. Kain, Judesh Ishkarjot in drugi so pogubljeni, ker niso upali v neskonzhno milost boshjo.

Ali je kaj dobriga v' zhloveku, kateri upanja nima ?

V' nesaupljivim zhloveku nizh dobriga ni. Kdor ne upa v' Boga, tudi ne veruje va-nj, ker ne misli, kakor vera uzhi. Kdor ne upa v' Boga, ga ne ljubi, ker ga neufmiljeniga shteje. Kdor ne upa, ne prosi Boga, ker misli da ga ne bo uflishal. Kdor ne upa, dobriga ne stori, ker neumno misli, da mu ne pomaga v' svelizhanje, in zhedalje huje sabrede v' grehe. Modri je tedaj resnizhno govoril: *Garjé nesaupljivimu serzu.*

Je samo upanje sadofti ?

Samo upanje ni sadofti. Samo upanje je predersnost, in je zhloveku neisrezheno shkod-

ljivo, ker ni po veri, pomaga v'grehe, in brani se spokoriti. Sveti Avgufhtin pravi: *Eni povishujejo boshjo milost v' svoje pogubljenje. Tisti povishujejo boshjo milost v' svoje pogubljenje, kateri is upanja v' boshjo milost predersno grefhe, al se nozhejo spokoriti, in se s' tim boshje milosti nevredne storé.*

Kdo prav upa?

Prav upa ta, kateri se na boshjo milost sanasha, in skerbnno stori, kar mu Bog sapové. Kdor terdno upa v' neskonzhno usmiljenje boshje, in s' vso mozhjo po sapovedih shivi, al, zhe je grefhil, se resnizhuo spokori, on prav upa. David pravi: *Kdor se Gospoda boji, je mozhen v' upanji.* Pf. 14. 26. Modri Sirah tudi poterdi, rekozh: *Vi, ki se Gospoda bojte, zhakajte poterpeshljivo na njegovo pomozh; nikar od njega ne odstopite, de ne padete. Sakaj kdo je v' njegovih sapovedih ostal, in je bil sapushen?* 2. 7. 12.

Kdo slabo upa?

Slabo upa ta, kateri po boshji milosti zhaka dobiti, kar je Bog obljudil, in nozhe stori, kar Bog sapove; al pa kateri upa sado-biti, kar Bog ni obljudil. Bog ni lenim duham svojiga kraljestva obljudil, ampak ga je obljudil, in ga bo dal pridnim delavzam. Bog ni obljudil dati, kar nash napuh neumno sheli, temuzh, kar nam pomaga v' svelizhanje. Sveti Avgufhtin lepo uzhi: *Zhe ne spolnujesh sapoved, ne hrepenish po nebeshkim kraljestvu, in upash va-nj priti, slabo upash.*

Strah in upanje sdrushena.

Je strah boshji potreben?

Strah boshji je slo potreben, ker bres njega ni svelizhanja. *Gospod Bog je saposvedal, de se ga bojish.* V. Mojs. 6. 2. Kdor se vfigamogozhniga Boga, ktéri ima vse v' oblasti, ne boji, je norez, al neveren, in vezhniga pogubljenja vreden.

Kteri je pravi strah boshji?

Pravi strah boshji je ta, ktéri pride is ljubesni, perganja v' dobro, in odvrazha gresliti. Kdor se Boga boji, ker se njegove pravize boji, je sushnik, in she ne dober otrok; kdor se Gospoda boji, in se varuje greha, ker ljubi Boga, on ima pravi strah boshji. Sirah pravi: *Gospodov strah preshene greh.* 1. 27.

Ali se morajo le greslhniki, al tudi pravizhni Boga bati?

Greslhniki in pravizhni se morajo Boga bati. De se veliki greslhniki Boga bojé, je lohka verjeti, ker jim njih hude dela napovedujejo pogubljenje, ako se ne poboljšajo. Pravizhni pa tudi se morajo Boga bati, in se ga bojé, in kdor se ga ne boji, ni pravizhen. Sapifano je: *Bojte se Gospoda vsi njegovi svetniki.* Pf. 33. 10. Nedolshui Job je bil v' skerbi, sveti Pavel se je bal savershen kiti, in drugi svetniki so se bali, in v' sirahu flushili Bogu, ker niso gotovo vedili, zhe mu dopadejo.

Zhe se greslniki in pravizhni morajo Boga bati, kdo pa sme va-nj upati?

Oboje je potrebno v' svelizhanje. Strah in upanje sta slehernimu kristjanu potrebna, in oba mu flushita v' svelizhanje, ako misli po veri. Strah, ako je sam, je shkodljiv; upanje ravno tako, ako je bres strahu. Vera obuduje strah in upanje, ker preprizha, de je Bog v'figamogozhen, pravizhen in milostljiv. Kdor se toliko boji, de upanja nima, obupa; in kdor toliko upa, de se nizh ne boji, predersno upa. Strah in upanje sta ob enim potrebna, in ravno sato David pravi: *Slushite Gospodu s' straham, in veselite se v' njem s' trepetanjen.* Pf. 2. 11. Tudi: *Kteri se Gospoda boje, upajo va-nj; on je njih pomozhnih in varih.* Pf. 113. 11. Modri tudi pravi: *Kteri se Gospoda boji, je mozhen v' upanji.* Prip. 14. 26.

Kako moreta strah in upanje kristjanu flushiti v' svelizhanje?

Strah in upanje kristjanu flushita v' svelizhanje, zhe se is strahu ponishuje, in is upanja dobro dela.

Kdor prav premisli veliko slabost zhlovekovo, veliko nevarnih skušnjav, in svoje grehe, se ponishuje, trepezhe, in se varuje. Upanje pa mu daje serzhnost, in ga perganja moliti, de si gnado sprosi, in de s' nje pomozhjo Bogu flushi. Strah brani de ni njegovo upanje predersno, in upanje brani, de ga strah ne podere; ker se boji, je ponishen

in varen; ker upa, rad moli in serzhno slushi Bogu; zhe premaga skusnjavo, bolj upa, de bo s'he premagoval; boji se vender, ker svojo slabost ve; zhe ga skusnjava premaga, se ponishuje, obilnishi moli, in skerbneje shivi, ker upa, de bo s' boshjo pomozhjo premagaviz. Strah in upanje tako vodita kristjana na pot pravizhnosti, in ga na nji varujeta, de ne odstopi. Prerok David prav lepo govori: *Kako velika je tvoja dobrota (o Gospod), ktero jim perhranish, kteri se tebe boje, in v tebe upajo!* Ps. 30. 20-21. Kdor ponishno in upljivo slushi Bogu, lohka pride v' nebesa.

Od koga, kaj, sakaj, in po kom upati.

Od koga upamo dobivati, kar potrebujemo?

Od Boga, svojiga v'ligamogozhniga in usmiljeniga gospoda. *Nebeshki oblastnik, gospod in Bog je usmiljen, milostliv in veliziga usmiljenja.* II. Mojs. 34. 6. Tudi sveti Jakob pravi: *Vfako nar boljshi darovanje, in popotnama dober dar je od sgoraj, in pride od Ozheta svetlobe.* 1. 17.

Smemo v' zhloveka upati?

Smemo upati po zhloveku pomozhi, ako terdno vemo, de je ta od Boga, ne pa od samiga zhloveka. Bog daje zhloveku premoshe-

nje, mozh, modrost in drugo de svojimu blishnimu pomaga, in toraj je perpušheno pomozhi iskati per zhloveku; v' dušhnih potrebah je to tudi sapovedano. Jeremija pravi: *To rezhe Gospod: Preklet zhlovek, kateri v' zhloveka upa, in ima meso sa svojo mozh, in s' svojim serzam od Gospoda odstopi. 17. 5.* Preklet je zhlovek, ki upa v' zhloveka, de se s' njegovo pomozhjo vstavlja Bogu, njegove sapovedi sanizhuje, resnizo preganja, nedolshniga potlazhi; ne pa kdor pomozhi ishe per zhloveku od tiga, kar mu je Bog dal, in is dobriga namena.

Kar nam dobri al modri ljudje dajejo, Bog daje, ker so vsi dobri darovi od njega, kakor sveti Jakob govori, in kaderkoli nam dobrotljivi zhlovek pomaga, mu bodimo hvaleshni, veliko bolj pa Bogu.

Kaj upamo od Boga?

Upamo vse, sosebno pa gnado, odpushe-nje grehov, in vezhno svelizhanje.

Je sadoſti upati, de vse to doſeshemo?

Upati le ni sadoſti, ampak moramo tudi moliti, se ſpokoriti in ſapovedi ſpolnovati. Uſmiljeni Bog veliko dobriga daje, in ſvoje ſovraſhnike tudi ſhivi; vender kdor ga ponishno ne proſi gnade, ſe ſpokoriti nozhe, in v'grehah terdovratno ſhivi, kako bo svelizhan?

Smemo teleſne dobrote od Boga upati?

Smemo, ker bres njih ne moremo obſtati. Bog je uſmiljen, ve de tiga potrebujemo, in

naš savolj tiga ne sapusti. *Bog je majhniga in veliziga stvaril, in sa vse enako skerbi.* Modr. 6. 8. Bog redi ptize, sveri in druge shivali, torej veliko bolj naš umne stvari.

Ne smemo vender savolj pomankanja obupati, al neumno hrepeneti po bogastvu, al nadlesšno profiti posvetnih dobrot, ker Bog ve kaj in koliko potrebujemo. Jezus je szer uzhil profiti: *Daj nam danš naš vsakdanji kruh, pa tudi: Sgodi se tvoja volja, kakor v'nebesih, tako na semlji. Ishimo tedaj nebeshkiga kraljestva, in vse drugo nam bo perversheno.* Mat. 6. 33.

Sakaj vse upamo od Boga?

Upamo vse od Boga sato:

1) Ker je on obljubil nam pomagati; rešizhen in svest je pa v' dopolnjevanji svojih obljub. *Vedi, de Gospod Bog je sam možni in svesti Bog, kateri ohrani saveso in milost tim, kateri njega ljubijo.* V. Mojs. 7. 9.

2) Ker je Bog vfigamogozhen, in nam toraj lohka daje, kar naša dušha, in naše telo potrebujeta. *Gospod je moja možh, ker on je moj odrefhenik, njegovo ime je vfigamogozhno.* 15. 2.-3.

3) Ker je Bog neskonzhno dobrotljiv in usmiljen, in toraj rad pomaga. *Samore mati svojiga deteta posabiti, de bi se nad njim ne usmilila? Ako bi ravno ona posabila, jest tebe ne bom posabil, pravi Gospod.* Is. 49. 15.

4) Ker je Bog vfigaveden, in toraj ve kdaj, koliko in kaj potrebujemo. *Gospodove ožhi*

*so svetliſhi od ſonza, de ogledujejo vſe zhlo-
vekovne pota, in bresna globozhino, in v' nar
skrivniſhi kote zhlokovih ſerz gledajo.*
Sirah. 23. 28.

5) Ker Bog ſapove va-nj upati. David pravi: *Saupajte v' Boga, on je naſh pomozhnik na vekomaj.* Pf. 61. 9. Modri tudi pravi: *Srozhi Gospodu ſvoje dela, in on bo tvoje miſli dobro iſpeljal.* Prip. 16. 3.

Po kom upamo vſe od Boga?

Upamo vſe od Boga po Jeſusu Kriſtusu, kateri nam je s' ſvojo kervjo ſaſluſhil miloſt. *Ni drusiga imena zhlovekam daniga, po kterim bi ſamogli ſvelizhani biti.* Apoſt. Djan. 4. 12. Jeſuf je naſh odreſhenik, ſrednik in beſednik, in po njem le doſeſhemo uſmiljenje, in ravno ſa tiga voljo zerkev ſklene vſako molitev in proſhnjo tako: *Po Jeſusu Kriſtuſu goſpodu naſhim.*

Smemo upati gnado, odpuſhenje grehov in vezhno ſvelizhanje po ſaſluſhenji ſvojih dobrih del?

Ne ſmemo upati v' ſaſluſhenje ſvojih dobrih del, de bi nam one ſame miloſt doſegle, ker to bi bil nar hujſhi napuh. Kakſhne ſo naſhe dobre dela, de bi bile gnade, odpuſhenja in ſvelizhanja vredne? Dobre dela ſo ſapovedane in potrebne, imajo pa ſaſluſhenje iſ gnade po Jeſusu Kriſtuſu. Nedolſhni Job je reſnizhno govoril: *Ako bi ravno kaj pravizhniga imel, ne bom odgovoril, temuzh bom ſvoji-*

ga sodnika odpuščenja profil. 9. 15. Zhe Bog daje gnado, odpuščenje grehov in vezhno svelizhanje, daje to, ker je milostljiv, in savolj Jesufoviga saflushenja; ne smemo pa misliti, de bi naša molitev, pokora, in dobre dela tih sosebnih dobrot vredne bile, al jih po vrednosti saflushile.

Kdor nozhe moliti, se spokoriti, in dobro delati, je na pogublenja poti; kdor pa stori kar Bog sapoveduje, bo prejel, kar je on obljubil, ker je vse to is milosti obljubil, in naj hvali njegovo milost, *ker per Gospodu je usmiljenje, in obilno odreshenje. Ps. 129. 7.*

Kaj je kristjanu storiti, de terdno in prav upa?

De kristjan terdno in prav upa, naj stori kar bo sdaj rezhenost:

1) De terdno upa, in svoje upanje povisuje, naj on pogosto premishljeje boshjo vsigamogozhnost, modrost, milost, vsigavednost, svestost, in saflushenje Jesufovo.

2) De prav upa, naj skerbno shivi po sapovedih, gorezhe moli, in se vedno ponishuje. Kdo neprenehama terdno upa, svesto flushi Bog, in smiraj ostane ponishen, on prav upa, ker bo dosegel kar upa, vezhno shiviljenje v'nebeskim kraljestvu. To upanje je David imel, in sato rekel: *Gospod v' tebe upam, na vekomaj ne bom oframoten. Ps. 30. 2.*

OD MOLITVE,

Sapopadik od nje.

Kaj je molitev?

Molitev je povsdigovanje serza k' Bogu. Zhe verna dusha hvali, povisluje in profi Boga, je to molitev: kdor pa svoje dushe ne povsdiguje k' Bogu, ne moli.

Is zhéfa se molitev is-haja?

Molitev se is-haja is vere in is upanja. Vera uzhi, de je Bog vse hvale vreden; tudi de je vfigamogozhen in milosiljiv; to uzhi sposhtovanje, in daje upanje, de sposhtljivo in upljivo molimo, in nas tudi perganja moliti.

Kolikna je molitev?

Molitev je dvojna, notrajna al serzhna, unajna al usna.

Kako se notrajno al v' serzu moli?

Notrajno al v' serzu se moli, zhe so misli v' Boga obernjene, se shelje k' njemu poshiljajo, se povisluje njegovo velizhastvo, hvali njegova milost, al kako drugazhi. Tako je v' svojim serzu Ana Samvelova mati pred skrinjo saveše molila, de ni bilo glasu slishati; jokala je in v' serzu molila, in profila kar je shelela. I. Kral. 1. 13-20.

Kako se unajno al uſtno moli?

Unajno al uſtno se moli, zhe ſe s' beſedo rasodeva kar ſe v' ſerzu miſli.

Je ſama unajna al uſtna molitev ſadoſti?

Unajna al uſtna molitev ni ſadoſti, ampak treba je, de tudi tako miſlimo, ſhelimo in proſimo s' beſedo, kakor v' ſerzu reſnizhno miſlimo. Sama uſtna molitev bres notrajne je praſen glaſ, ne hvali, ampak ſanizhuje Boga, ker je na vides, in laſhujiva. Kteri s' beſedo molijo, in ſerze ne ve ſa to, ſo vredni ſliſhati, kar je Jeſuf judam rekel: *Leto ljudſtvo me s' ſhnabli zhaſti, njih ſerze pa je delezh od mene.* Mat. 15. 8.

Sama notrajna molitev, ako ima potrebne laſtnoſti je dobra; ſama uſtna molitev pa nikoli ni dobra, in je praſen glaſ, zhe to, kar ſe pravi iſ ſerza ne pride.

Je unajna molitev potrebna?

De s' beſedo rasodevamo kar miſlimo, uſtno molimo, in ozhitno molimo k' Bogu, je potrebno, ker s' tim ſebe opominjamo, in drusi dober ſgled dajemo, de molijo. Ako bi le v' ſerzu molili, bi drugi tiga ne vidili, in to-raj kader je dolſhnoſt in perloſhno moliti, molimo ozhitno, de drugi tudi molijo.

Kako ſe moramo per notrajni, in unajni molitvi ſadershati?

Kader v' ſerzu molimo, in nam ni perloſhno s' uſtni moliti, al drusi ſkaſati, de

molimo, je sadoſti, de je naſhe ſerze polno ſpoſhtovanja in dobrih ſhelj. Zhe ſmo pa dolſhni ozhitno moliti, al iſ radovoljne pobošnoſti prizho drusiſ molimo, moramo iſ do-
briga ſerza, in pobošno moliti, in ſe tako ſpoſhtljivo ſadershati, de druge opominjamo prav moliti. Tako ſe more ozhitno moliti, kakor je per bogabojezhniſ kriſtjaniniſ navada.

Molitev je potrebna.

Ali je dolſhnoſt moliti ?

Dolſhnoſt je moliti, in nobeden odrasſhen umen zhlovek ne bo ſvelizhan, ako ne moli. Vſaka umna ſtvar je dolſhna Boga, ſvojiga ſtvarnika in goſpoda moliti in proſiti. Jeſuf pravi: *Dolſhnoſt je vſelej moliti. Luk. 18. 1.*

*Ali dobimo, kar v' ſvelizhanje potrebuje-
mo, ako ne molimo in ne proſimo ?*

Ne dobimo, kar v' ſvelizhanje potrebuje-
mo, ako ne molimo. Veliko duſhniſ in teleſ-
niſ darov nam je Bog dal, de ſi ga niſmo pro-
fili. Bog naſ je ſtvaril, Jeſuf naſ je odreſhil,
poſvezheni ſmo per ſvetim kerſtu, in veliko
drusiſga ſmo prejeli, ako ravno ga niſmo pro-
fili, in ne proſiti mogli, vſiga pa nam ne bo
dal, ako ga ſdaj ne proſimo, in ſa tiga voljo
Jeſuf pravi: *Proſite, in vam bo dano. Mat.
7. 7.*

So vsi ljudje vedili, in vedo to dolshnost?

Vsi ljudje so vedili in vedo to dolshnost, in tako hudobniga zhloveka ni, de bi nizh ne molil, al saj ne vedil, de je dolshen moliti. Slepí ajdje, ki so bres boshjiga rasodenja bili, so po svojim naturnim umu vedili, de so dolshni moliti, in so po svoji nevednosti molili svoje lashujive bogove. Pravoverni vsih zhasov so praviga Boga molili in profili. Noe, Abraham, Job, Mojsef, Daniel, in vsi poboshni v' postavi, v' ftari in novi savesi, so radi molili in profili.

Je moliti in profiti she sadofti?

Ni sadofti le moliti in profiti, ampak dolshnost je prav moliti, ker je dobra molitev sapovedana. *Me bodite malikovavzam enaki, kteri mislijo, de bodo savolj svojiga obilniga shlobudranja uslishani. Mat. 6.7.*

Sakaj, in sa ktere moliti.

Sakaj smo dolshni moliti?

Is vezh namenov smo dolshni moliti, in fosebno:

1) De s' svojo molitevjo zhasimo, in povishujemo Boga.

Zhe je nasha molitev is dobriga serza, zhasimo in povishujemo Boga. Nashe molitve namen bodi vselej tak, zhe Boga tudi potrebnih darov profimo, in mu bo dopadla. Poboshni

David nam sgled daje, rekozh: *Moje usta bodo polne tvoje hvale, (o Bog), de ves dan tvojo zhaſt in viſokost prepevam. Pf. 70. 8.* Modri tudi pravi: *Tvojimu imenu hozhem hvalo dajati, ker ti ſi moj pomožnik. Sirah. 51. 2.* Jeſuf nam je ravno to ſapovedal, to je, zhaſtiti in povishevati Boga ſ' ſvojo molitevjo, rekozh: *Tako molite: Ozhe naſh, ki ſi v' nebeſih, poſvezheni bodi tvoje ime. Mat. 6. 9.*

Poniſhno ſadershanje pobošniga zhlovekav', molitvi hvali in povishuje Boga. Ko ga vidimo, de pred Bogam klezhi, al ſvojo glavo perpoguje, al ſe na perſi terka in sdihuje, al ſe drugazhi poniſhuje, moli in proſi, gotovo miſlimo de Boga zhaſti. Vſaka dobro opravljena molitev hvali Boga, ker proſhnjaviz kaſhe, de ga veruje vſigamogozhniga, uſmiljeniga, in vſigavedniga.

2) De Boga duſhnik in teleſnih darov poniſhno proſimo.

Duſha in telo ſta vſiga potrebna, ker is ſebe nizh nimamo, ampak le to, kar nam Bog dobrotljivo daje. Dolſhni ſmo tedaj proſiti Boga, de naſ po ſvoji veliki miloſti obdaruje, ker vemo, de on ſamore in hozhe nam pomagati. Proſimo po Davidovo: *Jeſt ſim reven in vbog: o Bog, pomagaj mi. Ti ſi moj pomožnik in odreſhenik: Goſpod! ne mudi ſe (meni pomagati). Pf. 69. 6.*

Uſmiljeniga Boga gorezhe proſimo, de naj nam da ſhivo vero, kerſhansko upanje, delavno ljubesen, poniſhnoſt, zhitoſt, in vſe kerſhanske zhednoſti. Poniſhno ga proſimo de nam

dobrotljivo da svojo mogozhno gnado, de svoje grehe sposnamo, sovrashimo, opustimo, in stanovitni ostanemo v' njegovi flushbi, de bomo svelizhani.

Kdor nozhe profiti vfigamogozhniga in usmiljeniga Boga, je vfiga hudiga, in vezhiniga pogubljenja vreden, in je sam svoje nefrezhe kriv.

3) De usmiljeniga Boga savoljo vsih prejetih darov sahvalimo.

Nehvaleshnost je ostudna pregreha, in grosno shali Boga. Kaj samoremo Gospodu verniti sa vse dobrote, ki nam jih je dal in daje? Hvalimo ga saj, in povishujmo njegovo nefkonzhno milost. David nas uzhi: rekozh: *Moja dusha! hvali Gospoda, in ne posabi njegovih dobrot. On tvoje grehe odpushta, in vse tvoje slabosti osdravlja; tvoje shivljenje od smerti reshi, ti obilno milost skashe; te s' dobrotami obdaruje. Pf. 102. 1-5.*

Hvaliti in sahvaliti Boga, usmiljeniga ozhetajo dolshnost, ker je sapifano: *Od hishe nehvaleshniga ne bo nefrezha odsihla. Prip. 17.*

13. De Bogu skasujemo svojo hvaleshnost s' hvalno molitevjo, je potrebno, potrebnisih je pa ga hvaliti s' pokornim shivljenjen; in kdor ni pokoren Bogu, ga neprijetno hvali s' besedo. *Hvala ni lepa v' uslih gresnikov. Sirah. 15. 9.*

4) De Boga sa svojiga blishniga profimo, de bi mu dal, kar v' svelizhanje potrebuje.

Vsak je dolshen svojiga blishniga ko sebe

savolj Boga ljubiti, in is ljubeshni fkerbeti de bo svelizhan. Molimo in profimo tedaj usmiljeniga Boga, de nashimu blishnimu obilne darove daje: *Molite eden sa drusiga de boste svelizhani.* Jak. 5. 16.

Sa ktere smo dolshni moliti?

Dolshni smo moliti in profiti sa-se in sa vse ljudi, snane in nesnane: sa pravizhne, de stanovitni ostanejo; sa greslhnikke, de se spreobernejo, sa nevernike in krivoverze, de pravo vero sposnajo.

Sa ktere smo fosebno dolshni moliti?

1) Sa papesha, fhkofe in druge duhovne pastirje, de bi bili s' svetim Duham napolnjeni, ker je to njim in vsm ljudem v' prid. Duhovni pastirji molijo sa druge, in drugi naj molijo sa nje. Sveti Pavel pishe: *Perpogujem svoje kolena pred Ozhetam gospoda nashiga Jesusa Kristusa, de bo Kristus prebival v' vashih ferzih, de boste v' ljubeshni vkoreninjeni, in vterjeni.* Ef. 3. 14-17. Rekel je pa tudi: *Prosim vas, bratje, po gospodu nashim Jesusu Kristusu de mi pomagata v' svojih molitvah sa-me k' Bogu.* Riml. 15. 30. Duhovni molijo sa vse, vsi naj molijo sa-nje, de zhedo boshjo vestno pasejo, de sebe in druge svelizhajo.

2) Sa zefarja, in njegove namestnike, deshelne oblastnike, de oni modro, usmiljeno in pravizhno vladajo deshelo v' mir in frezho svojih podloshnih; de bogabojezhe shive, podpirajo zerkev, in vezhno shivljenje dofeshejo.

V' katolski zerkvi so vselej molili sa deshelne oblastnike, in tudi, kader je zerkev po nevernih oblastnikih preganjana bila. Sveti Pavel pravi: *Prosim, de molite sa kralje in vso gosposko, de mirno shivé v' vst poboshnosti in zhivosti. I. Tim. 1-2.*

3) Sa svoje porodnike, otroke, shlahto, prijatle in dobrotnike, naj bodo shivi al mrtvi. Sveti Pavel pravi: *Prosim, de molite sa vse ljudi. I. Tim. 2. 1.* Sa vse ljudi je dolshnost moliti, veliko bolj je dolshnost moliti sa nje, po katerih smo sosebne dobrote prejeli.

4) V' zhasu vojske, raspertije in pohujshanja je tudi sosebna dolshnost moliti, de usmiljeni Bog odverne dushne in telesne nadloge.

Perpravljati se k' molitvi.

Samoremo sami is sebe prav moliti?

Sami is sebe ne moremo prav moliti, ampak zhe nam Bog da svojo guado. Sveti Pavel nas uzhi: *Is sebe ne samoremo kaj (dobriga) misliti; ampak nasha smoshnost je is Boga. II. Kor. 3. 5.* Zhe sami is sebe ne moremo dobriga misliti, kako moremo sami is sebe prav moliti? Resnizhno de ne, Bog nam pa is sosebniga usmiljenja pomaga, in mi se moramo k' molitvi perpravljati, de vemo kaj bi profili, in de prav molimo. *Sveti Duh podpira nasho slabost, ker ne vemo kaj bi profili, kakor se spodobi. Riml. 8. 26.*

Je potrebno se k' molitvi perpravljati?

Potrebno je, de dusha hrepeni po resnizi in pravizhnosti, in de spodobno moli svojiga Boga. Mlazhna, smotena in neperpravljena dusha ne more prav moliti, Boga ne zhasi, in si potrebnih gnad ne sprosi.

Bog je vsiga sposhitovanja vreden, zhlovek je vsiga potreben in nevreden; ni toraj prav nepremishljeno in neperpravljeno govoriti s' njim. Modri pravi: *Pred molitevjo perpravi svojo dusho, in ne bodi zhloveku enak, kateri skusha Boga.* Sirah. 18. 23. David je to storil, in sato djal: *Moje serze je perpravljeno o Bog; tebe hozhem hvaliti.* Pf. 107. 2.

Kako se kristjan k' molitvi perpravlja?

Tako se samore perpravljati:

1) Naj premishljuje rasodete resnize, svoje slabosti, grehe in nevarnosti, de hrepeni po gnadi in pravizhnosti, se ponishuje, sdihuje in prosi. Kdor pogosto premishljuje, se ponishuje, skerbi, in is serza prosi; kdor ne premishljuje, ostane mlazhen, skoraj ne ve kaj potrebuje, in slabo moli. Ako zhlovek vsiivo zhuti svoje strashno pomankanje, in vidi nevarnost svoje dushe, gorezhe prosi Boga mu pomagati. David je pogosto premishljeval, in je savolj tiga gorezhe molil, ker se je bal biti saviorshen. On sam je rekel: *Jest sim v' svojim premishljevanji shalosten, in ves prestrashen; hozhem pa k' Bogu klizati, in Gospod mi bo pomagal.* Pf. 54. 3-17.

2) Vso ljubesen do greha naj preshene, al naj vsaj skerbi jo pregnati. Kdor greh ljubi, svojo nefrezho ljubi, in lashnjivo proti Boga mu pomagati. Kdor je slab, in she pod jarmam greha, pa sheli refhenja in premagovanja, in is tiga dobriga namena proti Boga gnade, naj upa, de je njegova molitev dobra, in de bo dosegel kar proti. David je k' Bogu sdihoval, rekozh: *Gospod, poslušhaj moj glas, ker k'tebi vpijem. K'tebi govori moje serze, in tebe ishe.* Pf. 26. 7-8. Vlak naj sovrashi tedaj svoje grehe, in naj Boga ishe, tako le se perpravlja k' molitvi, in prav moli.

3) Vse nepotrebne smote naj istrebi, de ima mirno dusho, in tako prav moli. Potrebni opravki motijo slabiga zhloveka, veliko bolj pa nepotrebne skerbi; in pa she huje, zhe so lakomne skerbi, prepir, jesa, in kaj taziga hudiga. Jesus pravi: *Blagor mirnim*, in je ref, ker oni lohka molijo in flushijo Bogu.

4) Vsim sovrashnikom odpustiti je potrebna perprava k' molitvi. Kdor svojiga blishniga sovrashi, in mu odpustiti nozhe, sahtonj ishe milosti per Bogu, ker mu je njegova molitev soperna. Jesus pravi: *Kader svoj dar k' altarju pernesesh, in se tam spomnish, de ima tvoj brat kaj soper tebe, pusti ondi svoj dar, in pojdi prej se poprijasniti s' svojim bratom, in potlej pridi, in daruj svoj dar.* Mat. 5. 23. 24.

5) Kadar si se moliti namenil, ponishuj svojo dusho, iemj jo polno veliziga spohtovanja do Boga, hrepeni po perpomozhkih

v' svelizhanje, in is dobriga ferza moli, tako bošh uflifhan.

Laftnosti molitve.

Ali je molitev mozna?

Molitev je mozna in usmiljeniga Boga nagne, ako je is dobriga ferza. Sveti Peter prizhuje: *Ushefa Gospodove so obernjene na molitev pravizhnih; obras Gospodov je pa soper hudodelnike. II. 3. 12.*

Je samo pravizhnih molitev mozna?

Ne samo pravizhnih molitev je mozna, temuzh tudi greschnikov, ki se spokoriti ho-zhejo, in sa tiga voljo Boga gnade profijo. *Zolnar je bil greschnik, pa v' tempelj je shel molit, in je uflifhan bil, ker je bil pobolj-shanja sheljen, in svojih gvehov shalosten. Luk. 18. 10-14.*

Ali je vsaka molitev dobra?

Vsaka molitev ni dobra, ampak zhe ima potrebne laftnosti.

Koliko, in kakoshne laftnosti naj ima mo-litev, de bo Bogu vshezh?

De bo molitev vshezh Bogu, mora te last-nosti imeti. Ona mora biti

- 1) Spremishljena.
- 2) Ponishna.
- 3) Refnizhna.

- 4) Saupljiva.
- 5) Stanovitna.
- 6) V' imenu Jesufa Kristusa.

Spremishljena.

Kaj se pravi spremishljeno moliti?

To se pravi vse posvetne skerbi is serza isgnati, svoje misli k' Bogu povsdigniti, de je dusha s' Bogam sdrushena, kteriga prizhujozhiga veruje, in ga moli al prosi, kakor bi njegovo velizhastvo vidila.

Je sapovedano spremishljeno moliti?

Sapovedano je, ker je boshja visokost tega vredna, in kdor prostovoljno smoten moli, sanizhuje Boga. Ako s' zhlovekam govorimo, mislimo kaj pravimo, veliko bolj, ko s' Bogam govorimo s' svojo molitevjo. Ali je vfigamogozhni Bog tako majhniga sposhtovanja vreden, de bi shlobudrali, in ne vedili kaj pravimo, kader ga molimo? Eni molijo, al bolji rezhi, menijo de molijo, in ne molijo, ker sami ne vedo kaj pravijo. To se nar loshej godi v' navadnih molitvah, de jesik po navadi isrekuje besede, dusha pa ne ve, kaj jesik govori. To ni moliti, ampak sanizhevati Boga, in sa tiga voljo Modri pravi: *Ne bodi enak zhloveku, kteri Boga skusha. 18. 23.*

Je kristjanu mogozhe bres vse smote moliti?

Kristjanu je to skoraj nemogozhe, dokler

na tim svetu shivi angelji in svetniki v' nebesih molijo in hvalijo Boga bres vse smote; zhlovek pa je slab, dokler na semlji prebiva. Sveti Hieronim pravi: *Slabosti vsak ima, dokler je s' slabim mesam obdan.*

Kdo tedaj prav moli, zhe je vsak smoti in rasmishljenju podvershen?

Zhe je ravno vsak zhlovek smoti in rasmishljenju podvershen, se vender ne sme od vfaziga rezhi de prav ne moli, temuzh se mora premisliti, ali je kristjan prostovoljno rasmishljen ali ne.

Kdor je svojih smot kriv, slabo moli. Eni menijo, de niso svojih smot krivi, ker v' molitvi drusiga radovoljino ne mislijo, al po ljudih ne gledajo, al se s'drusimi rezhmi ne motijo. Kdor se tako slabo sadershi v' molitvi, ne mora prav moliti; pa niso samo te prostovoljne smote, ampak so tudi druge, ki jih ne sposna, ker se od dalezih is-hajajo. Dushna merslota, pomankanje sirahu boshjiga, premalo ponishnosti, premajhno sposnanje svojiga dushniga uboshtva, lakomne skerbi, jesa, prepir in veliko drusiga obroduje smote, in tak kristjan je sam kriv de prav ne moli.

Kdor se vfiga tiga skerbno varuje, skerbi de prav moli, in mu is sgolj slabosti druge misli napadajo, kterih je shalosten, in jih odganja, naj v' boshjo milost upa, de prav moli, in de ne bo njegova molitev overshena, ker Bog mu gleda v' ferze.

Kaj je kristjanu storiti, de bo spremishljeno molil?

De bo spremishljeno molil, naj

1) Pred molitevjo perpravlja svojo dušho s' vero v' vfigavedniga in usmiljeniga Boga, de ga trepetaje, in saupljivo moli.

2) Ozhisti, kolikor je mogozhe, svoje serze, de greha in sveta ne ljubi, in po svetosti hrepeni.

3) Naj ishe samote duha; radovednost in radovidnost prasniga naj premaguje, in njegova dušha bo prosta smot, vsaj prostovoljnih, in bo prav molila.

P o n i s h n a.

Kaj je ponishna molitev?

Ponishna molitev je resnizhno sposnanje svojiga dušhniga uboshtva in ponishna proshnja k' Bogu, ne savolj svoje vrednosti, temuzh savolj boshje milosti. Prerok Daniel uzhi kako ponishno moliti, ko je djal k' Bogu: *Ponishno islivamo proshnje pred teboj, ne v' upanji svoje pravizhnosti, temuzh savolj tvojiga usmiljenja. 9. 18.*

Je dolshnost ponishno moliti?

Dolshnost je, ker smo ubogi in nevredni zhloveki. Sveti Avgushtin pravi: *Kader prosimo, smo ubogi pred vfigamogozhnim Ozhetam.* Ubogi smo smiraj, in toraj bodimo smiraj ponishni, sosebno pa kader prosimo. Kdo

rad pomaga napuhnjenimu ubogimu? Nihzhe, in ravno tako so našhe proshnje nevredne per Bogu, ako ne pridejo is ponishniga serza. *Bog ponishnim gnado daje, napuhnjenim pa je soper, I. Petr. 5. 5.*

Jesuf je priliko govoril od fariseja in zolnarja, ktera sta shla v' tempelj moliti. Farisej se je v' svojo pravizhnost sanashal, predersno molil, in v' svojih grehil ostal. Zolnar je bil svojih grehov preprizhan, je ponishno molil, in dosegel milost. Luk. 18. 10-14.

Ali je unajna ponishnost sadoosti?

Unajna ponishnost bres notrajne je nevredna, in Bogu soperna, ker je ostudna hinavshina. Fariseji so svoje uzhenze k' Jesufu poslali; in oni so mu ponishno rekli: *Uzhenik, vemo de resnizo uzhish; povej nam, zhe je prav, de se zesarju dazja daje, al ne?* Jesuf jim je odgovoril: *Kaj me skushate, vi hinavzi.* Mat. 22. 16-18. Gotovo je tedaj, de unajna ponishnost bres notrajne je hinavshina.

Unajna ponishnost je potrebna, pa se mora is notrajne is-hajati. Kdor ima ponishno duslo, se s' telefam ponishuje, je ponishne noshe, in ponishen v' vsm, de svojo duslo in telo Bogu podvershe, in de blishnimu dober sgled daje.

Unajna predersnost in napuh prizhuje, de nobene ponishnosti v' serzu ni. Kdor se nizhemurno nosi, svoje telo nepermerjeno snashi, al ne moli po navadi poboshnih kristjanov,

je napuhnujeniga serza, ne moli, ampak shali Boga, in v' svojih grehah ostane. Sveti Avgustin pravi: *Vse sprositi, kdor je ponishen. Kdor ni ponishen, pa nizh ne sprositi.*

R e s n i z h n a.

Ktera je resnizhna molitev?

Resnizhna molitev je ta, ki is sheljniga serza pride. Zhe kristjan resnizhno sheli sadobiti, kar prositi, je njegova molitev al proshnja resnizhna.

Ali ne sheli vsak sadobiti kar prositi?

Ne. Kader zhlovek prositi Boga telesnih darov, frezhe, sdravja; al ga obvarovati lakote, ognja, al drusiga hudiga, prositi resnizhno is serza; ponishnosti, zhlistosti, al drusiga taziga, pa vsak ne prositi is serza.

Kdo lashnjivo moli?

Lashnjivo moli on, kateri ljubi greh. Vsi terdovratni gresniki, ki se poboljšhati nozhejo, lashnjivo molijo; oni molijo, kakor so se v' katolski zerkvi nauzhili, ne mislijo pa tako, in sa tiga voljo so njih molitve lashnjive.

Terdovratni gresniki vsaki dan molijo: *Posvezheni bodi tvoje ime*, in vsaki dan boshje ime sanizhujejo. Pravijo: *Sgodi se tvoja volja, kakor v' nebesih, tako na semlji*, pa se terdovratno vstavljajo boshji volji. Prosijo: *Varuj nas hudiga*, pa se hudiga nozhe-

jo varovati, hudih perloshnost ishejo, greha opustiti nozhejo, in prostovoljno hité v' pogubljenje. David pravi: *Ako bi bil jest v' svojim serzu pregreho ljubil, bi me Gospod ne bil uflifhal.* Pf. 65. 18. Kdor greh ljubi, ni uflifhan, ker hinavsko moli, in sanizhuje Boga.

Kdo moli resnizhno?

Moli resnizhno on, ki je resnize, svetofti, in vsiga dobriga lazhen. Kdor je prepri-zhan, de je gnada boshja vrednisthi od vsiga, vshivo zhuti svojo veliko slabost, se greha slo boji, in hrepeni po nebeshkim kraljestvu, on prav moli in profi, ker resnizhno sheli sado-biti, kar v'svelizhanje potrebuje, in po Davi-dovo profi, rekozh: *Is globozhine vpijem k' tebi, o Gospod! Gospod uflifhi moj glas.* Pf. 129. 1-2. Ko zhlovek, ki je v' globokim bresnu, vunkaj ne more, in so ljudje delezh, vpije is serza, de mu pridejo pomagat, in ga reshijo, tako moli on, ki je gnade, pokore in pravizhnosti sheljen.

S a u p l j i v a.

Sakaj se mora saupljivo moliti?

Sato, ker je Bog neskonzhno usmiljen, je obljubil nam pomagati, in je svest v'spolno-vanji svoje obljube.

Kaj to uzhi?

To uzhi, in perganja moliti, de prejema-

mo, kar potrebujemo v' svelizhanje. *Jesuf pravi: Profite, in vam bo dano. Mat. 7. 7.* Sveti Pavel tudi: *Perblishajmo se saupljivo sedeshu (boshje) milosti, de usmiljenje sado-bimo. Hebr. 4. 16.* Sveti Avgufhtin lepo pove, rekozh: *O Bog! nash Ozhe si; vezh ni potreba govoriti, ker nam to ljubesnjivo ime veliko upanje daje.*

Kterih darov naj bolj saupljivo prosimo Boga?

Bolj saupljivo naj molimo in prosimo Boga dušnih darov, ker njih potrebujemo v' svelizhanje, in bres njih bi bili nesrezhni vekomaj. Ako is serza prosimo Boga gnade, bo nasha proshnja dopadla Bogu, in naf bo uflishal, kakor je *Jesuf obljubil: Ozhe nebeshki bo dobra Duha dal tim, kateri ga prosijo. Luk. 11. 13.* Tudi sveti Jakob pravi: *Ako kdo modrosti potrebuje, naj prosi Boga, kateri vsm obilno daje. 1. 5.*

Stanovitna.

Kaj se pravi stanovitno moliti?

To, kar beseda pomeni, neprenehama moliti.

Ali je sapovedano stanovitno, in neprenehama moliti?

Sapovedano je. *Jesuf je djal: Treba je smiraj moliti, in ne jenjati. Luk. 18. 1.* Sveti Pavel tudi sapoveduje stanovitno moliti, re-

kozh: *Bodite stanovitni v' molitvi. Riml. 12. 12. Molite neprenehama. I. Tef. 5. 17.*

Sakaj nam Bog sapove stanovitno moliti?

Bog nam sapove stanovitno moliti:

1) Ker smo dolshni vedno fkasovati svojo podloshnost Bogu, in ga hvaliti.

2) Ker smo gnade in drusih darov vedno potrebni.

Dopade Bogu nasha stanovitna molitev?

Nasha stanovitna molitev dopade Bogu, in ima veliko mozh, ker jo je on sapovedal. V' s'vetim evangelji je veliko sgledov stanovitne molitve, s' ktero so sprofili sosebne darove.

Neki prijatel je o polnozhi shel prijatla profit kruha; temu ni bilo perloshno vstati, vstal je pa vender savolj njegove nadleshnosti, in mu dal, kar je profil. Luk. 18. 2-7.

Neki slepez per Jerihi je slishal, de Jesus memo gre; vpil je va-nj, rekezh: *Jesus fin Davidov, usmili se me.* Ljudje so ga svarili, de bi molzhal, on pa je neprenehama profil, kakor je prej, in je bil uflifhan. Luk. 18. 25-43.

Neka vdova je s' nadleshnimi proshnjami permorala krivizhniga sodnika jo uflifhati. Luk. 18. 2-7.

Neka Kananfka shena je profila Jesusa, njeno hzher osdraviti; Jesus pa ji je ojstro odgovoril, in skoraj odrekel. Shena ni jenjala profiti, in je bila uflifhana. Mat. 15. 22-28.

Bog je milostljiv, in nas rad uflifhuje; sakaj hozhe tedaj de stanovitno molimo?

Bog hozhe de stanovitno molimo in prosimo, de se vedno ponishujemo, in visokifhi zenimo, kar s' stanovitnimi proshnjami dose-shemo. Po telesnih darovih ni prav nepermerjeno hrepeneti, po darovih svetiga Duha pa hrepenimo, in prosimo smiraj. Kdor prosi Boga gnade in ni bersh uflifhan, naj she prosi, in bo uflifhan. Zhe Bog odlashta dati, de kristjana ponisha, mu bo obilnifhi dal, kader se mu prav sdi. David pravi: *Zhakaj Gospoda, bodi mozhen. Ps. 26. 14.* Prosi, zhe ti Bog odlashta dati, kar profifh, ne obupaj, in stanovitno prosi; tako bosh oveseljen.

Kako je mogozhe neprenehama moliti?

Mogozhe je to. Bog sapové smiraj moliti, to je pa dobrimu kristjanu mogozhe, in tudi lohko.

1) Moli sjutra in svezher, kakor si se v' katolski zerkvi nauzhl. Sjutra sahvali Boga, ki te je zhes nozh ohranil; prosi ga gnade, in terdno skleni se greha varovati, fosebno pa tega, kar te nar loshej sapeljuje, in oblubi njemu u' zhasht shiveti. Svezher sopet opravljaj svoje navadne molitve: sahvali Boga savolj vsih gnad; premisli, kako si se zhes dan sadershal, in prosi Boga ti vse grehe odpustiti; prosi ga tudi de te nozojshno nozh vsiga ludiga obvaruje.

2) Velikokrat se spomni Boga, premisli njegove dobrote, Jesusa in njegoviga terpljenja

ne posabi, sdihuj k' Bogu, in druge svete misli pogosto obuduj, de Boga ne posabish.

3) Sjutraj, in zhes dan daruj Bogu svoje poshtene dela, v' duhu pokore poterpesljivo delaj in terpi, in ti bo v' dušhni dobizhik.

4) Imej stanovitno voljo v' vsih rezheh dopasti Bogu, in ravno ta stanovitna volja mu v' vsm dopasti, je stanovitna molitev. Zhe tvoja dušha vedno skerbi dopasti Bogu, mislish, govorish in delash dobro, sovrashish in odvrazhash hudo, svarish pregreshnike, si hudiga shalošten in dobriga vesel, je tvoje shivljenje vedna molitev.

V' imenu Jesufa Kristusa.

Kaj se pravi v' imenu Jesufa Kristusa moliti?

To hozhe rezhi, de molimo in profimo Boga is upanja v' neskonzhno saflushenje Jesufovo, in po njegovi volji al njegovih nauk.

Kdo nam sapove v' Jesusovim imenu, al upanju v' njegovo neskonzhno saflushenje moliti?

On sam nam to sapove, rekozh: *resnizhno vam povem: Ako boste kaj Ozheta v' mojim imenu profili, vam bo dal. Profite, in boste prejeli. Jan. 16. 23-24.* To je, zhe profite v' mojim imenu, boste uflishani; zhe v' mojim imenu ne profite, ne boste uflishani. Neskonzhno saflushenje Jesufovo daje mozh na-

šhim prošnjam, de so uslišhane. *Drusiga imena ni pod nebam, v' katerim bi samogli biti svelizhani.* Djan. Apost. 4.-12. Ravno savolj tiga se v' katolski zerkvi vsaka molitev in prošnja sklene tako: *Po Jesusu Kristusu Gospodu našim.*

Ali je molitev vselej uslišhana, ako jo v' imenu Jesusa Kristusa?

Sleherna molitev ni uslišhana, zhe je ravno v' Jesusovim imenu, ampak zhe je po njegovi sveti volji. Ni sadosi Jesusa imenovati, al upati v' njegovo neskonzhno saflushenje, temuzh sa to se mora profiti, kar mu dopade.

Jesuf je svoje uzhenze prijasno svaril, rekozh: *Do sdaj niste nizh v' mojim imenu profili: profite, in boste prejeli.* Jan. 16. 24. Peter je profil Jesusa na gori oštati, in njegovo zhašt vshivati, ko se je bil spremenil pred njimi. Mat. 17. 4. Jakob in Janes sta Jesusa profila biti perva v' njegovim kraljestvu, ker sta mislila, de bo on kraljeval na semlji. Mat. 20. 20. Refnizhno je to, vender jim je Jesuf rekel: *Do sdaj niste nizh v' mojim imenu profili, ker niso nizh po njegovi volji profili, in savolj njegoviga saflushenja.*

Kaj po Jesusovi volji profimo?

Profimo po Jesusovi volji gnade, shive vere, delavne ljubesni, ponishnosti, zhistosti, poboshnosti, in zhefar potrebujemo v' vezhuo svelizhanje.

Ali ne smemo telesnih darov profiti?

Smemo, pa sato, de nam telesni darovi flushijo v' svelizhanje. Dushni darovi so potrebnishi od telesnih, in sato Jesus pravi: *Ishte narprej boshjiga kraljestva, in njegove pravizhnosti, in vse to* (kar vashe telo potrebuje) *vam bo perversheno. Mat. 6. 33.*

Eni jokaje nadlesno profijo Boga, kader so v' telesnih nadlogah, svojo revno dusho pa posabijo, svojih nevarnih skusnjav, in velikih grehov niso shalostni, in ne profijo gnade, s' ktere pomozhjo bi se spokorili, in pogublenu odshli. Tim mesenim kristjanam Jesus reze: *Ne veste, kaj profite. Mat. 20. 22.* Vsak naj ishe narprej zhesnurnih darov, in potlej she le telesnih, tako profi po Jesusovi volji, in bo uflifhan. *To je upanje, ktero v' Jesusa imamo, de nas uflifhi, karkoli profimo po njegovi volji. I. Jan. 5. 14.*

V kateri molitvi je vse, kar naj po Jesusovi volji profimo?

Vse to je v' molitvi, ki se tako perzhne: *Ozhe nash, kateri si v' nebesih.* Ta molitev je fzer kratka, pa sadostna, lepa in potrebna.

Od ozhe-nasha sploh.

Kdo je Ozhe nash uzhil?

Jesus Kristus, in ravno sato se Gospodova molitev imenuje.

Per kateri perloshnosti je Jesus Ozhe nash uzhil?

Jesus je to molitev uzhil, ker je bil proshen. On je velikokrat molil svojiga nebeshkiga Ozheta, in eden njegovih uzhenzov, kteriga ime se ne ve, mu je ponishno rekel: *Gospod, uzhil nas moliti, kakor je tudi Janes (kerstinik) svoje uzhenze uzhil. Luk. 11. 1.* Jesusu je ta proshnja dopadla, in je svojim uzhenzam rekel: *Kader molite, rezite:*

Ozhe nash, kateri si v' nebesih. Posvezheno bodi tvoje ime. Pridi k' nam tvoje kraljestvo. Sgodi se tvoja volja, kakor v' nebesih, tako na semlji. Daj nam danf nash vsakdanji kruh. In odpusti nam nashe dolge, kakor tudi mi odpushamo svojim dolshnikom. In ne vpelji nas v' skushnjavo. Temuzhreshi nas od hudiga. Amen. Mat. 6. 9-13.

Ali je Ozhe nash lepa molitev?

Ozhe nash je nar lepfshi, nar boljshi, in Bogu nar prijetnishi molitev, ker jo je Jesus uzhil, in nas uzhil kakoshni de bodimo, in kako de molimo po volji boshji.

1) Nar boljshi molitev je Ozhe nash, ker jo je sam Jesus uzhil. Vernim se ni smote bati, ako molijo kakor je Jesus, vezhna refniza, uzhil: Sveti Ziprijan pravi: *Ni bolji molitve od Ozhe nasha, ker smo jo po Jesusu prejeli. Ni molitve nebeshkimu Ozhetu prijetne, ako ni po tej: ta mu je pa prijetna ker profimo s' besedami njegoviga ljubiga Sina.*

2) Ozhe nash je nar bolji molitev, ker vse potrebne prošnje sapopade. Sveti Avgušhtin pravi: *Ozhe nash je sapopadik vsiga evangelija, ker sapopade vse, karkoli samore poboshna dusha sheleti in profiti, de svelizhanje sadobi.*

3) Nar bolji molitev je Ozhe nash, ker nash uzhi svoje krive misli poravnati. Ta nam kash, kaj sheleti, profiti in storiti, de dopademo Bogu; de njega hvaliti, mu pokorno shiveti, in se greha varovati je resnizhna fkerb vsih dobrih otrók boshjih.

4) Ozhe nash je nar perpravnishhi molitev, de gresniki sposnajo in obshalujejo svoje grehe. Ozhe nash je tudi nauk, in nash uzhi vse svoje molitve po njem opravljati; zhe ne, niso vshezh Bogu.

Je potrebno snati Ozhe nash?

Potrebno je vsm odraslenim snati Ozhe nash, al Gospodovo molitev.

Ali je sadofti snati Ozhe nash?

Snati Ozhe nash ni sadofti, se mora tudi vediti, kaj on sapopade, de se po njem misli, moli in stori. Vsi odrasleni verni snajo Ozhe nash, malo jih je pa, de ga umejo; isrekajo besede, in ne vedo kaj pravijo. Kdor isreka besede, in ne pomisli kar pravi, al ne misli po njih, shlobudrá, ne moli.

Koliko profshenj ima Ozhe nash?

Sedem profshenj ima Ozhe nash, in pred njimi kratek ogovor.

Od ogovora.

Kakshin je ogovor Gospodove molitve al Ozhe nash?

Ogovor Gospodove molitve je leta: *Ozhe nash, kateri si v' nebesih.*

Sakaj naf je Jesus uzhil, in nam sapovedal svojo molitev k' Bogu tako perzheti: Ozhe nash?

Jesus je to uzhil, in sapovedal, de terdno upamo v' Boga, in ga upljivo profimo, ker je on v' sigamogozhen in dober ozhe. To ljubesnivo ime v' so hladnost sapopade, in naf perganja moliti. Sveti Janes pravi: *Lejte, kako veliko ljubesen nam je Ozhe skasal, de smo otrozi boshji imenovani, in smo ref. I. 3. 1.*

Sakaj pravimo: Ozhe nash, ne pa Ozhe moj?

Sato tako pravimo, ker smo mi vsi bratje in sestre, in vsi otrozi eniga Ozheta; dolshni smo toraj eden sa drusiga moliti in skerbeti, de bi bili vsi svelizhani. Oblastniki in podloshni, bogati in vbogi tako pravimo in profimo, de eden drusiga perferzhno ljubimo, nobeniga ne sanizhujemo, in smo s' saveso ljubezni eni s' drusim sdrusheni, ker imamo vsi eniga Ozheta. Malah. 2. 10.

Sakaj po sapovedi Jesusovi pravimo: Ozhe nash, kateri si v' nebesih?

Pravimo tako, de svoje misli povsdigne-

mo v'nebeshko kraljestvo, kjer Bog angeljem in svetnikom svojo zhašt rasodeva. Jesus je to uzhil, de kaderkoli profimo, moramo profiti is shelje do nebeshkiga kraljestva. Vse nafhe proshnje so slabe, ako ne skerbiamo v' nebefa priti.

Perva proshnja.

Ktera je perva proshnja Gospodove molitve?

Letá je: *Posvezhenó bodi tvoje ime.*

Sakaj je Jesus pred vsm drusim sapovedal profiti, de bi bilo boshje ime posvezhenó?

Jesus nam je sapovedal narpred profiti, de bi bilo boshje ime posvezhenó, ker je to perva dolshnost vsih umnih stvarí. Bog je stvarnik vsiga, vsigamogozhni gospod nevidnih in vidnih rezhi, in mu vsa hvala gre. David pravi: *Hvalite Gospoda vse ljudstva. Pl. 116. 1.*

Kaj s'timi besedami: Posvezhenó bodi tvoje ime, profimo?

S' timi besedami profimo, al Jesus naf uzhi profiti,

1) De bi vsi ljudje, sdajni in prihodni, praviga Boga sposnali, hvalili in mu flushili.

2) De bi se vsi greslniki spreobernili, vse pohujshenje minilo, in vse bilo po volji boshji na semlji.

3) De bi vsi pravizhni v' dobrim rastli, in nigdar Boga ne sapustili.

4) De bi se Bogu nikoli nezhaft ne sgodila, ne s' nevero, al krivovero, ne s' preklinjevanjam, al s' drusimi grehi; temuzh de bi vsi shiveli Bogu v' zhaft.

Kdo refnizhno fkerbi, de bi boshje ime posvezheno bilo?

Kdor refnizhno fkerbi Bogu v' zhaft shiveti, on fkerbi, de bi bilo boshje ime posvezheno; kdor Bogu v' zhaft ne shivi, sanizhuje Boga, in mu ni mar de ga drugi sanizhujejo. David pravi: *Vi pravizhni hvalite Gospoda; poboshnim se spodobi njega hvaliti.* Pf. Modri Sirah. pravi: *Hvala ni lepa v' ustih gresnikov.* 15. 9. Poboshni hvalijo Boga, hudobni ga sanizhujejo.

Kako poboshni fkerbé, de bi bilo boshje ime posvezheno?

Poboshni ne fkerbé li, de bi sami shiveli Bogu v' zhaft, temuzh de bi tudi drugi. Oni sa dobriga veseli, in hudiga shalofni; molijo so spreobrnjenje gresnikov; ako je mogozhe, svaré pregresnike, in jim branijo gresliti. Ako ne morejo vbriniti gresliti, so saj shalofni, kakor je sveti Pavel od sebe govoril: *Kdo se pohujsha, de bi mene ne peklo?* II. Kor. 11. 29. Vsi poboshni kristjani so taki, in refnizhno pravijo, kar je Jesus uzhl: *Posvezheno bodi tvoje ime.*

Kako hudobni ognufijo boshje imé ?

Oni ognufijo boshje imé s' svojim greslnim shivljenjem, hvalijo hudobneshe, sanizhujejo poboshne, pohujshujejo blishniga, se boshjimu rasshalenju smejaajo, in Boga sanizhujejo. Ker se oni Bogu vstavljajo, in hudizhevo kraljestvo rasshirjajo, lashnjivo pravijo: *Posvezhenó bodi tvoje ime.*

Ali Bog potrebuje; de mi skerbimo sa njegovo zhaft?

Bog ne potrebuje, de mi sa njegovo zhaft skerbimo, in boshje ime je sveto, zhe ga mi tudi ne zhaftimo; gorjé pa nam, ako ga nozhemo zhaftiti. Bog nam sapové ga moliti, hvaliti in povishevati, ker je ta nasha velika dolshnost, in ker ne moremo drugazhi v' svelizhanje priti. *Jesuf pravi: Ozhe tazih ishe, de ga molijo. Jan. 4. 23.* Is ljubeshni jih ishe, to je, is ljubeshni naf klizhe v' svojo flushbo, de ga molimo, mu dopademo in se svelizhamo. Hvalimo in povishujmo tedaj boshje ime, in resnizhno rezimo: *Mi tvoje ljudstvo bomo tebe vezhno hvalili, in bomo od roda do roda tvojo hvalo osnaneli. Pl. 78. 13.*

Druga proshnja.

Ktera je druga proshnja Gospodove molitve ?

Druga proshnja je ta: *Pridi k' nam tvoje kraljestvo.*

Kaj prosimo, ko pravimo: Pridi k' nam tvoje kraljestvo?

Profimo,

1) De bi vsi ljudje prishli v' katolsko cerkev, ktera je kraljestvo Jesuovo, in toraj de bi nevera, krivovera, in vse smote saterte bile.

2) De bi Bog s' svojo gnado v' nas kraljeval, in mu vsi ljudje pokorni bili.

3) De bi vsi prishli v' njegovo nebesko kraljestvo.

Sakaj je Jesus uzhil tako profiti?

Sato, ker, zhe tiga ne shelimo in ne profimo, boshji otrozi nismo. Vsek je dolshen hrepeneti in profiti, de bi vsi ljudje bili pokorni Bogu, mu svesto flushili, in prishli v' njegovo kraljestvo.

Je sadoosti sheleti in profiti, de bi pokorni bili Bogu, in prishli v' nebesko kraljestvo?

Sheleti in profiti, de bi pokorni bili Bogu, in prishli v' njegovo kraljestvo, je dobro in potrebno, potrebnishi je pa po njegovi volji refnizhno shiveti. David pravi: *Varuj se hudiga, in delaj dobro, in bosh vezhno prebivalsh* (v' nebesih) *imel.* Pf. 36. 27. Jesus pravi: *Ako hozhesh v' shivljenje iti, spolnuj sapovedi.* Mat. 19. 17. Pravizhni stare save-se, aposteljni, marterniki, in drugi svetniki so veliko terpeli is shelje do nebeshkiga kraljestva, in kdor nozhe terpeti, al svojiga po-

sheljenja premagovati, ne pride v' nebeshko kraljestvo, ker ga le filni sgrabijo.

Jesuf nam je sapovedal profiti: Pridi k' nam tvoje kraljestvo: al je tedaj she kako drugo kraljestvo?

Hudizhevo kraljestvo je she. Bog je sfer gospod vsiga in vsih, hudizh je pa kralj imenovan, ker ima veliko flushnikov, de so mu pokorni. Kdor po hoshjih sapovedih shivi, je v' boshjim kraljestvu, in kdor po hudim posheljenji shivi, je v' hudizhevem kraljestvu. Sveti Janes to pravi, rekozh: *Kdor greshi, je is hudizha; kateri je is Boga, ne greshi. Is tiga se posnajo otrozi boshji, in otrozi hudizhevi.* I, 3. 8-10.

Ima hudizh veliko flushnikov?

Veliko jih ima. Kristuf pravi: *Pot je prostorna, ktera pelje v' pogubljenje, in veliko jih po nji hodi.* Mat. 7. 13. Smed kristjanov tudi jih je veliko, kateri shivé ko sovrashniki krisha Kristusoviga, katerih konez je pogubljenje. Filip, 3. 18-19.

Kaj raslozhi otroke boshje od flushnikov hudizhevih?

Ljubesen do Boga je snamenje boshjih otrók, in ljubesen do sebe je snamenje hudizhevih flushnikov.

Otrozi boshji so ti, kateri ljubijo Boga is vse dushe, is te ljubesni premagujejo svoje hudo posheljenje, so usmiljeni, poterpeshljivi,

zhisti, pravizhni, in po sgledu Jesufovih shivé, de pridejo v' nebefa. Ti refnizhno profijo, kakor je Jeshuf uzhil: *Pridi k' nam tvoje kraljestvo.*

Slushniki hudizhevi so oni, ki shive po svojim hudim posheljenji, se pokorjenja bojé, svet neumno ljubijo, so nepoterpeshljivi, prepirljivi, napuhnjeni in hudobni. Ti lashnjivo profijo: *Pridi k' nam tvoje kraljestvo.*

Tretja proshnja.

Ktera je tretja proshnja Gospodova molitve?

Tretja proshnja je leta: *Sgodi se tvoja volja, kakor v' nebefih, tako na semlji.*

Boshja volja je vfigamogozhna; sakaj prosmo tedaj, de bi se sgodila boshja volja?

Boshja volja je ref vfigamogozhna, in bres naf stori kar hozhe, prosmo pa de bi Bog nafho voljo svoji volji podvergel, ker druga zhi ne moremo v' nebefa priti.

Kaj Bog hozhe od naf?

To je volja boshja, de sveto shivimo po njegovih sapovedih, in de se njegovi sveti volji v' vsm podvershemo. Sveti Pavel pravi: *To je volja boshja, vashe posvezhenje. I. Tef. 4. 3.*

Sakaj se zhlovekova volja boshji volji vstavlja?

Sato, ker je v' zhloveku hudo posheljenje, ktero ga vabi in vlezhe v' greh. Nasha volja je smiraj hudobna, dokler je Bog ne osdravi s' svojo gnado. David je gorezhe profil Boga: *Vodi moje stopinje po tvoji besedi; in ne pusti nobeniga greha zhes mene gospodariti.* Pf. 118. 133. Vsi bogabojezhni so is ferza tako profili in profijo, de bi gnado dosegli vse delati po volji boshji.

Sakaj je Jesus perstavil: Kakor v' nebesih, tako na semlji?

Sato, de vemo kakoshna bodi nasha pokorshina, de dopademo Bogu. Jesus nas uzhi tedaj profiti Boga, de nam pomaga, in nasho voljo svoji volji podvershe, de smo mu na semlji tako popolnoma pokorni, kakor so mu angelji in svetniki pokorni v' nebesih.

Kdo tako refnizhno prosi?

Oni, ki so pravizhnosti sheljni, in svoje shelje devajo pod sapovedi, de bi vselej shiveli po volji boshji. Ti imajo dobro voljo, in so frezhni: *Blagor jim, kateri imajo svojo voljo v' postavi Gospodovi.* Pf. 1. 1-2.

Kdo lashnjivo prosi: Sgodi se tvoja volja?

Kdor greh ljubi, on lashnjivo prosi, ker se s' svojo hudobno voljo boshji volji vstavlja.

Kakshin je tedaj sapopadik lete tretje proshnje Gospodove molitve?

Ta je:

1) Profimo, de nam vsim Bog daje svojo gnado, s' ktero radi storimo, kar sapoveduje, in se varujemo, kar prepoveduje.

2) Profimo, de Bog odvrazha vse sadershke in sapeljivosti, ktere nam branijo njegovo sveto voljo spolnovati.

3) Profimo, de nam Bog daje v' dobrim in hudim, v' frezhi in nefrezhi, v' shivljenji in v' smerti pokornim biti njegovi sveti volji, de po smerti v' nebesa pridemo, kjer ne bomo nigdar soper njegovo sveto voljo kaj hoteli.

Zheterta proshnja.

Ktera je zheterta proshnja Gospodove molitve?

Ta je: *Daj nam danf nash vsakdanji kruh.*

Sakaj pravimo: Daj nam? ali ni to predersna proshnja?

Bogu, po sapovedi Jesufovi, pravimo, in ga profimo, rekozh: *Daj nam*, ker je Bog nash Ozhe, in mi njegovi otrozi. To ni predersnost, ampak upanje, ktero imamo v' milost boshjo po Jesufu Kristufu, de bomo usli-fhani. To sladko upanje je David tudi imel, in djal: *Upam v' boshjo milost, in moje ferze*

bo od veselja poskakovalo savolj troje pomozhi. Pf. 12. 6.

Sakaj profimo, Daj nam?

Profimo: Daj *nam*, ker ne profimo sa-se samo, ampak sa vse ljudi. Kdor samo sa-se fkerbi, je vfiga dobriga nevreden, ker ne ljubi blishniga, in ker je Gospodova sapoved sa blishniga fkerbeti in profiti. *Molite eden sa drusiga, de boste svelizhani. Jak. 5. 16.*

Sakaj profimo, Daj nam dans?

Profimo, Daj nam *dans*, de se opominjamo lakomnih fkerbi se varovati, ktere ne pomagajo telesu, in so dushi shkodljive. Sapravljivost je greh, in Bog zhudeshev ne dela, de bi napuhneshe, poshreshnike in pijanze redil; lakomnost je pa tudi greshna, in Bog prepove lakomne fkerbi. Kristuf pravi: *Ne fkerbite (nepokojno) sa svoje shivljenje, rekozh: Kaj bomo jedli, al s' zhim se bomo oblazhili. Luk. 12. 22.*

Sakaj profimo, Daj nam dans nash vsakdanji kruh?

Profimo tako, ne de bi Bog kaj nashiga imel, kar bi nam bil dolshin dati, ampak profimo, Daj nam dans *nash* vsakdanji kruh,

1) Ker je nash, kar sprosimo. Kar nam Bog daje, je nash, ne de bi mi smeli storiti, kar hozhemo s' tim, kar prejemamo, ampak de Bogu v' zhaft obrazhamo. Nihzhe ne sme s' svojim storiti, kar hozhe, temuzh kar je prav.

2) Pravimo, *nas* vsakdanji kruh nam daj, de profimo Boga nam dati se pravizhno shiveti. Nashe je to, kar nam Bog daje, in kar si pravizhno saflushimo. Tatje, golufje, postopazhi, in drugi taki, ne jedo svojiga kruha, in so krivizhni.

Kaj pomeni vsakdanji kruh, kteriga profimo?

Vsakdanji kruh pomeni sveto reshnje telo Jesufovo, boshjo besedo, gnado boshjo, sveste sakramente, in vse, kar nasha dusha potrebuje v' svelizhanje. Pomeni tudi shivesh, oblazhilo, in drugo, kar nashe telo potrebuje. Dusha in telo sta vsak dan boshjih darov potrebna, in mi smo dolshni vsak dan profiti Boga, de nam po svoji veliki milosti daje, kar dusha in telo potrebuje.

Po kterih darovih moramo bolj hrepeneti?

Po dushnih darovih moremo bolj hrepeneti, de poboshno shivimo, Bogu flushimo, in se svelizhamo. Kdor sanizhuje zhesnaturne darove, in po telesnim kruhu sdihuje, je dushniga in telesniga kruha nevreden. Kdor po svetosti, in po perpomozhkih v' svetost hrepeni, bo tudi prejel, kar v' telesno ohranjenje potrebuje. *Ishte narprej boshjiga kraljestva, in njegove pravize, in vse drugo vam bo perversheno. Mat. 6. 33.*

Peta prošnja.

Ktera je peta prošnja Gospodove molitve?

Ta je: Odpusti nam nashe dolge, kakor tudi mi odpushamo svojim dolshnikom.

Ktere dolge profimo nam odpustiti?

Profimo, de nam Bog odpusti nashe grehe. Grehi so dolgovi per Bogu, kateri teshko pokorjenje saflushijo.

Je sadoſti profiti Boga nam grehe odpustiti?

Ni sadoſti de Boga profimo nam greho odpustiti, temuzh ga moramo profiti nam dobrotljivo pomagati ſpokoriti ſe, ker bres njegove gnade ni pokore, in bres pokore ni odpushe-
nja grehov.

Jesuf naſ uzhi profiti Boga: *Odpusti nam nashe dolge*, de hrepenimo po pravi pokori, in de ſprofimo gnado ſe reſnizhno ſpokoriti, de miloſiljivo odpushe-
nje dofeſhemo. Kdor greh al greha perloſhnoſti ljubi, ſaſtonj proſi: *Odpusti nam nashe dolge*.

Kdor poboshno shivi, al ſe je reſnizhno ſpokoril, ali je tudi dolshin profiti: Odpusti nam nashe dolge?

Vſi ſo doſhni tako profiti,

1) Ker noben odrashe-
n ne ſme miſliti, de je nedolshen, al bres vſiga greha, in kdor to

meni, je velik grešnik, ker ga hudobni napuh gospoduje. Sveti Janes pravi: *Zhe porzehemo, de gresili nismo, lashnika storimo njega (Boga), in njegova beseda ni v' nas. I. 1. 10.*

2) Ker, zhe ravno upamo, de smo se spokorili, in odpušhanje grehov dosegli, ne moremo vender tiga gotovo vediti. Sirah pravi: *Savoljo odpušheniga greha ne bodi bres strahu. 5. 5.*

3) Ker vsak dan gresimo, in se per Bogu sadolshujemo, in ravno sa tiga voljo vsak dan profimo Boga, nam grehe odpustiti. Pravizhni vsaki dan lohka gresli v' majhnih rezheh, ako ravno se varuje, in toraj mora vsak ponishno profiti, kakor je Jesus uzhil: *Odpusti nam nashe dolge.*

Sakaj profimo: Odpusti nam?

Profimo: *Odpusti nam*, de bi Bog nam in vsm dal se prav spokoriti. Kader mi gresimo, al drugi greshe, je Bog rasshaljen, in toraj profimo: *Odpusti nam nashe dolge.* Zhe se huje sadolshujemo per Bogu, zhe je vezh grehov in pohujshenja, gorkeje sdihujmo, de bi Bog dal nam in vsm se resnizhno spokoriti.

Sakaj nas je Jesus uzhil profiti: Odpusti nam nashe dolge, kakor tudi mi odpušhamo svojim dolshnikom?

Sato, ker sa nas ni odpušhenja grehov, ako nozhemo svojim sovrashnikom odpustiti. Bodi kriviza al rasshaljenje majhno al veliko, od-

pušiti moramo, ker Bog sapoveduje. Modri Sirah tako govori: *Zhlovek je meso, vender sovrashi blishniga, in per Bogu milosti ishe?* 28. 3.

Kakshno bodi odpushtenje prejetiga rashaljenja, de bi bilo vshezh Bogu?

Vfako odpushtenje ni prijetno Bogu, ampak zhe je po njegovi volji. Tedaj

1) Odpushtenje bodi is ljubeshni do Boga, ne pa is strahu, is lakomnosti al is kaj drusiga.

2) Odpushtenje bodi resnizhno, ne pa na vides, de bi ljudem dopadli.

3) Odpushtenje bodi s' fkasovanjem dobrih del sdrusheno. Kdor ljubi svoje sopernike, sa nje moli, in jim pomaga savolj Boga, on dopade Bogu.

Kdor svojim sovrashnikam resnizhno odpusti, ali bersh sadobi odpushtenje grehov?

Kdor svojim sovrashnikam savolj Boga odpusti, ne sadobi bersh adpushtenja grehov, ampak sprosi si lolika gnado prave pokore, ktera mu odpushtenje grehov sadobi. Jesus je usmiljeno obljubil: *Odpushajte in vam bo odpusheno. S' kakorshno mero boste vi merili, s' tako se vam bode nasaj merilo.* Luk. 6. 37-38.

Shesta proshnja.

Ktera je shesta proshnja Gospodove molitve?

Ta je: In nas ne vpelji v' skushnjavo.

Kaj prosimo s' shesto proshnjo?

1) De nas varuje v' perloshnosti kaj sapeljiviga viditi, slishati al storiti.

2) De nam daje gnado vse hude perloshnosti in skushnjave, ki nam napadajo, brezno premagovati.

Ali nas Bog skusha?

Bog nas ne skusha, in ne more skushati, de bi v' greh napeljal, ker je svet. Sveti Jakob pravi: *Nihzhe, ko je shushan, naj ne rezhe, de ga Bog skusha; Bog ni skushnjaviz v' hudo; in on nikogar ne skusha.*

1. 13. Kar tedaj prosimo: *Nas ne vpeli v' skushnjavo*, pomeni, de bi nas Bog varoval v' skushnjavo, in nam pomagal jo premagati, de ne gresimo.

Bog vzhasi perpusha, de smo skushani, in gresimo; to je vzhasi is milosti, de se sposnamo, in ponishujemo, vzhasi is pravize, ker so tiga nasli grehi vredni, kakor je sveti Pavel govoril: *So bili pusheni sheljem njih ferza, in nezhistosti.* Riml. 1. 24.

V' svetim pismu je velikokrat rezheno, de je Bog nektere skushal; to pa ne pomeni, de jih je s' sapeljivo skushnjavo, temuzh s' bo-

lesnjio al vbofhtvam, al s' drusimi nadlogami fkuſhal; kar ſe fkuſhnja reſnizhno imenuje ne fkuſhnjava.

Od kod ſo fkuſhnjave ?

Skufhnjave ſo od hudizha, ali od meſa, ali od ſveta. Kar je v'zhloveku in ſu- naj zhloveka je lohka v' fkuſhnjavo, ker je zhlovek neisrezhen ſlab. *Vſe, kar je na ſve- tu je poſheljenje meſa, poſheljenje ozhi, in napuh ſhivljenja, in to ni is Ozheta.*
I. Jan. 2. 16.

Ali fkuſhnjave ſtoré zhloveka hudobniga?

Skufhnjave ne ſtoré zhloveka hudobniga, temuzh zhe dovoli v' nje. Skufhnjave ſo is perviga greha, in v' greh napeljujejo, pa niſo tim ſhkodljive, kateri ſe jim ſerzhno vſtavljajo. Trid. ſbor. ſej. V.

Kaj je zhloveku ſtoriti, de bi manj fku- ſhan bil ?

De zhlevek pomanjſha ſhteвило ſapeljivih ſhuſhnjav, naj ſtori, kar bo ſdaj rezhen:

1) Priden naj bo v' opravkih ſvojiga ſtanu, in bo manj fkuſhan. Lenoba je iſvir veliko fkuſhnjav, in mehki zhlovek je veliko hudiga poln.

2) Naj ſkerbno premišljuje raſodete reſ- nize, in gorezhe proſi Boga, de mu poma- ga. To ſproſi veliko mozh, ktera odganja fkuſhnjave.

3) Varuje naj ſe ſapeljivih fkuſhnjav, al

nevarnih perlošnost. Zhe hozhe viditi, slishati al storiti, kar skušnjave obroduje, ni nedolshen; in zhe v svojo mozh predersno upa, bo hitro padel, ker je boshje pomozhi nevreden.

Kaj je zhloveku storiti, ko je skušan?

Ko je zhlovek skušan, naj stori kar bo sdaj rezheniga.

1) Bersh, ko nevarnost svoje dushe vidi, naj klizhe v Boga, in naj misli to, s' komur nar loshej premaga skušnjava. Ako se pa v skušnjavi pomudi, al nje sapeljivost premishluje, bo skušnjava nevarnisthi, ker bo on slabeji, in lohka de bo hudo greshil.

2) Ako je po kakim drusim zhloveku skušan, naj ga svari, al od njega sbeshi, kakor prevé, de je bolji: njegove besede pa, in sadershanje bodi po okolishinah modro, serzhno in ognjeno.

Kaj je zhloveku po skušnjavi storiti?

Ko je skušnjava preshla:

1) Zhe je nespametno dovolil v njo, naj se ponishuje, naj obshaluje svoj greh, naj prosi Boga gnade prave pokore, in naj terdno obljubi de bo posihmal svesteji Bogu.

2) Zhe ni v skušnjava dovolil, naj hvali Boga, ki mu je smago dal, in naj ponishen ostane, de bo tudi posihmal premagaviz.

3) Zhe je, al ni skušnjave premagal, naj

skerbno premisli is kaj, al koga je skušnjava prishla, de se sa prihodno skerbno varuje, kar ga je skuhalo.

Kdo resnizhno profi: Nas ne vpeli v' skušnjavo?

Resnizhno profi tako tisti, kateri zhuje in moli, de v' skušnjavo ne pade; kateri je smiraj ponishen, in trepezhe savolj svoje velike slabosti, in ima smiraj pred svojimi vernimi ozhmi Boga, de va-nj ne greshi. Kdor pa skušnjav ishe, ima nepotrebno saveso s' hudobnimi, al si drugazhi nakopava skušnjave, lashnjivo profi: *Nas ne vpeli v' skušnjavo.*

Sedma, in sadnja profhnja.

Ktera je sedma, in sadnja profhnja Gospodove molitve?

Ta je: Temuzh reshi nas od hudiga.

Kaj profimo s' sedmo profhnjo?

S' to profhnjo profimo Boga,

1) De nas s' svojo mogozhno gnado obvaruje v' greh, in vse dushne nefrezhe.

2) De nas obvaruje v' telefno hudo, lakoto, kugo, vojsko, in drugo, kolikor je nashi dushni v' prid.

3) De nas obvaruje v' vezhno pogublje-

nje, kar je nar huji nesfrezha, in sapopadik vfiga hudiga.

Ali je sadoſti proſiti Boga naſ obvarovati v' greh?

To ni sadoſti, temuzh ſe moramo tudi mi ſkerbno varovati, de ne greſhimo. Proſimo Boga gnade, in ſe s' njeno pomozhjo varujmo greha, in tako le reſnizhno proſimo: *Reſhi naſ od hudiga.*

Ali je vſhezh Bogu, de ga proſimo naſ obvarovati teleſniga hudiga?

Vſhezh mu je, zhe ga proſimo iſ namena mu ſveſteje ſluſhiti. Teleſna ſfrezha je uzhaſi duſhna nesfrezha, in teleſna nesfrezha je vzhaf duſha ſfrezha; nam je to ſkrito, Bogu pa odkrito, in toraj proſimo, de Bog ſtori s' nami, kakor je naſhi duſhi v' prid.

Kdo reſnizhno proſi Boga, de bi ga obvaroval v' pogubljenje?

Reſnizhno proſi on, kateri ſe greha ſkerbno varuje, in zhe je greſhil, ſe reſnizhno ſpokoriti ſheli. Nekteri ſlepi kriſtjani rado- voljno iſhejo ſkuſhnjav, ljubijo greh, to- varſhtvo imajo s' njimi, ki jim pomagajo v' pe- kel, ſpokoriti ſe nozhejo, in toraj laſhnjivo re- zhejo Bogu: *Reſhi naſ od hudiga.*

Sakaj ſe Goſpodova molitev ſklene s' be- ſedo Amen?

Sato, de ſe poterdi, kar je bilo rezhe-

niga, kakor bi rekli: *Sgodi se, kar pro-*
fimo.

Amen je hebrejska beseda, in pomeni
resnizo. V' sazhetku govorjenja *amen* prizha,
de bomo resnizo govorili; ako pa s' besedo
amen sklenemo svoje govorjenje, prizhamo,
de smo resnizo govorili. *Amen* tukaj pome-
ni: *Naj se tako sgodi, al sgodi se, kakor je*
bilo rezheno.

Od angeljoviga zheshenja.

Ktero molitev katolski kristjani navad-
no perdrushujejo k' Ozhe nashu?

Angeljovo zheshenje.

Kakshno je angeljovo zheshenje?

Angeljovo zheshenje je to:

Zheskena si Marija, gnade polna, Gos-
pod je s' teboj. Shegnana si med shenami,
in shegnan je sad tvojiga telefa, Jesus. Sve-
ta Marija, mati boshja, prosi sa nas gresh-
nike, sdaj, in na nasho smertno uro. Amen.

Sakaj se ta molitev angeljovo zheshenje
imenuje?

Angeljovo zheshenje se ta molitev ime-
nuje sato, ker se s' timi besedami perzhne:
Zheskena si Marija, ktere je angelj Marii
govoril.

Ali je ta molitev lepa?

Silno lepa in koristna je ta molitev, ker verni s' njo hvalijo Marijo, ki nam je Jesufa rodila, in se ji perporozhijo, de ona, mogozhna pomozhniza, profi Boga sa naf.

Is koliko délov je angeljovo zheshenje?

Angeljovo zheshenje je is treh delov; is posdravljenja vishiga angelja Gabrijela, is besed svete Elisabete, in is besed katolske zerkve.

Ktere besede so angelja Gabrijela, ki jik je Marii rekel?

Te so:

Zheskena si Marija, gnade polna, Gospod je s' teboj. Shegnana si med shenami.

Kdaj je angelj Gabrijel to govoril Marii?

Kader je is nebef prishel ji osnanit, de je isvoljena mati vfiga sveta Odreshenika.

Sakaj je angelj Gabrijel Marii rekel: Zheskena si Marija?

Angelj Gabrijel je Marii tako ponishno govoril, ker je vedil, de bo mati Sinu Boshjiga, kralja nebef in semlje; in de bo kraljiza angeljov, in toraj tudi njegova.

Zhe je angelj Gabrijel ponishno govoril Marii, in jo zhasil, veliko bolj jo moramo mi

revni ljudje zhaštiti, ker jo je Bog neisrežno in nesapopadljivo povisfal.

Kaj druge besede angelja Gabrijela Marii rezhene: Gnade si polna, pomenijo?

Te besede pomenijo, in osnanijo sosebno svetošt devize Marije, ktero je Bog s' svojo gnado napolnil. O frezhna deviza! Drugi sveti upajo de so v' gnadi per Bogu, Marii pa angelj pove, de je v' gnadi, in de je polna gnade, in sosebna prijatelza boshja.

Kaj pa te besede angeljove pomenijo: Gospod je s' teboj?

Angelj Gabrijel je to rekel Marii, de ji dopove kako veliko dopadajenje ima Bog nad njo, de je s' njo sdrushen, in ona s' njim s' mozhno saveso sosebne ljubeshni.

Bog je s' vsako dobro dusho sdrushen. Jesus pravi: *Kdor mene ljubi, moje besede spolnuje; in moj Oze ga ljubi, in mi bomo k' njemu prishli, in per njem prebivali.* Jan. 14. 23. Vsaka dusha, ki je v' gnadi, je boshje prebivalshje, veliko bolj pa deviza Marija, ker je gnade polna.

Ktere besede so svete Elisabete?

Svete Elisabete besede so te;

Shegnana si med shenami, in shegnan je sad tvojiga telasa. Angelj Gabrijel je Marii prej rekel: *Shegnana si med shenami, ker si*

porozhena in deviza, mati bosh in deviza ofianesh. Sveta Elisabeta po svetim Duhu rasfvetljena ponovi angeljove besede: *Shegnana fi med shenami*; in perstavi: *Shegnan je sad tvojiga telefsa*, de pove, sakaj je Marija povikshana, de namrezh ravno sato, ker je mati Sinu Boshjiga.

V' kateri perloshnosti je sveta Elisabeta to govorila devizi Marii?

Sveta Elisabeta je to Marii govorila, kader je Marija v' njeno hišo stopila. Angelj Gabrijel je Marii rasodel, de je Bog njeno perletno teto Elisabeto rodovitno storil; Marija je hitela k' nji, in ko je v' hišo stopila, jo je lepo posdravila. Elisabeta je po svetim Duhu rasfvetljena bila, in svedila kaj de se je v' Marii sgodilo, in je savpila: *Shegnana fi med shenami, in shegnan je sad tvojiga telefsa! Od kod je to meni, de mati mojiga Gospoda k' meni pride?* Luk. 1. 36-43.

Kaj sveta Elisabeta uzhi?

Sveta Elisabeta uzhi se veseliti in hvaliti Boga, kateri je svétu po devizi Marii dal Odreshenika, in njo neisrezheno povishal.

Ktere so besede katolskhke zerkve?

Te so:

Jesus. Sveta Marija, mati boshja, prosti

sa nas greslnike, sdaj, in na nas ho smertno uro. Amen.

Sakaj je zerkov besedam svete Elisabete perstavila sveto ime Jesus?

Sato, de vemo od kakshniga sadu sveta Elisabeta govori. Ona je Marii rekla: *Shegnana si med shenami, in shegnan je sad tvojiga telefa; sad nje telefa je Jesus, po kterim je vlimu svetu odreshenje prishlo.*

Sakaj nas zerkov uzhi rezhi: Sveta Marija, mati boshja?

Sato, de resnizhno hvalimo Marijo, in veliko upanje va-njo stavimo, ker je vsa sveta, velika boshja prijatelza, in veliko samore per Bogu. Marija je resnizhna mati boshja, ker nam je Jesusa, Boga in zhloveka rodila; in ravno to povishuje Marijo zhes vse sitvari.

Sakaj klizhemo k' Marii: Prosi sa nas?

Sato, ker upamo v' mogozhne proshnje Marije, de ona prosi Boga sa nas, in nam sprosi po Jesusu Kristusu, kar v' svelizhanje potrebujemo. Marija nam ne more gnade dati, al grehov odpushati, prosi pa Boga sa nas, in Bog jo uslishuje, ker ima veliko dopadajenje nad njo.

Sakaj perstavimo: Sa nas greslnike?

Po nauku katolske zerkve tako prosi-

mo, de se ponishujemo, loshej nagnemo ušmiljeno mater Marijo prositi Boga sa nas, in de smo po nji ušlihani per Bogu savolj Jesusa.

Kaj beseda sdaj pomeni?

Beseda *sdaj* pomeni sdajno shivljenje. Prosimo tedaj, de, ker je nashe shivljenje polno skufhnjav, in smo smiraj v' veliki nevarnosti, ona vedno prosi Boga sa nas, de ne grehimo, in svesto flushimo Bogu.

Sakaj perstavimo: In na nasho smertno uro?

Sato tako prosimo, in se Marii perporozhamo, de nam sprosi v' gnadi boshji umreti. Vse dni svojiga shivljenja se perporozhamo Marii, de ona prosi Boga sa nas, de frezhno umerjemo, ker je to nar potrebnishi.

Ali je sadoſti ſe Marii perporozhati?

Ni ſamo to ſadoſti, ampak ſveſto ſpolnovati ſapovedi njeniga boſhjiga Sina. Kdo ſmed vernih kriſtjanov ne zhaſti Marije, in ſe ji ne perporozha? To je prav, pa ni ſadoſti; in kdor nozhe greha opuſtiti, in kerſhanſko ſhiveti, ſanizhuje Jeſusa in Marijo, in ne bo ſvelizhan.

Sakaj angeljovo zheſhenje ſklenemo s' beſedo Amen?

Sato, de terdimo, kar smo prej rekli

Marii v' zhaft, in kar smo profili; de ona,
boshja porodniza profi Boga sa nas, in po nji
savolj saflushenja Jesufoviga dobivamo gna-
do poboshno shiveti, frezhno umreti, in v' ne-
besa priti. *Amen.*

K a s a l o.

	Stran
<i>Od kershanskiga nauka sploh</i>	3
<i>Od apostolske vere</i>	11

I. Z h l e n.

<i>Od vere</i>	12
<i>Od osnanjene besede sploh</i>	20
<i>Od sapisane besede boshje</i>	23
<i>Od branja svetiga pisma</i>	35
<i>Od nesapisane besede boshje</i>	40
<i>Od edinosti vere</i>	42
<i>Od Boga</i>	48
<i>Od njegovih lastnost</i>	51
<i>Od Boga ediniga v' naturi, in trojniga v' pershonah</i>	73
<i>Od stvarjenja sploh</i>	79
<i>Od stvarjenja neba, semlje, in kar je na njih</i>	81
<i>Od angeljov</i>	87
<i>Od zhloveka sploh</i>	94
<i>Od stvarjenja Adama in Eve</i>	96
<i>Od verta veselja in nedolshnosti per- vih starishov</i>	98
<i>Od greha prvih starishov</i>	102
<i>Isgovori in pokorjenje prvih stari- shov</i>	110

	Stran
<i>Od poerbaniga greha</i>	<i>117</i>
<i>Od hudiga pesheljenja</i>	<i>120</i>
<i>Sapopadik vfiga zhloveshtva od Adama do Jesufa</i>	<i>127</i>

II. Z h l e n.

<i>Odrefhenik je bil potreben</i>	<i>139</i>
<i>Sakaj ni bersh prishel</i>	<i>140</i>
<i>Odrefhenik je prishel, in ta je Jesus Kristuf</i>	<i>143</i>
<i>Od boshje in zhloveshke nature Jesu- fove</i>	<i>152</i>

III. Z h l e n.

<i>Od vzhlovezhenja Sinu Boshjiga . . .</i>	<i>159</i>
<i>Rojstvo Jesusovo</i>	<i>168</i>
<i>Pastirji molijo Jesufa</i>	<i>171</i>
<i>Modri pridejo Jesufa molit</i>	<i>174</i>
<i>Jesus je obresan</i>	<i>179</i>
<i>Jesus v' tempelj nesen, in ozhishevanje Marije</i>	<i>181</i>
<i>Jesus sbeshi v' Egipt</i>	<i>183</i>
<i>Jesufova mladost</i>	<i>186</i>
<i>Jesus je kershen</i>	<i>188</i>
<i>Jesus v' pushavi</i>	<i>191</i>
<i>Jesus osnanuje evangeli</i>	<i>196</i>

IV. Z h l e n.

<i>Od Jesusoviga terplenja in smerti . .</i>	<i>201</i>
<i>Jesufov pokop</i>	<i>215</i>

V. Z h l e n.

Stran

<i>Pravizhni stare saveše po Jesusu re-</i>	
<i>šheni.</i>	218
<i>Vstajenje Jesufovo</i>	220

VI. Z h l e n.

<i>Shel je v' nebefa, in fedi na defnizi</i>	
<i>Ozheta</i>	227

VII. Z h l e n.

<i>S' nebes bo prishel fodit shive in</i>	
<i>mertve</i>	233

VIII. Z h l e n.

<i>Od svetiga Duha</i>	236
<i>Darovi svetiga Duha</i>	239

IX. Z h l e n.

<i>Od zerkve Jesufove</i>	244
<i>Gmajna al sdrushba svetnikov</i>	255

X. Z h l e n.

<i>Od oblasti zerkve grehe odpufhati</i>	259
--	-----

XI. Z h l e n.

<i>Od vstajenja mesa</i>	261
------------------------------------	-----

XII. Z h l e n.

<i>Od vezhniga shivljenja</i>	266
---	-----

O d u p a n j a.

<i>Is koga pride, in kaj je upanje</i>	269
--	-----

	Stran
<i>Upanje je potrebno in kakšno . . .</i>	271
<i>Strah in upanje sdrushena . . .</i>	273
<i>Od koga, kaj, sakaj, in po kom upati</i>	275

O d m o l i t v e.

<i>Nje sapopadik</i>	280
<i>Molitev je potrebna</i>	282
<i>Sakaj in sa ktere moliti</i>	283
<i>Perpravljati se k' molitvi</i>	287
<i>Lasnosti molitve</i>	290
<i>Ozhe nash raslagan</i>	302
<i>Zhesfena si Marija</i>	324

2

000000

Uvod in predgovor	271
Priloge in dodatki	272
Obrazložitev, kaj, kdaj, in po kom	273

Obdobje

1. Obdobje	280
2. Obdobje	281
3. Obdobje	282
4. Obdobje	283
5. Obdobje	284
6. Obdobje	285
7. Obdobje	286
8. Obdobje	287
9. Obdobje	288
10. Obdobje	289

